

BUDAPEST SZÉKES FŐVÁROS STATISZTIKAI HIVATALÁNAK
KÖZLEMÉNYEI.

XXV.

2.

BUDAPEST FŐVÁROSA

AZ 1891-İK ÉVBEN.

A NÉPLEIRÁS ÉS NÉPSZÁMLÁLÁS EREDMÉNYEI.

IRTA

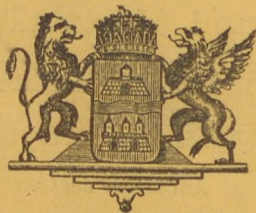
KÖRÖSI JÓZSEF

A SZÉKESFŐVÁROSI STATISZTIKAI HIVATAL IGAZGATÓJA

ÉS

D^r. THIRING GUSZTÁV

A HIVATAL ALIGAZGATÓJA

MÁSODIK KÖTET.

Nyolcz táblával.

BUDAPEST, 1895.

GRILL KAROLY KIR. UDVARI KÖNYVKERESKEDÉSE.

Budapest székes főváros statisztikai hivatalának közleményei. XV.

Budapest fővárosa az 1881-dik évben.

A népleírás és népszámlálás eredményei.

Irta: **Körösi József,**

a fővárosi statisztikai hivatal igazgatója.

I. kötet.

2 grafikai táblával.

Budapest 1881.

Ára 2 frt 25 kr.

Tartalma: A főváros növekedése. — Kerületek és azok népessége. — Az épületek. — A lak-alkalmatosságok (lakások). — A lakviszonyok általában. — A háztartások összetétele. — Külön háztartások és szállók. — A túlnépes helyiségek.

II. kötet.

2 grafikai táblával.

Budapest 1882.

Ára 3 frt 50 kr.

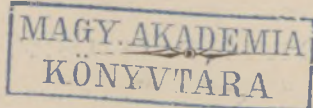
Tartalma: A népszám és annak elemei. — A nem. — A lakosság származása. — Illetőség. — Kor. — Vallás. — Nemzetiség. — Beszélt nyelvek. — A főváros magyarosodása — Műveltségi fok. — Családi állapot. — Házassági viszonyok. — Szellemi és testi fogyatkozások.

III. kötet.

Budapest 1883.

Ára 3 frt 50 kr.

Tartalma: Áttekintés a főváros kereseti forrásai fölött. — A foglalkozásoknak városrészek szerinti elterjedése. — A nők foglalkozása. — Foglalkozási viszony. — Foglalkozás és kor. — Foglalkozás és származás (szülőhely). — Összefüggés foglalkozás és nemzetiség közt. — Összefüggés foglalkozás és hitfelekezet közt. — Foglalkozás és műveltség — Összefüggés a férfiak foglalkozása és azok nősülése közt. — A mellékkeresetek. — Egyes kereseti ágak összefoglaló leírása. — Függelék. — Tárgymutató.

Die Natalitäts- und Mortalitäts-Verhältnisse

ungarischer Städte

in den Jahren 1878—1893.

Anlässlich des

Budapester Internationalen Congresses für Hygiene und Demographie auf Grund der im Budapester Communal-statistischen Bureau gesammelten Originalbeobachtungen

bearbeitet von

Josef Körösi und Dr. Gustav Thirring.

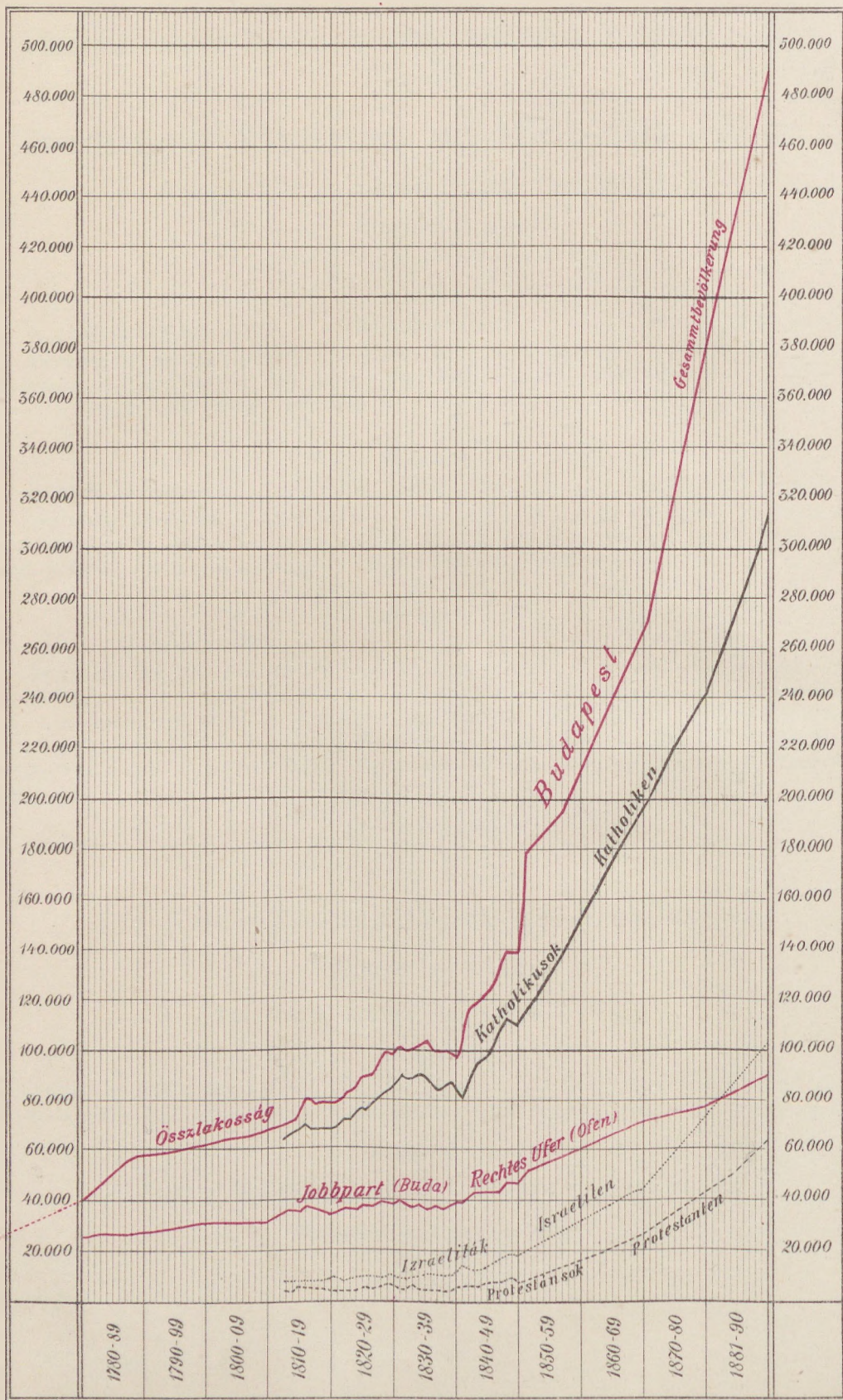
Budapest und Berlin 1894.

Preis 2 Mark.

BUDAPEST NÉPESÉGÉNEK NÖVEKEDÉSE 1780-TÓL 1891 IG.

Wachstum der Bevölkerung von Budapest 1780-1891.

Anno 1720

BUDAPEST FŐVÁROSA

AZ 1891-İK ÉVBEN.

BUDAPEST SZÉKES FŐVÁROS STATISZTIKAI HIVATALÁNAK
KÖZLEMÉNYEI.

XXV.

2.

BUDAPEST FŐVÁROSA

AZ 1891-İK ÉVBEN.

A NÉPLEIRÁS ÉS NÉPSZÁMLÁLÁS EREDMÉNYEI.

BUDAPEST, 1895.

GRILL KÁROLY KIR. UDVARI KÖNYVKERESKEDÉSE.

BUDAPEST FŐVÁROSA

AZ 1891-İK ÉVBEN.

Stat
0
395

A NÉPLEIRÁS ÉS NÉPSZÁMLÁLÁS EREDMÉNYEI.

IRTA

KÖRÖSI JÓZSEF

A SZÉKESFŐVÁROSI STATISZTIKAI HIVATAL IGAZGATÓJA

ÉS

DR. THIRRING GUSZTÁV

A HIVATAL ALIGAZGATÓJA.

MÁSODIK KÖTET.

Nyolcz táblával.

BUDAPEST, 1895.

GRILL KÁROLY KIR. UDVARI KÖNYVKERESKEDÉSE.

Táblázatok.

HARMADIK SZAKASZ.

Demografiai eredmények.

A népszám és annak elemei.	Lapszám
27. sz. tábla. Összeírt egyének, tényleges népesség és rendes lakosság kerületenként	2*
28. » » Ideiglenes jelenlövők honossága	4*
Szülőhely és illetőség.	
29. sz. tábla. A lakosság szülőhely és illetőség szerint	5*
30. » » A bevándorlás ideje és Budapesten való tartózkodás tartama	9*
Korviszonyok.	
31. sz. tábla. Budapest lakóinak kora, kerületek és egyes korévek szerint az első éveknek, hónapok és évnegyedek szerinti részletezésével	10*
32. » » Korviszonyok évtizedes összefoglalása	24*
33. » » Korosztályok a lakás fekvése szerint	25*
Hitfelekezetek.	
34. sz. tábla. Hitfelekezeteknek kerületenkinti kimutatása	26*
35. » » Hitfelekezetek kor szerint	28*
36. » » Hitfelekezetek nemzetiség szerint:	
A) Főösszesítés	29*
B) Kerületek szerinti áttekintés	30*
Nemzetiség.	
37. sz. tábla. Nemzetiség kerületekinti kimutatása	34*
38. » » Nemzetiség kapcsolatban a korról	32*
Beszélt nyelvek.	
39. sz. tábla. Főnyelvek elterjedtsége kerületek szerint	36*
40. » » A magyar anyanyelvűek nyelvismerete kor szerint	42*
41. » » Az idegen anyanyelvűek magyar nyelvismerete kor szerint	44*
42. » » Főnyelvek elterjedtsége hitfelekezet szerint, tekintettel a korra	46*
Magyarosodás.	
43. sz. tábla. Nemzetiség elváltozása az utolsó két nemzedéknél	52*

Lapszám

Műveltségi fok.

44. sz. tábla. A lakosság műveltségi foka kerületenként, tekintettel a korra	63*
45. » » A lakosság műveltségi foka, korévek és évütődök szerint	67*
46. » » Hitfelekezetek műveltségi foka, tekintettel a korra	57*
47. » » Nemzetiségek műveltségi foka, tekintettel a korra	62*

Családi állapot.

48. sz. tábla. Családi állapot egyes korévek szerint	66*
49. » » Családi állapot kerületek szerint	75*
50. » » Családi állapot vallások szerint, kapcsolatban a korról	76*
51. » » Családi állapot nemzetiség szerint, kapcsolatban a korról	82*

Házassági viszonyok.

52. sz. tábla. Az összes házaspárok korviszonyai	87*
--	-----

Testi és szellemi fogyatzások.

53. sz. tábla. Testi és szellemi fogyatzások kerületenkinti kimutatása	88*
54. » » Testi és szellemi hiányokban szenvedők hitfelekezet, nemzetiség, családi állapot és műveltség szerint	89*
55. » » Testi és szellemi fogyatzásokban szenvedők kora korévek szerint	96*
56. » » A testi fogyatzkozás összvetve a foglalkozással	90*
57. » » A betegségek tartama	91*

Táblák.

	Lapszám
1. Budapest népességének növekedése 1780-tól 1891-ig	eztől
2. Beköltözésel anyny megvők és szomszédos országok szerint	16
3. A római katolikusok eloszlása	48
4. Az izraeliták eloszlása	48
5. A magyar anyanyelvűek eloszlása	56
6. A németek eloszlása	64
7. A magyar nyelvismeret elterjedése	84
8. A tíz éven felüli analfaboták eloszlása	96

HARMADIK SZAKASZ.

DEMOGRAFIAI EREDMÉNYEK.

ELSŐ FEJEZET.

A lakosság növekedése.

(L. a kartogrammot e kötet elején.)

1. A lakosság növekedése általában.

Budapest népessége az utolsó évtized folyamában 370.767 lélekről 506.384-re emelkedett.¹⁾ Az összes növekedés e tíz év alatt tehát 135.617 lélek, azaz 36·6⁰/₀-ra rugott. A főváros ennél fogva nemcsak az országnak legnépesebb városa, hanem a vármegyék legnagyobb részét is túlszárnyalja népesség tekintetében. Az ország vármegyéi közül csak négynek (Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun-, Bács-Bodrog-, Torontál- és Biharmegye) van nagyobb népessége, holott tíz évvel ezelőtt még hat vármegye volt Budapestnél népesebb.

Európa nagyvárosai között Budapest gyors fejlődése következtében szintén előkelő helyet foglal el, t. i. tizenegyedik helyen áll. Jelenleg ugyanis Európa legnépesebb városai:

London	4,211.056	Moszkva	798.742
Párizs	2,447.957	Glasgow	658.198
Berlin	1,578.794	Nápoly	536.000
Bécs	1,365.255	Liverpool	517.951
Szt -Pétervár	954.400	Budapest	506.384
Konstantinápoly	873.560		

Az utolsóelőtti népszámlálás alkalmával Budapest még csak a tizenegyedik helyet foglalta el, a mennyiben azon időben Birmingham, Madrid és Varsó lakossága még nagyobb volt.

A közvellenül Budapest után következő európai nagyvárosok: Birmingham (505.343), Varsó (490.417), Madrid (483,000) és Brüsszel (473.540).

Bizonyára érdekes, ha e helyen rövid visszapillantást vetünk fővárosunk népességének két évszázadon át tapasztalható növekedésére. Az 1850-iki év előtti időre vonatkozó népszámokat Kőrösi a legkülönbözőbb forrásokból merítette (l. a megelőző népszámlálásokra vonatkozó műveket), azonkívül Pest városa Statisztikai Évkönyvében (1—7. lap) és a Havi füzetekben (1881. évfolyam, 133—136. lap)

¹⁾ E szám a fővárosnak 1891. január 1-én megállapított tényleges lakosságát adja, beszámítva 14.147 katonát. A rendes lakosság száma katonaság nélkül 486.671 lélek.

az összes, csak megszerezhető egyházi schematizmusok alapján minden egyes városrész és minden hitfelekezet népszámát az 1813-tól 1857-ig terjedő időszak minden egyes évére összeállította.¹⁾

Mivel az erre vonatkozó adatokat az 1881-iki népszámlálásról szóló műben részletesen tárgyaltuk, itt csak a legfontosabb számok ismételtesére szorítkozunk.

Budapest népességének szaporodása 1720-tól 1891-ig.

Év	Forrás	Jobbpart (Buda és Óbuda)	Balpart (Pest)	Budapest
1720	Összeírás (a kir. levéltárban)	9.600	2.600	12.200
1780	Windisch és Dorffinger ²⁾	21.665 ⁴⁾	13.550	35.215
1782	» » »	23.220 ⁴⁾	17.558	40.778
1787	Népszámlálás	24.873 ⁴⁾	22.417	47.290
1799	Häufler ³⁾	24.306 ⁴⁾	29.870	54.176
1810	»	24.910 ⁴⁾	35.349	60.259
1813	Egyházi schematismus	34.066	36.153	70.219
1821	» »	33.281	45.318	78.599
1826	» »	35.840	53.188	89.028
1831	» »	38.565	64.137	102.702
1836	» »	37.479	64.313	101.752
1841	» »	38.974	68.266	107.240
1845	» »	42.124	79.777	121.901
1851	Népszámlálás	50.127	127.935	178.062 ⁵⁾
1857	»	55.240	132.651	187.891
1870	»	70.000	200.476	280.349 ⁶⁾
1876	Összeírás	65.233	230.021	309.208 ⁷⁾
1881	Népszámlálás	75.794	284.757	370.767 ⁸⁾
1886	Összeírás	85.701	326.216	422.557 ⁹⁾
1891	Népszámlálás	92.465	399.772	506.384 ¹⁰⁾

Ha mindenekelőtt az egész város növekedését vesszük figyelembe, úgy láthatjuk, hogy Budapest 170 év óta akkora lendületet vett, mint talán egy európai város sem. Alig van ezek közül egy is, mely a 18. század elején a lakosság számát illetőleg oly jelentéktelen lett volna, mint Budapest. Mig azon időben p. o. Berlinnek 55.000, Nápolynak 300.000, sőt Párisnak 720.000 lakosa volt, addig Pest csak 2.600 lélekkel bíró nagyon szerény kis helység volt és Budának is alig volt 9.600-nál több lakosa. E szerint a lakosság 12.200 lélekről félmillióra, azaz negyvenkétszeresére emelkedett. És ezen növekedés is nagyobbára az utolsó három évtizedre összpontosul. A szaporodás azonban a tizenhét században és a tizenkilencedik első felében is jelentékenynek volt mondható, bár annak intenzitása nagyon inga-

¹⁾ A későbbi évekre a népszámokat két mód szerint számítottuk ki: egyrészt előlegesen, a legközelebbi népszámlálásig terjedő évek mindegyikére, másrészt utólagosan, valahányszor egy újabb népszámlálás a népszámra nézve új támpontot nyújtott. Az utóbbi kiszámítási módnak a Bertillon-féle methodus szerinti javított alakja dr. Thirring értekezésében található (a Havi Füzetek 237. számában).

²⁾ Dorffinger, Wegweiser für Fremde und Einheimische. Pest, 1827. — Windisch Geographie des Königreichs Ungarn. Pozsony, 1780. — ³⁾ Häufler, Buda-Pest, historisch-topographische Skizze von Ofen und Pest und deren Umgebung. Pest, 1854. — ⁴⁾ Ó-Buda nélkül. — ⁵⁾ Katonasággal együtt. — ⁶⁾ 9873 katonával. — ⁷⁾ 13.954 katonával. — ⁸⁾ 10.216 katonával. — ⁹⁾ 10.640 katonával. — ¹⁰⁾ 14.147 katonával. 1870-től 1891-ig a katonaság nem osztatott be a kerületekbe, hanem külön mutatattott ki és táblázatunkban csak a főösszegben (Budapest) foglaltatik.

dozott. Hogy e tekintetben helyes mértéket nyerjünk, a népesség évenkénti növekedését ezer lakos után kell kiszámítanunk. E számításból kitűnik, hogy a növekedés a tizennyolczadik században, melyben a lakosság megnégyszeresedett, nagyon jelentékeny volt (43 fő minden ezer lakos után); a 19. század elején visszaesés állott be, még pedig 10⁰/₀₀-re, lassanként azonban az arány javult, a harminczas években már elérte a 18. századbéli magasságot és a következő évtizedben, mely általános emelkedés által tűnik ki, 66⁰/₀₀-re rugott. A magyar szabadságharcz gyászos lezajlása e gyors virágzásnak hirtelen véget vetett; a lakosság növekedésében jelentékeny lassúbbodás állt be. Ezután azonban megint meglehetősen egyenletes növekedés állott be kissé emelkedő tendenciával (évenként 36·6 lélek minden ezer lakos után). A lakosság növekedése ugyanis 1720-tól 1891-ig ekképen alakult:

Időszak	a lakosság évi szaporulata	
	személy	= 1000 lakosra
1720—1799	531	43·5
1799—1810	553	10·2
1810—1821	1.667	27·6
1821—1831	2.410	30·7
1831—1841	453	44·1
1841—1851	7.083	66·1
1851—1870	5.385	30·3
1870—1881	8.220	29·3
1881—1891	13.562	36·6

Ha e szerint a népesség viszonylagos növekedése az alkotmány helyreállítása óta csekélyebb is, mint az 1841-től 1851-ig terjedő években, úgy a legnagyobb abszolút növekedés mégis az utolsó évtizedekre esik. Tényleg Budapest lakossága az utolsó husz év alatt ugyanannyival (226.000 lélekkel) növekedett, mint a megelőző 70 évben összevéve. Mindamellet, hogy a gyarapodás most viszonylag csekélyebb, magának a nagy abszolút növekedésnek annál nagyobb jelentőséget kell tulajdonítanunk, mivel Budapest növekedése tudomás szerint főleg külső tényezők, tehát bevándorlás által történik, minélfogva a lakosság növekedése nem áll közvetlenül kapcsolatban annak magas létszámával. Legyen elegendő arra utalni, hogy 1870-től 1890-ig a születéseknek a halálozások feletti többlete csak 21.272 lélek volt, holott a lakosság össznövekedése tizszer akkora volt. Elméletileg ugyan állitható, hogy valamely város annál nagyobb vonzást gyakorol, minél nagyobb a lakossága, minek az lenne a következménye, hogy az ilyen bevándorlás által gyarapodó városok növekedése mindig intenzívebbé váljék (nemcsak absolute, de viszonylag is). A tapasztalat azonban nem erősíti meg e hypothézist; hiszen minden növekedésnek meg van a maga határa és ennélfogva egy bizonyos pontnál a népesség nem növekedhetik oly gyorsan, mint kisebb számú lakossággal bíró városokban. Ha Budapest lakossága tehát most csekélyebb viszonylagos növekedést is mutat fel, mint e század közepe előtti évtizedek némelyikében, úgy e körülményt nem szabad a meggyengült fejlődés jelének tekintenünk; sőt ellenkezőleg, a tényleges növekedés fokozódásából hatványozott vonzásra kell következtetnünk, a mi különben abból is kitűnik, hogy a lakosság gyarapodása az

utolsó három népszámlálás között következetesen fokozódott (5.385 lélekről 8.220-ra azután 13.562-re).

2. Az egyes kerületek növekedése.

Ha azon kérdés megítélésére térünk át, hogy hogyan oszlik meg Budapest növekedése az egyes városrészekre, úgy első sorban a Duna két partját (egyrészt Budát Ó-Budával, másrészt Pestet) külön-külön kell tekintetbe vennünk. Budát, mely a megelőző évszázadokban Pestnél sokkal nagyobb volt, a gyorsan virágzó Pest már a XVIII. század végén túlszárnyalta. Ez természetes következménye volt úgy a helyrajzi viszonyoknak, mint a politikai alakulásnak. Buda városa hegyes, egyfelől a Duna folyam, másfelől a hegységek által korlátolt területén, semmiképen sem tudott lépést tartani Pest városával, melynek fejlődését, sokkal kedvezőbb helyzeténél fogva, semmiféle akadály nem gátolta.

Minél jobban fogták fel a mérvadó körök Pest kedvező fekvésének jelentőségét, annál jobban maradt vissza fejlődésében a jobbpart. Lassankint a legfontosabb hivatalok és hatóságok Pestre költöztek át, közművelődés és tudomány itt épített tanyát, a társadalmi élet a Duna balparti nagy síkságon összpontosult. Az alkotmány helyreállítása e tekintetben is éltetőleg hatott. Pest a miniszteriumok, az országgyűlés és a legmagasabb állami hivatalok székhelyévé lőn és még csak a magyar közlekedési hálózat lökéletesítésére és céltudatos nemzeti közlekedési politikára volt szükség, hogy a fejlődés virágkorát érje el. Így Budapest és különösen a Duna balpartja, a hajdan szegényes Pest nagyvárossá lett, holott Buda fejlődésében hosszabb időn át pangás állott be, mely azonban — különösen Pest városával történt egyesítése óta — ismét haladásnak engedett helyet.

E viszonyok a Duna által elválasztott két városrész népesedési statisztikájában is visszatükröződnek. A lassan előrehaladó Budát a gyorslépésben siető Pest csakhamar túlszárnyalja és csak egyetlen-egy korszakban mutatkozik Buda növekedése intenzívebbnek, mint a balparti részé.

A két Dunapart növekedése ugyanis egy évre és ezer lakosra számítva ekként alakul:

Időszak	Évi növekvés			
	abszolút számokban		= 1000 lakosra	
	a jobbparton	a balparton	a jobbparton	a balparton
1720—1799	186	345	19.4	132.7
1799—1810	55	498	2.3	16.7
1810—1821	761	906	30.6	15.0
1821—1831	528	1.882	15.8	41.6
1831—1841	41	413	1.0	64.4
1841—1851	1.115	5.967	28.6	87.4
1851—1870	1.046	3.818	20.9	29.8
1870—1881	527	7.662	7.6	38.2
1881—1891	1.667	11.501	22.0	40.4

Az abszolút számokra velett egy szempillantás mutatja, hogy nemesak a pesti, de a budai oldal is soha annyira nem gyarapodott, mint az utolsó évtizedben.

Az egyes kerületekre térvén át, mindenekelőtt a lakosok abszolút számát ve-zszük tekintetbe. Ez t. i.:

Kerület	Tényleges polgári népesség	Kerület	Tényleges polgári népesség
I. (Vár, Tabán, Krisztinaváros)	33.882	VI. (Terézváros)	88.534
II. (Viziváros, Országút)	29.212	VII. (Erzsébetváros)	89.801
III. (Ó-Buda, Ujlak)	29.371	VIII. (Józsefváros)	92.327
IV. (Belváros)	28.059	IX. (Ferenczváros)	42.647
V. (Lipótváros)	38.525	X. (Kőbánya)	19.879

A három legnépesebb, csaknem 100.000 lakossal bíró kerület tehát a József-, Teréz- és Erzsébetváros, melyek e szerint népesebbek, mint Szeged, Magyarországnak Budapest után következő legnagyobb városa. A Ferencz- és Lipótváros Araddal és Temesvárral egy fokon állanak, de a többi kerületek is még mindig közép nagyságú városoknak felelnek meg.

A viszonylagos szaporodást illetőleg a X. kerület (Kőbánya) áll első helyen, míg a Belvárosban fogyás mutatkozik.

Az egyes kerületek növekedése t. i. 1881-től 1891-ig tett:

I. kerület	25·8%	VI. kerület	56·1%
II. »	20·7	VII. »	44·2
III. »	19·0	VIII. »	44·1
IV. »	— 2·9	IX. »	40·8
V. »	14·3	X. »	125·8

Régibb időkre tekintvén vissza, láthatjuk, hogy a Belvárosnak, mint Pest városa magának, már a II. József császár alatt eszközölt népszámláláskor 10.132 lakosa volt; a többi városrész közül csak a Józsefváros (5.404 lakossal) és a Terézváros (6.787 lakossal) létezett akkor. Lassankint a többi városrészek is keletkeztek és a vámvonalon kívül fekvő terület is (a Kültelek) benépesült; itt is érvényesült azon, sok nagyvárosban tett tapasztalat, mely szerint a — rendszeren több üzlethelyiséggel bíró — Belváros népessége fejlődésének bizonyos időpontjában megáll, míg a város külső részei mind sűrűbben népesednek. Itt különösen a Teréz- és Erzsébetváros, valamint a József- és Ferenczváros fejlődtek jelentékeny módon. 1857-től 1891-ig az akkori Terézváros lakossága — mely 1873-ban két részre, Teréz- és Erzsébetvárosra osztatott — 51.755-ről 178 335-re, tehát háromszorosánál többre növekedett; a Józsefvárosnak 34 évvel ezelőtt 25.226 lakosa volt, ma már 92.327 lakosa van; végül a Ferenczváros ma 42.647 lakost mutathat fel 11.831 ellenében, mely 1857-ben volt. Szembetűnő tehát, hogy Budapest gyarapodását különösen a fennemlitett négy kerület (VI—IX.) okozza, mivel ezeknek lakossága 34 év óta 224.000 lélekkel gyarapodott, tehát a balpart majdnem teljes növekedését magában foglalja. Az erre vonatkozó abszolút számok a következők:

	1857	1870	1881	1891	Szaporulat 1857—1891-ig ‰-ban
I. kerület	?	26.080	26.915	33.882	?
II. »	?	22.074	24.195	29.212	?
III. »	?	21.846	24.684	29.371	?
Jobbpart	55.240	70.000	75.794	92.465	67·4

	1857	1870	1881	1891	Szaporulat 1875—1891-ig ‰-ban
IV. kerület	22.026	24.952	28.906	28.059	27·4
V. »	16.291	21.760	33.694	38.525	137·2
VI. » }	51.755	73.760	56.732	88.534	244·4
VII. » }					
VIII. »	25.226	41.831	64.083	92.327	270·2
IX. »	11.831	20.189	30.284	42.647	261·1
X. »	—	4.353	8.804	19.879	—
Kültelek ¹⁾	5.522	13.631	—	—	—
Balpart	132.651	200.476	284.757	399.772	201·5
Budapest	187.891	270.476	360.551	492.237	162·0

3. Összehasonlítás más városokkal.

Ha Budapest növekedését más magyar városokkal és külföldi nagyvárosokkal hasonlítjuk össze, úgy a következő eredményt nyerjük:

Magyarország törvényhatósági városai között csak egy van, Fiume, melynek népnövekvése a fővárosét az utolsó évtizedben (1881—1890.) felülmutta és csak egy, Zágráb, melynek növekedése a fővároséhoz közeledett. A többi városokban a növekedés 23·1⁰/o-tól 0·1⁰/o-ig ingadozott, sőt kettőben a lakosság fogyott. A növekedés ugyanis 1881-től 1891-ig volt:²⁾

Fiume	40·6	Ujvidék	15·9	Székes-Fehérvár	7·6
Budapest	36·6	Debreczen	11·4	Zombor	7·0
Zágráb	32·2	Kassa	10·7	Szatmár-Németi	5·2
Nagyvárad	23·1	Maros-Vásárhely	10·3	Pancsova	4·8
Pécs	18·7	Kolozsvár	9·5	Baja	1·3
Szabadka	18·5	Pozsony	9·2	Selmeczbánya	0·1
Temesvár	18·4	Hódmező-Vásárhely	8·8		
Arad	18·3	Eszék	8·7	Fogyás :	
Sopron	17·2	Győr	8·6	Komárom	—0·2
Szeged	16·1	Kecskemét	8·0	Versecz	—2·1

A mi a külföldi városokkal való összehasonlítást illeti, alább három felsorolás következik, melyek közül az első a 300.000-nél több lakossal bíró európai városok növekedését az utolsó évtized alatt, a második a 16 legnagyobb városét az 1831-től

¹⁾ A kültelek 1881-ben és 1891-ben az egyes kerületekhez van csatolva.

²⁾ Az abszolút népszám volt 1881-ben és 1891-ben.

	1881	1891		1881	1891		1881	1891
Arad	35.556	42.052	Kolozsvár	29.923	32.756	Szatmár-Németi	19.708	20.736
Baja	19.241	19.485	Komárom	13.108	13.076	Szeged	73.675	85.569
Budapest	360.551	492.237	Maros-Vásárhely	12.883	14.212	Székes-Fejérvár	25.612	27.548
Debreczen	51.112	56.940	Nagyvárad	31.324	38.557	Temesvár	33.694	39.884
Eszék	18.201	19.778	Pancsova	17.127	17.948	Ujvidék	21.235	24.717
Fiume	20.981	29.494	Pécs	28.702	34.067	Versecz	22.329	21.859
Győr	20.981	22.795	Pozsony	48.006	52.411	Zágráb	28.388	37.529
H.-M.-Vásárhely	52.424	55.475	Selmeczbánya	15.265	15.280	Zombor	24.693	26.435
Kassa	26.097	28.884	Sopron	23.222	27.213			
Kecskemét	44.887	48.493	Szabadka	61.367	72.737			

1891-ig terjedő hatvanéves korszakban, a harmadik végül hat nagyváros növekedését 1801-től 1891-ig, tehát 90 év alatt tünteti fel. Mind a három összehasonlításból Budapest szerfölött nagy növekedése világlik ki. Európa 24 legnagyobb, 300.000-nél több lakossal bíró városa közül ¹⁾ lakosságnövekedésének magassága szerint Budapest 31·3%-kal az ötödik helyet foglalja el, a mennyiben Róma (37·5), München (34·8), Berlin (34·4) és Hamburg (32·9) túlszárnyalják, míg Európa többi nagyvárosa csekélyebb növekedéssel sorakoznak mögötte. Hazai viszonyainkra nézve különösen érdekes e gyors növekedés az osztrák városokéval összehasonlítva (Prága 19·6%, Bécs 14·6% és Trieszt 9·2%-kal). A legnépesebb városok aránylag lassúbb gyarapodását és különösen Londonét (9·9) és Párizsét (8·5) illetőleg tekintetbe veendő, hogy e városoknál felette nagy néptömegekről van szó, melyek már nem növekedhetnek azon arányban, mint kisebb városok. A Böckh által említett munkájából felsorolt és 100.000 lakosnál több, de 300.000-nél kevesebb lakóval bíró városok közül a következők mutatnak gyorsabb növekedést, mint Budapest: Düsseldorf 41·9, Magdeburg 39·1, Stockholm 38·4, Chemnitz 38·1, Nürnberg 36·1, Crefeld 35·7, Leicester 35·5, Halle 35·1 és Hága 32·6.

Európa 24 legnagyobb városa az utolsó évtizedben való növekedésük nagysága szerint a következő sorrendet adja: ²⁾

Róma	37·5	Amsterdam	25·3	Sheffield	13·1
München	34·8	Manchester	25·1	Marseille	12·3
Berlin	34·4	Boroszló	20·6	Lyon	10·7
Hamburg	32·9	Prága	19·6	London	9·9
Budapest	31·3	Birmingham	17·7	Páris	8·5
Kopenhága	28·8	Leeds	17·3	Nápoly	4·7
Milano	27·7	Brüsszel	16·5	Dublin	0·8
Torino	26·6	Bécs	14·6	Liverpool	—6·4

Ha most áttérünk az 1831-től 1891-ig terjedő 60-éves korszakra, úgy láthatjuk, hogy e korszakban Berlin városa, melynek területe azonban több ízben tetemesen megnagyobbított, foglalja el az első helyet, a mennyiben a lakosság

¹⁾ Az itt közölt adatok dr. Böckh Richard »Der Antheil der örtlichen Bewegung an der Zunahme der Bevölkerung der Grossstädte (Referat an den VIII. internationalen hygienischen und demographischen Congress)« című munkájából valók. A fenti felsorolásban azonban Pétervár, Moszkva, Konstantinápoly, Glasgow, Lisszabon és Madrid hiányzanak. A százalékos arányok a közepes lakosságra (az 1881-iki és 1891-iki számlálások mértani középértékére) vannak kiszámítva, innét ered tehát Budapestre nézve a fentebb említett (az 1881-iki népszámon alapuló) százalékos aránytól való eltérés.

²⁾ Az abszolút népszámok Böckh szerint a következők:

	1881	1891		1881	1891		1881	1891
Amsterdam	317.011	408.061	Hamburg ³⁾	410.127	569.260	Marseille	360.099	403.749
Bécs ³⁾	725.658	839.328	Kopenhága	234.850	312.859	München	250.023	325.378
Berlin	1.122.498	1.578.794	Leeds	309.119	367.505	Nápoly	494.314	518.110
Birmingham	400.774	478.113	Liverpool	552.508	517.980	Páris	2.239.928	2.424.705
Boroszló	272.912	335.186	London	3.816.483	4.211.743	Prága	255.303	310.485
Brüsszel	394.940	465.517	Lyon	376.613	416.029	Róma	300.467	436.179
Budapest	360.551	492.237	Milano	321.839	424.195	Sheffield	284.508	324.243
Dublin	346.693	349.594	Manchester	393.785	505.368	Torino	252.832	329.724

³⁾ Az újonnan hozzácsatolt terület (XI—XIX. ker.) nélkül.

⁴⁾ Államterület.

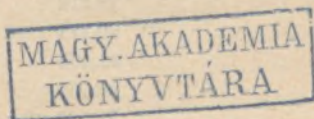
évi növekedése ezer lélekre 89 volt; ehhez csatlakozik a második helyen Budapest 65-tel. A városok rangsorozata a következő:

Berlin	89.0	Liverpool	29.0
Budapest	65.3	London	25.8
Bécs	54.4	Moszkva	23.7
Hamburg	51.3	Szt. Pétervár	19.8
Páris	35.2	Manchester	18.8
Glasgow	30.0	Nápoly	8.1

Végül egy harmadik összefoglalásban e század elejéig nyúlunk vissza. Mivel azonban Pétervár, Moszkva, Hamburg, Liverpool és Manchester retrospektív népességi számai csak 1811-ig, illetőleg 1821-ig és 1831-ig állanak rendelkezésünkre, 90 évet felölelő visszapillantásunk csak London, Páris, Berlin, Bécs, Glasgow és Budapest városokra vonatkozik. E visszapillantás a következő érdekes tényeket mutatja:

	Népesség 1801-ben	Népesség 1891-ben	Átlagos évi szaporulat 1000 lakos után
Budapest	54.176	506.384	90.7
Berlin	176.709	1.578.794	88.2
Glasgow	77.385	567.143	70.7
Bécs	233.431	1.365.255	53.9
Páris	547.756	2.447.957	38.1
London	958.863	4.211.056	37.7

Az itt említett hat város egyike sem mutathat fel tehát oly intenzív relatív növekedést, mint Budapest, a hol ezer lakosra 90.7 léleknyi gyarapodás konstataható évenként. Budapest mellé Berlin sorakozik, csak valamivel csekélyebb szaporulattal; utána pedig Glasgow és Bécs szintén jelentékeny arányszámokkal következnek, míg az akkor már felette népes Páris és London városok szükségképen sokkal csekélyebb évi gyarapodást mutatnak fel.

MÁSODIK FEJEZET.

A népszám és annak elemei.

(L. a 27. és 28. sz. táblát.)

Valamint tíz évvel ezelőtt, úgy a mostani népszámlálás alkalmával is úgy a tényleges, mind a rendes lakosság állapotát meg, de az anyag feldolgozása az utóbbi alapján történt.¹⁾ Tudvalevőleg e két népszám közötti különbség abban áll, hogy a tényleges népesség mindazon egyének összege, kik a számlálás pillanatában a számlálás helyén találhatók voltak, míg a rendes lakosság azon egyénekből alakul, kik a számlálási területen állandóan tartózkodó lakosságot alkotják. A rendes lakosság közé tehát azon személyek is tartoznak, kik különben rendesen helyben tartózkodnak, de a számlálás pillanatában ideiglenesen távol voltak, míg mindazok, kik a számlálás napján csak történetesen vagy ideiglenesen jelen voltak, a kik tehát a tényleges népességben bennefoglaltatnak, a rendes lakosságból ki vannak zárva. Ilyeténképen a népesség elemei (l. a 27. sz. táblát): *a*) ideiglenesen itt tartózkodók; *b*) ideiglenesen távollevők; *c*) állandóan távol levők, *d*) állandóan itt tartózkodók, a miből a tényleges lakosság = $d + a$, a rendes lakosság ellenben = $d + b$, míg az állandóan távollevők (*c*) a két lakossági tömeg egyikéhez sem számíthatók.

Ebből egyuttal az következik, hogy az összeírt egyének száma, a mennyiben tényleg jelenlevőket és tényleg távollevőket egyformán foglal magában, fictív összeget ad, mely semmiféle tényleges lakossági fogalomnak nem felel meg,

1891-ben összesen 496.861 mindkét nembeli polgári személy iratott össze, kik közül volt:

állandóan itt tartózkodó	482.512
ideiglenesen itt tartózkodó	9.725
ideiglenesen távollevő	4.159
állandóan távollevő	465

Ebből a tényleges lakosság száma 492.327 lélek, a rendes lakosságé 486.671 lélek. A kettő közötti különbség tehát 5.566 lélek, még pedig a tényleges lakosság javára. Az egyes kerületek népszámait a következők:

¹⁾ Azon okok, melyek bennünket arra indítottak, hogy a tényleges lakosságnak általánosan dívó feldolgozásától eltérjünk, az 1881-iki népszámlálási munka II. kötetének 3—6. lapján vannak elmondva.

Kerület	Tényleges népesség	Rendes népesség	A tényl. népesség többlete
I	33.882	33.770	112
II	29.212	28.996	216
III	29.371	28.854	517
Jobbpart	92.465	91.620	845
IV	28.059	27.806	253
V	38.525	37.730	795
VI	88.534	87.646	888
VII	89.801	88.777	1.024
VIII	92.327	91.303	1.024
IX	42.647	42.071	576
X	19.879	19.718	161
Balpart	399.772	395.051	4.721
Budapest	492.237	486.671	5.566

Nem minden érdek nélküli dolog az ideiglenesen itt tartózkodók kategóriáját, t. i. az idegeneknek azon hullámzó tömegét, mely két hónapnál hosszabb ideig nem tartózkodik itt, közelebb megfigyelni. Ezen itt tartózkodó idegenek túlnyomó többsége, t. i. 9.725-ből 8.568 Magyarországból magából való és különösen a szomszédos Pest-Pilis-Solt-Kiskún- és Fejérmegyék azok, melyek e tömeghez a legnagyobb jutalékot szolgáltatják. A többi megyék közül még Bács-Bodrog, Veszprém, Komárom, Tolna, Nyitra és Pozsony emlithető, melyek 200-nál több lelekkel voltak a hullámzó népességben képviselve. Jelentékeny az ideiglenesen itt tartózkodó budapestiek száma is, t. i. azoké, kik budapesti születésük létre másutt telepedtek le, de kik még Budapesten illetékesek és a népszámlálás pillanatában itt tartózkodtak. Azon körülmény, hogy a Magyarországból való ideiglenesen itt tartózkodók között a nők száma nagyobb a férfiakénál (4.713 nő, 3.855 férfi) arra enged következtetni, hogy e néptömeg jó része a cselédosztályhoz tartozik. Az ideiglenesen itt tartózkodó magyarokon kívül volt még 3 fiúmei, 114 horvát- és szlavonországi, 755 osztrák (különösen Alsó-Ausztriából, Csehországból, Galiciából és Morvaországból) és 285 külföldi; mindezeknél a férfiak száma túlnyomó, a mi magától értetődik, minthogy itt többnyire a művelt osztályokhoz tartozó egyénekről van szó, kik családjuktól távol járnak keresetük után.

Sokkal csekélyebb az ideiglenesen távollevők száma; ilyen 4.159 iratott össze, ezek között a fentemlített okból megint több (2.916) a férfi. A távollevők leg-többje Magyarországon tartózkodott és csak néhány száz volt a népszámlálás pillanatában Ausztriában és külföldön.

HARMADIK FEJEZET.

A nem.

Minthogy azon különbségeket, melyek népességünk felépítésénél a nem tekintetében észlelhetők, minden egyes számlálási mozzanatnál kivétel nélkül figyelembe vesszük, e helyen csak néhány kevés általános szempont érintésére szorítkozhatunk.

Mint az eddigi népszámlálások, úgy az 1891. évi is több nőt mint férfit, u. m. 236.850 férfit és 249.821 nőt, tehát ezer férfire 1055 nőt talált. A női nem jelentékenyen túlnyomó volta oly jelenség, mely majdnem valamennyi várost — különösen a nagyvárosokat — jellemzi. A következőkben néhány magyar várossal és több külföldi nagyvárossal való összehasonlítást közlünk. Ezer férfira jutott nő:

a) Magyar városok:	δ) Európai nagyvárosok:
Kassa 1.229	Boroszló 1.181
Pozsony 1.211	Königsberg 1.154
Temesvár 1.191	M. m. Frankfurt 1.108
Győr 1.142	Prága 1.087
Kolozsvár 1.112	Trieszt 1.086
Arad 1.111	Grác 1.086
Fiume 1.110	Drezda 1.083
Székes-Fejérvár 1.096	Brünn 1.082
Nagyvárad 1.079	Berlin 1.078
Pécs 1.077	Bécs (I—XIX. ker.) 1.061
Zágráb 1.076	Budapest 1.055
Sopron 1.072	Hamburg (1885) 1.052
Kecskemét 1.056	Krakkó 1.039
Budapest 1.055	Köln 1.024
Szeged 1.028	Lipcese 1.016
Szabadka 1.022	Lemberg 996
Hódmező-Vásárhely 983	Magdeburg 963

Városunk egyes kerületei, a Józsefváros és Kőbánya kivételével, mindenütt több nőt mutatnak fel, mint férfit, még pedig legtöbbet a Belváros, legkevesebbet a Ferencváros. A kerületek rangsorozata a következő:

IV. kerület 1.211	VII. kerület 1.030
II. » 1.147	IX. » 1.022
I. » 1.145	III. » 1.009
VI. » 1.092	VIII. » 989
V. » 1.090	X. » 913

Az egyes kerületek közötti különbségek — a mint látható — nagyon jelentékenyek és jórészt a nőcselédség számára vezethetők vissza, mely a legvagyonosabb kerületekben legjobban, a szegényebbekben leggyengébben van képviselve. Ebből magyarázható a nők feltűnő csekély száma Kőbányán, melynek túlnyomóan munkás lakossága cselédekkel csak kis mértékben tart. Feltűnőbb a férfiak többlete a Józsefvárosban; e többlet a nőknek a kerület külső részeiben való csekélyebb számából származik, míg a Józsefváros belső, jobbmódú részét a női nem jelentékeny többlete jellemzi. A kültelken különben a női nem majdnem mindenütt gyengébben van képviselve, mint a férfinen, a mi kétségkívül megint csak a külsőbb városrészek csekélyebb cselédszámának tulajdonítható.

Megemlítendő még, hogy a nők arányszáma 1881 ellenében fogyott. Míg ugyanis 1881-ben 1000 férfire 1067 nő jutott, addig most csak 1055.

NEGYEDIK FEJEZET.

A lakosság származása.

(L. a 29. sz. táblázatot, a 17—19. lapon levő százaléktáblát és a 16. lap melletti térképet.)

1. Jelen viszonyok.

Ha gyorsan növekedő nagyvárosi lakosságot veszünk szemügyre, mindenek előtt azon kérdés merül fel, honnan származik az a nagy tömeg, mely itt összetömörült? Ismeretes tény, hogy a nagyvárosok lakossága és különösen a nagyon gyorsan gyarapodó nagyvárosoké csak csekély, többnyire egészen elenyésző kis mértékben gyarapszik a születéseknek a halálozások fölötti többlete által, hanem kívülről történő beköltözés által. Az újabb nagyvárosi statisztika — jelesen mióta B ö c k h berlini vizsgálatai megadták erre az impulzust — előszeretettel foglalkozik annak kimutatásával, hogy miképen képződött ki a nagyvárosi népesség és mely elemek azok, melyekből folyton kiegészül és megifjodik. Világos, hogy valamely városra nem lehet közömbös, vajjon népessége intelligens népelemek vagy pedig a proletariatus odavonulása által növekszik, vajjon tehát a gyarapodás által az értelmiség és a jólét emelkedik-e avagy csökken, vajjon ez által a társadalmi erő vagy a teher gyarapszik-e? Jelen fejezetben tehát azon kérdéssel akarunk foglalkozni, hogy honnan származik a főváros népessége és mekkora részők van benne a bevándorlottaknak a benszülött népességgel szemben.

A népszámlálásnak erre vonatkozó eredményei a 29. sz. táblában vannak közölve. Ha most e tábla alapján mindenekelőtt a népességnek születési helyszerinti százalékos eloszlására vetünk szempillantást és pedig úgy 1881-ben, mint 1891-ben, úgy észrevehetjük, hogy a Budapesten született egyének száma fogyott; míg tíz évvel ezelőtt még a lakosságnak 42·7⁰/₀-a született itt, addig jelenleg csak 39·3⁰/₀, ellenben a fővároson kívül születtek aránya megfelelőleg emelkedett. A bevándorlottak tehát nagy túlsúlyban vannak a benszülöttek fölött. A bevándorlottak közül megint a Magyarországból valók azok, kik a legnagyobb járulékot szolgáltatják és kiknek százalékos aránya legjobban emelkedett (45·6-ról 51·6-ra). Ezzel szemben az Ausztriából és a külföldről való bevándorlás megcsappant; az Ausztriából származóknak százalékos arányszáma ugyanis 9·3-ról 7·4-ra, a külföldieké 1·5-ről 1·2⁰/₀-ra süllyedt.

Találtatott ugyanis:

	budapesti születésű	idegen születésű
1881	151.960 = 42·7 ⁰ / ₀	203.722 = 57·3 ⁰ / ₀
1891	191.217 = 39·3 »	295.454 = 60·7 »

A nem budapesti születésűek ismét ekként oszlanak meg:

	1881	1891
Magyarország	164.282 = 46·2%	253.752 = 52·1%
Ausztria	33.004 = 9·3 »	36.059 = 7·4 »
Külföld	5.200 = 1·5 » ¹⁾	5.643 = 1·2 »

Ha országrészek- és megyék szerinti részletezésbe bocsátkozunk, úgy láthatjuk, hogy a Duna jobb partján fekvő megyék nyújtják a legnagyobb arányszámot a fővárosi lakosság felépítéséhez. Hozzájuk sorakoznak a Duna balpartján és a Duna s Tisza között fekvő megyék, míg a többi országrészek, valamint Horvát-Szlavonország csak csekély arányszámmal szerepelnek. A lakosság összetételében, t. i. az egyes országrészek következőképen szerepelnek:

	1881	1891
Duna jobbpartja	13·00	15·57
Duna balpartja	11·56	11·67
Duna-Tisza köze	11·39	12·72
Tisza jobbpartja	4·88	4·95
Tisza balpartja	2·12	2·98
Tisza-Maros köze	1·85	2·29
Erdély	0·85	1·46
Fiume és területe	0·01	0·03
Horvát-Szlavonország	0·50	0·47

Az egyes megyék közül magától érthetőleg Pestmegye az, mely a legnagyobb járulékkal szerepel, t. i. a fővárosi lakosság 8·7%-ával; következnek Fejérmegye 4·0, Nyitra 2·4, Veszprém 2·2, Komárom 1·8, Pozsony 1·8, Tolna 1·4, Bács-Bodrog 1·4, Nógrád 1·3, Vas 1·2, Győr 1·1, Heves 1·1 és Szepesmegye 1·0%-kal, míg a többi megyék mind egy százalékon alul maradnak.

Ez adatok azonban nem adnak tiszta képet a bevándorlás intenzitásáról, mivel nagy és népes megyék (mint Pest, Bács-Bodrog stb.) szükségképen nagyobb embertömeget küldhetnek a fővárosba, mint a kicsinyek és néptelenek (pl. Turóc, Ugocsa). Hogy a bevándorlás intenzitását megítélhessük, a 17. lapon látható táblázat két utolsó rovatában kimutattuk, hogy az egyes országrészek és megyék minden 10.000 lakosa közül hány található Budapesten. Az eredményt az ide mellékelte térképen is feltüntettük. Ebből kiviláglik, hogy távolról sem Pestmegye, hanem Fejérmegye az, mely lakosságának legnagyobb részét adja át Budapestnek, a mennyiben lakosainak majdnem 9%-a kerül a fővárosba; utána következik Liptómegye és csak azután Pestmegye 5·9%-kal. Ime azon megyék sorrendje, melyek lakosságukból a legnagyobb kontingenst bocsátják a fővárosba (10.000 lakos után számítva):

Fejér	899	Szepes	308
Liptó	591	Nyitra	299
Pest	586	Nógrád	296
Komárom	571	Bars	282
Esztergom	524	Tolna	278
Veszprém	521	Pozsony	270
Árva	499	Heves	231
Győr	491	Zólyom	212
Turóc	402	Abanj-Torna	207
Hont	379		

¹⁾ Ezenkívül 1.236 egyén, kiknek szülőhelye nem volt megállapítható.

E viszonyokat a 16. laphoz mellékelt kartogrammban áttekinthetően ábrázoltuk. Észrevehetjük, hogy az ország egyes részeiből a város felé való vándorlás intenzitása nagyon különböző, hogy tehát a főváros vonzó ereje távolról sem egyenlő minden irány felé. Így az ország nyugoti részei azok, honnan a bevándorlók főtömege jő, míg a királyság keleti részei e tekintelben csak egészen alárendelt szerepet játszanak. Az a vonal, mely Liptómege keleti határát Pestmege keleti határával köti össze, az országot két részre osztja, melyeknek viselkedése a fővárossal szemben egészen különböző.

Nyugatra e vonaltól tizenhat megyét találunk, melyek 2°/_o-nál többel vesznek részt Budapest növekedésében — ezek közül hat megye 5°/_o-nál többel — ellenben tőle keletre csak hármat, melyek közül azonban egy sem szerepel 4°/_o fölötti járulékkal. A mint tehát már 10 évvel ezelőtt kiemeltük, korántsem képződnek koncentrikus körök, melyeknek bevándorlási sűrűsége talán a központtól való távolság arányában fogyna, hanem a legnagyobb bevándorlási sűrűség öve a fővárost nyugat felől veszi körül. Fejérmegye mellett még Pest-, Esztergom-, Komárom- és Veszprémmegyek említhetők jelentékeny bevándorlással. Hozzájuk sorakoznak Tolna- és Győrmegye, míg észak felől Pozsony-, Nyitra-, Bars-, Hont-, Nógrád- és Zólyommegyek közvetítik az északi bevándorlási területtel való összeköttetést. E terület központja Liptómege, melyhez Turóc-, Árva-, Szepes- és Abauj-Tornamegyék sorakoznak. Kelet és dél felé a főváros vonzó ereje hamar fogy. A Tiszán túl a bevándorlási arány csak két megyében (Jász-Nagy-Kún-Szolnok és Csongrád) emelkedik 100 fölé (10.000 lakos után számítva), Erdélyben csak az egyetlen Kolozsmegyében száll 50 fölé, míg kilencz más erdélyi megyében 10.000 lakosra csak 10—25 fővárosba költözött egyén jut. Még csekélyebb bevándorlási hajlamot mutat Horvát-Szlavonország, hol a bevándorlási hányados hat megyében 10 alatt marad. Ellenben Morvaországból — 10.000 lakos után — 30, Alsó-Ausztriából 28, Sziléziából 23, Csehországból 15, Triesztből 13, Stájerországból és Galicziából 11, Felső-Ausztriából és Krajnából 10, Ausztria többi országaiból 10-nél kevesebb egyén vándorol be. A külföld részére ezen arányszám kiszámítása az abszolút számok csekélyisége miatt abbamaradt.

Az egyes országrészek ezen eltérő viselkedésének okai részben gazdasági, részben néprajzi mozzanatokban rejlenek. A magyar Alföld lakosai, mint minden földművelő lakosság, inkább állandó, a röghöz és helyhez kötött néptömeget képeznek, melynek gazdasági tevékenysége a nagyvárosban még kellő alkalmazásra sem akadhatna. Ellenben a hegyes felvidék lakosait már talajuk terméketlensége részben iparra, részben az Alföldön és a városokban keresendő napszámos munkára utalja. Különösen az északi megyék, mint Pozsony, Trencsén, Turóc, Árva, Szepes és Liptó azok, melyekből Budapest napszámosainak legnagyobb része kikerül. Az északkeleti és erdélyi oláhok távolmaradásánál valószínűleg már néprajzi mozzanatok játszanak közre. Az illető megyék talaja nem kevésbé hegyes, mint Északmagyarországé, mindazonáltal ritkaság számba megy, ha oláhok a földművelő országrészekben mint aratók vagy a nem oláh városokban mint napszámosok találhatók.

A bevándorlási viszonyok illetén alakulásának azonban városunk fejlődésének történetére és jellegére nagy jelentősége van. A tősgyökeres magyar vidék, mely a fővárost mindenütt körülveszi, biztosítja ugyan neki nemzeti jellegét, de egyuttal

látható az is, hogy itt az említett körülményeknél fogva, folyton idegen, nem magyar elemek tömörülnek nagy mennyiségben, melyek csak hosszabb itt tartózkodás után olvadnak be a nemzet testébe. E viszonyok bizonyára már évtizedek óta gyakorolták befolyásukat a népesedés alakulására s ezek okozták kétségkívül a nemzetiségek nagy vegyülékét, mely fővárosunkban még ma is felismerhető s mely magyar jellegének megizmosodását tagadhatatlanul késlelteti.

A 29. sz. tábla függelékében a bevándorlott lakosoknak születési helyét egyes nagyobb magyar és külföldi városok szerint is részleteztük. Belőle kitűnik, hogy legtöbb egyénrel Székes-Fejérvár (3.730 lélekkel), Pozsony (2.609), Kecskemét (2.488) és Uj-Pest (2.179) szerepel. Ha ezen számokat is a városok összlakosságára vonatkoztatjuk, akkor azon figyelemreméltó eredményre jutunk, hogy a Budapesthez legközelebb fekvő városok közül három az, mely nagyobb néptömeggel vesz részt a fővárosi lakosság felépítésében; első sorban Székes-Fejérvár 1.354 lélekkel, azután Uj-Pest 927 és Kecskemét 513 lélekkel minden 10.000 lakos után. Föltűnő itt a Székes-Fejérvár felől folyt nagy bevándorlás, mely még a fővárossal félig-meddig összeforrt Uj-Pestét is jóval fölülmulja. A többi szomszédos város, mint Félegyháza és a magyar Alföld valamennyi egyéb városa csak csekély mértékben gravitál a főváros felé; ellenben még a távoli iparos és művelődési központok is tekintélyes néptömegeket küldenek a fővárosba és különösen Miskolcz, Pozsony és Kassa nagy néptömeggel járulnak hozzá a főváros lakosságának gyarapításához. A jelen-
tekenyebb városok sorrendje a bevándorlás intenzitása szerint a következő :

	összesen	10.000 lakos közül
Székes-Fejérvár	3.730	1.354
Ujpest	2.179	927
Miskolcz	1.602	527
Kecskemét	2.488	513
Pozsony	2.609	498
Kassa	1.192	412
Nagyvárad	1.344	349
Arad	1.363	324
Sopron	873	321
Temesvár	1.204	302
Pécs	1.026	301
Kolozsvár	807	246
Szeged	1.341	215
Félegyháza	651	214
Debreczen	1.011	178
Szentes	459	149
Szabadka	840	115
Makó	350	107
Békés-Csaba	271	79
Brassó	218	71
Hódmező-Vásárhely	361	65
Zágráb	137	36

Az osztrák városok között (abszolút számokkal élve) Bécs 4.220, Prága 1.047, Brünn 906, Lemberg 688, Krakkó 558 és Grác 314 bevándorlottal szerepel; a német városok közül Berlin áll első helyen 182 bevándorlottal, a többi város csak nagyon csekély mértékben vesz részt a budapesti lakosság összetételében.

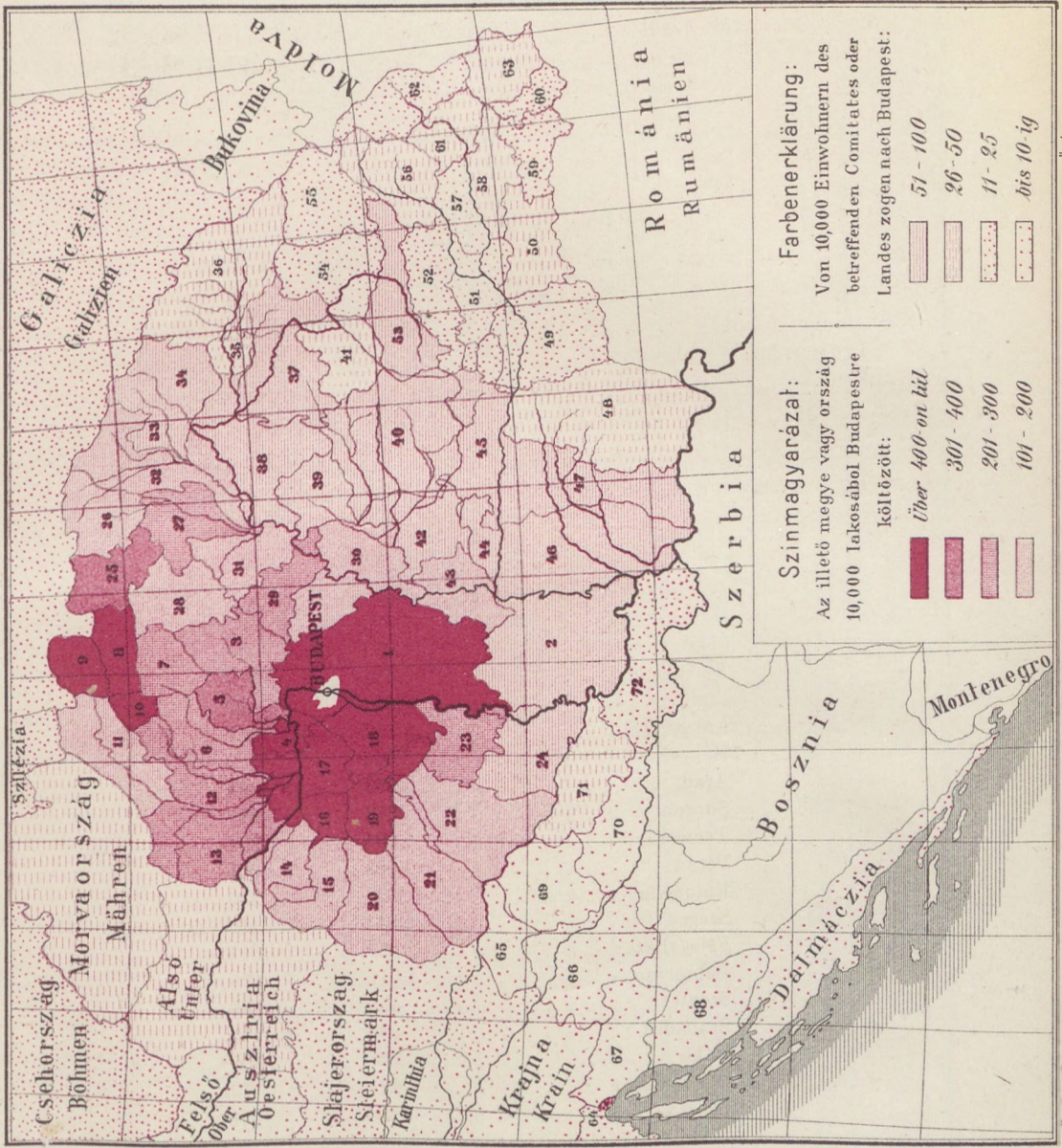
BEKÖLTÖZÉSI ARÁNY MEGYÉK ÉS SZOMSZÉDOS ORSZÁGOK SZERINT.

IMMIGRATIONSQUOTE NACH COMITATEN UND NACHBARLÄNDERN.

Megyék:
Comitate:
Magyarország.

Megyék:
Comitate:
Magyarország.

1. Pest-Pilis-Solt-Kiskun
2. Bács-Bodrog
3. Várad
4. Esztergom
5. Hont
6. Bars
7. Zólyom
8. Lipó
9. Árva
10. Török
11. Trencsén
12. Nyitra
13. Pozsony
14. Moson
15. Sopron
16. Győr
17. Komárom
18. Fejér
19. Veszprém
20. Vas
21. Zala
22. Somogy
23. Tolna
24. Baranya
25. Szécsen
26. Sáros
27. Abauj-Torna
28. Gömör és Kishont
29. Heves
30. Jász-Nán-Szolnok
31. Borsod
32. Zemplén
33. Ung
34. Bereg
35. Ungva
36. Máramaros
37. Szatmár
38. Szabolcs
39. Hajdu

Szinmagyarazat:
Az illető megye vagy ország 10,000 lakosából Budapestre költözött:

Over 400 on til
301 - 400
201 - 300
101 - 200

Farbenerklärung:
Von 10,000 Einwohnern des betreffenden Comitates oder Landes zogen nach Budapest:

51 - 100
26 - 50
11 - 25
bis 10-ig

Megyék:
Comitate:
Magyarország.

40. Bihar
41. Szilágy
42. Békés
43. Csangrad
44. Csanád
45. Arad
46. Torontál
47. Temes
48. Krassó-Szörény
49. Hunyad
50. Szeben
51. Alsó-Fehér
52. Torda-Aranyos
53. Kolozs
54. Szolnok-Doboka
55. Beszterce-Naszód
56. Maros-Torda
57. Kis-Küküllő
58. Nagy-Küküllő
59. Fogaras
60. Brassó
61. Udvarhely
62. Csík
63. Háromszék
64. Fiume város és kerülete
- Horvát-Szlávon ország
65. Várad
66. Zágráb
67. Medrus-Fiume
68. Liba-Krbaba
69. Belovár-Kőrös
70. Pozsega
71. Verőce
72. Szerém

A lakosság szülőhelye szerint.

Die Bevölkerung nach dem Geburtsorte.

Megye vagy ország <i>Comitat oder Land</i>	A megnevezett megyéből jelen van		Budapest lakosságának hány %-a		A megnevezett megye 10.000 lakosából		A bevánd. intenzitás emel- kedése <i>Steigerung der Immi- grations- Intensität</i>
	<i>Aus den neben- benannten Comita- ten anwesend</i>		<i>In % der Bevölke- rung Budapests</i>		<i>Von 10.000 Bewoh- nern des benannten Comitates</i>		
	1881	1891	1881	1891	1881	1891	
a) Duna bal partja.							
<i>Linkes Ufer der Donau.</i>							
Arva	2 595	3 783	0 73	0 78	318	449	41 2
Bars	2 652	4 217	0 75	0 87	194	282	45 3
Esztergom	2 449	3 974	0 69	0 82	348	524	50 6
Hont	3 474	4 552	0 98	0 93	300	379	26 3
Liptó	4 628	4 517	1 30	0 93	622	591	— 5 0
Nógrád	3 733	6 254	1 05	1 28	193	296	53 3
Nyitra	8 035	11 712	2 26	2 41	213	299	40 4
Pozsony	6 949	8 801	1 95	1 81	221	270	26 7
Trencsen	3 481	4 831	0 98	0 99	141	190	36 2
Turócz	1 480	1 981	0 42	0 41	322	402	24 8
Zólyom	1 597	2 145	0 45	0 44	154	212	37 7
Összesen — <i>Zusammen</i>	41 073	56 767	11 56	11 67	234	307	31 2
b) Duna jobb partja.							
<i>Rechtes Ufer der Donau.</i>							
Baranya	1 935	2 929	0 54	0 60	60	93	55 0
Fejér	12 710	19 387	3 57	3 98	606	899	48 3
Győr	3 516	5 577	0 99	1 14	320	491	53 4
Komárom	6 292	8 895	1 77	1 83	412	571	38 6
Moson	1 089	1 442	0 31	0 30	133	173	30 0
Somogy	2 094	4 551	0 59	0 93	68	141	107 4
Sopron	2 759	4 576	0 77	0 94	111	180	62 3
Tolna	4 877	6 845	1 37	1 41	207	278	34 3
Vas	2 726	5 993	0 76	1 23	76	156	105 3
Veszprém	5 946	10 968	1 67	2 25	286	521	82 2
Zala	2 341	4 671	0 66	0 96	66	117	77 3
Összesen — <i>Zusammen</i>	46 285	75 834	13 00	15 57	183	282	54 1
c) Duna-Tisza köze.							
<i>Zwischen Donau und Theiss.</i>							
Bács-Bodrog	4 468	6 624	1 26	1 36	69	95	37 7
Csongrád	2 478	3 802	0 70	0 78	108	150	38 9
Heves	3 829	5 294	1 08	1 09	184	231	25 5
Jász	2 191	3 937	0 62	0 81	76	127	67 1
Pest	27 493	42 254	7 73	8 68	435	586	34 7
Összesen — <i>Zusammen</i>	40 459	61 911	11 39	12 72	176	279	58 5
d) Tisza jobb partja.							
<i>Rechtes Ufer der Theiss.</i>							
Abauj-Torna	2 718	3 644	0 76	0 75	152	207	36 2
Bereg	541	1 150	0 15	0 24	35	65	85 7
Borsod	2 364	3 435	0 66	0 71	121	160	32 2
Gömör	1 623	2 906	0 46	0 60	98	169	72 5
Sáros	2 189	2 503	0 62	0 51	129	151	17 1
Szepes	4 342	5 007	1 22	1 03	251	308	22 7
Ung	731	1 343	0 20	0 27	58	100	72 4
Zemplén	2 867	4 076	0 81	0 84	108	139	28 7
Összesen — <i>Zusammen</i>	17 375	24 064	4 88	4 95	121	161	33 1

Megye vagy ország Comitat oder Land	A megnevezett megyéből jelen van <i>Aus den neben- benannten Comita- ten unvsesend</i>		Budapest lakosságának hány %-a <i>In % der Bevölke- rung Budapests</i>		A megnevezett megye 10 000 lakosából <i>Von 10.000 Bewoh- nern des benannten Comitates</i>		A bevánd. intenzitás emel- kedése <i>Steigerung der Immi- grations- Intensität</i>
	1881	1891	1881	1891	1881	1891	%
e) Tisza bal partja. <i>Linkes Ufer der Theiss.</i>							
Békés	1.193	2.029	0.33	0.42	51	80	56.9
Bihar	2.054	3.434	0.58	0.71	46	67	45.7
Hajdú	879	1.802	0.25	0.37	50	96	92.0
Máramaros	434	828	0.12	0.17	19	32	68.4
Szabolcs	1.231	2.350	0.35	0.48	55	98	78.2
Szatmár	1.384	3.082	0.39	0.63	47	96	104.3
Szilágy	243	691	0.07	0.14	14	37	164.3
Úgocsa	119	301	0.03	0.06	18	42	133.3
Összesen — Zusammen	7.537	14.517	2.12	2.98	41	71	73.2
f) Tisza-Maros szöge. <i>Zwischen Theiss und Maros.</i>							
Arad	1.707	2.682	0.48	0.55	55	79	43.6
Csanád	454	764	0.13	0.16	41	55	34.1
Krassó-Szörény	657	1.319	0.18	0.27	16	33	106.2
Temes	1.883	3.119	0.53	0.64	47	73	55.3
Torontál	1.883	3.257	0.53	0.67	35	57	62.9
Összesen — Zusammen	6.584	11.141	1.85	2.29	38	59	55.3
g) Erdély. <i>Siebenbürgen.</i>							
Alsó-Fehér	254	382	0.07	0.08	14	21	50.0
Besztercze-Naszód	63	196	0.01	0.04	6	19	216.7
Brassó	180	376	0.05	0.08	21	25	19.0
Csik	123	239	0.03	0.05	10	22	120.0
Fogaras	38	194	0.01	0.04	4	22	450.0
Háromszék	206	482	0.06	0.10	16	37	131.2
Hunyad	199	554	0.06	0.11	7	21	200.0
Kis-Küküllő	68	223	0.02	0.05	7	22	214.3
Kolozs	659	1.619	0.18	0.33	33	72	118.2
Maros-Torda	263	581	0.07	0.12	16	33	106.2
Nagy-Küküllő	88	393	0.02	0.08	66	30	400.0
Szeben	373	738	0.10	0.15	26	50	92.3
Szolnok-Doboka	358	533	0.10	0.11	18	24	33.3
Torda-Aranyos	95	278	0.03	0.06	7	18	157.2
Ujvarhely	101	282	0.03	0.06	9	26	188.9
Összesen — Zusammen	3.068	7.070	0.85	1.46	14	32	128.6
Fiume és területe. <i>Fiume und Gebiet.</i>							
	108	141	0.01	0.03	51	46	— 9.8
Horvát-Szlavonország. <i>Kroatien-Slavonien.</i>							
Belovár-Kőrös	?	102	?	0.02	?	4	?
Lika-Krbava	?	41	?	0.01	?	2	?
Modrus-Fiume	?	20	?	0.00	?	1	?
Pozsega	?	164	?	0.03	?	8	?
Szerém	?	688	?	0.14	?	20	?
Varasd	?	218	?	0.04	?	9	?
Verőce	?	681	?	0.14	?	31	?
Zágráb	?	419	?	0.09	?	9	?
Összesen — Zusammen	1.793	2.307	0.50	0.47	9	12	33.3

Ország Land	A megnevezett országból jelen van		Budapest lakosságának hány %-a		A megnevezett ország 10.000 lakosából		A bevánd. intenzitás emel- kedése Steigerung der Immi- grations- Intensität ‰
	Aus den neben- benannten Ländern unwesend		In % der Bevölke- rung Budapests		Von 10.000 Bewoh- nern des benannten Landes		
	1881	1892	1881	1891	1881	1891	
Ausztria. — Oesterreich.							
A.-Ausztria, <i>Nieder-Oesterreich</i>	6 352	7 396	1 79	1 52	27	28	*)
F.-Ausztria, <i>Ober-Oesterreich</i>	818	733	0 23	0 15	11	10	—
Salzburg	71	108	0 02	0 02	4	4	—
Stajrország, <i>Steiermark</i>	993	1 425	0 08	0 29	8	11	—
Karinthia, <i>Kärnten</i>	212	252	0 06	0 05	6	7	—
Krajna, <i>Krain</i>	426	492	0 12	0 10	8	10	—
Trieszt és vidéke, <i>Triest und Gebiet</i>	251	199	0 07	0 04	17	13	—
Görz és Gradiska	52	47	0 01	0 01	2	2	—
Isztria, <i>Istria</i>	43	90	0 01	0 02	1	3	—
Tirol	212	204	0 06	0 04	2	3	—
Vorarlberg	10	96	0 00	0 02	1	9	—
Csehország, <i>Böhmen</i>	9 591	9 053	2 70	1 86	17	15	—
Morvaország, <i>Mähren</i>	6 772	6 729	1 90	1 38	31	30	—
Szilézia, <i>Schlesien</i>	1 393	1 373	0 39	0 28	24	23	—
Galiczia, <i>Galizien</i>	5 565	7 529	1 57	1 55	10	11	—
Bukovina	131	207	0 04	0 05	2	3	—
Dalmácia, <i>Dalmatien</i>	10	126	0 00	0 03	2	2	—
Összesen — <i>Zusammen</i>	33 004	36 059	9 27	7 41	15	15	—
Külföld. — Ausland.							
Poroszország, <i>Preussen</i>	793	1 214	0 22	0 26	—	—	*)
Szászország, <i>Sachsen</i>	304	263	0 08	0 05	—	—	—
Bajorország, <i>Bayern</i>	786	655	0 22	0 13	—	—	—
Württemberg	235	192	0 07	0 04	—	—	—
Egyéb német államok, <i>Sonstige deutsche Staaten</i>	803	542	0 22	0 11	—	—	—
Svájc, <i>Schweiz</i>	399	475	0 11	0 10	—	—	—
Olaszország, <i>Italien</i>	758	632	0 21	0 13	—	—	—
Franciaország, <i>Frankreich</i>	180	273	0 05	0 06	—	—	—
Spanyolország, <i>Spanien</i>	2	5	0 00	0 00	—	—	—
Portugal	—	26	—	0 01	—	—	—
Belgium, <i>Belgien</i>	12	22	0 00	0 01	—	—	—
Holland	06	15	0 00	0 00	—	—	—
Dánia, <i>Dänemark</i>	9	10	0 00	0 00	—	—	—
N.-Britannia, <i>Gross-Britannien</i>	116	121	0 03	0 02	—	—	—
Skandinávia, <i>Skandinavien</i>	9	24	0 00	0 01	—	—	—
Oroszország, <i>Russland</i>	223	282	0 07	0 06	—	—	—
Románia, <i>Rumänien</i>	246	349	0 07	0 07	—	—	—
Szerbia, <i>Serbien</i>	143	201	0 04	0 04	—	—	—
Bulgária, <i>Bulgarien</i>	53	164	0 02	0 03	—	—	—
Montenegro	1	28	0 00	0 01	—	—	—
Törökország, <i>Egyptom, Türkei, Egypten</i>	45	83	0 01	0 02	—	—	—
Görögország, <i>Griechenland</i>	12	13	0 01	0 00	—	—	—
Egyéb, <i>Sonstige</i>	55	54	0 01	0 01	—	—	—
Összesen — <i>Zusammen</i>	5 200	5 643	1 47	1 17	—	—	—

*) Az intenzitás kiszámításáról az abszolút számok kicsinyiségénél fogva lemondottunk.

*) Die Berechnung der Intensität unterblieb in Folge der geringen Grösse der absoluten Zahlen

2. A bevándorlás időpontja és a bevándorlottak tartózkodásának tartama.

(L. a 30. sz. táblát.)

Ha a bevándorlás időpontját ismerjük, akkor az évenkénti bevándorlás nagyságát figyelemmel követhetjük és ezen népmozgalom tendenciájára következtethetünk. Ez azonban csak a bevándorlók folytonos megfigyelése mellett lenne lehetséges, tehát legjobban a bejelentő hivatalban. E nyilvántartás hiányos volta miatt azonban ennek feljegyzéseit nem lehetett tekintetbe venni és ennél fogva meg kell elégednünk, ha minden tizedik évben a népszámlálás alkalmával tudjuk meg, hogy milyen időben vándoroltak be a jelenleg itt tartózkodó idegenek. Nem tagadható, hogy ez alapon korántsem nyerjük az összes bevándorlás teljes képét; a népszámlálás csak azon másutt született lakosokat tünteti fel, kik az összeírás pillanatában itt tartózkodtak; azon bevándorlottaknak kétségkívül jelentékeny tömege, kik az évek folyamában (a népszámlálás megejtése előtt) elhaltak vagy megint elköltöztek, szükségképen kimarad az összeírásból. Ez által az adatok összehasonlíthatósága jelentékeny csorbát szenved, mivel például a 30 évvel ezelőtt bevándorlottak közül szükségképen sokkal kevesebb egyén maradhatott életben, mint az öt évvel ezelőtt bevándorlottak közül. Daczára annak azonban, hogy a bevándorlásnak a népszámlálás által nyújtott képe hiányosnak, töredékesnek mutatkozik, még mindig nagyon érdekes. ¹⁾

¹⁾ A mint már említettük, az évek folyamán bevándorlott lakosságnak a népszámlálás pillanatában jelenlevő részéből az eredetileg bevándorlottak tömegére csak akkor lehetne következtetni, ha (eltekintve az egyáltalában ki nem puhatolható kivándorlás nagyságától) legalább az azóta elhalt bevándorlók kontingense lenne megállapítható. E kontingens pontos kiszámításához azonban nincsenek pozitív adataink és ennél fogva csak becslésekhez folyamodhatunk. E becslésnél arról van szó, hogy minden bevándorlási korszak bevándorlottjaiból az azóta elhaltak számát — legalább megközelítőleg — meghatározzuk. Ha ily módon minden öt évi bevándorlási cyclus elhalálozási-coëfficiense adva van, akkor belőle a minden korszak kezdetén életben volt egyének száma kiszámítható. Itt az egyes quinquenniumokban bevándorolt egyéneket úgy tekintjük, mintha az évötöd közepén vándoroltak volna be és ily módon az utolsó öt év alatt bevándoroltakra $2\frac{1}{2}$ évnyi állagos tartózkodást, a megelőző quinquenniumok mindegyikében bevándorlott egyénekre pedig 5—5 évvel nagyobb állagos tartózkodást veszünk fel. Az öt évi elhalálozási coëfficiens meghatározása azután oly módon történik, hogy (az utolsó évtized halandósága alapján) minden évre egyenletesnek felvett 32‰ -nyi halálozási arány mellett az első öt évre a túlélőknek $2\frac{1}{2} \times 32\text{‰} = 8\text{‰}$ -át, minden következő évötödre újból azoknak $5 \times 32\text{‰} = 16\text{‰}$ -át elhaltak gyanánt számításba vesszük. Ily számításnak az az eredménye, hogy pl. 100.000 személyből $2\frac{1}{2}$ év alatt 8.000 hal el, mivel az elhalálozási coëfficiens, mint már említettük, ezen időre 8‰; az életben maradó 92.000 egyén közül további öt év múlva megint 16‰, azaz 14.720 hal el; a második korszak végéig tehát az eredetileg 100.000 léleknyi lakosságból már 22.720, azaz 22.7‰ halt el. A tovább életben maradó 77.280 lélek a következő öt év alatt megint 16‰-ot, azaz 12.365-öt veszít és ily módon ezen évötöd végéig már 35.085 egyén, azaz az eredeti népesség 35.09‰-a halt el és így tovább. A még életben maradók száma tehát az első három bevándorlási időszakban beköltözött lakosságra 92.0, 77.3 és 64.9‰ stb.

A népszámlálás által az utolsó bevándorlási évötödre (1886—1890.) kimutatott 114.844 élő egyén eszerint az ezen idő alatt tényleg bevándorlottaknak 92‰-át képviseli és így ezek száma

A bevándorlás időpontja, azaz a tartózkodás tartama 1881-ben csak a Budapesten illetőségi joggal nem birókra nézve jegyeztetett fel, míg 1891-ben ezt a kérdést az összes lakókhoz intéztük; ennek következtében lehetségessé vált a Budapesten kívül születettek bevándorlása mellett annak megállapítása is, hogy hány budapesti születésű egyén, ki későbbben innen elköltözött, vándorolt volt vissza az évek folyamában. Ily körülmények között bizonyára lehetséges lett volna az idegen illetőségűek tartózkodástartamának feldolgozása, a mi által lehetségessé vált volna az 1881. évi adatokkal való összehasonlítás; e helyett azonban a születési helynek tekintelve vételét tartottuk előnyösebbnek, mivel az illetőség iránti kérdés számtalan téves válaszra adott okot, melyeket még az erre vonatkozó — sajnos, többféleképen értelmezhető és nem elég világos — törvény (1886:XXII. törvényzikk) határozatai által sem lehetett kiküszöbölni.

A 30. sz. táblából látható, hogy az idegen származású 295.454 lakos bevándorlásának időpontja szerint következőképen oszlik meg:

Bevándorlás ideje	Tartózkodás tartama	Egyének száma	Bevándorlás ideje	Tartózkodás tartama	Egyének száma
1890—1886	0—5	114.844	1855—1851	36—40	4.780
1885—1881	6—10	58.777	1850—1846	41—45	5.394
1880—1876	11—15	33.855	1845—1841	46—50	2.071
1875—1871	16—20	26.233	1840—1836	51—55	1.959
1870—1866	21—25	23.973	1835—1831	56—60	751
1865—1861	26—30	10.255	1831 előtt	60-on túl	996
1860—1856	31—35	8.602	ismeretlen	—	2.964

A fentebb kiemelt hiányok daczára a felsorolásból a bevándorlás intenzitásának jelentékeny fokozódása ismerhető fel. Legjelentékenyebb volt a bevándorlás

124.830-ra rüg. Hasonlóképen a megelőző évtődből életben talált 58.777 bevándorló az ezen korszak alatt tényleg bevándorolt egyének 77.3%-át képviselik, így ezeknek száma 76.038-ra rügött, és így tovább.

A következő kimutatásban a népszámlálás eredményeit az elhaltaknak és a még életben maradtaknak coefficiensivel és az ezekből kiszámított eredeti bevándorlási tömegekkel állítjuk egybe:

Időszak	a bevándorlottak közül életben volt 1891-ben	100 bevándorlott közül a számlálás idejében		a bevándorlási időszakra kiszámított bevándorlók összege
		életben volt	halva volt	
1830—35	751	13.5%	86.5%	5.489
1836—40	1.959	16.1 »	83.9 »	12.168
1841—45	2.071	19.2 »	80.8 »	10.786
1846—50	5.324	22.8 »	77.2 »	23.658
1851—55	4.780	47.1 »	72.9 »	17.938
1856—60	8.902	32.3 »	67.7 »	26.632
1861—65	10.255	38.5 »	61.5 »	29.636
1866—70	23.973	45.8 »	54.2 »	52.243
1871—75	26.233	51.5 »	45.5 »	48.134
1876—80	33.855	64.9 »	35.1 »	52.981
1881—85	58.777	77.4 »	22.7 »	76.038
1886—90	114.844	92.0 »	8.0 »	124.830

az utolsó két évötödben, csekélyebb volt 1866-tól 1880-ig. Ez utóbbi korszakot illetőleg az 1866—1870-iki és 1871—1875-iki évek keltik föl különösen a figyelmünket; mind a két korszak majdnem ugyanazon számú bevándorlót mutatja fel, a miből önként következik, hogy az előbbi korszakban a bevándorlás szám szerint erősebb volt, mint a következő évötödben, a mint azt a jegyzetben közölt számítás is igazolja. Ugyanczen okból az 1876—1880-iki időszak bevándorlása sem tekinthető erősebbnek. Ennélfogva állithatjuk, hogy az itt nevezett három öltödon belül a bevándorlás alig növekedett. Azonban az 1865. előtti időben jelentékenyen csekélyebb volt a bevándorlás. A hatvanas évek közepére, tehát az alkotmány helyreállításának (1867) idejére eső nagy növekedés mutatja, mekkora befolyást gyakoroltak a politikai viszonyok a főváros fejlődésére.

Érdekes továbbá a bevándorlás alakulása az 1851—1855-iki években, tehát a szabadságharcz leküzdése után és az abszolút kormányhatalom legnagyobb virágzásának idejében. Az ezen időszakban bevándorolt egyének közül a népszámlálás kevesebbet talált életben, mint a megelőző évötödből. Ez arra mutat, hogy ezen időben a fővárosba való bevándorlás jelentékeny módon megfogyott; az általános lethargia, mely az egész nemzetet megsibbasztotta, a csak kevéssel előbb szép fejlődésnek indult főváros növekedésének is szárnyát szegte. E pangás ugyan 1856-tól fogva eltűnt, de fővárosunk tulajdonképeni emelkedése csak 1867-ben kezdődött.

A 30. sz. táblában az 1846—1850-iki évek külön is ki vannak mutatva; itt feltűnő az 1849-ben bevándorlottak csekély száma (736), az 1848-iki magasabb szám ellenében (1.133), a mi a háborús idők befolyásának világos bizonyítéka. (Az 1850-iki év rendkívül magas bevándorlási száma (2156) kétségkívül azon nem pontos bevallás következménye, mely valamennyi kerek évszám népszámát erősen eltorzítja.)

A Budapesten született, későbben elköltözött és azután ismét visszatért egyének száma 5474. Számuk öt évről öt évre meglehetősen szabályossággal fogy és csak az 1851—1855-iki években tapasztalható itt is jelentékeny fogyás.

3. A beköltözési viszony változásai az utolsó évtizedben.

Az egyes országrészekből bevándorlott egyének abszolút számán kívül vessünk még egy pillantást a vándormozgalom tendenciájára és azon változásokra, melyek az évtized folyamán érvényre jutottak. Ha az 1891-iki bevándorlási térképet az 1881-ikivel összehasonlítjuk, akkor azt tapasztaljuk, hogy nagyjában most is ugyanazon megyék népessége gravitál legjobban a főváros felé, mint tiz évvel ezelőtt. E megyéket a megelőző fejezetben külön-külön emeltük ki. Ha azonban az 1891. évi bevándorlási arányt hasonlítjuk össze az 1881-ikivel, akkor azon eredményre jutunk, hogy a bevándorlás intenzitása nem maradt mindenütt ugyanaz, hanem hogy jelentékeny ingadozásokat mutat fel. Általánosságban mondhatjuk, hogy a bevándorlási arány — az egyetlen Liptómege kivételével, a hol súlyedtt — mindenütt emelkedett. Az emelkedés foka azonban nagyon különböző. Azon megyékben, melyek már eddigelé is nagyon erősen húzódtak Budapest felé, az emelkedés az utolsó évtizedben aránylag csekély, míg az ország azon részeiben, melyeknek lakossága eddig távoltartotta magát Budapesttől, most a bevándorlási arány jelentékenyen emelkedett. Legkevésbé fokozódott a bevándorlás mértéke az

ország északi részében, Sáros- és Szepesmegyékben; Északmagyarország többi részében és a Duna s Tisza közötti síkon a tíz évi gyarapodás 25—50°/_o és ez országrészben csak kevés helyütt emelkedett még magasabbra. Másképen viselkednek az északkeleti és délkeleti részek; ott a bevándorlás intenzitása rendkívül erősen — helyenként, úgy mint az erdélyi megyékben, négyszeresére is — gyarapodott, mi mellett azonban nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a bevándorlás ama távoli vidékekről még mindig nagyon csekély, hogy tehát a bevándorlásnak viszonylag magas fokozódása eredményeiben Budapestre nézve jelentéktelen tény. Másképen áll a dolog a Duna jobbpartján, hol a nagy jelentőségű relativ növekedés már magában véve jelentékeny abszolút vándormozgalomra vonatkozik. Itt különösen Veszprém-, Zala-, Vas- és Somogy megyék azok, melyeknél a bevándorlás viszonylagos fokozódása azon nagy néptömegek miatt, melyekről itt szó van, népességünk alakulására tényleg nagy befolyással van. Ha csak azokra a megyékre szorítkozunk, melyek a Budapestre való bevándorlásban tényleg előkelő szerepet játszanak, úgy azt találjuk, hogy a fővárosba irányuló vándorlási hajlam viszonylagos növekedése a következő megyékben volt a legjelentékenyebb:

Somogy	107.4	Torontál	62.9
Vas	105.3	Sopron	62.3
Szatmár	104.3	Temes	55.3
Veszprém	82.7	Baranya	55.0
Zala	77.3	Győr	53.4
Gömör	72.5	Esztergom	50.6
Jász	67.1		

holott a többi megyékből a főváros felé irányuló bevándorlásnak nagy fokozódása Budapest népességi viszonyainak változására csak csekély befolyást gyakorolt.

Általában azt a meggyőződést meritjük adatainkból, hogy az utóbbi időben a magyar elem nagyobb mérvben fordul a főváros felé, mint ezelőtt. Így pl. északi Magyarország túlnyomóan túnyelvű megyeiben a bevándorlási intenzitás az utolsó tíz év alatt ugyanaz maradt, míg a Tisza jobbparti magyar-tót-ruthén megyékben egyharmaddal gyarapodott, ellenben a Dunántúlnak és a Duna s Tisza közének túlnyomóan magyar megyeiben kétharmadával, sőt a Tisza balpartján négyötödével növekedett.

4. A bevándorlottak nemi különbségei.

A mint már fentebb említettük, a főváros összlakosságában a nők 13.000 lélekkel, azaz körülbelül 5°/_o-kal vannak túlsúlyban. Ez az 5°/_o-nyi többlet azonban csak azt a végleges többletet mutatja, mely a különböző népesedési csoportokban uralkodó legkülönbözőbb viszonyok eredménye. Az össznépességnek születési csoportokra való fölosztása részletes bepillantást nyújt ezen viszonyok tényleges alakulásába. Már a benszülötteket véve tekintetbe, azon eredményre jutunk, hogy ezen 191.217 egyén közt 18.000-rel több a nő, mint a férfi, a női nem többlete ennél fogva 20°/_o, tehát jóval több, mint az össznépesség átlagában, a miből látható, hogy ez utóbbit csak a bevándorlottaknak eltérő nemi arányai idézi elő. Mivel azonban a bevándorlók között a férfinen rendszerint túlnyomó, a fentebbiek szerint feltehető, hogy e tekintetben Budapestre nézve a viszonyok sajátos módon ala-

kulnak. A benszültt népesség férfainak kisebbsége részben a védkötelezettséget teljesítők, részben az ideigfenesen látollevők vagy más vidékre végleg elkölözötttek számából magyarázható, kik között mindig több a férfi, végül a hiány egy része a férfinem nagyobb halandóságának tudandó bc. És ez tényleg így is van. Így jelentékeny a nők többlete a Fejér-, Komárom-, Heves-, Pest- és Esztergommegyekben szüültek, t. i. az azon szomszédmegyekből származók körében, kik a fővárosban tartózkodó nőcselédek legnagyobb kontigensét adják. Az északnyugoti tótajkú megyék is, melyek sok cselédet küldenek Budapestre, a nők jelentékeny többletével vesznek részt a vándormozgalomban, holott a magyar Alföld és az ország délkeleti részei kivétel nélkül több férfit küldenek a fővárosba, mint nőt. Ugyanez állítható Horvát-Szlavonországról s Fiuméről, sőt fokozott mérvben Ausztriáról és a többi külföldről. Azonban az osztrák tartományok sem viselkednek egyformán; Stájerország, Alsó- és Felső-Ausztria több nő által vannak képviselve, mint férfi által, ellenben Csehország, Morvaország, Galiczia, Szilézia és Karintia majdnem kétannyi férfit küldenek, mint nőt; a két első tartományban kétségkívül különösen iparosok okozzák a férfinem túlnyomó voltát, míg a galicziaiaknál a túlsúly a nagyszámú bevándorlott, kereskedelmet űző zsidóktól, a karintiaiaknál a számos kucsébertől ered. A nemek aránya ugyanis a nagyobb számú bevándorló által képviselt koronaországokban a következő:

	férfi	nő		férfi	nő
Alsó-Ausztria	3.630	3.766	Morvaország	3.856	2.873
Felső-Ausztria	319	414	Szilézia	782	591
Stíria	679	746	Galiczia	5.080	2.449
Krajna	307	185	Összes osztrák tartományok	20.683	15.376
Csehország	5.274	3.779			

A külföldi államokat szintén a finem túlsúlya jellemzi, így különösen Olaszországot és Bulgáriát, a honnan számos vasúti munkás és konyhakertész vándorol be; ellenben Svájcból, Francia- és Angolországból sokkal több nő van jelen és itt a különbséget a nevelőnők (bonne-ok) és nyelvtanítónők okozzák. A bevándorlott németek nemre nézve meglehetősen egyenletesen oszolnak el, ellenben a kelet-ről sokkal több férfi jön hozzánk, mint nő. Az erre vonatkozó érdekesebb adatok a következők:

	férfi	nő		férfi	nő
Németország	1.488	1.673	Oroszország	168	114
Svájc	153	322	Románia	195	154
Olaszország	436	196	Szerbia	134	67
Franciaország	63	210	Bulgária	155	9
Nagy-Britannia	42	79	Egyéb Balkán-államok	81	43

ÖTÖDIK FEJEZET.

Illetőség.

(I. a 29. sz. táblát és a 27–28. lapon közölt áttekintést.)

Miként tíz évvel ezelőtt, úgy az 1891. évi népszámlálás is kutatta a lakosok illetőségének (honosságának) helyét, illetve megyéjét vagy országát. Mivel azonban ez adatokat nem lehetett közelebbről megvizsgálni, úgy már a népszámlálási törvény határozottan kimondotta, hogy az erre vonatkozó beismeréseknek közigazgatási vagy jogi jelentőséget tulajdonítani nem szabad. Következésképen a népszámlálási ügynökök annak ellenőrzésére szorítottak, hogy a családanya és a gyermekek számára ugyanazon illetőség jegyeztessék föl, mint a családapák számára. E szigorúbb fölfogás következtében a Budapestre nem illetékesek száma nagyon gyarapodott, a mi régebbi népszámlálásokkal való összehasonlításoknál tekintetbe veendő.

Ily körülmények között tehát az illetőségről szóló adatoknak nem szabad túlnagy jelentőséget tulajdonítanunk.

A következőkben igyekszünk a Budapesten kívül születettek számát a Budapesten kívül illetékesek számával párhuzamba állítani. E két összesség arányosítása tulajdonképen nem egészen helyes, mivel az egyik a másikból származik. A számítás helyes lenne, ha tudnók, hogy a máshonnan bevándorlottak közül hány szerezte meg a budapesti illetőséget.¹⁾ E helyett csak azt tudjuk, hogy hány Budapesten kívül született egyén volt található Budapesten kívül illetékes mellett. Lehetséges t. i., hogy pl. az Ausztriában születettek részben Magyarországon vagy a külföldön illetékesek, másrészt megint az Ausztriában illetékesek között lehetnek olyanok, kik Magyarországon vagy a külföldön születtek. A következő összeállítás mutatja, hogy száz

¹⁾ Hogy mekkora azon bevándorlottak száma, kik a budapesti illetőséget megszerezték, az közvetve következőképen számítható ki: A Budapesten született 191.217 személy közül a 29. sz. tábla szerint 180.204 idevaló illetőségű is. 295.454 nem Budapesten született egyén közül 74.156 volt olyan, ki nem volt illetékes születése helyén. Ha most felteszszük, hogy mindezen 74.156 egyén mind megszerezte volna a budapesti illetőséget, úgy a Budapesten illetékesek száma 254.360 lenne. Tényleg azonban csak 240.911 ilyenül talált a népszámlálás, így tehát azoknak száma, kik nem születtek Budapesten és kik nem illetékesek születésük helyén, de kik a budapesti illetékességet sem szerezték meg, 13.449. Ily módon az eredmény az, hogy 295.454 nem Budapesten született közül 60.707 szerezte meg a budapesti illetékességet, azaz budapesti illetőségűnek vallotta magát, a mi tehát 20.5%-nak felel meg. E szám a lentebb, a szövegben említendő százalékszámától (16.8) csak kevéssé tér el.

	1870	1881	1891
magyarországi születésű egyénre ugyanoda illetékes egyén esik	34·2	58·4	83·8
ausztriai » » » » » »	37·7	54·8	79·7
külföldi » » » » » »	49·5	60·4	77·7

A nem születésük helyén, tehát előreláthatólag Budapesten illetékesekre a kiegészítő számok a következők:

a magyarországi születésűekre	65·8	41·6	16·2
az ausztriai »	62·3	45·2	20·3
a külföldi »	50·5	39·6	22·3

Ez utóbbi viszonyok a következő táblában az egyes megyékre és az egyes országokra vannak kiszámítva. E táblából az 1891-re vonatkozólag a következő összeállítást közöljük nagyobb területek szerinti csoportosításban:

	szülőhely szerint	illetőség szerint	különbség =	%
Budapest	191.217	240.911		
Duna bal partja	56.767	46.697	10.070	17·7
Duna jobb partja	75.834	63.169	12.665	16·7
Duna-Tisza köze	61.911	53.986	7.925	12·8
Tisza jobb partja	24.064	19.513	4.551	18·9
Tisza bal partja	14.517	12.174	2.343	16·1
Tisza-Maros szöge	11.141	9.163	1.978	17·8
Erdély	7.070	6.039	1.031	14·6
Fiume	141	101	40	28·4
Horvát-Szlavonország	2.307	1.768	539	23·4
Ausztria	36.059	28.763	7.296	20·3
Külföld	5.643	4.387	1.256	22·3
Összeg, Budapest nélkül . .	295.454	245.760	49.694	16·8

Az idegen születésű és idegen illetőségű lakosság 1870, 1881 és 1891. években.

Bewohner fremder Gebürtigkeit und fremder Zuständigkeit in den Jahren 1870, 1881 und 1891.

Megye vagy ország Comitat oder Land	1870		1881		1891		Az idegen születésűek közül budapesti illetőségű % Unter de- auswärts Geborenen waren hier zuständig %		
	születés szerint	illetőség szerint	születés szerint	illetőség szerint	születés szerint	illetőség szerint	1870	1881	1891
	nach Gebür- tigkeit	nach Zustän- digkeit	nach Gebür- tigkeit	nach Zustän- digkeit	nach Gebür- tigkeit	nach Zustän- digkeit			
a) Duna balpartja. <i>Linkes Ufer der Donau.</i>									
Árva	1.370	360	2.595	1.539	3.783	3.197	73.7	40.7	15.5
Bars	1.599	675	2.652	1.619	4.217	3.524	57.8	39.0	16.4
Esztergom	1.287	394	2.449	1.426	3.974	3.179	69.4	41.8	20.0
Hont	2.590	1.035	3.474	2.066	4.552	3.795	60.0	40.5	16.6
Liptó	2.431	773	4.628	3.093	4.517	3.341	68.2	33.2	15.0
Nógrád	1.978	710	3.733	2.264	6.254	5.234	64.1	39.4	16.3
Nyitra	4.563	1.319	8.035	4.277	11.712	4.451	71.1	46.8	19.3
Pozsony	4.797	1.520	6.949	3.567	8.801	7.121	68.3	48.7	19.1
Trencsén	2.020	716	3.481	2.067	4.831	3.994	64.5	40.6	17.3
Turóc	1.005	319	1.480	928	1.981	1.607	68.3	37.3	18.9
Zólyom	915	365	1.597	1.056	2.145	1.754	60.1	37.9	18.2
Összesen — Zusammen	24.555	8.186	41.073	23.902	56.767	46.697	66.7	41.8	17.7
b) Duna jobbpartja. <i>Rechtes Ufer der Donau.</i>									
Baranya	995	432	1.935	1.095	2.929	2.349	56.6	43.4	19.8
Fejér	5.531	2.090	12.710	7.665	19.387	16.129	62.2	39.7	16.8
Győr	1.695	623	3.516	1.969	5.577	4.698	63.2	44.0	15.8
Komárom	3.004	977	6.292	3.563	8.895	7.256	67.5	43.4	18.4
Moson	740	300	1.089	640	1.442	1.156	59.5	41.2	19.8
Somogy	961	406	2.094	1.227	4.551	3.798	57.8	41.4	16.5
Sopron	1.579	574	2.759	1.598	4.576	3.900	63.6	42.1	14.8
Tolna	2.483	980	4.877	2.777	6.845	5.475	60.5	43.1	23.0
Vas	1.212	413	2.726	1.707	5.993	5.222	65.9	37.4	12.9
Veszprém	2.715	893	5.946	3.449	10.968	9.246	67.1	42.0	15.7
Zala	1.062	362	2.341	1.380	4.671	3.940	65.9	41.0	15.6
Összesen — Zusammen	21.977	8.050	46.285	27.070	75.834	63.169	63.4	41.5	16.7
c) Duna Tisza-köze. <i>Zwischen Donau und Theiss.</i>									
Bács-Bodrog	2.497	998	4.468	2.585	6.624	5.300	60.0	42.1	20.0
Csongrád	1.221	469	2.478	1.489	3.802	3.047	61.6	39.9	19.9
Heves	2.576	938	3.829	2.237	5.294	4.282	63.6	41.6	19.1
Jász	1.783	841	2.191	1.312	3.937	3.360	52.8	40.1	14.7
Pest	23.435	6.731	27.493	15.156	42.254	37.997	71.3	44.9	10.1
Összesen — Zusammen	31.512	10.007	40.459	22.779	61.911	53.986	68.2	43.7	12.8
d) Tisza jobbpartja. <i>Rechtes Ufer der Theiss.</i>									
Abauj-Torna	1.365	371	2.718	1.654	3.644	2.866	72.8	39.1	21.4
Bereg	198	80	541	375	1.150	971	59.6	30.7	15.6
Borsod	1.272	417	2.364	1.437	3.435	2.800	67.2	39.2	18.5
Gömör	805	297	1.623	1.049	2.906	2.462	63.1	35.4	15.3
Sáros	1.225	333	2.189	1.343	2.503	1.965	72.8	38.6	21.5
Szepes	2.757	839	4.342	2.656	5.007	4.118	69.6	38.8	17.7
Ung	273	94	731	416	1.343	1.124	65.6	43.1	16.3
Zemplén	1.362	388	2.867	1.685	4.076	3.207	71.5	41.2	21.3
Összesen — Zusammen	8.365	3.711	17.375	10.615	24.064	19.513	55.6	38.9	18.9
e) Tisza balpartja. <i>Linkes Ufer der Theiss.</i>									
Békés	626	282	1.193	797	2.029	1.690	55.0	33.2	16.7
Bihar	1.303	497	2.054	1.199	3.434	2.825	61.9	41.6	17.7
Hajdú	—	—	879	576	1.802	51.05	—	34.1	16.5

Megye vagy ország Comitat oder Land	1870		1881		1891		Az idegen születésűek közül budapesti illetőségű % Unter den auswärtigen Geborenen waren hier zuzählend					
	születés szerint nach Gebür- tigkeit	illetőség szerint nach Zustän- digkeit	születés szerint nach Gebür- tigkeit	illetőség szerint nach Zu tün- digkeit	születés szerint nach Gebür- tigkeit	illetőség szerint nach Zustän- digkeit	1870	1881	1891			
	Máramaros	167	65	434	253	828	651	61.1	41.7	21.4		
Szabolcs	569	216	1.231	744	2.350	1.916	62.0	39.6	18.5			
Szatmár	480	193	1.384	925	3.082	2.758	59.8	33.2	10.5			
Szilágy	—	—	243	162	691	576	—	32.9	16.6			
Ugocsa	59	31	119	85	301	253	47.5	28.6	15.9			
Összesen — Zusammen	3.204	1.284	7.537	4.742	14.517	12.174	59.9	37.1	16.1			
<i>f) Tisza-Maros köze. Zwischen Theiss und Maros.</i>												
Arad	858	312	1.707	994	2.682	2.172	63.6	41.8	19.0			
Csanád	197	81	454	256	764	631	58.9	43.6	17.4			
Krassó-Szörény	—	—	657	371	1.319	1.114	—	43.5	15.5			
Temes	889	374	1.883	1.089	3.119	2.518	57.8	42.2	19.3			
Torontál	756	335	1.883	1.146	3.257	2.728	55.7	42.2	16.2			
Összesen — Zusammen	2.700	1.192	6.584	3.856	11.141	9.163	55.9	41.4	17.8			
<i>g) Erdély. — Siebenbürgen.</i>												
Alsó-Fehér	—	—	254	168	332	318	—	33.8	16.8			
Besztercze-Naszód	—	—	63	37	196	162	—	41.3	17.3			
Brassó	—	—	180	104	376	321	—	42.2	14.6			
Csik	—	—	123	82	239	224	—	33.3	6.3			
Fogaras	—	—	38	23	194	142	—	39.5	26.8			
Háromszék	—	—	206	143	482	424	—	30.6	12.0			
Hunyad	—	—	199	106	554	479	—	46.7	13.5			
Kis-Küküllő	—	—	68	45	223	180	—	33.8	19.3			
Kolozs	—	—	659	394	1.619	1.398	—	40.2	13.7			
Maros-Torda	—	—	263	184	581	515	—	30.0	11.4			
Nagy-Küküllő	—	—	88	69	393	368	—	21.5	6.4			
Szeben	—	—	373	215	738	605	—	42.4	18.0			
Szolnok-Doboka	—	—	358	221	533	440	—	38.2	17.4			
Torda-Aranyos	—	—	95	55	278	216	—	42.1	22.3			
Udvarhely	—	—	101	65	282	247	—	35.6	12.4			
Összesen — Zusammen	1.476	633	3.068	1.911	7.070	6.039	57.1	37.7	14.6			
Magyarország együtt, Ungarn zusammen												
Fiume és területe, Fiume und Gebiet	95.245	32.375	162.381	94.875	251.304	210.741	66.0	41.6	21.3			
Horvát-Szlavonorsz., Kroatien- Slavonien	117	94	108	38	141	101	19.6	64.8	21.3			
Összesen — Zusammen	96.064	33.675	164.282	95.854	253.752	212.610	66.0	41.7	16.2			
<i>Ausztria. — Oesterreich.</i>												
A.-Ausztria, Nieder-Oesterreich	5.670	2.397	6.352	3.229	7.396	4.909	57.7	49.2	33.6			
F.-Ausztria, Ober-Oesterreich			818	413	733	528		49.5	28.0			
Salzburg			58	28	71	34		108	111	51.7	52.1	2.8
Stajeroszág, Steiermark			687	271	993	616		1.425	1.111	60.5	38.0	22.0
Karinthia, Kärnten			157	75	212	126		252	207	52.2	40.5	17.9
Krajna, Krain			218	82	426	258		492	439	62.4	32.4	10.8
Trieszt és ter., Triest u. Gebiet			145	63	251	117		199	143	56.6	53.4	28.1
Görz és Gradiska					52	35		47	47		32.7	—
Istria, Istrien					43	33		90	79		23.3	12.2
Tirol					212	109		204	152		48.6	25.4
Vorarlberg	192	106	10	2	96	88	44.8	80.0	8.3			
Csehország, Böhmen	7.636	2.783	9.591	5.298	9.053	7.656	63.6	44.8	15.4			
Morvaország, Mähren	5.874	2.027	6.772	3.716	6.729	5.245	65.5	45.1	22.0			
Szilézia, Schlesien	1.147	404	1.393	756	1.373	1.140	64.8	42.8	17.0			
Galiczia, Galizien	4.082	1.499	5.565	3.198	7.529	6.657	63.3	42.5	11.6			
Bukovina			131	52	207	161		60.3	22.2			
Dalmácia, Dalmatien			49	22	10	52		126	90	55.1	—	28.6
Összesen — Zusammen	25.915	9.757	33.004	18.074	36.059	28.763	62.3	45.2	20.2			

HATODIK FEJEZET.

Kor.

(L. a 31—33. sz. táblákat és a százaléktáblákat a 38—43. lapon.)

1. Általános áttekintés.

Valamennyi fizikai mozzanat közül, melyek a népszámlálás alkalmával felvétel tárgyát képezik, a nemen kívül a kor tekintendő a legfontosabbnak. A kortól függ az emberiség szaporodása és fennállása, az összes szellemi és anyagi képességek ereje, szellemi és gazdasági életünk egész alakulása. Nem csoda tehát, ha a modern statisztika a korviszonyok alakulása felé fordítja mindinkább fokozódó figyelmét, ha a korviszonyok fejezetét tartja a legfontosabbak egyikének és ha minden egyes demografiai elem tárgyalásánál visszatér a korral való kombinációra. Ez utolsó okból itt csak a legáltalánosabb szempontok megbeszélésére szorítkozunk és a többi demografiai elemekkel való kombináció tekintetében az illető fejezetekre utalunk.

A legrészletesebb feldolgozást a 31. sz. tábla adja, mely úgy mint már az 1881-iki és 1870-iki számlálási művekben, mindegyik nem korviszonyait az első életévre hónapok szerint, a második életévre háromhónapos csoportokban és azontúl egyes korévek szerint mutatja ki, még pedig nemcsak az egész városra, hanem külön az egyes közigazgatási kerületek szerint is. Azonkívül a könnyebb áttekinthetőség kedvéért évtizedek szerinti összefoglaló táblát (32. tábla) is közlünk és a szövegben három százalékos kimutatást adunk. A gazdag anyag, mely nagy tömegében alig látszik áttekinthetőnek, e százalékos táblák által könnyebben hozzáférhetővé és jobban érthetővé válik.

Ha egyelőre a 31. sz. tábla főeredményeire szorítkozunk és ha ezeket évtőlödökre foglaljuk össze, úgy az egyes korosztályok létszámát a következőleg nyerjük:

Korosztály	létszám	a lakosság %-ában	Korosztály	létszám	a lakosság %-ában
0—5	49.048	10 08	50—55	19.553	4 01
5—10	38.568	7 93	55—60	12.476	2 56
10—15	40.360	8 29	60—65	10.439	2 14
15—20	53.278	10 95	65—70	7.081	1 46
20—25	54.265	11 15	70—75	4.942	1 02
25—30	52.295	10 75	75—80	2.335	0 48
30—35	48.194	9 90	80—85	830	0 17
35—40	38.355	7 88	85—90	255	0 06
40—45	30.355	6 24	90-en túl	72	0 01
45—50	23.768	4 88	ismeretlen	202	0 04

Oly népességnél, melynek alakulását nem befolyásolják külső behatások, mely tehát csak saját propagatív ereje által gyarapodik, az egyes korosztályok egyéneinek a legfiatalabb osztálytól felfelé mindig csökkennie kellene, mivel minden korcsoport az által, hogy bizonyos része elhal, folyton kisebbedik. Ilyen összetételt mutatnak egész országok népességei, ilyen Magyarorszáé is, a hol a bevándorlások kölcsönösen kiegyenlítik egymást és legfeljebb az a csekély hiány érezhető, melyet az ország határain túl való vándorlás okoz. Így látjuk, hogy Magyarországon az első évötödben élők száma az össznépesség 14⁰/₀-át, a második évötödé 12⁰/₀-át, a harmadiké 10⁰/₀-át s így tovább mindig kevesebbet és kevesebbet tesz. A városokban ez a szabályos összetétel külső behatások által, azaz azon körülmények által, melyek egyes korosztályok odatódulását okozzák, jelentékeny mérvben módosul. A nagy városokban különösen a keresetképes korban álló személyek bevándorlása gyarapítja az illető korosztályokat nagyon jelentékeny mértékben, de közép- és főiskolai tanulók odatódulása is nem csekély mértékben módosítja az illető korosztályok létszámát. Mivel az említett korosztályok gyarapodása a gyermekkorban és a legmagasabb korban állók arányát leszállítja, úgy téves lenne, ha a gyermekek vagy aggok csekélyebb százalékszámát vitális okoknak tudnók be. Itt csak arra szoritkozunk, hogy Budapest lakosságának százalékos eloszlását az országéval hasonlitsuk össze. Látjuk, hogy Budapesten a legalacsonyabb (0—5 éves) korú gyermekek a lakoságnak csak 10⁰/₀-át teszik az ország 12⁰/₀-ával szemben. A legközelebbi két korcsoportban is az országos átlag mögött marad a főváros, a rákövetkező korosztályok azonban a fővárosban tetemesen felduzzadnak. Már a 15—20 évig terjedő korcsoport egy negyeddal erősebb, mint az országos átlagban, az eltérés azonban maximumát a 20—25 éves csoportban éri el, a mikor már felényivel több egyén van a fővárosban, mint az országban; a következő évötöd is felette erősen van még képviselve, azután a többlet lassan fogy, úgy hogy a 45. életévtől kezdve a korosztályok a fővárosban már gyengébben vannak képviselve, mint az országban.

Íme az erre vonatkozó összehasonlítás:

Korcsoport	Magyarország	Budapest	Különbség abszolút	Budapestre nézve ‰-ban
0—5	14·13 ⁰ / ₀	10·08 ⁰ / ₀	—4·05	—28·7
5—10	12·29	7·93	—4·36	—35·5
10—15	10·50	8·29	—2·21	—21·0
15—20	8·72	10·95	+2·23	+25·6
20—25	7·40	11·15	+3·75	+50·7
25—30	7·68	10·75	+3·07	+40·0
30—35	7·38	9·90	+2·52	+34·1
35—40	6·34	7·88	+1·54	+24·3
40—45	5·86	6·24	+0·38	+6·5
45—50	4·95	4·83	—0·07	—1·4
50—55	4·68	4·01	—0·67	—14·3
55—60	3·21	2·56	—0·65	—20·3
60—65	2·84	2·14	—0·70	—24·7
65—70	1·78	1·46	—0·32	—18·0
70—75	1·30	1·02	—0·28	—21·5
75—80	0·55	0·48	—0·07	—12·7
80—85	0·15	0·17	+0·02	+13·3
85—90	0·18	0·06	—0·12	—66·6
90-en túl	0·03	0·01	—0·35	—97·2

Ha a korosztályokat négy főcsoportba (0—15, 15—40, 40—60, 60 éven túli) vonjuk össze, úgy a korcsoportok alakulása közti különbség még feltűnőbb, 100 lakos közül t. i.

	az egész országban	Budapesten
0—15 éves	36 92	26 30
15—40 »	37 52	50 63
40—60 »	18 70	17 69
60 éven túl	7 16	5 34

Tehát főleg a keresetképes korban levő osztályok azok, melyeknek hatalmas idelődulása a fővárosban az országetől eltérő koreloszlást idéz elő és a gyermekek s aggok százalékos magasságát csökkenti. A 40—60 éves csoport majdnem éppen oly erősen van képviselve, mint az országos átlagban.

E fejezetet magyar, osztrák és német városoknak a négy legfontosabb korcsoportjok szerinti összehasonlításával zárjuk be. A magyar városok lakosságának összetétele — Budapesten kívül más magyar nagyváros nincs — az országhoz hasonló és csak egyes városok, mint Pozsony és Kolozsvár közelednek némiképen a főváros állapotához, mintegy középhelyet foglalva el Budapest és az országos átlag között.

	0—15	15—40	40—60	60-on túl
Budapest	26 3	50 6	17 7	5 3
Arad	32 7	41 1	19 4	6 8
Debreczen	32 6	42 2	18 0	7 1
Győr	29 8	44 0	18 2	7 9
Kassa	30 6	45 6	17 1	6 7
Kolozsvár	28 7	45 6	17 7	9 7
Nagyvárad	29 8	44 9	18 8	6 4
Pécs	29 7	41 2	21 2	7 8
Pozsony	27 7	43 0	19 8	9 4
Sopron	31 9	43 7	17 4	7 3
Szabadka	39 2	35 9	17 8	7 1
Szeged	37 5	38 3	17 3	6 9
Székes-Fejérvár	34 6	39 7	17 9	7 8
Temesvár	30 3	42 5	20 0	7 1
Eszék	29 6	41 7	20 8	7 9
Zágráb	27 0	46 2	17 8	7 0
Fiume	31 5	43 4	17 8	7 2
Magyar vidéki városok átlaga	33 0	40 7	18 6	7 6

Ha most az osztrák és német városokkal való összehasonlításra térünk át, úgy az osztrák számlálási műben nem találjuk a 15—40 és 40—60 éves csoportokat külön kitüntetve és ennél fogva három nagyobb csoportra való összefoglalásra kell szoritkoznunk. Az alább következő összeállítás mutatja, hogy a gyermekkor Grácban és Prágában leggyengébben, Magdeburgban, Kölnben és Boroszlóban legerősebben van képviselve, míg Budapest és Bécs meglehetősen egyformán visel-

kedik, Berlinben pedig a még nem keresetképes osztályok aránya valamivel magasabb. A 15-40 éveseket illetőleg Budapest 50·6⁰/o-kal erősen túlszárnyalja a német városok többségét, ellenben a magas életkorok megint gyengébben vannak képviselve, mint a legtöbb német és osztrák városban. Ha a 15—60 éveseket produktív korcsoport gyanánt összefoglaljuk, úgy Budapest az alább megnevezett 17 város között 7-ik helyen áll, a mennyiben előtte csak Prága, Grác, Lemberg, Krakkó, M/m. Frankfurt és Brünn vannak.

A lakosságnak százalékos eloszlása a négy főkorcsoport szerint a következő: ¹⁾

	0—15	15—40	40—60	60-on túl	Összesen productív 15—60
Bécs	26·1	68·0		5·9	68·0
Grác	20·1	69·9		10·0	69·9
Trieszt	28·7	63·8		7·5	63·8
Prága	22·4	70·0		7·6	70·0
Brünn	24·6	68·5		6·9	68·5
Lemberg	24·6	69·8		5·6	69·8
Krakkó	24·7	69·4		5·9	69·4
Budapest	26·3	50·6	17·7	5·3	68·3
Berlin	27·4	49·3	18·1	5·2	67·4
Boroszló	29·6	45·4	18·6	6·4	64·0
Köln	31·9	45·9	16·8	5·4	62·7
Königsberg	27·8	45·6	18·5	8·1	64·1
M. m. Frankfurt	26·1	50·6	18·2	5·1	68·8
Magdeburg	32·2	47·3	15·7	4·8	63·0
München (1885)	25·1	46·5	20·7	7·7	67·2
Lipsee (1885)	27·6	50·8	16·1	5·3	66·9
Hamburg (1885)	32·0	43·7	17·7	6·6	61·4

2. Nemi viszonyok a különböző korosztályokban.

Már azon fentemlített tényből, hogy a főváros felé való vándorlás különösen egyes korosztályokat mozgósít, várható, hogy ez az osztályok nemi arányát is érinteni fogja. Így már eleve feltehető, hogy azon korcsoportokban, melyek a bevándorlás által legtöbbször nyernek, a férfinenem aránylag erősebben lesz képviselve, mint más csoportokban, mivel tudomás szerint több férfi vándorol a fővárosba, mint nő. Az alábbiakban az egyes korosztályok nemi arányát óhajljuk megvilágítani és ezt a legfontosabb abszolút számok felsorolásával kezdjük meg.

¹⁾ Itt néhány fontosabb osztrák és német város felsorolására szorítkozunk; az idézett adatokat az Oesterreichische Statistikból (32. kötet, 3. füzet), a Preussische Statistikből (121. kötet) és a müncheni, lipseei és hamburgi városi statisztikai hivatalok közleményeiből vettük. Ez adatok — az utóbb megnevezett városok kivételével — az 1891. illetőleg 1890. évre vonatkoznak.

1891-ben összeíratott:

korosztály	férfi	nő	a férfi lakosság %-ában	a női lakosság %-ában
0—5	24.568	24.480	10 37	9 80
5—10	19.368	19.200	8 18	7 69
10—15	19.701	20.659	8 32	8 27
15—20	25.232	28.046	10 65	11 22
20—25	24.714	29.551	10 43	11 83
25—30	26.437	25.858	11 16	10 35
30—35	24.022	24.172	10 14	9 68
35—40	19.435	18.920	8 21	7 57
40—45	15.006	15.349	6 31	6 14
45—50	12.158	11.610	5 13	4 65
50—55	9.144	10.409	3 86	4 17
55—60	5.978	6.498	2 53	2 60
60—65	4.456	5.983	1 88	2 39
65—70	3.083	3.998	1 30	1 60
70—75	2.134	2.808	0 90	1 13
75—80	917	1.418	0 39	0 57
80—85	306	524	0 13	0 17
85—90	84	171	0 04	0 07
90-en túl	18	54	0 00	0 01
ismeretlen	89	113	0 04	0 05

A mint tudjuk, Budapest népességében több a nő, mint a férfi, a mennyiben 1000 férfire 1055 nő esik. Az egyes korosztályokban ez a viszony lényegesen módosul, a mennyiben több korcsoportban a férfiak vannak nagyobb számmal. Így már a legzsengőbb korban valamivel több fiút találunk, mint leányt, azután különösen a 25—30, 35—40 és 45—50 években több férfit, mint nőt, míg a magasabb korcsoportokban a nők sokkal számosabbak. A fentemlített százalékos eloszlás nem engedi e különbség világos felismerését, mivel előfordulhat, hogy a férfi és női lakosságnak a százalékszámítások alapjául szolgáló összegei különbözők és így a nőknek egy bizonyos korcsoportjára nyert százalékos arányszám még akkor is kisebb lesz a férfiakénál, ha a nők (mint pl. a 30—35 korosztályban) e csoportban tényleg számosabbak, mint a férfiak. Hogy tehát a két nem kölcsönös számbeli erejét minden korosztályra pontosan összehasonlíthassuk, az egy-egy korosztályban összeszámlált férfiak számát 1000-rel teszszük egyenlővé, miből azután az egyes korosztályokban következő számokat nyerjük a női nemre nézve (egyszermind az 1881-iki számokat is adjuk):

Korosztály	1881	1891	Korosztály	1881	1891	Korosztály	1881	1891
0—5	1.010	996	35—40	930	973	70—75	1.330	1.316
5—10	1.010	991	40—45	1.020	1.023	75—80	1.370	1.546
10—15	1.030	1.048	45—50	990	955	80—85	1.650	1.712
15—20	1.130	1.111	50—55	1.100	1.138	85—90	1.810	2.036
20—25	1.290	1.771	55—60	1.130	1.087	90-en túl	—	3.000
25—30	1.050	978	60—65	1.130	1.343	ismeretlen	—	1.270
30—35	1.020	1.006	65—70	1.210	1.297			

Ez összeállítás arról tanuskodik, hogy — néhány kevés korosztály kivételével — a nők minden korban számosabbak, mint a férfiak; leginkább a legmagasabb korosztályokban (a 60. évtől fogva) vannak nagymértékben túlsúlyban, a mi nagyobb élettartamokkal van összekötletésben. Azon korosztályokban, melyek bevándorlás

által nyernek legtöbbet, a túlsúly jelentékeny módon sülyed, sőt egyesekben a férfiak vergődnek túlsúlyra, a mi határozottan a férfinem erősebb bevándorlásának tudható be.

A tiz évvel ezelőtt konstataált viszonyokkal való összehasonlítás azoknak nagyban való megegyezéséről tanuskodik, azon különbséggel azonban, hogy jelenleg a fiatalabb korosztályok nemi arányai csekélyebb, a magasabb korosztályokéi pedig jelentékenyebb különbségeket mutatnak fel, mint tiz évvel ezelőtt.

3. Korviszonyok kerületek szerint.

A lakosságnak különbözőképen alakult összetétele, mely az egyes kerületek eltérő keréseti, vagyoni és művelődési viszonyainak következménye, a korviszonyokban szabatos kifejezést nyer. Az erre vonatkozó különbségeket már az 1881-iki számlálási műben emeltük ki, most pedig a legújabb számlálási eredmények alapján konstataálhatjuk, hogy a viszonyok egészben véve nem szenvedtek lényeges változást.

Miként tiz évvel ezelőtt, úgy most is a koreloszlás a Duna két partján nagyon különböző. E különbségek — a mint majd meglátjuk — még élesebb kifejezést nyernek, ha az egyes kerületekre térünk át. Általában mondhatjuk, hogy a jobb, (budai) partot a gyermekkor és a magasabb korosztályok praedominálása jellegzi ellenben a legerőteljesebb korban álló egyének a pesti oldalon sokkal nagyobb számmal vannak, mint Budán. Ha e viszonyokat behatóbban vizsgáljuk, azt találjuk, hogy a gyermekek túlsúlya a jobbparton az első életévekben a legnagyobb, azután a korral lassankint csökken és a 14. életévvel eltűnik, hogy a következő korosztályok jelentékeny többletének a balparton helyt adjon. A felnőtt osztályok túlsúlya a balparton a 20—30. években a legnagyobb, azután pedig lassankint oly módon fogy, hogy a 40-ik év felé a viszonyok a Duna mindkét partján egészen hasonlóké; erre azután a magasabb korcsoportok ismét a jobbparton erősebben vannak képviselve, még pedig még magasabb mértékben, mint a gyermekkorban. A Buda és Pest közötti ezen különbségek minden korévben felismerhetők, mi azonban csak az öt évi korosztályok felsorolására szoritkozunk, minthogy az egyes éveknek (nem szerint is kimutatott) eltérései a 38--41. lapokon található százalékos táblában teljes kiterjedésükben közölve vannak.

Az egyes korosztályok relativ ereje a következő:

Korosztály	Jobbpart (Buda)	Balpart (Pest)	Korosztály	Jobbpart (Buda)	Balpart (Pest)
0—5	11·48	9·75	50—55	4·56	3·90
5—10	9·35	7·60	55—60	3·26	2·40
10—15	8·94	8·14	60—65	2·74	2·00
15—20	9·55	11·27	65—70	2·04	1·32
20—25	8·61	11·75	70—75	1·42	0·92
25—30	8·69	11·22	75—80	0·69	0·43
30—35	8·91	10·13	80—85	0·23	0·16
35—40	7·88	7·88	85—90	0·08	0·05
40—45	6·35	6·21	90-en túl	0·01	0·01
45—50	5·16	4·82	ismeretlen	0·05	0·04

Ha az egyes korosztályokat a négy nagy korcsoport szerint foglaljuk össze, akkor a különbségek még jobban tűnnek szembe. A Duna két partjának lakossága t. i. következőkép oszlik meg:

Korcsoport	Jobbpart (Buda)	Balpart (Pest)
0—15	29 77	25 49
15—40	43 65	52 24
40—60	19 32	17 33
60-on túl	7 21	4 90

Az egyes kerületekre térve át, vegyük szemügyre először a négy főcsoportot.

Miként már említettük, itt a különbségek még jellegzetesebbek, mint a főváros két parti részének átlagában. Az alább következő összeállításra vetett pillantás arról győz meg, hogy a korviszonyok alakulása az egyes kerületek vagyoni és művelődési állapotának különbségétől függ. Minél műveltebb és jobbmódú a kerület, annál kisebb a gyermekkorban és annál nagyobb a keresetképes korban álló egyének létszáma. Bár az egyes kerületek sorrendje egyes dolgokban a kor és vagyonság alapján már több ízben felállított sorrendtől el is tér, a szélsőségek mégis oly élesen domborodnak ki, hogy az említett helyi viszonyokkal való összefüggésben alig lehet kételkedni. A mi a gyermekek létszámának a jobbmódú lakosság körében tapasztalható csökkenését illeti, úgy ez — a mint azt már a megelőző számlálási művekben behatóbban tárgyaltuk — azon körülmény következményének tekintendő, hogy a növekvő jóléttel úgy a házasságkötések száma, mint a házasságban a születések száma fogy.

A még nem keresetképes korcsoport tekintetében a Belváros 19·5 és Ó-Buda, valamint Kőbánya 32·6%-kal képezik a szélsőségeket. A többi korcsoport egyikében sem ismétlődnek ily jelentékeny különbségek. A Belvároshoz, melyben aránylag legkevesebb gyermek van, sorakoznak a Lipót-, Teréz-, József-, Erzsébet-, Ferenczváros, az I. és II. kerület. A gyermekszűréség tekintetében a kerületeket a következő három típus szerint osztályozhatnók:

Belváros	19·5%-kal
I., II., V—IX. kerület . . .	23—28 »
Ó-Buda és Kőbánya . . .	32—33 »

Itt még arra is kell utalnunk, hogy a jólét és művelődés befolyása itt nem oly szembetűnő, a mint ezt egyéb demografiai jelenségeknél láttuk. Oly kerületek, melyek alacsonyabb fokon állanak (pl. a VII. és VIII.), a gyermekszám magasságát, illetőleg a jobbmódú I. és II. kerület mögött maradnak el. Ez onnan van, hogy a pesti kerületekben a lakosság korösszetételét azon túlnyomóan kívülről bevándorlott néprétegek módosítják tetemesen, melyek — mint napszámosok, munkások, cselédek — nagyrészt családot sem alapítanak s így csak a keresetképes korosztályok népességét növelik, a nélkül azonban, hogy a gyermekek számát is szaporítanák.

A következő csoport (15—40 év), mely a lakosság legerőteljesebb korában álló elemeit foglalja magában, a gyermekek csoportjának éppen ellenkezője. E korcsoport magassága 55% (a Belvárosban) és 42% között (Ó-Budán) ingadozik:

a Belváros mellé az V—VIII. kerületek 50—50°/o-nál többel sorakoznak, a többiekben a százalék ennél alább sülyed és minimumát 42—45°/o-kal a három budai kerületben éri el, tehát a város azon részében, mely a kívülről bevándorlott népelemekre a legcsekélyebb vonzóerőt gyakorolja.

A két legmagasabb korcsoport viselkedése kevésbé jellegző, mint a két első. Ez a két csoport a három budai kerületben és a Belvárosban van legerősebben képviselve, míg azon pesti kerületekben, melyekben a 15—40 éves korcsoport igen népes, kisebb számban él. Feltűnő különbségek mutatkoznak a népségük szerint különben meglehetősen megegyező Ó-Budán és Kőbányában. Az elsőben a két korcsoport 18·9 és 6·7°/o-kal van képviselve, a X. kerületben ellenben csak 15·8 és 3·3°/o-kal, holott a népességnek 15—40 év között álló része Kőbányán 7°/o-kal nagyobb, mint Ó-Budán.

A koreloszlásra vonatkozó százalékos értékek az egyes kerületekben a következők:

Kerület	1—15	15—40	40—60	60-on túl
I.	27·04	45·57	19·13	7·42
II.	28·03	44·45	19·98	5·47
III.	32·63	41·75	18·88	6·70
Összesen jobbpárt	29·77	43·65	19·32	7·21
IV.	19·55	55·19	18·98	6·22
V.	23·13	54·39	17·63	4·78
VI.	24·66	53·22	17·28	4·79
VII.	26·72	51·58	16·34	5·32
VIII.	25·60	52·11	17·64	4·63
IX.	27·08	49·94	18·15	4·80
X.	32·57	48·30	15·80	3·31
Összesen balpárt	25·49	52·24	17·33	4·90
Budapest	26·30	50·63	17·69	5·34

Mivel úgy a szellemi, mint a testi munkaszolgáltatás terén a férfinenem tekintendő a munka tulajdonképeni képviselőjének, jogosan járunk el, ha a munkaszolgáltatás és a produktív képesség jellemzése végett a produktív korban levő férfiak százalékos arányszámára fektetjük a fősúlyt, mi mellett a 16—40 éves férfiak száma első sorban lenne tekintetbe veendő. Budapesten 123.840 e korban álló férfit találunk, tehát a lakosság 50·6°/o-át. Ha most az egyes kerületeket ez alapon hasonlítjuk össze, úgy a következő eredményre jutunk:

I. kerület	43·73	VII. kerület	52·24
II. »	43·92	VIII. »	53·92
III. »	42·84	IX. »	51·19
Összesen jobbpárt	43·50	X. »	49·09
IV. kerület	52·74	Összesen balpárt	52·19
V. »	51·48	Budapest	50·60
VI. »	51·69		

A fentebb az összlakosságra nézve kiszámított százaléktértekekhez képest mutatózó eltérések az egyes kerületekben nem jelentéktelenek; a kerületek sorrendje egészen megváltozik; az első sort a Józsefváros majdnem 54°/o-kal foglalja el; következik a Belváros, azután az Erzsébet- és Terézváros és csak ötödik helyen a Lipótváros. A többi kerületekben az eltérések csekélyebbek.

4. Korviszonyok a lakás fekvése (emeletek) szerint.

Az 1891. évi népszámlálás alkalmával Budapesten az egyes korosztályok eloszlása emeletek szerint is kimutattatott. A vagyoni viszonyok tekintetbevétele mellett föltehető volt, hogy a pincze- és földszintes lakásokban, mint a szegényebb néprétegek legnagyobb részének lakóhelyén több gyermek lesz található, mint a magasabban fekvő lakásokban, melyekben nagyrészt a jobbmódú rétegek laknak. Az illető (33. sz.) tábla eredménye igazolta ezen feltevést, habár talán nem is oly pragnáns módon, a mint eleve fel volt tehető. Találtatott ugyanis 0—10 éves gyermek

a pinczében	17·16 ‰
a földszinten	19·38 ‰
az I. emeleten	16·47 ‰
a II. »	15·19 ‰
a III—IV. emeleten	15·96 ‰

A többi korosztályokban ily különbségek kevésbé világosan ismerhetők fel, de a túlnépes lakásokban a korösszetétel figyelemre méltó eltérései konstatálhatók, a mint ezt már e mű első kötetében (a 94. lapon) tárgyaltuk.

Egyes korévek százaléakai.

Percentberechnung für die einzelnen Altersjahre.

(Százaléktábla a 31. sz. táblához. — *Percentualtabelle zu Tabelle Nr. 31.*)

Születési év és hó <i>Geburtsjahr und Monat</i>	Korév — Altersjahr	Jobbpart <i>Rechtes Ufer</i>			Balpart <i>Linkes Ufer</i>			Budapest — Budapest		
		férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.
	<i>hón. Mon.</i>									
1890. december	0—1 »	0·28	0·26	0·27	0·31	0·29	0·30	0·30	0·29	0·30
november	1—2 »	0·26	0·20	0·23	0·24	0·22	0·23	0·25	0·22	0·23
október	2—3 »	0·24	0·17	0·20	0·20	0·18	0·19	0·21	0·17	0·19
I. évnegyed összesen <i>Zus. I. Vierteljahr</i>		0·78	0·63	0·70	0·75	0·69	0·72	0·76	0·68	0·72
1890. szeptember	3—4 »	0·21	0·22	0·22	0·20	0·19	0·19	0·20	0·19	0·20
augusztus	4—5 »	0·28	0·24	0·26	0·23	0·19	0·21	0·24	0·20	0·22
julius	5—6 »	0·23	0·18	0·20	0·20	0·18	0·19	0·20	0·18	0·19
II. évnegyed összesen <i>Zus. II. Vierteljahr</i>		0·72	0·64	0·68	0·63	0·56	0·59	0·64	0·57	0·61
1890. június	6—7 »	0·20	0·19	0·20	0·20	0·20	0·20	0·20	0·20	0·20
május	7—8 »	0·24	0·21	0·22	0·21	0·21	0·21	0·21	0·21	0·21
április	8—9 »	0·19	0·20	0·20	0·18	0·18	0·18	0·19	0·18	0·18
III. évnegyed összesen <i>Zus. III. Vierteljahr</i>		0·63	0·60	0·62	0·59	0·59	0·59	0·60	0·59	0·59
1890. márczius	9—10 »	0·23	0·20	0·21	0·23	0·17	0·20	0·22	0·18	0·20
február	10—11 »	0·17	0·16	0·16	0·18	0·17	0·18	0·18	0·17	0·17
január	11—12 »	0·23	0·17	0·20	0·18	0·18	0·18	0·19	0·18	0·19
IV. évnegyed összesen <i>Zus. IV. Vierteljahr</i>		0·63	0·53	0·57	0·59	0·52	0·56	0·59	0·53	0·56
1890 1 évig összesen <i>Zusammen 1 Jahr alt</i>		2·76	2·40	2·57	2·56	2·36	2·46	2·59	2·37	2·48
1889. decz.-okt.	13—15 »	0·63	0·64	0·64	0·56	0·54	0·55	0·58	0·56	0·57
» szept.-július	15—18 »	0·54	0·56	0·55	0·50	0·49	0·49	0·50	0·50	0·50
» jun.-április	18—21 »	0·58	0·49	0·53	0·47	0·41	0·44	0·49	0·43	0·46
» márcz.-jan.	21—24 »	0·50	0·54	0·52	0·45	0·45	0·45	0·46	0·46	0·46
1889. 1—2 évig öszs. <i>Zus. 1—2 Jahre alt.</i>		2·25	2·23	2·24	1·98	1·89	1·93	2·03	1·95	1·99
	<i>évek Jahre</i>									
1888	2—3 »	2·37	2·21	2·29	1·94	1·80	1·87	2·02	1·88	1·95
1887	3—4 »	2·38	2·16	2·26	1·84	1·80	1·82	1·93	1·87	1·90
1886	4—5 »	2·12	2·12	2·12	1·72	1·64	1·67	1·80	1·73	1·76
0—5 évig összesen <i>Zusammen 0—5</i>		11·88	11·12	11·48	10·04	9·49	9·75	10·37	9·80	10·08

Születési év <i>Geburtsjahr</i>	Korév — Altersjahr	Jobbpart <i>Rechtes Ufer</i>			Balpart <i>Linkes Ufer</i>			Budapest — Budapest		
		férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.
1885	5—6 »	2 06	1 94	2 00	1 70	1 61	1 66	1 77	1 67	1 72
1884	6—7 »	2 00	1 82	1 91	1 64	1 48	1 56	1 71	1 54	1 62
1883	7—8 »	1 94	1 75	1 84	1 45	1 41	1 43	1 54	1 48	1 51
1882	8—9 »	2 10	1 84	1 95	1 55	1 54	1 54	1 64	1 60	1 62
1881	9—10 »	1 82	1 49	1 65	1 44	1 37	1 41	1 52	1 40	1 46
5—10 évig összesen <i>Zusammen 5—10</i>		9 92	8 84	9 35	7 78	7 41	7 60	8 18	7 69	7 93
1880	10—11 »	1 79	1 78	1 78	1 55	1 36	1 45	1 59	1 44	1 51
1879	11—12 »	1 81	1 68	1 74	1 54	1 47	1 50	1 59	1 51	1 55
1878	12—13 »	1 68	1 74	1 71	1 57	1 62	1 60	1 59	1 65	1 62
1877	13—14 »	1 91	1 81	1 86	1 64	1 79	1 72	1 69	1 79	1 74
1876	14—15 »	1 86	1 83	1 85	1 85	1 89	1 87	1 86	1 88	1 87
10—15 évig összesen <i>Zusammen 10—15</i>		9 05	8 84	8 94	8 15	8 13	8 14	8 32	8 27	8 29
1875	15—16 »	1 88	2 08	1 98	2 08	2 11	2 09	2 04	2 10	2 07
1874	16—17 »	1 89	2 11	2 01	2 03	2 15	2 09	2 01	2 14	2 08
1873	17—18 »	1 68	2 06	1 87	2 14	2 43	2 29	2 05	2 36	2 21
1872	18—19 »	1 92	1 99	1 96	2 30	2 63	2 47	2 23	2 51	2 37
1871	19—20 »	1 74	1 71	1 73	2 45	2 21	2 33	2 32	2 11	2 22
15—20 évig összesen <i>Zusammen 15—20</i>		9 11	9 95	9 55	11 00	11 53	11 27	10 65	11 22	10 95
1870	20—21 »	1 97	2 10	2 05	2 65	2 82	2 74	2 52	2 68	2 61
1869	21—22 »	1 44	1 81	1 63	2 10	2 31	2 21	1 98	2 21	2 10
1868	22—23 »	1 39	1 80	1 60	2 00	2 57	2 29	1 89	2 43	2 15
1867	23—24 »	1 44	1 61	1 53	2 04	2 19	2 12	1 93	2 08	2 01
1866	24—25 »	1 66	1 93	1 80	2 22	2 55	2 39	2 11	2 43	2 28
20—25 évig összesen <i>Zusammen 20—25</i>		7 90	9 25	8 61	11 01	12 44	11 75	10 43	11 83	11 15
1865	25—26 »	1 84	1 66	1 75	2 41	2 31	2 36	2 30	2 19	2 25
1864	26—27 »	1 76	1 87	1 81	2 42	2 44	2 42	2 29	2 33	2 31
1863	27—28 »	1 82	1 70	1 76	2 42	2 09	2 24	2 30	2 01	2 15
1862	28—29 »	1 87	1 80	1 84	2 36	2 27	2 32	2 28	2 18	2 23
1861	29—30 »	1 70	1 37	1 53	2 05	1 70	1 85	1 99	1 64	1 81
25—30 évig összesen <i>Zusammen 25—30</i>		8 99	8 40	8 69	11 66	10 81	11 22	11 16	10 35	10 75
1860	30—31 »	1 94	2 16	2 05	2 39	2 61	2 50	2 31	2 52	2 42
1859	31—32 »	1 78	1 63	1 70	2 21	1 91	2 06	2 13	1 86	1 99
1858	32—33 »	1 80	1 80	1 80	2 06	2 00	2 03	2 01	1 96	1 98
1857	33—34 »	1 99	1 56	1 76	1 95	1 64	1 79	1 96	1 63	1 79
1856	34—35 »	1 60	1 59	1 60	1 76	1 74	1 75	1 73	1 71	1 72
30—35 évig összesen <i>Zusammen 30—35</i>		9 11	8 74	8 91	10 37	9 90	10 13	10 14	9 68	9 90
1855	35—36 »	1 72	1 43	1 57	1 72	1 60	1 66	1 72	1 56	1 64
1854	36—37 »	1 79	1 53	1 65	1 65	1 66	1 66	1 68	1 64	1 66
1853	37—38 »	1 60	1 45	1 52	1 57	1 42	1 49	1 58	1 43	1 50
1852	38—39 »	1 88	1 78	1 83	1 78	1 79	1 79	1 80	1 79	1 79
1851	39—40 »	1 41	1 23	1 31	1 44	1 14	1 28	1 43	1 15	1 29
35—40 évig összesen <i>Zusammen 35—40</i>		8 40	7 42	7 88	8 16	7 61	7 88	8 21	7 57	7 88

Korviszonyok évtizedes összefoglalásban (százaléktábla).
Zusammenfassung der Altersverhältnisse nach Jahrzehnten (Percentualtabelle).

Kerület <i>Bezirk</i>	Nem <i>Geschlecht</i>	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80 éven feletl über 80 Jahren	Isme- retlen unbe- kannt	Összesen Zusammen
		é v e s — Jahre alt										
I.	férfi—männlich	21 31	18 47	17 03	17 46	11 84	7 33	4 38	1 87	0 26	0 05	100 00
	nő—weiblich	18 73	18 54	18 54	16 86	11 41	7 67	5 29	2 50	0 43	0 03	100 00
	együtt—zusammen	19 93	18 51	18 83	17 14	11 62	7 51	4 87	2 20	0 35	0 04	100 00
II.	férfi—männlich	20 65	18 43	16 81	17 64	12 45	7 81	4 31	1 62	0 22	0 06	100 00
	nő—weiblich	18 36	19 25	17 49	16 45	11 25	8 49	5 58	2 67	0 38	0 08	100 00
	együtt—zusammen	19 42	18 87	17 17	17 02	11 81	8 17	5 00	2 16	0 31	0 07	100 00
III.	férfi—männlich	23 43	17 54	16 81	17 43	11 03	7 74	4 15	1 62	0 20	0 05	100 00
	nő—weiblich	23 18	18 60	16 70	14 98	11 15	7 85	4 78	2 28	0 38	0 04	100 00
	együtt—zusammen	23 31	18 07	16 80	16 20	11 09	7 79	4 47	1 95	0 28	0 04	100 00
Jobbpart <i>Rechtes Ufer</i>	férfi—männlich	21 80	18 16	16 89	17 50	11 76	7 62	4 29	1 70	0 23	0 05	100 00
	nő—weiblich	19 95	18 79	17 66	16 16	11 28	7 99	5 23	2 49	0 40	0 05	100 00
	együtt—zusammen	20 83	18 49	17 80	16 80	11 51	7 81	4 78	2 11	0 32	0 05	100 00
IV.	férfi—männlich	12 26	20 83	23 10	17 69	12 56	7 48	4 08	1 75	0 21	0 04	100 00
	nő—weiblich	10 79	21 40	25 82	17 43	11 14	6 97	4 19	1 84	0 33	0 09	100 00
	együtt—zusammen	11 46	21 14	24 59	17 55	11 78	7 20	4 14	1 80	0 28	0 06	100 00
V.	férfi—männlich	16 44	20 78	21 18	18 03	12 30	6 44	3 34	1 25	0 18	0 06	100 00
	nő—weiblich	13 98	20 17	25 89	18 45	10 49	6 14	3 27	1 24	0 28	0 09	100 00
	együtt—zusammen	15 16	20 47	23 64	18 25	11 35	6 28	3 31	1 24	0 23	0 07	100 00
VI.	férfi—männlich	17 96	19 31	22 21	18 05	11 59	6 31	3 01	1 31	0 20	0 05	100 00
	nő—weiblich	15 57	19 91	25 08	17 63	10 43	6 29	3 45	1 32	0 26	0 06	100 00
	együtt—zusammen	16 71	19 63	23 71	17 83	10 98	6 30	3 24	1 32	0 23	0 05	100 00
VII.	férfi—männlich	18 23	19 92	22 99	17 87	10 66	5 72	3 04	1 34	0 19	0 04	100 00
	nő—weiblich	17 98	20 49	22 58	16 57	10 00	6 30	3 95	1 73	0 35	0 04	100 00
	együtt—zusammen	18 10	20 21	22 78	17 21	10 33	6 01	3 51	1 54	0 27	0 04	100 00
VIII.	férfi—männlich	17 83	18 34	24 10	19 31	11 00	5 86	2 48	0 93	0 13	0 02	100 00
	nő—weiblich	17 81	18 24	21 83	17 93	11 47	6 96	4 00	1 53	0 21	0 02	100 00
	együtt—zusammen	17 82	18 29	22 97	18 63	11 23	6 41	3 24	1 22	0 17	0 02	100 00
IX.	férfi—männlich	18 92	17 96	21 93	18 97	11 66	6 32	2 99	1 12	0 10	0 03	100 00
	nő—weiblich	18 75	18 96	20 93	17 65	11 24	7 08	3 50	1 55	0 31	0 03	100 00
	együtt—zusammen	18 83	18 47	21 42	18 30	11 45	6 70	3 25	1 34	0 21	0 03	100 00
X.	férfi—männlich	22 35	16 43	20 14	21 00	12 06	5 31	1 94	0 65	0 09	0 03	100 00
	nő—weiblich	25 59	19 10	20 02	17 20	9 58	4 50	2 74	1 09	0 17	0 01	100 00
	együtt—zusammen	23 90	17 70	20 08	19 19	10 88	4 92	2 32	0 86	0 13	0 02	100 00
Balpart <i>Linkes Ufer</i>	férfi—männlich	17 82	19 15	22 66	18 54	11 40	6 11	2 93	1 20	0 16	0 03	100 00
	nő—weiblich	16 90	19 67	23 25	17 51	10 67	6 48	3 70	1 50	0 28	0 04	100 00
	együtt—zusammen	17 35	19 41	22 96	18 01	11 03	6 30	3 33	1 35	0 22	0 04	100 00
Budapest	férfi—männlich	18 55	18 97	21 60	18 35	11 47	6 38	3 18	1 29	0 17	0 04	100 00
	nő—weiblich	17 48	19 50	22 18	17 25	10 79	6 77	4 00	1 69	0 30	0 04	100 00
	együtt—zusammen	18 00	19 24	21 90	17 78	11 12	6 58	3 60	1 50	0 24	0 04	100 00

HETEDIK FEJEZET.

Vallás.

1. Általános áttekintés és kerületek szerinti eloszlás.

(V. ö. a 34. sz. táblát, a százalékos táblát a 45. lapon és a kartogramokat a 48. lap mellett.)

Joggal hangsúlyozzák, hogy a vallási türelem a nagy városokban sokkal leginkább kifejlődni. A különböző felekezetek érintkezése itt könnyebb és gyakoribb, mint a vidéken, a hol néha messze távolra sem találhatni mást, csak egy és ugyanazon vallás híveit, a kik azután a más hitűek felől, kiket nem ismernek és kiket nem tanultak megbecsülni, többnyire előiteletes és barátságtalan nézeteket táplálnak. Így Budapest is, mely város még kétszáz évvel ezelőtt is oly szabadalom birtokában volt, mely szerint területén csak katolikus vallású lakosok tüntek, jelenleg a legkülönbözőbb hitfelekezeteknek igen tarka képét mutatja.

Ámbár még ma is a lakosság túlnyomó része katolikus, úgy mégis konstatalható, hogy összetétele az egyes hitfelekezetek különböző erejű növekedése következtében folytonosan változik. A két utolsó évtized folyamában a reformátusok és a zsidók száma gyarapodott legjobban. A hitfelekezetek abszolút és százalékos száma a három utolsó népszámláláskor volt:

				Az össznépesség százalékában		
	1870	1881	1891	1870	1881	1891
Római katolikus	195.624	239.723	314.835	72.33	67.39	64.71
Ágostai evangélikus	14.316	19.716	27.224	5.29	5.54	5.59
Helvét	13.008	21.655	36.112	4.81	6.09	7.42
Izraelita	44.890	70.227	102.377	16.60	19.74	21.03
Görög-keleti	1.838	1.787	2.559			
Görög-katolikus		1.227	2.837			
Örmény-katolikus		5	25			
Örmény-keleti		—	4			
Unitárius		119	436			
Baptista			130	0.97	1.24	1.25
Anglikán	800	123	31			
Nazarénus			33			
Mohamedán		8	12			
Hitfelekezet nélküli		195	56			
Ismeretlen		897	—			
Összesen	270.476	355.682	486.671	100.00	100.00	100.00

Hitfelekezetek kerületek szerint.

Confessionen nach Bezirken.
(Százaléktábla — *Percentualtabelle.*)

Kerület — <i>Bezirk</i>	Róm. kath. <i>Katholiken</i>			Ág. evang. <i>Lutheraner</i>			Helvét <i>Reformirte</i>			Izraelita <i>Israeliten</i>			Egyéb és ismeretlen <i>Sonst. u. unbekannte</i>		
	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusam.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusam.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusam.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusam.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusam.</i>
I.	78 94	82 43	80 80	4 85	4 50	4 66	8 09	6 34	7 16	6 05	5 23	5 61	2 07	1 50	1 77
II.	79 99	83 77	82 00	6 58	5 51	6 00	6 67	5 74	6 18	5 45	4 07	4 72	1 31	0 91	1 10
III.	76 44	78 23	77 34	2 79	2 15	2 47	5 48	4 89	5 18	14 67	14 34	14 50	0 62	0 39	0 51
Össz. jobbpárt — <i>R. Ufer zus.</i>	78 45	81 59	80 09	4 71	4 11	4 40	6 80	5 71	6 22	8 71	7 61	8 13	1 33	0 98	1 16
IV.	62 85	70 94	67 28	7 91	6 66	7 23	9 78	9 05	9 38	16 14	11 41	13 55	3 32	1 94	2 56
V.	51 52	57 65	54 71	7 00	6 59	6 79	5 09	5 95	5 54	35 40	28 81	31 96	0 99	1 00	1 00
VI.	49 57	55 59	52 71	5 60	5 82	5 72	4 94	5 48	5 22	38 76	32 16	35 31	1 13	0 95	1 04
VII.	48 30	54 10	51 24	5 69	5 29	5 49	6 31	6 53	6 42	38 50	33 14	35 78	1 20	0 94	1 07
VIII.	68 57	71 96	70 25	6 39	5 66	6 03	9 61	8 62	9 12	13 92	12 51	13 22	1 51	1 25	1 38
IX.	71 70	76 31	74 03	5 44	4 96	5 19	12 62	10 56	11 58	8 51	7 13	7 81	1 73	1 04	1 39
X.	74 85	78 80	76 74	5 98	4 60	5 32	11 89	10 63	11 29	5 58	4 90	5 25	1 70	1 07	1 40
Össz. balpárt — <i>I. Ufer zus.</i>	58 57	63 57	61 12	6 10	5 65	5 87	7 89	7 52	7 69	25 99	22 15	24 03	1 45	1 11	1 28
Budapest	62 23	67 03	64 69	5 84	5 36	5 59	7 69	7 17	7 42	22 80	19 36	21 04	1 44	1 08	1 26
Részletezés hel- és kültelkek szerint <i>Specifizierung nach Intra- und Extravillan</i>															
I. Belt. — <i>Intravil.</i>	79 58	82 96	81 42	5 16	4 63	4 87	7 13	5 63	6 32	6 25	5 16	5 65	1 88	1 62	1 74
Kült. — <i>Extrav.</i>	76 57	79 97	78 23	3 70	3 85	3 78	11 64	9 64	10 66	5 33	5 57	5 45	2 75	0 97	1 88
II. Belt. — <i>Intravil.</i>	79 84	83 68	81 89	6 67	5 56	6 08	6 65	5 71	6 14	5 51	4 12	4 77	1 33	0 93	1 12
Kült. — <i>Extrav.</i>	89 81	89 03	89 40	0 48	1 76	1 15	8 25	8 33	8 30	1 46	0 88	1 15	—	—	—
III. Belt. — <i>Intravil.</i>	75 79	77 60	76 70	2 91	2 22	2 56	5 59	5 01	5 30	15 22	14 77	14 99	0 49	0 40	0 45
Kült. — <i>Extrav.</i>	92 27	96 30	94 13	0 18	0 21	0 19	2 99	1 23	2 18	1 23	2 05	1 61	3 33	0 21	1 89
Összes jobbpárt Beltelkek <i>Rechtes Ufer zus. Intrav.</i>	78 34	81 59	80 01	4 88	4 19	4 52	6 43	5 46	5 92	9 13	7 85	8 46	1 22	0 99	1 09
Kült. — <i>Extrav.</i>	79 40	82 54	80 93	3 06	3 27	3 16	10 27	8 51	9 42	4 57	4 86	4 71	2 70	0 82	1 78
V. Belt. — <i>Intravil.</i>	48 29	55 82	52 27	7 13	6 60	6 85	4 93	5 89	5 44	38 67	30 68	34 45	0 98	1 01	0 99
Kült. — <i>Extrav.</i>	80 92	80 67	80 82	5 84	6 47	6 12	6 56	6 60	6 58	5 56	5 30	5 43	1 12	0 96	1 05
VI A. Belt. — <i>Intravil.</i>	29 80	41 29	35 97	3 97	4 70	4 36	3 12	4 46	3 84	62 12	48 72	54 93	0 99	0 83	0 90
B. Belt. — <i>Intravil.</i>	60 01	64 12	62 16	6 68	6 58	6 62	5 53	5 93	5 74	26 68	22 36	24 43	1 10	1 01	1 05
Kült. — <i>Extrav.</i>	75 05	77 65	76 25	6 78	7 02	6 89	9 02	7 98	8 54	7 40	6 12	6 81	1 75	1 23	1 51
VII A. Belt. — <i>Intravil.</i>	32 83	41 47	37 20	4 22	4 20	4 21	3 23	4 67	3 96	58 65	48 84	53 69	1 07	0 82	0 94
B. Belt. — <i>Intravil.</i>	55 41	59 40	57 44	6 80	6 24	6 52	7 20	6 77	6 98	29 36	26 58	27 95	1 23	1 01	1 11
Kült. — <i>Extrav.</i>	70 80	74 20	72 53	6 19	5 27	5 72	12 93	11 47	12 19	8 54	8 02	8 28	1 54	1 04	1 28
VIII A. Belt. — <i>Intravil.</i>	66 72	72 42	69 71	8 01	6 63	7 29	12 12	10 93	11 49	11 12	8 19	9 58	2 03	1 83	1 93
B. Belt. — <i>Intravil.</i>	63 81	65 80	61 78	5 96	5 65	5 81	8 25	7 54	7 90	20 62	19 80	20 23	1 36	1 21	1 28
C. Belt. — <i>Intravil.</i>	76 27	79 65	77 94	5 82	4 88	5 35	9 63	8 14	8 90	6 95	6 49	6 72	1 33	0 84	1 09
IX. Belt. — <i>Intravil.</i>	71 92	76 34	74 18	5 50	5 05	5 27	12 84	10 70	11 75	8 14	6 85	7 48	1 60	1 06	1 32
Kült. — <i>Extrav.</i>	69 15	75 79	72 07	4 67	3 68	4 23	10 22	8 35	9 40	12 71	11 28	12 08	3 25	0 90	2 22
Összes balpárt Beltelkek <i>Linkes Ufer zus. Intrav.</i>	56 39	61 90	59 23	6 10	5 71	5 89	7 44	7 21	7 32	28 65	24 07	26 29	1 42	1 11	1 27
Kültelkek — <i>Extravillan</i>	73 99	77 32	75 58	6 08	5 27	5 69	11 08	9 97	10 55	7 12	6 36	6 76	1 73	1 08	1 42
Budapest Belt. — <i>Intr.</i>	60 54	65 75	63 24	5 87	5 41	5 63	7 25	6 87	7 05	24 96	20 88	22 85	1 38	1 09	1 23
Kült. — <i>Extr.</i>	74 78	78 12	76 38	5 63	4 97	5 32	10 96	9 74	10 39	6 75	6 13	6 45	1 88	1 04	1 47

Ebből látható, hogy az utolsó 21 év folyamában

		és pedig	
		1870—81-ig	1881—91-ig
a katolikusok száma	60·9 ^o /o-kal	22·5 ^o /o-kal	31·3 ^o /o-kal
az ág. evangélikusok »	90·2 »	37·7 »	38·1 »
az izraeliták »	128·0 »	56·4 »	45·8 »
az egyéb hitfelekez. »	132·1 »	65·3 »	40·0 »
a helvétek . . . . »	177·6 »	66·5 »	66·8 »

gyarapodott. A leggyorsabb és viszonylag legnagyobb növekedést tehát a reformátusok, azután az »egyéb« hitfelekezetek és harmadik sorban a zsidók mutatják fel. Itt még megemlítendő, hogy a zsidóknál a természetes gyarapodás a legnagyobb volt, míg a többi hitfelekezet lélekszáma, jelesen a reformátusoké, kiválóan bevándorlás által növekedett.¹⁾

A 45. lapon levő százaléktábla a hitfelekezeteknek az egyes kerületekre való eloszlását tünteti fel. Kitűnik belőle, hogy a jobbparti kerületek határozottan katolikusabb jellegűek, mint a pesti kerületek, a mennyiben amott a katolikusok 80·09°/o-ot, a Duna balpartján ellenben csak 61·12°/o-ot tesznek ki.

Az egész város legkatolikusabb kerületei a II-ik 82°/o-kal, Ó-Buda 77·34 és Kőbánya 76·74°/o-kal; leggyengébben vannak képviselve a katolikusok a VII. és VI. kerületben (51—52°/o), a melyekhez még a Lipótváros (55°/o-kal) sorakozik.

Az ágostai evangélikusok eloszlása szintén különböző; a maximumot 7·23°/o-kal a Belvárosban, a minimumot 2·47°/o-kal Ó-Budán találjuk. A reformátusok a legnagyobb számmal a IX. és X. kerületben vannak (11·58 és 11·29°/o) és ugyan-csak legkevesebb van Ó-Budán (5·18°/o). A legtöbb zsidó a VII., VI. és V. kerületben van, a hol számuk 31 és 36°/o között ingadozik; a legkevesebb zsidó a II. kerületben található (4·72°/o).

Az egyes hitfelekezeteknek kerületek szerinti eloszlása és az elmúlt évtized folyamában történt változások a következő összeállításban találhatók:

¹⁾ E viszonyok megítélésére a következő számok szolgálnak:

	összes szaporodás 1881—1891-ig	természetes szaporodás	Ebből vándorlások többlete	Összes szaporodás 1881—1891-ig		
				1881. évi népesség százalékában	Ebből természetes szaporodás	
Katolikus . .	75.112	7.968	67.144	31·3	3·3	29·0
Ágostai evang.	7.508	1.232	6.276	38·1	6·2	31·9
Helvét	14.157	2.109	12.348	66·8	9·7	57·1
Izraelita . . .	32.150	9.798	22.352	45·8	13·9	31·9
Egyéb	1.762	— 2.172	3.935	40·0	—	—
Összesen .	130.989	18.934	112.055	36·8	5·3	31·5

Ebből kiviláglik, hogy a katolikusoknál nemcsak a születések többlete legcsekélyebb, hanem a vándorlások is ritkábbak, mint minden egyéb hitfelekezetnél; aránylag legtöbb a bevándorló református, majdnem kétannyi, mint az ágostai és zsidó; a természetes gyarapodás ellenben egy hitfelekezetnél sem akkora, mint a zsidóknál, de a reformátusok is meglehetősen jelentékeny mértékben gyarapodnak a születések többlete által.

Kerület	Róm. katolikus		Ágostai evang.		Helvét		Izraelita	
	1881	1891	1881	1891	1881	1891	1881	1891
I.	83·75	80·80	4·25	4·66	4·58	7·16	5·41	5·61
II.	84·71	82·00	4·72	6·00	4·52	6·18	4·88	4·72
III.	77·02	77·34	2·35	2·47	5·11	5·18	14·93	14·50
Jobbpart	81·89	80·09	3·79	4·40	4·73	6·22	8·33	8·13
IV.	69·21	67·28	7·92	7·23	9·05	9·38	11·35	13·55
V.	54·09	54·71	7·11	6·79	4·71	5·54	33·03	31·96
VI.	54·49	52·71	5·50	5·72	4·03	5·22	35·12	35·31
VII.	53·96	51·24	5·63	5·49	4·52	6·42	35·01	35·78
VIII.	74·89	70·25	6·03	6·03	7·82	9·12	10·12	13·22
IX.	75·92	74·03	4·99	5·19	11·03	11·58	6·69	7·81
X.	81·40	76·74	4·97	5·32	7·94	11·29	3·43	5·25
Balpart	63·54	61·12	6·01	5·87	6·45	7·69	22·78	24·03
Budapest	67·39	64·69	5·54	5·59	6·09	7·42	19·74	21·04

Az ide (48. lap) mellékelt kartogramokban a két szám szerint legfontosabb hitfelekezetnek, u. m. a katolikusok és zsidóknak, egyes szűkebben határolt területeken való eloszlását tüntetjük fel. A két kartogramm ellentétes képet mutat, a mennyiben az egyik tábla maximumainak a másik tábla minimumai felelnek meg, a mi a többi hitfelekezetnek aránylag kisebb számából és egyenletesebb eloszlásából következik. A legtisztább katolikus részeket az I. és II. kerületben találjuk, ellenben a legsűrűbb zsidó lakosságot a belső Király-utcza környékén, a hol 18·8⁰/₀ katolikus mellett 75·3⁰/₀ zsidó lakik. A Váci-körút, Kerepesi-út, Akácza- és Nagymező-utcza közötti egész területen egyrészt, a Váci-körút, Bálvány-utcza és Újépület között másrészt, valamint a Teréz-körút és Gyár-utcza között, továbbá az Andrássy-út, az Izabella és Király-utcza között kifelé a Gyár-utczáig a zsidók túlnyomó többségben vannak; hasonló felhalmozás még csak az Újvásártér környékén található, míg még Ó-Buda legzsidósabb részében is csak 48·1⁰/₀ zsidó lakik. A legkevesebb zsidó a balparton a Ferencvárosban és Józsefvárosban, a Belváros egy részében és a VI. és VII. kerületnek a Lipót-körút és Podmaniczky-utcza között fekvő külsőbb részében található. A Duna jobbpartján a zsidók százalékos arányszáma — kivéve Ó-Budát, melyről már szoltunk — csak kevés helyen rúg 10⁰/₀-ra. A térkép melléklapján látható, hogy a kültelken csak kevés helyen lakik 10⁰/₀-nál több zsidó, továbbá hogy a budai hegység és Kőbánya egyes részeiben zsidók általában nem laknak.

2. A hitfelekezetek nemi aránya.

(V. 5. a 35. sz. táblát.)

A nemek eloszlása az egyes hitfelekezetek körében nagyon különböző. A 35. sz. táblából látjuk, hogy csak a katolikusoknál van több nő mint férfi, hogy azonban valamennyi egyéb felekezetnél a férfiak tetemes túlsúlyban vannak. Ezer férfira ugyanis jut nő:

a. katolikusoknál	1.137
a. helvéteknél	983

az ág. evangélikusoknál	969
a zsidóknál	895
a többi hitfelekezeteknél	750

A különbségek oly jelentékenyek, hogy azokat nem hagyhatjuk megjegyzés nélkül. Mindenekelőtt a katolikusoknál a nők nagy száma felé kell hogy forduljon figyelmünk. Valamennyi hitfelekezet közül egyedül a katolikus az, melynél a nők valamennyi korosztályban számosabbak vannak, mint a férfiak. Míg a többi hitfelekezeteknél a keresetre képtelen (0—15 éves) korban álló fiúk száma magasabb mint a leányoké, a katolikusoknál már itt is a leányoknak nem csekély többlete ismerhető fel; a nők túlsúlya azonban legjelentékenyebb a 15—20 és 20—25 éves korosztályokon belül, a hol többletük csaknem tizezer; a magasabb korosztályokban is még mindig igen nagy a nők száma. A többi hitfelekezet körében — kivéve a zsidókat — a 15—25 éves korosztályban szintén több a nő, mint a férfi, — bár a különbség csekélyebb — a fiatalabb és idősebb korosztályokban ellenben a férfinem van erősebben képviselve. Egészen másképen alakulnak a nemi viszonyok a zsidóknál. Itt minden korosztályban — kivétel nélkül — több a férfi mint a nő és különösen a közép korosztályokban a férfiak túlsúlya igen jelentékeny. A zsidóknál — úgy látszik — a kereskedelmi vállalkozó szellem az, mely a keresetképes férfiak számát gyarapítja, míg a keresztény hitfelekezeteknél bizonyára a 15—25 éves korban álló, máshonnan bevándorló nőcselédek nagy tömege idézi elő a nők túlsúlyát, tehát oly kereseti ág, melyre zsidó nők csak nagyon ritkán adják magukat.

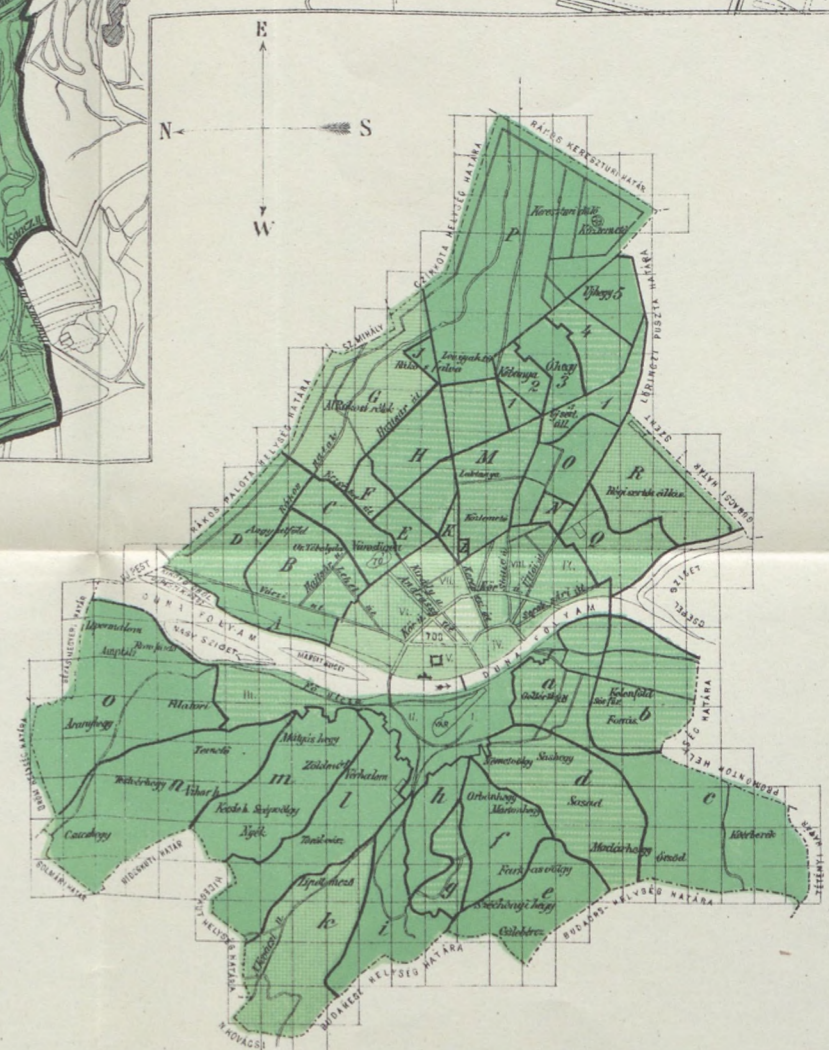
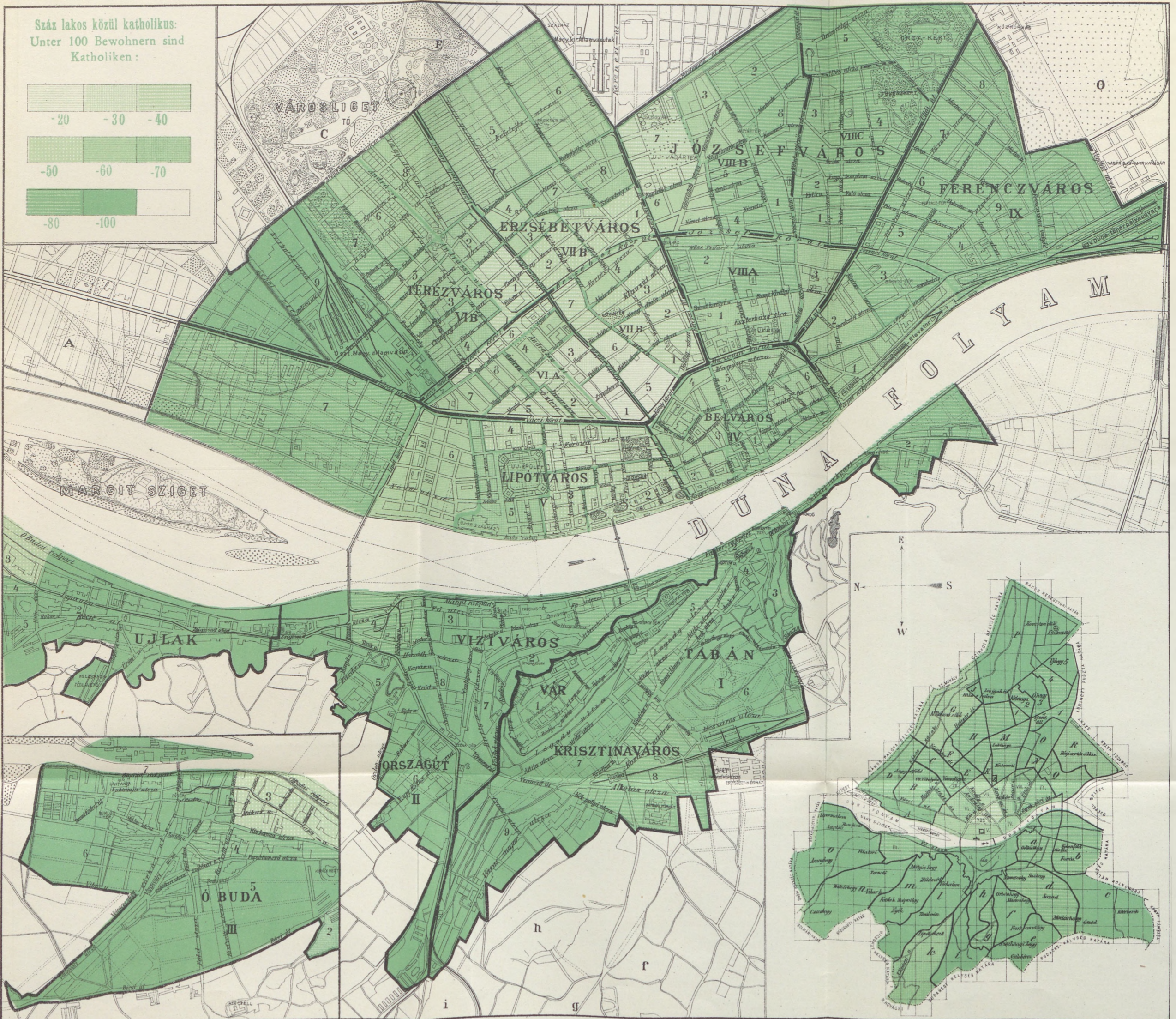
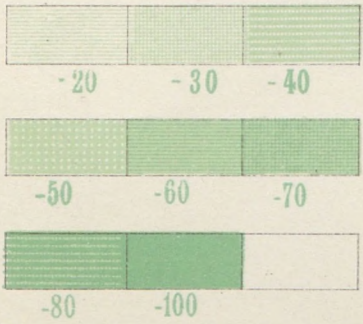
3. A hitfelekezetek korviszonyai.

(L. a 35. sz. táblát és az 50. lapon levő százaléktáblát.)

Már a midőn a nemi arányt tárgyaltuk, utaltunk az egyes hitfelekezetek korviszonyainak különböző voltára. A különbség az 50. lapon levő százaléktáblában világos kifejezésre jut. Hogy az abban található adatok nagy tömegét könnyebben áttekinthessük, azokat — bevett szokás szerint — négy nagy csoportba, t. i. 0—15, 15—40, 40—60 évesek és 60 éven túliak, foglaljuk össze. A korviszonyok általános megbeszélésénél láttuk, hogy átlagban a népesség 26·30%-a gyermekkorban (0—15 év), 50·63%-a 15—40 éves korban, 17·69%-a 40—60 éves korban és a többi (5·38%) hatvan éven felüli korban áll. A négy csoport eloszlása az egyes felekezeteknél nagyon különböző; a főátlaggal majdnem teljesen csak a katolikusok korviszonyai egyeznek meg, a mi részben magától értelődő következménye annak, hogy a számra nézve túlnyomó katolikusok viszonyai az átlagban is érvényesülnek. Egészen másképen alakulnak a két protestáns felekezet és a zsidók korviszonyai. Az előbbieket a gyermekeknek sokkal kisebb számánál, valamint a felnőttek nagyobb számánál fogva térnek el a katolikusoktól; különösen a reformátusok a 15—40 éves korcsoport rendkívül magas létszáma által tűnnek ki, míg a következő osztály (40—60 év) az ágostai evangélikusoknál van legjobban képviselve. A zsidókat ellenben sokkal több gyermek, de aránylag kevesebb felnőtt egyén jellemzi, mi mellett viszont a 60-dik éven túliak száma itt a legjelentékenyebb. A négy korosztály százalékos eloszlása t. i. a következő:

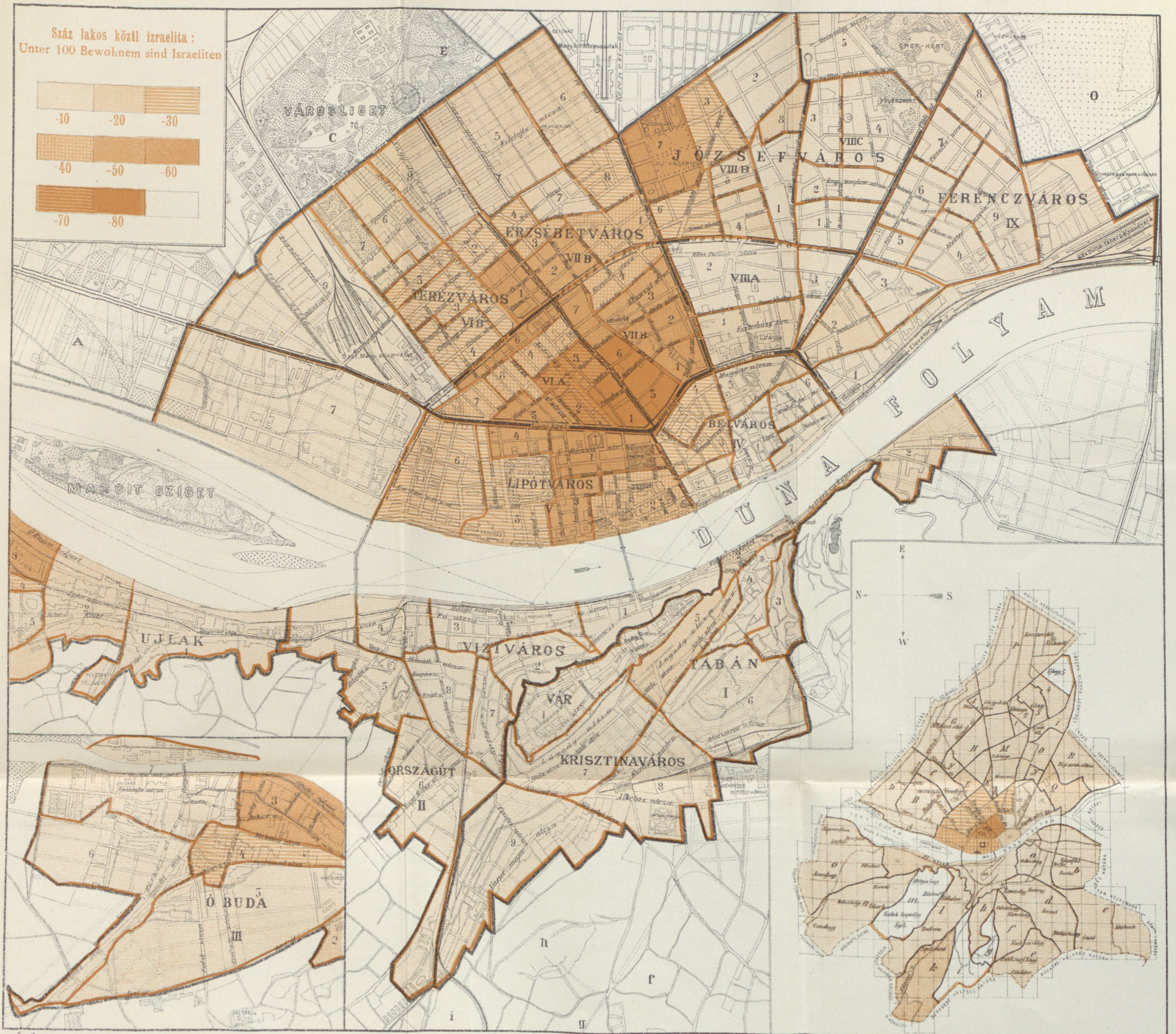
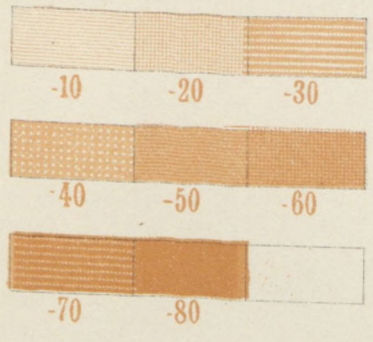
A római katolikusok eloszlása. Vertheilung der Röm. Katholischen.

Száz lakos közül katolikus:
Unter 100 Bewohnern sind
Katholiken:

Az izraeliták eloszlása. (Vertheilung der Israeliten.)

Száz lakos közt izraelita :
Unter 100 Bewohnern sind Israeliten

	0—15 éves		15—40 éves		40—60 éves		60 éven túl	
	1881	1891	1881	1891	1881	1891	1881	1891
Katholikus	26.07	26.00	47.85	50.31	19.34	18.17	5.80	5.48
Ágost. evang. . . .	22.63	22.95	50.63	52.59	20.48	19.35	5.27	5.07
Helvét	21.26	22.87	56.42	55.86	17.15	17.60	4.48	3.64
Izraelita	32.89	29.79	45.42	48.78	15.33	15.77	5.83	5.93
Összesen	26.86	26.29	48.12	50.63	18.47	18.70	5.70	5.38

Ezen különböző alakulás okai különbözők. Fizikai, azaz faji befolyásról csak a zsidóknál lehet szó, kiknek nagyobb vitalitása a gyermekek és az éltesebb egyének nagyobb számát magyarázza meg. Ugy látszik azonban, hogy a zsidó családokban észlelhető nagyobb gyermekszám nem annyira a nagyobb termékenységnek, mint inkább annak következménye, hogy náluk több gyermek marad életben. Továbbá mindenütt kiemelték, hogy mértékletes életmódjuk következtében hosszabb élettartamúak is. Ennek megfelelőleg Budapesten a zsidóknál nemcsak több gyermek, hanem sokkal több aggastyán is található, mint a többi felekezelnél. Minden egyéb felekezetenél a gyermekek, valamint az éltes személyek száma is az átlag alatt marad, kivéve a katolikusokat, a kik e tekintetben a zsidók százalékos arányát megközelítik.

A kereszteny felekezetek korviszonyainál faji jellegnek alig lehet befolyást tulajdonítani: ezeknél a döntő okok többnyire a kereseti viszonyokban keresendők, a mennyiben t. i. ezek a különböző korosztályok bevándorlását szabályozzák. Ezen körülménynek tudandó tehát be, hogy úgy az ágostaiak, mint a reformátusoknál a harmadik évtizedben állók száma igen nagy. E felfogásban megerősít bennünket az, ha e korosztályra nézve a nemi viszonyok eltolását vesszük tekintetbe és szemmel tartjuk azt, hogy úgy a munkások között (kik, a mennyiben az észak-magyarországi megyékből származnak, többnyire evangélikusok, különben katolikusok), mint a cselédek között (kik nagyrészt a közel fekvő magyar és többnyire református hitet valló megyékből valók), a női nem van túlsúlyban, míg úgy a munkások, mint a cselédek között zsidó csak ritkán található.

A hitfelekezetek koreloszlása, úgy mint a népesség koreloszlása általában, az utolsó évtized folyamában némi változást szenvedett. A korviszonyok megbeszélésekor láttuk, hogy 1881-től 1891-ig a gyermekek százalékos aránya kevéssel fogyott, a férfikorban állók viszonya ellenben jelentékenyen emelkedett, a magasabb korosztályoké megint fogyott. A gyermekek számának fogyása nagyobb mértékben csak a zsidóknál vehető észre, míg a két protestáns hitfelekezet most aránylag több gyermeket mutat fel, mint tíz évvel ezelőtt. Ezzel ellentétben a reformátusoknál a 15—40 évesek aránya csökkent, ellenben a többi felekezeteknél jelentékeny módon emelkedett. Továbbá süllyedt a magasabb korosztályok aránya a katolikusoknál és protestánsoknál, míg a többi felekezeteknél határozott tendenzia nem mutatkozik.

4. A hitfelekezet és nemzetiség összefüggése.

(L. a 36. sz. táblát és az 51. lapon levő százaléktáblázatot.)

A hitfelekezet és nemzetiség közötti összefüggés a 36. sz. táblából és az 51. lapon levő százaléktáblából ítélhető meg. Már az 1881-iki népszámlálási műben utaltunk azon nagy különbségekre, melyek e tekintetben fennállanak. E különbségek

Hifellekezetek korviszonyai.

Altersverhältnisse der Confessionen.

(Százaléktábla. — Percentaltabelle.)

Születési év Geburtsjahr	Kor Alter	Róm kath. Katholiken		Ág. ev. Protestanten A. C.		Helvét — Reformirte		Izraelita — Israeliten		Egyéb és ismeretlen Sonst. und unermittelte						
		nő männl.	ferfi weibl.	nő männl.	ferfi weibl.	nő männl.	ferfi weibl.	nő männl.	ferfi weibl.	nő männl.	ferfi weibl.					
1890—86	0—5	10.72	9.75	10.21	9.32	8.65	9.00	9.81	8.62	9.22	10.08	10.82	10.40	7.77	8.08	7.90
1885—81	6—10	8.23	7.37	7.78	7.28	6.56	6.93	7.00	6.68	6.84	8.85	9.62	9.22	5.01	4.91	4.96
1880—76	11—15	8.19	7.86	8.01	6.93	7.27	7.02	6.65	7.00	6.80	9.83	10.36	10.17	4.84	6.20	5.43
1875—71	16—20	9.94	10.97	10.49	10.23	11.07	10.64	9.29	11.35	10.31	13.23	12.26	12.77	9.73	8.41	9.14
1870—66	21—25	9.70	11.63	10.73	11.07	12.42	11.74	10.93	13.31	12.12	11.88	11.70	11.81	13.95	13.81	13.75
1865—61	26—30	11.43	10.18	10.77	11.27	11.57	11.43	11.92	11.89	11.91	9.96	9.70	9.84	14.28	15.76	14.92
1860—56	31—35	10.60	9.89	10.22	10.47	9.98	10.24	12.35	11.49	11.93	7.99	8.02	8.00	11.29	12.80	11.95
1855—51	36—40	8.42	7.81	8.10	8.94	8.16	8.54	10.43	8.73	9.59	6.55	6.15	6.36	10.38	8.04	8.34
1850—46	41—45	6.56	6.35	6.40	6.94	6.83	6.90	7.25	6.60	6.94	5.17	5.09	5.13	7.40	5.72	6.64
1845—41	46—50	5.30	4.82	5.05	5.68	4.77	5.25	5.35	4.72	5.04	4.43	4.01	4.24	5.81	4.39	5.17
1840—36	51—55	3.86	4.24	4.07	4.40	4.30	4.36	3.34	3.65	3.49	3.91	4.09	4.00	3.52	3.95	3.77
1835—31	56—60	2.58	2.71	2.65	2.77	2.91	2.84	2.19	2.08	2.13	2.45	2.35	2.40	2.47	2.18	2.33
1830—	60-on túl — über 60	4.43	6.38	5.48	4.66	5.48	5.07	3.48	3.82	3.64	5.69	5.58	5.63	3.52	5.61	4.44
ismerell. — unbekannt	—	0.04	0.04	0.04	0.04	0.03	0.04	0.01	0.06	0.04	0.03	0.05	0.03	0.03	0.44	0.26
Összesen — Zus.	—	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Hitfelekezet, nemzetiség és kor szerint.

Confessionen nach Nationalität und Alter.

(Százaléktábla. — Percentaltabelle.)

Hitfelekezet Confessionen	Kor — Alter		Magyar — Ungarn		Német — Deutsche		Tót — Slovaken		Egyéb — Sonstige			
	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.		
Róm. katolikus	68.97	68.84	68.90	24.55	25.20	24.88	4.94	4.66	4.80	1.54	1.30	1.42
Róm. Katoliken	60.33	61.06	60.72	25.95	27.98	27.04	6.91	7.44	7.19	6.81	3.52	5.05
Együtt — Zusammen	61.96	62.39	62.19	25.69	27.51	26.65	6.53	6.96	6.76	5.82	3.14	4.40
Ágostai	71.15	69.59	70.42	20.52	20.70	20.61	7.63	8.53	8.05	0.70	1.18	0.92
Protestanten A. C.	58.10	54.55	56.34	27.28	26.04	26.66	13.41	18.19	15.78	1.21	1.22	1.22
Együtt — Zusammen	60.27	56.84	58.58	26.16	25.22	25.70	12.45	16.72	14.55	1.12	1.22	1.17
Református	96.74	97.30	97.00	2.25	1.94	2.10	0.26	0.18	0.23	0.75	0.58	0.67
Reformirte	96.38	96.31	96.34	2.67	2.09	2.33	0.49	0.56	0.53	0.46	1.04	0.75
Együtt — Zusammen	96.44	96.46	96.45	2.60	2.07	2.33	0.45	0.50	0.48	0.51	0.97	0.71
Izraelita	85.60	85.91	85.75	14.01	13.61	13.81	0.25	0.31	0.29	0.14	0.17	0.15
Israeliten	73.88	70.72	72.41	23.48	26.87	25.06	1.47	1.61	1.54	1.17	0.80	0.99
Együtt — Zusammen	76.09	73.82	75.02	21.69	24.16	22.86	1.25	1.35	1.29	0.97	0.67	0.83
Egyéb és ismeretlen	65.60	61.93	63.96	9.63	9.37	9.52	3.44	3.41	3.43	21.33	25.29	23.09
Sonstige u. unbekante	44.37	56.44	49.71	5.51	7.51	6.39	5.31	8.44	6.69	44.81	27.61	37.21
Együtt — Zusammen	47.08	57.16	51.55	6.04	7.75	6.79	5.07	7.78	6.27	41.81	27.31	35.39
Főösszeg	74.85	74.47	74.66	20.19	20.78	20.43	3.64	3.57	3.61	1.32	1.18	1.25
Hauptsumme	65.86	65.04	65.43	23.33	25.53	24.47	5.53	6.45	6.01	5.28	2.98	4.09
Együtt — Zusammen	67.52	66.69	67.10	22.74	24.70	23.75	5.19	5.94	5.57	4.55	2.67	3.58

még a mai napig is fennállanak, ámbár a viszonyok azóta nem csekély mértékben változtak. A megelőző népszámlálási műben kimutattuk volt, hogy a legtöbb magyar a reformátusok között található, a mennyiben 100 közül 92 vallotta magát magyarnak, a katolikusok és ágostaiak közül ellenben csak 50°%, a zsidók közül 59°%. Az azóta elmúlt évtizedben a viszonyok nagyon változtak a magyarság javára. Valamennyi hitfelekezetenél jelentékenyen emelkedett a magyarok százalékos aránya; a reformátusok közül 96°% magyar, tehát majdnem mind, a katolikusok közül 62°%, a protestánsok közül 58°%-nál több, a zsidók közül 75°%. A magyarosodás folyamata tehát a zsidóknál volt a legerősebb, csekélyebb volt a katolikusoknál és ágostaiaknál, míg a reformátusoknál jelentékeny változás már nem is volt lehetséges. A magyar elemnek e jelentékeny gyarapodása valamennyi hitfelekezet körében a németiség rovására történt. melynek aránya a katolikusoknál 36°%-ról 27-re, az ágostaiaknál 31°%-ról 26-ra, a helvéteknél 4°%-ról 2-re, a zsidóknál 35-ről 23-ra, a többi kisebb hitfelekezetenél is szintén nagy mértékben szállott alá. A szláv elem azonban valamennyi felekezet körében majdnem egyforma magasságban maradt meg, mely jelenséget alább még tüzetesebben fogunk megbeszélni. Az egyes hitfelekezetek ugyanis nemzetiségek szerint következőleg tagozódtak a két utolsó népszámlálás alkalmával:

	1881. évben				1891. évben			
	magyar	német	tót	egyéb	magyar	német	tót	egyéb
Róm. kathol.	51·11	35·96	6·93	6·00	62·19	26·65	6·76	4·40
Ág. evang.	50·92	30·68	15·34	2·86	58·58	25·70	14·55	1·17
Helvét	92·46	4·32	0·88	2·34	96·45	2·33	0·48	0·74
Izraelita	59·12	35·38	1·46	4·01	75·02	22·86	1·29	0·83
Egyéb	46·44	17·44	10·21	25·91	49·83	5·13	6·27	38·77
Összesen	56·73	31·35	6·15	2·77	67·09	23·74	5·58	3·59

Az 51. lapon levő százaléktáblából egynehány a nemi arányra jellegző tény is ismerhető fel.

A reformátusoknál a magyarok aránya úgy a férfi, mint a női nemnél egyforma; már az ágostaiaknál a nők között kevesebb a magyar, mint a férfiak között (60·3°% férfi ellenében csak 56·8°% nő) és hasonló a viszony az izraelitáknál (76·1 férfi és 73·8°% nő). Míg azonban az előbbieknél a magyarok kisebb arányát a tót nők nagyobb száma idézi elő, addig a zsidóknál a nagyobb számú német nő okozza e különbséget. Mindebből kiviláglik, hogy a nők szilárdabban ragaszkodnak eredeti nemzetiségükhöz és lassabban asszimilálódnak, mint a férfiak. Egészen hasonló eredményeket mutatnak az 1881-iki számlálás adatai. Csak a katolikusoknál van a magyarok között annyi nő, mint férfi. (V. ö. Budapest fővárosa az 1881-dik évben, II. kötet 95. lap.)

1891-re ezen viszonyokat a korra való tekintettel is kimutattuk olyanformán, hogy a gyermekkort (a 10-dik évig) különválasztottuk. Ebbeli adatainkból kitűnik, hogy a gyermekek között a magyar anyanyelv sokkal jobban van elterjedve, mint a felnőttek körében és hogy itt főleg a kisebb hitfelekezetek, továbbá az ágostaiak gyermekei magyarosodnak meg rendkívül gyorsan. Az illető hitfelekezetek és korcsoportok száz-száz egyéne közül ugyanis magyar volt:

	gyermekek köztt	felnőttek köztt	tehát a gyermekeknel több, % -ban
a katolikusoknál	68·9	60·7	13·4
az ágostaiaknál	70·4	56·3	25·0
a helvéteknél	97·0	96·3	0·7
az izraelitáknál	85·7	72·4	18·4
a többi hitfelekezetenél .	64·0	49·7	29·0
mindössze	74·7	65·4	14·1

Az ellenkező képet nyerjük természetesen, ha a német és tót lakosság viszonyaira térünk át. Az illető hitfelekezetek és korcsoportok száz-száz egyéne közt ugyanis van :

	német		tót	
	a gyermekek köztt	a felnőttek köztt	a gyermekek köztt	a felnőttek köztt
a katolikusoknál	24·9	27·0	4·8	7·2
az ágostaiaknál	20·6	26·7	8·0	15·8
a helvéteknél	2·1	2·4	0·2	0·5
az izraelitáknál	13·8	25·1	0·3	1·5
a többi felekezeteknél . .	9·5	6·4	3·4	6·7
mindössze	20·5	24·5	3·6	6·0

NYOLCZADIK FEJEZET.

Nemzetiség.

1. Általános áttekintés.

A nemzetiség megállapítása 1891-ben is — úgy mint tíz évvel ezelőtt — az anyanyelv alapján történt. Az ezen eljárással kapcsolatos hátrányokat már az 1881-iki népszámlálási műben tárgyaltuk, minélfogva azoknak ismételt kiemelésétől eltekintünk. Itt még azt tartjuk megeinlitendőnek, hogy azon célból, hogy az anyanyelv iránti kérdésre adott feleleteket a nemzetiség megállapítására értékesíthessük, — hiszen ez volt a kérdéstétel tulajdonképeni célja — 1891-ben valamennyi, még nem beszélő gyermek után anyjának anyanyelvét jegyeztettük föl, mi által az összeírás szabatossága csakis nyerhetett.

Az 1891-iki összeírás eredménye, összehasonlítva az 1881-ikivel, a következő:

	A népesség százalókaiban			
	1891	1881	1891	1881
magyar	326.533	201.774	67.09	56.73
német	115.573	122.157	23.74	34.35
tót	27.126	21.872	5.58	6.15
egyéb	17.439	9.879	3.59	2.77

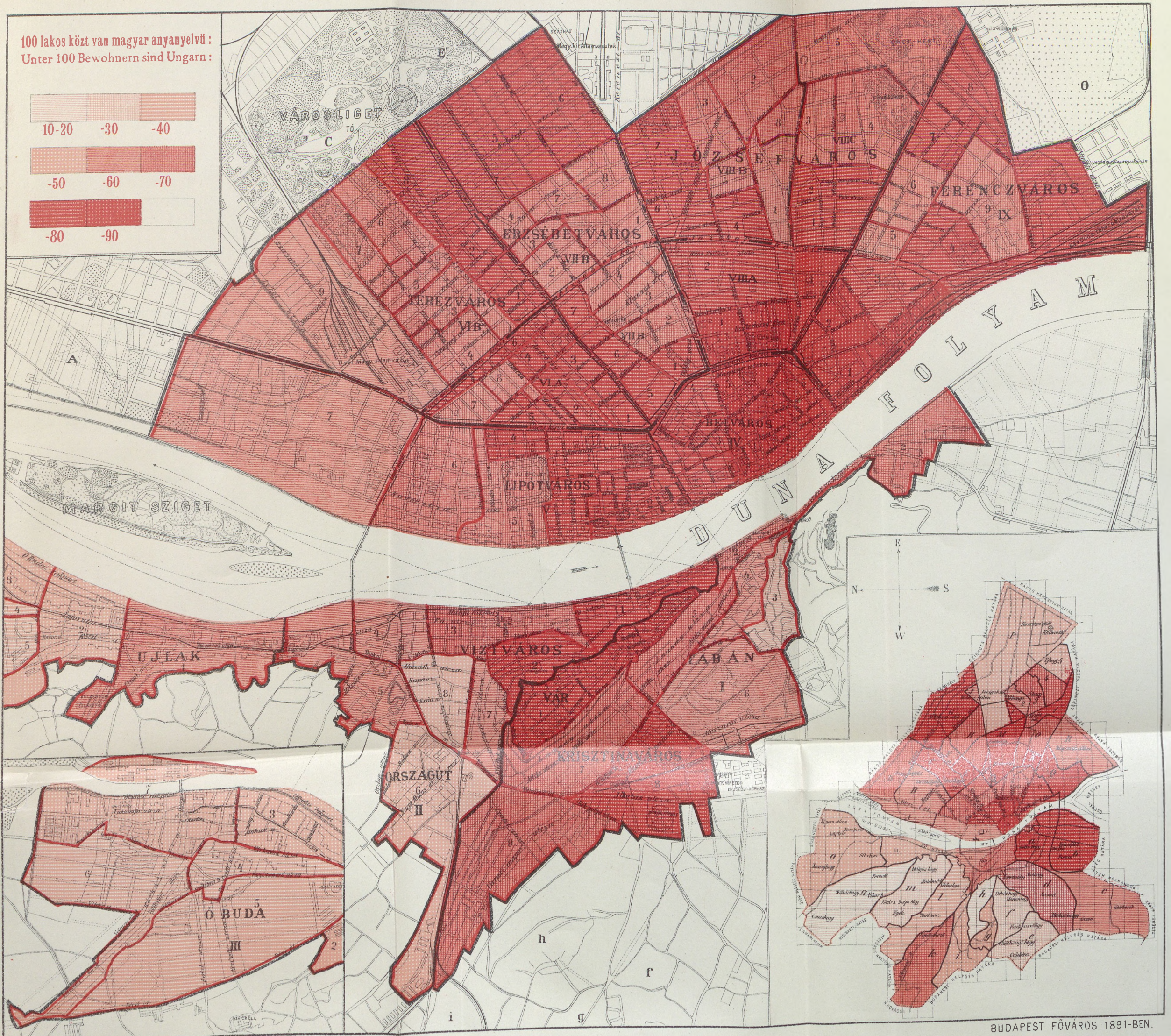
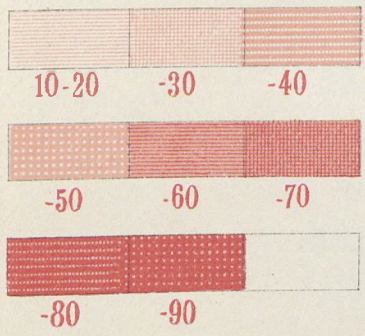
E számok a magyar elem jelentékeny erősbödését tanusítják. A népszámlálás eredménye szerint manapság fővárosunk lakosságának több mint kétharmada, tehát 10°/_o-kal több, mint egy évtizeddel ezelőtt, magyarnak vallja magát. A magyar elem erősbödése tehát az utolsó évtizedben sokkal hatalmasabb és gyorsabb volt, mint a megelőző korszakban. Az előbbi évek nemzetiségi viszonyait illetőleg csak kevés adat áll rendelkezésünkre. A nemzetiségeknek ¹⁾ 1851-ben történt összeírása 43.8^o/_o-nyi magyart mutat fel; a következő években arányuk csak 55°/_o-ra emelkedett. Az utolsó tíz év alatt beállott jelentékeny emelkedés tehát a nemzeti szellem mindinkább fokozódó erősbödésének örvendetes jeléül tekinthető.

Világos, hogy a magyarságnak 125.000 léleknyi gyarapodása nem csak a magyar elem bevándorlásának, hanem részben már ill. letelepedett nem magyar

¹⁾ Ez érdekes összeírást illetőleg l. az 1881. évi népszámlálási mű II. kötetét, a 108. lapon.

A magyar anyanyelvűek eloszlása. Vertheilung der Ungarn.

100 lakos közt van magyar anyanyelvű :
Unter 100 Bewohnern sind Ungarn :

BUDAPEST FŐVÁROS 1891-BEN.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

lakosok beolvadásának eredménye. Már maga az a körülmény, hogy a magyar elem növekvése csaknem akkora, mint az összlakosság gyarapodása, holott — a mint a lakosság honosságáról szóló fejezetben kifejtettük — a nem magyar megyékből is jelentékeny bevándorlás folyik Budapest felé, arra utal, hogy a letelepedett nem magyar lakosság jelentékeny része a magyarral asszimilálódott. Az abszolút számok változásaiból természetesen nem tudható meg, vajjon itt belső átalakulásokról vagy nem-e csak az egyes nemzetiségek különböző vándormozgalmáról van szó. Vajjon asszimiláció jött-e létre és milyen irányban, az csak az anyanyelvnek egy nemzedékről a másikig történő változásából ítélhető meg és ezt a következő fejezetek egyikében fogjuk megkísérteni.

A németek száma ma tényleg (még pedig 17.000 lélekkel) kisebb, mint 1881-ben, míg a tólok száma nem csekély mérvben szaporodott. A német lakosság számbeli fogyása újabb bizonyítéka a már régen ismeretes asszimiláló képességének. A tizedik fejezetben alkalmunk lesz arra, hogy ez asszimiláció fokát számszerűleg is kifejezésre juttassuk.

Az egyes nemzetiségek népszámának változásai az utolsó decennium folyamán a következő összeállításból vehetők ki:

	szaporodás százalékokban	fogyás
magyar	61·7	—
német	—	5·4
tót	24·0	—
egyéb	76·5	—
összesen	36·8	—

Az »egyéb« nemzetiségek következőképen oszlanak meg:

	1891	1881	Szaporodás ‰-ban
Szerb	1.699	1.658	+ 70·3‰
Horvát	1.125		
Oláh	774	386	+ 100·5‰
Vend	51	16	—
Czigány	44	25	—
Ruthén	42	57	—
Örmény	11	10	—
Külföldi	13.693	7.727	+ 77·2‰

2. A nemzetiségek eloszlása kerületek szerint.

Az egyes kerületek nemzetiségi jellege nagyon eltérő. Ez eltérés megmagyarázására ama három város történelmi fejlődését kell szem előtt tartanunk, melyek jelenleg a fővárost alkotják. Buda és Ó-Buda (I—III. ker.) évszázadokon keresztül német városok voltak és a német jelleget részben még maig is megőrizték. A Tabánban, melyet Ráczvárosnak is neveznek, a törökök legyőzése után szerbek (»ráczok«) telepedtek le és innen van, hogy a Budapesten lakó szerbek — kiknek száma különben rohamosan fogy — nagyjából a Duna jobbpartján található.

Még nagyobbak az eltérések az egyes kerületeket illetőleg. A Duna balpartján (pesti oldal) a magyarok 70‰-ot, a jobbpartron csak 53‰-ot tesznek ki, ellenben

Nemzetiségek kerület szerint.
Nationalitäten nach Bezirken.
(Százaléktábla. — Percentualtabelle.)

Kerület — Bezirk	Kor — Alter	Magyar — Ungarn			Német — Deutsche			Tót — Slovaken			Egyéb — Sonstige		
		férfi männl.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt Zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt Zus.
I.	10 éven alul unter 10 Jahren	66·20	63·10	64·65	31·33	34·60	32·97	1·10	1·03	1·06	1·37	1·27	1·32
	10 éven felül über 10 Jahren	61·03	57·66	59·20	30·39	35·02	32·90	2·83	3·49	3·19	5·75	3·83	4·71
	összesen Zusammen	62·14	58·68	60·28	30·58	34·94	32·93	2·46	3·03	2·76	4·82	3·35	4·03
II.	10 éven alul unter 10 Jahren	61·64	63·25	62·45	36·23	34·37	35·32	1·54	1·89	1·72	0·53	0·49	0·51
	10 éven felül über 10 Jahren	58·45	53·18	55·59	33·70	40·91	37·61	3·20	3·34	3·27	4·65	2·57	3·53
	összesen Zusammen	59·11	55·02	56·93	34·23	39·71	37·16	2·85	3·08	2·97	3·80	2·19	2·94
III.	10 éven alul unter 10 Jahren	46·83	47·10	46·96	48·75	48·83	48·79	3·06	2·88	2·98	1·36	1·19	1·27
	10 éven felül über 10 Jahren	41·66	38·96	40·30	48·29	52·84	50·88	4·89	5·03	4·96	5·16	3·17	4·16
	összesen Zusammen	42·87	40·84	41·85	48·40	51·91	50·16	4·46	4·54	4·51	4·27	2·71	3·48
Összes jobbpart Zus. rechtes Ufer	10 éven alul unter 10 Jahren	58·01	57·53	57·77	38·95	39·52	39·24	1·92	1·94	1·93	1·12	1·01	1·06
	10 éven felül über 10 Jahren	53·97	50·76	52·27	37·20	42·12	39·81	3·62	3·90	3·76	5·21	3·22	4·16
	összesen Zusammen	54·85	52·12	53·42	37·59	41·60	39·68	3·24	3·50	3·38	4·32	2·78	3·52
IV.	10 éven alul unter 10 Jahren	92·03	91·55	91·78	5·90	6·45	6·18	0·78	0·97	0·88	1·29	1·03	1·16
	10 éven felül über 10 Jahren	80·45	79·09	79·70	12·45	14·65	13·66	1·91	3·29	2·63	5·19	2·97	3·96
	összesen Zusammen	81·87	80·44	81·08	11·64	13·76	12·80	1·77	3·04	2·47	4·72	2·76	3·65
V.	10 éven alul unter 10 Jahren	79·69	74·87	77·38	12·47	14·62	13·50	6·80	8·98	7·85	1·04	1·53	1·27
	10 éven felül über 10 Jahren	65·20	65·61	65·41	21·37	21·47	21·43	8·88	10·11	9·53	4·55	2·81	3·63
	összesen Zusammen	67·57	66·91	67·23	19·91	20·52	20·23	8·55	9·94	9·27	3·97	2·63	3·27
VI.	10 éven alul unter 10 Jahren	78·22	78·83	78·52	16·60	16·28	16·45	3·82	3·57	3·70	1·36	1·32	1·33
	10 éven felül über 10 Jahren	65·66	65·84	65·76	23·08	23·64	23·38	5·78	7·43	6·65	5·48	3·09	4·81
	összesen Zusammen	67·91	67·86	67·89	22·92	22·50	22·22	5·43	6·83	6·16	4·74	2·81	3·73
VII.	10 éven alul unter 10 Jahren	80·65	80·89	80·77	15·50	15·53	15·51	3·18	2·98	3·03	0·67	0·60	0·64
	10 éven felül über 10 Jahren	66·24	66·60	66·42	23·54	23·85	23·70	5·88	7·20	6·55	4·34	2·35	3·33
	összesen Zusammen	68·87	69·17	69·02	22·06	22·36	22·21	5·40	6·44	5·93	3·67	2·03	2·84
VIII.	10 éven alul unter 10 Jahren	78·64	79·24	78·94	15·35	15·95	15·65	4·89	3·81	4·35	1·12	1·00	1·06
	10 éven felül über 10 Jahren	70·20	69·07	69·64	18·53	21·19	19·86	6·12	7·04	6·58	5·15	2·70	3·92
	összesen Zusammen	71·71	70·88	71·29	17·97	20·25	19·11	5·90	6·47	6·19	4·42	2·40	3·41
IX.	10 éven alul unter 10 Jahren	80·45	77·57	79·00	14·60	17·21	15·91	3·73	4·29	4·01	1·22	0·93	1·08
	10 éven felül über 10 Jahren	72·07	71·21	71·64	17·63	20·56	19·11	4·80	5·60	5·20	5·50	2·63	4·05
	összesen Zusammen	73·66	72·39	73·02	17·06	19·94	18·51	4·59	5·36	4·98	4·69	2·31	3·49
X.	10 éven alul unter 10 Jahren	72·50	74·04	73·28	16·96	16·12	16·54	5·11	5·60	5·37	5·43	4·24	4·81
	10 éven felül über 10 Jahren	62·23	65·46	64·27	17·55	20·06	18·72	8·50	7·24	7·91	10·72	7·24	9·10
	összesen Zusammen	65·30	67·65	66·42	17·42	19·05	18·20	7·74	6·82	7·30	9·54	6·48	8·08
Összes balpart Zus. linkes Ufer	10 éven alul unter 10 Jahren	79·50	79·23	79·36	15·00	15·51	15·26	4·13	4·02	4·08	1·37	1·24	1·30
	10 éven felül über 10 Jahren	68·40	68·32	68·36	20·35	21·72	21·06	5·95	7·04	6·50	5·30	2·92	4·08
	összesen Zusammen	70·39	70·15	70·27	19·39	20·67	20·05	5·62	6·53	6·08	4·60	2·65	3·60
Budapest	10 éven alul unter 10 Jahren	74·84	74·46	74·66	20·19	20·77	20·48	3·65	3·58	3·60	1·32	1·19	1·26
	10 éven felül über 10 Jahren	65·86	65·04	65·44	23·32	25·53	24·46	5·53	6·45	6·00	5·29	2·98	4·10
	összesen Zusammen	67·53	66·69	67·09	22·74	24·69	23·74	5·18	5·95	5·58	4·55	2·67	3·59

a németek aránya ott 20, itt csaknem 40^oo. A jobbparti városrészekben tehát a németség kétszer akkora, mint a pesti oldalon. A tótok túlnyomólag Pesten összpontosulnak, a hol majdnem kétannyi van, mint a Dunán túl. Az egyes kerületek közül a Belvárosnak van legkifejezettebb nemzeti jellege (81^oo magyarral), közeledik hozzá a Ferenczváros 73 és a Józsefváros 71^oo-kal; legkevesebb magyar van Ó-Budán, mely egyszersmind azon egyedüli kerület, melyben a magyarság nincs abszolút többségben. A népességnek nem kevesebb mint felét németek teszik ott ki, a kik tehát itt mutatják fel a legnagyobb arányszámot valamennyi kerület között. A többi két budai kerületben is német ajkú a lakosság egyharmada, míg a balparton a németség a Teréz- és Erzsébetvárosban legerősebb (22^oo-kal).

Legkevesebb képviselője van a német elemnek a Belvárosban. A tótok a Lipótvárosban vannak legnagyobb számmal (9^oo), melyhez azután Kőbánya (7^oo) csatlakozik; a többi kerületben arányuk 2·5 és 6^oo között ingadozik; a minimum a Belvárosban (2·5^oo) található. Végül látjuk, hogy az egyéb nemzetiségek Kőbányán élnek (különösen a sertéskereskedélemmel foglalkozó görög vallású szerbek nagy száma következtében) legnagyobb tömegben (8^oo), míg a többi kerületben 2 és 4^oo-nál nagyobb arányban nem fordulnak elő.

A következő összeállításban az erre vonatkozó százalékszámokat ismételjük:

Kerület	magyar	német	tót	egyéb
I.	60·28	32·91	2·77	4·04
II.	56·93	37·16	2·97	2·94
III.	41·85	50·16	4·51	3·48
Jobbpart . .	53·42	39·68	3·38	3·52
IV.	31·08	12·80	2·47	3·65
V.	67·23	20·23	9·27	3·27
VI.	67·89	22·22	6·16	3·73
VII.	69·02	22·21	5·93	2·84
VIII.	71·29	19·11	6·19	3·41
IX.	73·02	18·51	4·98	3·49
X.	66·42	18·20	7·30	8·08
Balpart . . .	70·27	20·05	6·08	3·60
Budapest . .	67·09	23·74	5·58	3·59

Az 56. laphoz tartozó térképben a magyaroknak szűkebben határolt területek szerinti eloszlását graphice mutattuk be; e térképből felismerhető, hogy a legtöbb magyar a Belváros déli felében és a József- és Ferenczváros határos részeiben lakik (80^oo-nál több); arányszámuk legmagasabb a Belváros szívében, t. i. a Kötő-utcza, Városház-tér, Kigyó-utcza, Ferencziek-tere, Egyetem-utcza, Papnövelde-utcza, Borz-utcza és Hal-tér által körülkerített területen, a hol 87·74^oo-ot érnek el. Legkevesebb van Ó-Budán (a Szőlőkert-utcza, Tavasz-utcza és Bécsi-út között), a hol 100 lakos közül csak 31·65 magyar található. Még kevesebb található a főváros kültelki részeiben, különösen a budai hegységben, hol a nagyszámú német lakos között a magyar elem 12·68^oo-ra süllyed le. (Lásd a *h* felvételi járást.) Ezen területeknek rendkívül csekély népszámánál fogva azonban e százalékos aránynak nagyobb jelentőséget tulajdonítanunk nem szabad.

A németekre nézve a város belterületén a maximum 58·89°/_o (Ó-Buda fentemlitett részében) és a minimum 8·80°/_o (a Belváros legdélibb részében); a Kültelken a maximum 80·75°/_o-ra emelkedik (az I. kerületnek fentemlitett *h* felvételi járásában) és a minimum 7·08°/_o-ra (a magyar államvasutak nyugdíjalapjának háztömbében) a közponli pályaház körül. (V. ö. a 64. lap melletti kartogrammot.) A tótok legnagyobb számmal találhatók a Lipótvárosnak a Lipót-körúton kívül fekvő részében (18·97°/_o). De van számos oly felvételi járás is, a hol tótok egyáltalában nem számláltak.

3. A nemzetiségek nemi aránya.

(Lásd a 37. sz. táblát.)

Az egész város átlagában — mint már több ízben említettük — 1000 férfira 1055 nő jut. Ez átlaghoz közel állanak a magyarok (1041), míg a németeknél 1000 férfira 1145, a tótoknál 1209, a többi nemzetiségeknél ellenben csak 619 nő jut. Az 1881-iki évvel szemben a viszonyok csak kevésbé változtak, a mint ez a következő összeállításból látható.

1000 férfira jutott nő:

	1881	1891
átlagban	1067	1055
a magyaroknál	1054	1041
a németeknél	1132	1145
a tótoknál	1243	1209
a többi nemzetiségeknél .	479	619

Látni fogjuk majd a következő fejezetben, melyben a nemzetiségek korviszonyaira térünk át, hogy a női nem ezen erős túlsúlyát — mely különben az elmúlt évtized folyamában csökkent — tót leányok, valamint tót és német özvegy asszonyok nagyobb mérvű bevándorlása idézi elő, a mi különösen a kereseti viszonyokban (számos tót munkásnő építkezéseknél, francia és angol tanítónők) leli magyarázatát.

Valamennyi egyéb nemzetiségnél (csak azokat véve tekintetbe, melynek a létszáma legalább száz) a nők száma majdnem kivétel nélkül kisebb a férfiakénál. 1000 férfira jut ugyanis:

az oláhoknál	408
a horvátoknál	439
a szerbeknél	579
a külföldi nemzetiségeknél	650

A női nem ezen csekélyebb képviseltetése — miként már az 1881-iki népszámlálási műben kiemeltük — a mellett szól, hogy a nevezett nemzetiségekhez tartozó egyének nagyobbára család nélkül vannak, tehát általában nem tekinthetők állandóan itt tartózkodó elemeknek. Ezen feltevés alól csak az angolok és francziák látszanak kivételt tenni, kiknél nevelőnők, bonne-ok és tanítónők nagy számánál fogva általában több nő található, mint férfi.

4. A nemzetiségek korviszonyai.

(Lásd a 38. sz. táblát és a 60. és 61. lapon levő százaléktáblákat.)

Valamint a népszámlálás alapján nyert korstatisztika valamely népesség kor szerinti alakulásának csakis tényleges állapotával, a korelemeknek egymás mellett való sorakozásával ismertet meg, nem pedig a fejlődésnek módjával és azon okokkal, melyek a jelenlegi állapotot előidézték, úgy a népesség egyes köreire (nemzetiségekre, vallásfelekezetekre, foglalkozási ágakra stb.) vonatkozólag kidolgozott korstatisztikáról is ugyanezt mondhatni. Ha tehát a következőkben az egyes nemzetiségek korelemeinek kutatása alkalmával egyik-másiknál feltűnően kevés gyermeket, avagy feltűnően kevés aggot találunk, úgy e körülményt nem lehetne feltétlenül csekélyebb termékenység vagy csekélyebb életszivósság bizonyítékául elfogadni.

A korviszonyok alakulását t. i. két tényező oly mértékben befolyásolja, hogy azoknak tisztán demografiai kérdések (mint vitalitás, termékenység) megítélésére való felhasználása majdnem ki van zárva. Egyrészt a felnőtt korban álló idegen elemek nagyarányú bevándorlása nyomja le a gyermekek, de talán az aggok százalékat is a nélkül, hogy ebből csekélyebb gyermekáldásra vagy a (benszülött) lakosság rövidebb élettartamára következtetni szabad volna. Másrészt tekintetbe veendő, hogy a nemzetiség, a mennyiben az anyanyelv alapján állapítatik meg, nem képezi a lakosságnak állandó jellegét, hanem kiszámíthatatlan változásoknak van alávetve, hogy tehát, ha a nem magyar eredetű hazafias ifjúság magyar anyanyelvűnek vallja magát, a népszámlálás eredményeiben a többi nemzetiségek gyermekeinek létszáma jelentékeny csorbát szenved, a nélkül azonban, hogy itt szabad volna még csak megközelítőleg is demografiai természetű tényezőkre következtetni, melyek a nem magyar nemzetiségek csekélyebb gyermekáldását okozhatnák.

E két mozzanatot nem szabad figyelmen kívül hagynunk, ha a 38. sz. táblában közölt adatokat, valamint a belőlük nyert százalékos eredményeket (a 60. és 61. lapon) tüzetesebb vizsgálat alá akarjuk venni, a mely táblázatokból t. i. a magyaroknál jelentékeny gyermekbőség ismerhető fel.

Száz-száz, az illető nemzetiséghez tartozó lélekre esik ugyanis:

	a magyaroknál	a németoknál	a tótoknál	a többi nemzetiségeknél	mindentöszse
0—5 éves gyermek	11·11	8·77	7·38	3·71	10·08
5—10 » »	8·92	6·72	4·27	2·59	7·93
10—15 » »	9·55	6·52	3·98	3·22	8·29
Összesen . . .	29·58	22·01	15·63	9·52	26·30

Szintoly érdekes eredményekre jutunk, ha megvizsgáljuk, hogy miképen oszlanak el az egyes korosztályok nemzetiségek szerint. Itt is hangsúlyoznunk kell ugyan, hogy tisztán csak az abszolút számokon alapuló összehasonlítás nem nyújthat szabatos képet, mivel e számokat a nemzetiségeknek talán különböző halandósága és vándorlási mozgalma jelentékenyen befolyásolhatja. Mivel azonban az egyes nemzetiségek halálozási aránya Budapesten nem mutat fel jelentékenyebb különbségeket, mivel továbbá — a mint azt az illetőséget tárgyaló fejezetből láttunk — a különböző nemzetiségek által lakott országrészek és megyékből való bevándorlás

Nemzetiségek kapcsolatban a korral.
Nationalitäten nach Altersgruppen.
I. százeletábla. — I. Percentualtabelle.

Születési év — Geburtsjahr	Kor — Alter	Magyar — Ungarn			Német — Deutsche			Tót — Slowaken			Egyéb — Sonstige		
		férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	összesen <i>zusammen</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	összesen <i>zusammen</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	összesen <i>zusammen</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	összesen <i>zusammen</i>
1890—86	0—5	11.42	10.81	11.11	9.66	8.33	8.77	8.01	6.87	7.38	3.17	4.56	3.71
1885—81	6—10	9.15	8.77	8.92	7.21	6.38	6.72	5.04	3.64	4.27	2.20	3.19	2.59
1880—76	11—15	9.49	9.61	9.55	6.84	6.25	6.52	4.13	3.86	3.98	3.16	3.32	3.22
1875—71	16—20	11.57	12.57	12.09	9.35	8.47	8.89	8.32	9.25	8.83	6.20	7.44	6.62
1870—66	21—25	10.90	12.73	11.84	8.60	8.90	8.76	12.30	13.66	13.03	10.60	12.22	11.22
1865—61	26—30	11.12	10.73	10.92	9.36	8.53	8.92	15.25	13.09	14.07	16.12	11.50	14.37
1860—56	31—35	9.86	9.46	9.67	9.26	9.39	9.31	14.79	12.31	13.43	13.54	11.65	12.83
1855—51	36—40	7.86	7.05	7.45	8.56	8.55	8.56	9.34	8.43	8.84	10.29	9.57	10.02
1850—46	41—45	5.69	5.35	5.52	7.46	7.67	7.58	7.52	7.47	7.50	8.98	8.57	8.79
1845—41	46—50	4.40	3.82	4.10	6.65	6.32	6.48	5.54	5.80	5.69	7.97	7.15	7.65
1840—36	51—55	3.20	3.27	3.24	5.31	5.96	5.66	4.11	5.29	4.76	6.02	7.38	6.55
1835—31	56—60	1.97	1.89	1.93	3.85	4.14	4.01	2.38	3.41	2.95	4.26	4.19	4.23
1830	60-on túl <i>über 60</i>	3.33	3.90	3.62	8.29	11.07	9.78	3.23	6.86	5.22	7.49	9.17	8.13
Ismeretlen korral <i>Unbekanntem Alters</i>	—	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.06	0.05	0.05	0.06	0.06
Összesen <i>Zusammen</i>	—	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

Nemzetiségek kapcsolatban a korral.

Nationalitäten nach Altersgruppen.

II. százaléktábla. — II. Percentualtabelle.

Születési év <i>Geburtsjahr</i>	Korév <i>Altersjahr</i>	Magyar — Ungarn			Német — Deutsche			Tót — Slovaken			Egyéb — Sonstige		
		férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	összesen <i>zusammen</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	összesen <i>zusammen</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	összesen <i>zusammen</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	összesen <i>zusammen</i>
1890—1886	0—5	74·30	73·59	73·00	20·30	21·00	20·65	4·01	4·16	4·08	1·39	1·25	1·32
1885	5—6	73·46	77·32	75·39	20·61	19·40	20·01	4·66	2·25	3·45	1·27	1·03	1·15
1884	6—7	76·62	74·31	75·49	19·80	22·06	20·90	2·59	2·59	2·60	0·99	1·04	1·01
1883	7—8	74·31	75·41	74·86	21·25	20·57	20·91	3·04	2·74	2·89	1·40	1·28	1·34
1882	8—9	75·49	76·03	75·76	20·15	19·92	20·03	3·10	3·10	3·11	1·26	0·95	1·10
1881	9—10	78·00	74·59	76·32	18·35	20·64	19·48	2·42	3·48	2·94	1·23	1·29	1·26
1885—1881	5—10	75·53	75·58	75·56	20·05	20·50	20·27	3·20	2·81	3·00	1·22	1·11	1·17
1880	10—11	78·08	77·82	77·95	18·76	18·44	18·60	1·57	3·71	2·62	1·59	0·03	0·83
1879	11—12	78·42	79·35	78·88	18·44	17·17	17·81	1·78	2·18	1·98	1·36	1·30	1·33
1878	12—13	77·96	79·79	78·91	17·59	16·76	17·16	2·62	2·16	2·38	1·83	1·29	1·55
1877	13—14	76·12	77·76	76·98	19·20	18·48	18·82	2·99	2·55	2·76	1·69	1·21	1·44
1876	14—15	74·85	73·50	74·15	19·37	21·87	20·66	3·69	3·27	3·47	2·09	1·36	1·72
1880—1876	10—15	77·00	77·49	77·25	18·70	18·67	18·68	2·57	2·77	2·68	1·73	1·07	1·39
1875—1871	15—20	73·34	74·69	74·05	19·97	18·64	19·27	4·05	4·90	4·50	2·64	1·77	2·18
1870—1866	20—25	70·55	71·81	71·23	18·73	18·57	18·65	6·10	6·86	6·52	4·62	2·76	3·60
1865—1861	25—30	67·27	69·15	68·20	19·08	20·36	19·71	7·08	7·52	7·30	6·57	2·97	4·79
1860—1856	30—35	65·68	65·25	65·46	20·69	23·98	22·34	7·56	7·56	7·56	6·07	3·21	4·64
1855—1851	35—40	64·67	62·13	63·42	23·72	27·88	25·78	5·90	6·62	6·25	5·71	3·37	4·55
1850—1846	40—45	60·65	58·22	59·42	26·78	30·83	28·83	6·16	7·23	6·70	6·41	3·72	5·05
1845—1841	45—50	57·85	54·87	56·39	29·49	33·60	31·50	5·61	7·42	6·49	7·06	4·11	5·62
1840—1836	50—55	56·06	52·41	51·11	31·32	35·31	33·45	5·52	7·55	6·60	7·10	4·73	5·84
1835—1831	55—60	52·76	48·63	50·61	34·66	39·29	37·07	4·90	7·79	6·40	7·68	4·29	5·92
1830—	60-on túl <i>über 60</i>	48·46	43·46	45·58	40·60	45·65	43·51	3·60	6·81	5·45	7·34	4·08	5·46
	Ismeretlen korú <i>Unbekanntes Alters</i>	68·54	62·83	65·35	20·23	25·66	23·27	4·49	7·97	6·43	6·74	3·54	4·95
	Összesen <i>Zusammen</i>	67·52	66·69	67·10	22·75	24·70	23·75	5·18	5·91	5·57	4·55	2·67	3·58

(legalább az utolsó évtized folyamában) nem szenvedett lényegesebb változásokat: úgy azon esetben, ha az anyanyelv — mely itt a nemzetiség megállapításának alapjául szolgál — az egész életen át állandó jelleg lenne, a nemzetiségek eloszlásának valamennyi korosztály körében legalább megközelítőleg hasonlóknak kellene lennie. Ha ezzel szemben azt találjuk, hogy ez eloszlás az egyik korosztályról a másikra jelentékeny mérvben módosul, sőt az alakulás tendenciája az egyes nemzetiségeknél éppen ellentétes: úgy e különbségeknek csak az adhatja kulcsát, hogy az egyes nemzetiségek asszimilációja a különböző korokban különböző volt, azaz, hogy az egyik vagy a másik nemzetiség a többiek rovására túlsúlyra vergődött. Ha öt éves korosztályok felállítására szorítkozunk, úgy e nemzetiségi folyamalnak következőképen való alakulását észlelhetjük:

Az egyes korosztályok 100—100 egyéne között van:

Korosztály	magyar	német	tót	egyéb
0—5	73·95	20·65	4·08	1·32
5—10	75·76	20·27	3·00	1·17
10—15	77·25	18·68	2·68	1·39
15—20	74·05	19·27	4·50	2·18
20—25	71·23	18·65	6·52	3·60
25—30	68·20	19·71	7·30	4·79
30—35	65·46	22·34	7·56	4·64
35—40	63·42	25·78	6·25	4·55
40—45	59·42	28·83	6·70	5·05
45—50	56·39	31·50	6·49	5·62
50—55	54·11	33·45	6·60	5·84
55—60	50·61	37·07	6·40	5·92
60 -on túl	45·58	43·51	5·45	5·46
mindössze	67·09	23·74	5·58	3·59

Ebből mindenekelőtt látható, hogy a fiatalabb korosztályokat az idősebbekkel szemben a magyarság jelentékenyebb többlete jellemzi. Mig átlagban a lakosságnak 67⁰/₀-a vallotta a magyar nyelvet anyanyelvének, addig a fiatalabbak közül sokkal többen tették ezt; miből tehát világosan felismerhető, hogy a nem magyar ifjúság is minél jobban és jobban magyarosodik és a fent közölt táblázat a magyarság két nemzedéken keresztül való haladásának képéül szolgálhat. Közelfekvő azon gondolat, hogy ezen eredményben az iskolának tagadhatatlanul fennálló behatása érvényesül; ha azonban közelebbről tekintjük a fent közölt számokat és különösen azokat, melyek az öt éven alóli gyermekekre, tehát a még nem tankötelesekre vonatkoznak, akkor észrevehető, hogy a család befolyása jóval nagyobb, mint az iskoláé. Ez különösen a német lakosságra nézve áll. Azt találjuk t. i., hogy az 50 éven felüliek közül a németek egy harmadot tesznek ki; ha már most a nemzetiséget módosító semmiféle tényező nem működne közre, úgy a legfiatalabb gyermekek nemzedékénél körülbelül ugyanazon százalékszámot várhatnók. Azonban látjuk, hogy itt a fenti 33⁰/₀ 20-ra esik, hogy tehát a németek e korban körülbelül 13⁰/₀-ot adtak át a magyar nemzetiségnek és pedig csupa oly gyermeket, kik még nem járnak iskolába, kiknek anyanyelvét a saját németajkú szülei vallották be. Az iskolalátogatásnak reá következő korosztályaiban a német gyermekek arányszáma tovább fogy ugyan, de egyáltalában nem a fent említett intenzív mér-

tékben. 5—10 éves korban ugyanis változatosanul 20⁰/o-ot, a 10—25-ig terjedő három évözlödben pedig 19—19⁰/o németet találunk.

Ezen asszimiláló folyamat, mely az államképző elem hatalmas vonzó erejét és beolvasztási képességét tételezi fel, alapja a magyar nemzet jelen erejének és jövőbeli hatalmának; bizonyára kétséget nem szenvedhet, miszerint a magyar állam érdeke megkívánja, hogy ezen beolvadási folyamat minél hatalmasabban érvényesüljön, izmosodjék és hogy a nemzetiségeknek a magyar nemzetbe való beolvadása mennél hamarább történjék meg.

A 61. lapon levő százaléktáblából látható, hogy e beolvadás a magasabb korosztályokban csekélyebb lesz, sőt hogy a 35. éven túl teljesen megszűnik, hogy tehát a magasabb korosztályokban a nem magyar nemzetiségek praedominálnak. Ebben kifejezést nyer az asszimilációnak azon foka, melyre az egyes nemzetiségek a különböző korosztályokban képesek. A fentebbiekre utalva, e helyen csak a négy fő-korcsoport százalékos arányának ismétlésére szoritkozunk.

Az egyes nemzetiségek 100—100 egyéne közül van ugyanis: ¹⁾

	a magyarok közt	a németek közt	a tótok közt	az egyéb nemzet. közt	mindössze
0—15 éves . . .	29·58	22·01	15·63	9·52	26·29
15—40 » . . .	51·97	44·44	58·20	55·06	50·63
40—60 » . . .	14·79	23·73	20·90	27·22	17·70
60-on túl . . .	3·62	9·78	5·22	8·13	5·38

korú.

¹⁾ Ez adatoknak az 1881-iekkel való összehasonlítása nem igen engedhető meg, mivel ez évben a még nem beszélő gyermekeket nem számítottuk a nemzetiségekhez.

KILENCZEDIK FEJEZET.

Nyelvismeret.

(V. 5. a 39–42. az táblákat, a 67., 68., 76. és 77. lapokon levő százaléktáblákat és a kartogrammot a 80. lap mellett.)

1. A főnyelvek elterjedtsége.

A jelen fejezetben tárgyalandó érdekes számlálási eredmények a számlálólapokba felvett azon kérdésem alapulnak, vajjon az illető egyén mily nyelveket beszél még anyanyelvén kívül. Az erre vonatkozó eredmények tulajdonképen úgy a nemzetiségi, mint a műveltségi statisztika kiegészítő részéül tekinthetők és azért az írástudás fejezetének kapesán is tárgyalhatnók. Azon benső összefüggésnél fogva azonban, mely nemzetiség és nyelvismeret között van, jobbnak tartjuk, ha e fejezet a nemzetiségi viszonyok után következik.

A 39. sz. táblában a főnyelveknek kerületek szerinti elterjedését tüntetjük, fel még pedig arra való tekintettel, vajjon azokat egyedül vagy másokkal kombinálva beszélik-e. E táblából látható, hogy

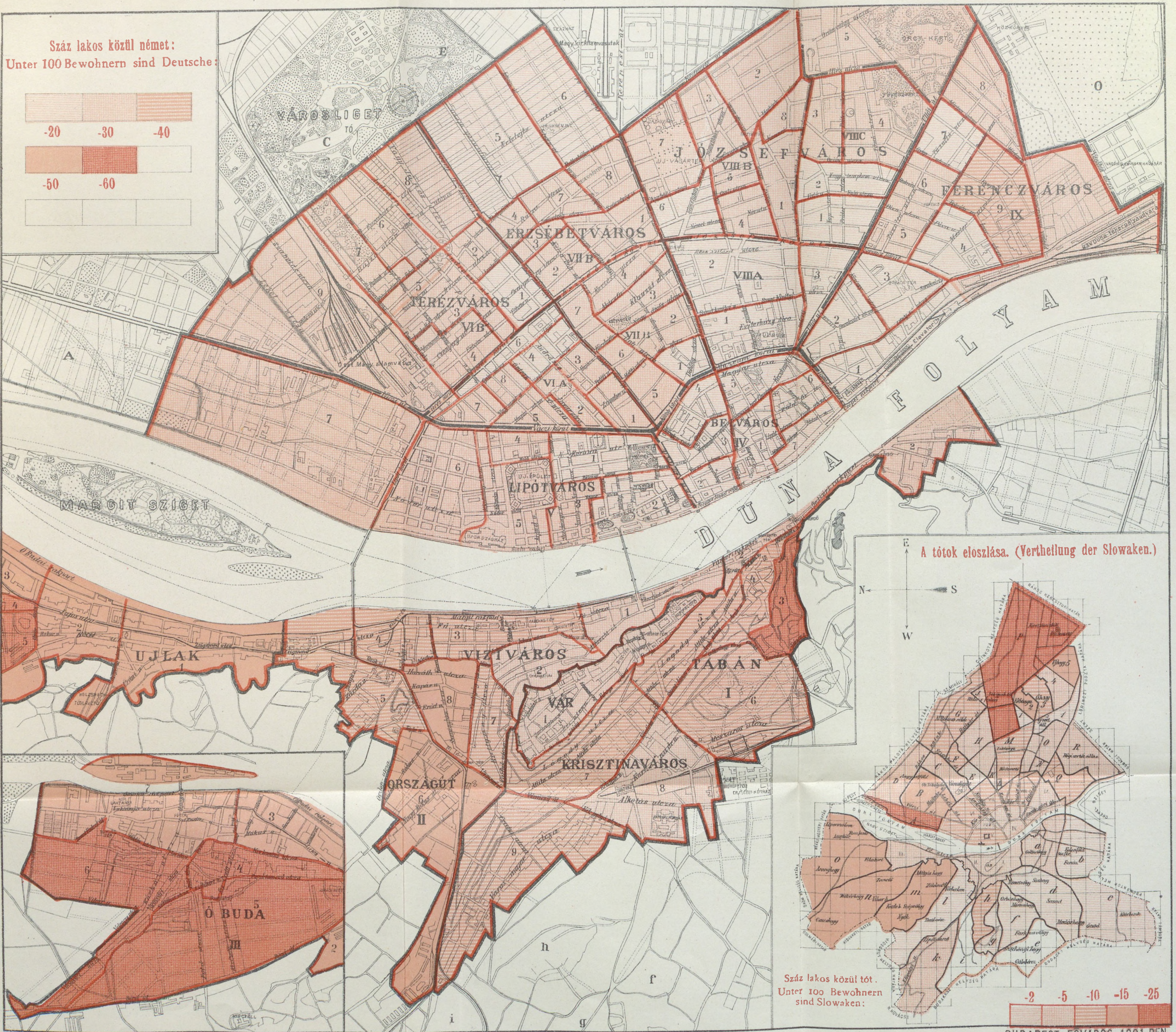
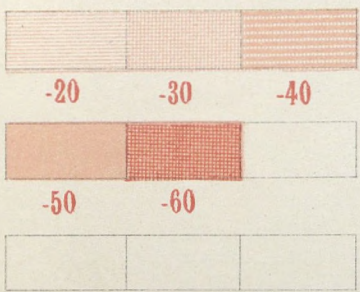
a magyar nyelvet	403.941 személy =	a lakosság	83·00% ⁰ -a
a német	» 313.040 » =	»	64·30 »
a tót	» 66.901 » =	»	13·75 »

beszéli.

Ez adatokból látható, hogy valamennyi beszélt nyelv közül a magyar van legjobban elterjedve és hogy száz személy közül 20-szal több ért magyarul, mint németül. Ez eredmény annál meglepőbb, mivel tíz évvel ezelőtt a német nyelv még gyakoribb volt, mint a magyar. Hogy az egyes nyelvek elterjedésében az utolsó évtized folyamán beállott eltolódást és különösen azon nagy hódításokat, melyeket a magyar nyelv tett, jobban megítélhessük, megjegyezzük még, hogy a magyarul beszélők száma csaknem kétharmaddal, a tótul beszélőké egynegyednél többel, a németül beszélőké pedig 18⁰/_o-kal gyarapodott. Ebből ismét kiviláglik, hogy a tótok szilárdabban ragaszkodnak nyelvükhöz, mint a németek, kik — úgy látszik — lassanként teljesen beleolvadnak a magyarságba. Végül említésre méltó, hogy azon személyek száma, kik e három főnyelv egyikét sem beszélik, rohamosan fogy.

A németek eloszlása. (Vertheilung der Deutschen)

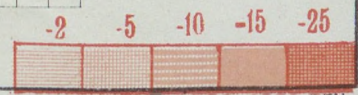
Száz lakos közül német:
Unter 100 Bewohnern sind Deutsche:

A tótok eloszlása. (Vertheilung der Slowaken.)

Száz lakos közül tót.
Unter 100 Bewohnern sind Slowaken:

A főnyelvek elterjedésének összehasonlítására a következő adatok szolgálhatnak:

	1881-ben		1891-ben		Szaporodás 1881-91	
	személy	%	személy	%	személy	%
a magyar nyelvet beszélő	250.257	= 70 36	403.941	= 83 00	+ 153.684	= 61 41
a német » »	264.459	= 74 35	313.040	= 64 30	+ 48.581	= 18 37
a tót » »	52.270	= 14 69	66.901	= 13 75	+ 14.631	= 27 99
egyéb nyelvet beszél	10.239	= 2 87	4.788	= 0 99	- 5.441	= -53 14

Az egyes nyelvek elterjedése a különböző városrészekben nagy ingadozásoknak van alávetve. A jobb (budai) part a nyelvtudást illetőleg még kifejezettebb német jellegű, miként már előbb, a nemzetiségi viszonyok tárgyalásakor konstatáltuk. Itt a német nyelvet tényleg 14°/o-kal több személy érti, mint a magyart. Ezt azonban egyedül a III. kerület (Ó-Buda) okozza, a mennyiben ott körülbelül 79°/o németül beszélő lakossal szemben csak 62°/o magyarul beszélő iratott össze. A második kerületben a két nyelv elterjedése már egyforma, míg az első kerületben a magyar nyelv a gyakoribb. Ezekre a kerületekre nézve a tót nyelv csekély elterjedése is jellegző. A pesti kerületek közül magyar nyelvtudás tekintetében a belváros (92°/o-kal) áll első helyen; melléje sorakozik a VIII., IX. és VII. kerület 85—86°/o-kal s a többi városrészek csak kevéssel csekélyebb arányszámokkal. A pesti kerületeknek kiváló magyar jellege már abból is megítélhető, hogy itt még a magyarságra nézve legkedvezőtlenebb kerület is (Kőbánya 80°/o magyarul beszélővel) a legmagyarabb budai kerület fölött áll. A német nyelvet a pesti városrészekben 56—67°/o, tehát a lakosságnak csaknem $\frac{2}{3}$ -a beszéli; csak egy kerületben, Kőbányán süllyed a németül beszélők arányszáma a lakosság felénél kevesebbre (48°/o-ra). Ezen minimumnak a magyar nyelv legcsekélyebb elterjedésével való találkozása arra utal, hogy e kerületben általában kevesebb nyelvet beszélnek, mint a többiekben. E körülményt még a tót nyelv nagyobb gyakorisága (17°/o) sem módosítja lényegesen. Ezen körülményt egyébiránt egy későbbi fejezetben tüzetesebben fogjuk szemügyre venni.

Ezen összehasonlításnál azonban figyelembeveendő, hogy 1881-ben 10.334 gyermek, ki még beszélni nem tudott, számon kívül maradt és hogy a fent közölt arányszámok az ily módon 2°·9°/o-kal kisebbitett néptömeg alapján számítottak ki. Ha az egy-egy nyelvet beszélő lakosság egész tényleges gyarapodásáról van szó, úgy az eredmény nem módosul lényegében (a magyarul beszélők abszolút gyarapodásaként p. o. 61·41°/o helyett 56·86°/o mutatkoznék). Ha azonban az egyes nyelveket beszélő néptömegek relativ erejének változását akarjuk megvizsgálni, a mi csakis a sokkal érzékenyebb százalékos arány alapján történhetik, úgy e különbséget nem szabad figyelmen kívül hagynunk. Az összehasonlítás lehetővé tétele céljából tehát az 1881-re kiszámított és a 2°·9°/o-kal csökkentett lakosságnak megfelelő százalékos arányszámokat kellő módon gyarapítottuk és ez alapon következő eredményre jutottunk:

100—100 lakos közül beszélt:

	1881	1891
magyarul	72 46	83 00
németül	76 53	64 30
tótul	15 13	13 75
egyéb nyelven	2 96	0 79

Íme az egyes nyelveknek elterjedtsége kerületenként:

Kerület	A kerület 100 lakosa közül beszél			
	magyarul	németül	tótul	más nyelven
I.	79 41	71 08	8 99	0 46
II.	76 98	76 30	8 42	0 16
III.	62 27	79 49	9 91	1 07
Jobbpart	73 24	75 38	9 06	0 75
IV.	92 26	64 80	10 33	0 39
V.	83 28	65 34	18 03	1 33
VI.	83 80	67 11	15 27	1 00
VII.	95 27	65 39	15 27	0 43
VIII.	86 13	56 17	13 71	0 92
IX.	85 86	56 11	12 44	1 16
X.	80 36	48 09	16 85	4 65
Balpart	85 26	61 76	14 83	1 04
Budapest	83 00	64 30	13 75	0 99

Hogy mily változásokon ment át az utolsó évlized folyamán a nyelvismeret alakulása, az csak a jobb- és balpartra nézve (a maga egészében) mutatható ki, mivel e viszonyok 1881-ben nem dolgoztattak fel kerületenként. Az illető adatok összehasonlításából kiviláglik, hogy a magyar nyelv, különösen a jobbpart német nyelvterületén, a hol elterjedése 1881-ben még nagyon csekély volt, nagy hódításokat tett. Ez által a jobbpartrészek nyelvi jellege a magyar nyelv elterjedését illetőleg a pesti kerületek jellegéhez közeledett, míg a német nyelvet illetőleg a különbségek még nagyobbakká váltak.

A tót nyelv elterjedtsége egy városrészben sem módosult lényegesen, azonban azon egyének száma, kik a három főnyelv egyikét sem tudják, különösen a jobbparti kerületekben jelentékenyen megfogyott.

100—100 személy közül beszélt:

	a jobbparton		a balparton	
	1881	1891	1881	1891
magyarul	58 13	73 24	73 62	85 26
németül	81 73	75 38	72 38	61 76
tótul	9 32	9 06	16 13	14 83
csak egyéb nyelven .	3 30	0 75	2 76	1 04

A német illetőleg is vannak eltérések, melyeknek ugyan nincs nagy jelentőségük, de mindazonáltal jellegzetesek. A férfiak nagyobb többnyelvűségénél fogva valamennyi nyelvet több férfi beszél, mint nő. 100—100 személy közül beszélt ugyanis:

	férfi	nő
magyarul	83 95	82 09
németül	65 79	62 95
tótul	14 52	13 01
egyéb nyelven .	1 27	0 72

Sokkal szembetűnőbbek a kor szerinti különbségek. Táblánk a tíz éven aluli gyermekeket a lakosság összegéből kiválasztják és azon meglepő eredményre vezetnek, hogy a magyar nyelv elterjedtsége — mint társadalmi, nem mint anyanyelvé — a gyermekeknél ugyanaz, mint a felnőtteknél (83 2, illetőleg 82 9%), azaz, hogy a magyar nyelvet már a gyermekekben szokták megtanulni, míg a többi nyelvet

Beszélt nyelvek kerület szerint.
 Verbreitung der Sprachenkenntniss nach Bezirken.
 (Százaléktábla — *Percentualtabelle.*)

Kerület — <i>Bezirk</i>	Magyar <i>Ungarisch</i>			Német <i>Deutsch</i>			Tót <i>Slowakisch</i>			Magyar és német <i>Ungarisch u. deutsch</i>		
	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusamm.</i>
I.	26·45	26·21	26·32	15·08	21·02	18·25	0·72	0·91	0·83	47·97	44·43	46·08
II.	20·06	21·44	20·80	18·20	21·97	20·22	0·84	0·96	0·90	51·14	48·63	49·80
III.	15·72	16·71	16·22	29·17	35·08	32·14	2·23	1·92	2·07	42·93	38·42	40·66
Összes jobpart <i>Zus. rechtes Ufer</i>	20·93	21·81	21·39	20·69	25·57	23·25	1·26	1·23	1·24	47·29	43·97	45·55
IV.	29·80	34·78	32·53	5·47	6·94	6·28	0·29	0·51	0·41	52·98	48·40	50·47
V.	22·44	28·50	25·60	8·76	9·20	8·99	4·87	4·16	4·50	48·65	43·67	46·05
VI.	24·48	29·34	27·02	10·42	11·14	10·80	2·28	2·41	2·35	48·19	43·81	45·91
VII.	27·71	31·50	29·63	9·37	10·50	9·93	1·94	2·37	2·17	46·44	43·09	44·74
VIII.	36·29	38·24	37·27	7·91	9·46	8·68	2·81	2·82	2·82	39·16	37·68	38·42
IX.	37·95	38·82	38·39	9·06	10·54	9·80	1·94	1·86	1·90	37·75	38·66	38·21
X.	37·59	40·39	38·92	9·69	9·35	9·53	4·20	4·38	4·29	29·86	30·26	30·05
Összes balpart <i>Zus. linkes Ufer</i>	30·32	33·67	32·03	8·92	9·96	9·46	2·51	2·55	2·53	43·90	41·44	42·64
Budapest	28·59	31·39	30·03	11·09	12·96	12·05	2·27	2·30	2·29	44·53	41·92	43·18

Kerület — <i>Bezirk</i>	Magyar és tót <i>Ungarisch u. Slowakisch</i>			Német és tót <i>Deutsch und slowakisch</i>			Magyar, német és tót <i>Ungarisch, deutsch und slowakisch</i>			Egyéb nyelvek <i>Sonstige Sprachen</i>		
	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zusamm.</i>
I.	1·20	1·40	1·31	0·80	1·26	1·05	7·18	4·42	5·70	0·60	0·34	0·46
II.	1·16	1·32	1·24	0·99	1·31	1·16	6·72	3·73	5·12	0·89	0·64	0·76
III.	1·14	1·16	1·15	2·42	2·47	2·45	5·03	3·46	4·24	1·36	0·78	1·07
Összes jobpart <i>Zus. rechtes Ufer</i>	1·17	1·30	1·24	1·39	1·64	1·52	6·33	3·91	5·06	0·94	0·57	0·75
IV.	1·44	2·23	1·87	0·51	0·80	0·66	9·15	5·93	7·39	0·36	0·41	0·39
V.	2·77	3·65	3·23	1·52	2·25	1·90	9·19	7·68	8·40	1·80	0·89	1·33
VI.	1·98	3·02	2·52	1·71	2·37	2·05	9·63	7·18	8·35	1·31	0·73	1·00
VII.	1·89	2·77	2·34	1·79	2·60	2·20	10·23	6·90	8·56	0·58	0·27	0·43
VIII.	2·55	3·11	2·82	1·23	1·67	1·45	8·82	6·42	7·62	1·23	0·60	0·92
IX.	2·41	2·47	2·44	1·11	1·43	1·28	8·09	5·58	6·82	1·69	0·64	1·16
X.	4·17	3·92	4·05	1·05	1·30	1·17	8·50	6·06	7·34	4·94	4·34	4·65
Összes balpart <i>Zus. linkes Ufer</i>	2·30	2·97	2·64	1·42	1·98	1·71	9·28	6·68	7·95	1·35	0·75	1·04
Budapest	2·08	2·61	2·39	1·42	1·93	1·61	8·75	6·14	7·40	1·27	0·72	0·99

Beszélt nyelvek, hitfelekezetek és kor szerint. (Százaléktábla.)

Verbreitung der Sprachenkenntniss nach Confessionen und Alter. (Percentuallabelle.)

Hitfelekezet Confession	Kor Alter	Magyar Ungarisch			Német Deutsch			Tót Slovakisch			Magyar és német Ungarisch u. deutsch		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zus.
		Katholikus Katholiken	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	53·63	53·43	53·52	16·34	16·63	16·49	3·30	3·26	3·28	23·23
	Összesen - Zus.	27·81	30·21	29·09	13·74	15·30	14·57	3·09	2·82	2·95	41·60	39·96	40·73
Ágostai Lutheraner	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	50·94	48·41	49·75	11·98	11·87	11·93	5·62	6·02	5·81	27·58	27·57	27·57
	Összesen - Zus.	20·09	22·58	21·32	10·35	9·99	10·18	4·86	6·53	5·68	41·23	36·15	38·73
Helvét Reformirte	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	90·89	91·08	90·99	1·50	1·32	1·41	0·20	0·44	0·31	6·66	6·39	6·53
	Összesen - Zus.	65·77	74·44	70·07	1·27	1·22	1·24	0·18	0·22	0·20	27·72	21·12	24·45
Izraelita Israeliten	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	64·04	64·29	63·18	7·70	7·77	7·73	0·10	0·12	0·11	27·29	28·63	27·95
	Összesen - Zus.	20·25	21·66	20·91	7·58	10·31	8·88	0·06	0·08	0·07	59·40	58·51	58·98
Egyéb Sonstige	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	59·15	53·51	56·63	6·69	5·26	6·06	2·82	3·51	3·13	19·37	22·37	20·70
	Összesen - Zus.	25·83	33·99	29·30	7·03	7·63	7·29	2·59	1·86	2·28	42·02	35·18	39·10
Főösszeg Hauptsumme	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	58·55	57·57	58·07	12·99	13·36	13·18	2·46	2·50	2·48	23·19	23·62	23·40
	Összesen - Zus.	21·77	25·84	23·87	10·66	12·88	11·80	2·24	2·26	2·25	49·39	45·80	47·53
	Összesen - Zus.	28·59	31·39	30·03	11·09	12·96	12·05	2·28	2·30	2·29	44·53	41·92	43·19

Hitfelekezet Confession	Kor Alter	Magyar és tót Ungarisch u. slovakisch			Német és tót Deutsch u. slovakisch			Magy., német és tót Ungarisch, deutsch und slovakisch			Egyéb nyelvek Sonstige Sprachen		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zus.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zus.
		Katholikus Katholiken	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	1·26	1·22	1·24	0·26	0·30	0·28	0·97	0·82	0·90	1·11
	Összesen - Zus.	2·45	2·94	2·71	1·46	1·78	1·63	8·07	6·10	7·02	1·78	0·89	1·30
Ágostai Lutheraner	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	2·27	2·94	2·58	0·31	0·09	0·21	1·00	2·16	1·55	0·30	0·93	0·60
	Összesen - Zus.	5·97	8·05	6·99	1·29	3·17	2·21	16·02	13·10	14·58	0·19	0·43	0·31
Helvét Reformirte	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	0·13	0·18	0·15	—	—	—	0·10	0·07	0·09	0·52	0·52	0·52
	Összesen - Zus.	1·11	1·16	1·14	0·06	0·12	0·09	3·76	1·46	2·62	0·13	0·26	0·19
Izraelita Israeliten	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	0·15	0·20	0·17	0·16	0·34	0·25	0·51	0·61	0·56	0·05	0·04	0·05
	Összesen - Zus.	0·37	0·40	0·38	2·24	3·44	2·80	12·74	7·58	10·33	0·12	0·12	0·12
Egyéb Sonstige	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	0·70	—	0·39	0·35	—	0·20	1·06	1·32	1·17	9·86	14·03	11·72
	Összesen - Zus.	4·16	9·60	6·49	0·36	0·65	0·48	8·68	6·07	7·56	8·36	4·34	6·68
Főösszeg Hauptsumme	10 éven alul Unter 10 Jahren 10 éven felül Über 10 Jahren	0·98	0·99	0·98	0·22	0·29	0·25	0·80	0·79	0·80	0·81	0·88	0·84
	Összesen - Zus.	2·34	3·—	2·68	1·69	2·27	1·99	10·55	7·27	8·86	1·36	0·68	1·02
	Összesen - Zus.	2·09	2·65	2·38	1·41	1·92	1·67	8·74	6·15	7·41	1·27	0·71	0·98

nagyrészt csak a tizedik év után, illetőleg hogy az ezen nyelveket beszélő egyének csak magasabb korban költöznek a fővárosba. Száz 10 éven aluli gyermek közül csak 37·6 beszél németül, száz felnőtt közül pedig 70; hasonlóképen tótul 4·8 és 15·8. Száz gyermek, illetőleg felnőtt közül beszél ugyanis:

	gyermek	felnőtt	együtt
magyarul	83·25	82·94	83·00
németül	37·63	70·18	64·30
tótul	4·83	15·78	13·75
más nyelven	0·84	1·02	0·99

Az erre vonatkozó viszonyok behatóbb megvizsgálásáról e helyen le kell mondanunk, mivel a korviszonyok részletesebb tagolása, a nyelvtudásra való tekintettel, csak a magyar nemzetiségű lakosságról dolgoztatott fel, a mire még alább visszatérünk.

2. A főnyelvek elterjedtsége hitfelekezet szerint.

Az egyes nyelvek a különböző hitfelekezetek körében egészen különböző mértékben terjedtek el. Már volt alkalmunk kiemelni, hogy a reformátusok nagyrészt magyarok, minélfogva a magyar nyelv elterjedtsége ezen hitfelekezetenél legnagyobb; l. i. a reformátusoknak több mint 98⁰/₀-a beszél magyarul, a mihez fogható arányt semmi más hitfelekezet nem mutalhat fel. A magyar nyelv ismerete azonkívül a zsidók között is nagyon jelentékeny, ellenben az ágostaiaknak és katolikusoknak csak $\frac{1}{5}$ -öd része beszél magyarul. Ért ugyanis magyarul

a helvétek közül	98·28%
a zsidók »	88·64 »
az ág. evangélikusok közül	81·62 »
a katolikusok közül	79·55 »

A német nyelvet legsűrűbben a zsidók, legritkábban a reformátusok beszélik. Az illető hitfelekezetek 100—100 tagja közül beszél németül:

zsidó	78·57
ág. evangélikus	65·70
katolikus	63·95
helvét	28·40

A tót nyelv a protestánsok között van legerősebben képviselve, de itt is a lakosságnak alig egy harmada érti azt. 100—100 személy közül ért tótul:

ág. evangélikus	29·46
katolikus	14·31
izraelita	11·12
helvét	4·05

Végül még említendő, hogy az »egyéb« nyelveket legjobban az »egyéb« hitfelekezeti lakosok beszélik, de ezek is csak csekély mértékben.

Az 1881-ik évi viszonyokkal hasonlítva össze a mostani állapotot, kiemelendő, hogy a magyar nyelv tudása azóta az összes hitfelekezetek körében jelentékeny mértékben gyarapodott, ellenben a német (valamint az amúgy is ritkább tót) nyelv tudása csökkent. A magyar nyelv terjeszkedése tehát főleg a német nyelv ismerete

tének rovására történt. A beállott változások a következő összeállításból ítélhetők meg.

Az illető hitfelekezetek 100—100 egyene közül beszelt;

	magyarul			németül			tótul		
	1881	1891	különbség	1881	1891	különbség	1881	1891	különbség
katholikus	68 56	79 55	+10 99	76 91	63 95	-12 96	15 49	14 31	- 1 18
ág. evangélikus	71 30	81 62	+10 32	75 09	65 70	- 9 39	31 36	29 46	- 1 90
helvét	96 09	98 28	+ 2 19	38 60	28 40	-10 20	5 60	4 05	- 1 55
izraelita	78 59	88 64	+10 05	88 32	78 57	- 9 75	12 05	11 12	- 0 93

3. Egynyelvűség (Monoglottismus).

Az előbbiekben az egyes főnyelvek elterjedését tárgyalván, immár attérünk annak vizsgálatára, hogy mily egyéni nyelvkombinációkból képződik a fent tárgyalt főeredmény. Mindenekelőtt tehát a monoglottokat, vagyis a csak egy nyelvet (t. i. anyanyelvüket) beszélőket el fogjuk különíteni a polyglottoktól, azaz a több nyelvet beszélő egyénektől, azután meg fogjuk vizsgálni, hogy mily nyelveket beszélnek a polyglottok és ezt az illetők nemzetiségével és hitfelekezetével fogjuk kombinálni, azonkívül a többnyelvűségnek kerületek szerinti eloszlását fogjuk szemügyre venni, hogy ebből a lakosság jólétével és műveltségi állapotával való összefüggésre némi világot derítsünk. Az idevonatkozó adatokat a 39. és 42. sz. táblákból merítjük, melyek az eredményeket minden nemre nézve a tíz éven alóliaknak a tíz éven felüliektől való megkülönböztetésével adják; e táblázatok azonban csak a három főnyelvre vonatkoznak, míg a többi kevésbé elterjedt nyelvet — melyet mindössze csak 4788 egyén beszelt — figyelmen kívül hagyjuk.

A még nem beszélő gyermekek itt is anyjok nyelve szerint osztáltak be, a mi az 1881-ki adatokkal való összehasonlításkor, melyek itt azonban csak csekély mértékben befolyásolhatnak, tekintetbe veendő.

Azoknak száma, kik csak egy nyelvet, tehát, a mint feltehető, anyanyelvüket beszélik, 220729, tehát a lakoságnak több, mint kétharmada; még pedig beszél

csak magyarul	146.144 ¹⁾	= 30·03%	ellenben 1881-ben 18 48%
» németül	58.658	= 12·05 »	20·64 »
» tótul	11.139	= 2·29 »	2·41 »
» más* nyelven	4.788	= 0·99 »	?

¹⁾ A 40. sz. táblában a csak anyanyelvüket beszélő magyarok száma 143.297-re van megállapítva. A 39. és 42. sz. táblával szemben mutatkozó eltérés onnan van, hogy e két táblázat csak a három főnyelv kombinációira volt figyelemmel, hogy tehát az azokban csak magyarul beszélők gyanánt kimutatott egyének között olyanok is foglalathatnak, kik a magyar nyelv mellett még p. o. szerbül vagy oláhul beszélnek, tehát nem monoglottok. A nagyszámú nyelvkombinációnak még továbbmenő részletezése technikai okokból nem látszott észszerűnek, de indokolva sem lett volna, minthogy a többi nyelvek elterjedtsége igen csekély, ezeknek figyelmen kívül hagyása tehát a főeredményekre alig lehet befolyással.

A csak magyarul beszélőknek száma tehát az utolsó évtized folyamában kétszeresénél többel (129°/o), a csak tótul beszélőké 24°/o-kal gyarapodott, míg a csak németül beszélők száma 18°/o-kal kevesbedettl.

Ha e számokat az illető nemzetiségek számával hasonlítjuk össze, úgy azt találjuk, hogy

			ellenben 1881-ben
326.533 magyar ajkú lakos közül .	143.297 = 42.66%		32.58%
115.573 német » » » .	58.658 = 50.75 »		60.11 »
27.126 tót » » » .	11.139 = 41.06 »		39.15 »

csak anyanyelvét beszéli.

E két összeállításból a nyelvviszonyok fejlődését illetőleg a következő konstatálható: A monoglottok száma az utolsó tíz év folyamán nemcsak abszolúte, de relative is gyarapodott. E tényt általában nem lehet kedvezőnek tekinteni, mivel a nagyobb nyelvismeret mindenkire nézve csakis előnyösnek mondható. Nemzeti szempontból azonban mindenesetre kedvező jelnek tekintendő, hogy a magyarul nem beszélők száma kevesbedett; másrészt éppen ez okból sajnálásra méltó, hogy azon egyének száma, kik csakis tótul beszélnek, növekedhetett. A mi a magyar nyelv nagy hódítását illeti, úgy azt már a megelőző fejezetben beszéltük meg. De ez korántsem kívánja meg, hogy mellette a többi nyelvek elhanyagoltassanak, hogy a magyar nyelv terjedése a polyglottismus terjedésének korlátot vessen. Mindezek szerint, úgy látszik, hogy iskoláinkban, különösen a középiskolákban, nagyobb súlyt kellene a nyelvtanításra fektetni.

Figyelemre méltó az a jelenség, hogy mind a három nemzetiségnél a női nem nagyobb számmal szerepel a monoglottok között, mint a finem és hogy különösen a magyar lakosság női része sajátit el legritkábban idegen nyelvet. E mellett kiemelendő azon körülmény, hogy ezen nemi különbség a gyermekeknel egyáltalában nincs meg, a miből azt lehet következtetni, hogy a férfiak nagyobb nyelvismerete részben a jobb iskoláztatás, részben a gyakorlati élet kívánalmainak következménye. A felnőtt (azaz tíz éven felüli) lakosságnál ugyanis ezer, csak anyanyelvüket beszélő férfira esik:

a magyaroknál	1170 nő
a németeknél	1223 »
a tótoknál	1065 »

a miből látható, hogy különösen a németnyelvű női lakosság ragaszkodik erősen anyanyelvéhez, ellenben a tót nők sajátitanak el legkönnyebben más nyelvet. Az utóbbiakat bizonyára kereseti viszonyaik (közöttük sok napszámos, cseléd, dajka stb. van) készítetik a magyar nyelv megtanulására.

A nyelvismeretnek városrészenként való elterjedtsége helyi szempontból felette érdekesnek mondható. A mennyiben az egyes kerületeknek határozottan kifejezett művelődési és vagyoni jellegük van, a többnyelvűség a művelődési fok mértékéül szolgálhat. Ily irányú összehasonlítás azon meglepő eredményre vezet, hogy a kerületek sorrendje a monoglottismus arányának magassága szerint teljesen egyezik az irni-olvasni nem tudók szerinti sorrenddel. Ez okból mondhatjuk, hogy a monoglottismus — legalább nagyrészt — a lakosság művelődési fokától függ és vele

lépést tart, azaz minél alacsonyabb a művelődés általános foka, annál löbb lakos beszél csak egy nyelvet.

A monoglott lakosság és a tíz éven felüli analfabéták aránya a következő:

	Monoglottok	Analfabéták	Sorrend	
			a monoglott aránya szerint	az analfab. aránya szerint
I. kerület	45 48	16 23	6	6
II. »	41 92	15 21	5	5
III. »	50 43	23 26	9	9
Jobbpart	45 88	18 04	—	—
IV. kerület	39 22	7 37	2	1
V. »	39 09	13 95	1	2
VI. »	40 17	14 81	3	3
VII. »	41 73	15 15	4	4
VIII. »	48 77	17 74	7	7
IX. »	50 09	19 57	8	8
X. »	52 74	23 30	10	10
Balpart	44 02	15 80	—	—
Budapest	44 37	16 21	—	—

E viszony azonban másképen alakul, ha az egyes nyelvekre térvén át, azt vizsgáljuk, hogy a lakosoknak mekkora része beszél csak magyarul, csak németül vagy csak tótul. Magától értetődik, hogy azoknak száma, kik csakis tótul beszélnek, csak igen csekély lehet; már sokkal nagyobb azoknak száma, kik csakis németül beszélnek, még sokkal nagyobb azonban a csakis magyarul beszélőké. Ilyen 146.141 iratott össze, tehát az összlakoságnak csaknem harmada. Az egyes kerületek szerint a csak egy nyelvet beszélők száma következőképen oszlik el:

Az egyes kerületek 100—100 lakos közül beszél:

	csak magyarul	csak németül	csak tótul
az I. kerületben	26 32	18 25	0 83
a II. »	20 80	20 22	0 90
a III. »	16 22	32 14	2 07
a jobbparton	21 39	23 25	1 24
a IV. kerületben	32 53	6 28	0 41
az V. »	25 60	8 99	4 50
a VI. »	27 02	10 80	2 35
a VII. »	29 63	9 93	2 17
a VIII. »	37 27	8 68	2 82
a IX. »	38 39	9 80	1 90
a X. »	38 92	9 53	4 29
a balparton	32 03	9 46	2 53
Budapest	30 03	12 05	2 29

A fenti számok azonban természetesen az egyes nemzetiségek abszolút lélekszámától függenek, mert világos, hogy pl. Ó-Budán, a hol csak kevés magyar él, a csak magyarul beszélők számának (az összlakossághoz viszonyítva) aránylag legcsekélyebbnek kell lennie. Ha azonban ez adatokat arra akarjuk felhasználni, hogy belőlük a népesség művelődési fokát ítélhessük meg, úgy helyes eredményt csak akként érhetünk el, ha a csak egy nyelvet beszélőket az illető nemzetiség számával hozzuk viszonyba. Ily módon azt találjuk pl., hogy a németek a három budai kerületben (különösen Ó-Budán) legjobban ragaszkodnak anyanyelvükhöz, a mennyiben ott a németek felénel több (sőt Ó-Budán 64°/o) csakis a maga anyanyelvét

beszéli; éppen úgy a Ferenczváros és Kőbánya német lakosságának fele csakis a maga anyanyelvét bírja. Másképen alakulnak a viszonyok a magyar nyelvre nézve; a csak magyarul beszélők maximuma itt is Kőbányán és a Ferenczvárosban, tehát aránylag alacsony művelődési fokon álló kerületekben van. Ellenben a II. és III. kerületekben csak nagyon kevés oly magyar található, a ki anyanyelvén kívül más nyelvet ne beszélne. Ez arra utal, hogy e két városrésznek túlnyomóan német jellege a magyar lakosságot a német nyelv megtanulására készíteli. A magyar, illetőleg német lakosságból ugyanis anyanyelvén kívül más nyelvet nem beszélt:

	a magyarok közül	a németek közül
az I. kerületben	43 66 %	55 47 %
a II. »	36 53 »	54 41 »
a III. »	38 75 »	64 08 »
a jobbparton	40 04 »	58 58 »
a IV. kerületben	40 42 »	49 02 »
az V. »	38 08 »	44 44 »
a VI. »	39 80 »	48 60 »
a VII. »	42 93 »	44 73 »
a VIII. »	52 28 »	45 46 »
a IX. »	52 58 »	52 98 »
a X. »	58 60 »	52 37 »
a balparton	45 59 »	47 16 »
Budapest	44 76 »	50 75 »

Az egyes hitfelekezetek tekintetében most is, úgy mint tíz évvel ezelőtt, azt találjuk, hogy a csak egy nyelvet beszélők a reformátusok között vannak legszámosabbán, kiknek majdnem háromnegyede csak anyanyelvét beszéli. A másik szélsőség a zsidóknál található, a hol a monoglottok a lakosságnak alig a harmadrészét teszik. Katholikusoknál és ágostaiaknál a csak egy nyelvet beszélők száma a felénél valamivel kisebb. A reformátusok, mint már említettük, csaknem kizárólagosan magyarok; kálvinisták, kik csakis németül vagy tótul beszélnek, csak nagyon kevesen vannak. A katolikusok és ágostaiak, valamint a zsidók körében a csakis németül beszélők száma sokkal nagyobb, ellenben e hitfelekezetekben sokkal kevesebb oly magyar van, ki a maga anyanyelvén kívül nem értene más nyelvet. Általában látható e számokból, hogy a reformátusok nem csak a legtisztább magyarok, hanem ezek mutatnak legkevesebb hajlamot egy más nyelv elsajátítására, míg a zsidóknál az idegen nyelvek iránti érzék legjobban van kifejlődve.

Az előbbiekből önként folyik, hogy az utolsó tíz év folyamán a monoglottok abszolút száma és aránya minden hitfelekezet keretében növekedett. Aránylag legerősebb volt a szaporulat az ágostaiaknál, a kiknél az arány egy negyednél többel emelkedett. A következő számok a mostani állapotot és az utolsó évtized alatti fejlődést eléggé megvilágítják.

Az illető felekezet 100—100 egyéne közül beszélt

	csak magyarul		csak németül		csak tótul		összesen csak egy nyelvet	
	1881	1891	1881	1891	1881	1891	1881	1891
Katholikusoknál	17 27	29 09	23 81	14 57	2 89	2 95	43 97	46 61
Ág. evangélikusoknál	13 73	21 32	17 15	10 18	6 56	5 68	37 44	47 18
Reformátusoknál	59 29	70 07	2 99	1 24	0 43	0 20	62 71	71 51
Izraelitáknál	11 40	20 91	17 09	8 88	0 05	0 07	28 54	29 86

4. Többnyelvűség (Polyglottismus).

Miután a fentebbiekben az egyes nyelvek elterjedését magukban véve, tekintet nélkül másokkal való kombinációjukra, megbeszéltük, áttérhetünk a polyglottismusra, t. i. arra, hogy mennyire van a lakosság több nyelv birtokában.

Már említettük, hogy összesen 220.729 egyén, azaz a lakosság 45·35°/o-a csak egy nyelvet beszél; a lakosság nagyobbik fele t. i. 265.942 (azaz 54·65°/o) több nyelvet beszél és ezek közül 229.885, azaz 47·24°/o beszél két nyelvet, a fennmaradó 36.057 pedig hármat beszél. A különböző nyelvek kombinációi természetesen nagyon különbözők. Miként az eddig mondottakból könnyen magyarázható, a magyar nyelvnek a némettel való kombinációja az uralkodó; 210.180 lakos, tehát majdnem annyi, mint a mennyi a monoglott, e két főnyelvet beszéli és ezek mellett csak 11.560 van, ki a magyar és tót, 8.145 ki a német és tót nyelvet beszéli. E számokból úgy a magyar nyelv jelentékeny túlsúlya, mint a német nyelv fontos szerepe látható, míg a tót nyelvnek csak alárendelt szerep jutott. E mellett itt kicsinyben azon, nagy államoknál nagyban tett észlelet tapasztalható, hogy minél nagyobb és minél hatalmasabb valamely nemzet, annál ritkábban beszél idegen nyelveket, míg rendszerint a kisebb nemzetek polyglottabbak. Így a mi városunkban a legjobban elterjedt magyar nyelvet aránylag ritkábban látjuk kombinálva más nyelvekkel, mint a német vagy a tót nyelvet. Valamennyi magyarul beszélő lakos közül 63·82°/o olyan található, a ki azonkívül még németül vagy tótul ért; ellenben van a németül és tótul beszélők között 81·26, illetőleg 83·35°/o, kik más nyelvet is beszélnek. A polyglottismus tehát a magyarajkú lakosság körében legritkább, de sokkal gyakoribb a németek és tótok között.

Sokkal feltünőbbek a polyglottismus különbségei az egyes hitfelekezeten belül. Már a monoglottismus tárgyalásakor kiemeltük azon nagy különbségeket, melyek különösen a zsidók és reformátusok tekintetében uralkodnak; a polyglottismus statisztikája az ott leírt viszonyoknak éppen ellenkezője. A legtöbb többnyelvű személyt tehát a zsidók között találjuk, a legkevésébbet a kálvinisták között, míg a katolikusok itt is körülbelül a főátlagot mutatják. Ez különösen a biglottokról mondható, míg a triglottok legerősebben az ágostaiak között vannak képviselve, a mi azon körülménynek tudandó be, hogy a tótok többnyire e felekezethez tartoznak. Beszél ugyanis:

	két nyelvet		három nyelvet	
		%		%
a katolikusok közül . . .	141.870	45·07	22.096	7·02
az ág. evangélikusok közül	13.050	47·93	3.970	14·58
a helvétek közül	9.271	25·68	945	2·62
az izraeliták közül	63.085	61·62	8.610	8·41
a többi hitfelekezetűek közül	2.609	44·34	436	7·56
összesen	229.885	47·24	36.057	7·41

A 39. és 42. sz. tábla lehetségessé teszi, hogy a két- és háromnyelvűség elterjedését a korra való tekintettel is vizsgáljuk meg. Ebből megtudjuk, hogy a lakosság egy második, még jobban egy harmadik nyelvet többnyire csak felnőtt korban, illetőleg a tizedik év befejezte után szokott elsajátítani; a tíz éven aluli gyermekek $\frac{3}{4}$ része csak egy nyelvet beszél, egy negyedrészt egy másik nyelvet is beszél és csak $\frac{1}{5}$ ^o/o, azaz összesen csak 697 gyermek még harmadik nyelvet is tanult meg. Valószínűleg

a tót gyermekek azok, kik — már azon körülménynél fogva, hogy anyanyelvük sem a gyakorlati életben, sem az iskolában nem elegendő — úgy látszik a magyar és német nyelv megtanulására különösen indítatva érzik magukat. A tíz éven felüli lakosok köreiben a viszony egészen más: a monoglottok száma alig $\frac{2}{5}$ -ére süllyed, míg a lakosságnak több mint fele két nyelvet és majdnem egy tizede három nyelvet beszél. A felekezeti különbségek itt is szembetűnő módon jutnak kifejezésre; itt is tapasztalható, hogy az ágostaiak azok, kik legkorábban tanulnak meg egy másik nyelvet, a mi valószínűleg a tót gyermekek fent említett két-nyelvűségétől ered, míg a reformátusok a másik szélsőséget képviselik. A tizedik évig t. i. elsajátít

	egy második nyelvet ¹⁾	egy harmadik nyelvet
az ág. evangélikusok közül	31 91	1 55
az izraeliták	28 93	0 56
a katolikusok	25 68	0 90
a többi hitfelekezetek	22 46	1 17
a helvétek	6 68	0 09

A többnyelvűségnek kerületek szerint való elterjedését illetőleg elegendő, ha a monoglottismusról mondottakra utalunk, mivel az itt mutatkozó kép az ott előadottaknak éppen ellenkezője.

Végre még felemlítjük az egyes főnyelvek kombinációját.

Beszél:

	mindössze	százalékokban
magyarul és németül	210.180	43 19
magyarul és tótul	11.560	2 38
németül és tótul	8.145	1 67
magyarul, németül és tótul . .	36.057	7 41

A polyglottismus átlagos mértéke. Valamint tíz évvel ezelőtől, úgy most is megkísérítjük a polyglottismus átlagos mértékének meghatározását, még pedig oly módon, hogy a minden nyelvkategoriába tartozó egyének számát megszorozzuk az általuk beszélt nyelvek számával. Az ily módon nyert átlagban kifejezést nyer egyrészt a nyelvismeret terjedésére való törekvés, másrészt azon kényszerítő behatás is, melyet a külviszonyok idegen nyelvek megtanulására gyakorolnak. Az eredmény az, hogy Budapesten 100 egyén átlag 162 nyelvet beszél. Az átlag nem- és korra nézve nagyon különböző, férfiaknál 208-ra emelkedik, nőknél 159-re süllyed. 100—100 gyermek átlag 126 nyelvet beszél, 100 felnőtt 170-et. A felekezeteknél is nagy különbségeket találunk; a nyelvtudás legnagyobb mértékét a zsidók és az ágostaiak mutatják fel, de itt is az utolsó évtized folyamán süllyedt, a mi azon visszaesés következménye, melyet a német nyelv elterjedését illetőleg konstatáltunk. Beszélt ugyanis 100—100:

	1881	1891
izraelita	181	179 nyelvet
ág. evangélikus	180	177 »
katolikus	165	153 »
helvét	143	131 »

¹⁾ Ezen arány számításánál mindazon egyéneket is számba vettük, kik a 10-ik évig három nyelvet sajátítottak el, mivel ezek természetesen a biglottok kategóriáját is szaporítják.

A nem magyar anyanyelvűek magyar nyelvismereite.
Die ungarische Sprachkenntniss der Nicht-Ungarn.
Százaléktábla. — Percentualtabelle.

Születési év Geburts-jahr	Korév Allerjahr	Német Deutsche			Tót Slovaken			Olah Rumänen			Horvát Kroaten			Szerb Serben			Külföldi Ausländer			Átlag Durchschnittl.		
		férfi männl.	nő weibl.	együtt zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt zus.	férfi männl.	nő weibl.	együtt zus.
1890—1886	0—5	14-45	12-58	13-51	8-94	6-96	7-94	*	*	*	30-60	* 10-00	16-67	30-00	15-15	22-22	11-30	11-38	11-34	13-54	11-68	12-60
1885	5—6	60-37	32-31	46-77	28-08	24-47	23-53	—	*100-00	*100-00	* 50-00	*50-00	*50-00	*50-00	*50-00	*50-00	39-13	38-71	38-96	52-92	31-96	43-27
1884	6—7	77-53	37-60	56-96	53-33	18-00	36-09	—	* 25-00	* 25-00	* 25-00	—	—	*33-33	—	*20-00	70-00	20-00	43-08	73-99	34-71	54-00
1883	7—8	79-48	33-51	56-75	46-85	12-87	30-66	—	*100-00	*100-00	*66-67	—	—	*80-00	*83-85	*50-00	61-11	61-90	40-00	52-78	74-81	31-90
1882	8—9	87-26	43-34	65-15	54-55	16-93	35-51	*100-00	*100-00	*100-00	* 50-00	—	—	*40-00	*16-67	*50-00	72-97	6-45	42-65	82-41	28-08	55-20
1881	9—10	90-13	48-82	68-58	77-01	26-45	47-59	—	—	—	*100-00	*33-33	*50-00	*100-00	*75-00	*88-23	64-71	27-27	46-27	87-72	45-09	65-19
1885—1881	5—10	78-21	38-93	58-44	46-20	19-81	33-90	*100-00	* 50-00	*66-67	* 50-00	*30-00	41-67	77-78	48-57	61-29	60-32	26-25	44-70	73-20	34-26	53-83
1880	10—11	90-37	80-60	85-63	96-61	51-49	65-29	*100-00	—	*100-00	*100-00	—	—	*66-66	—	66-66	32-50	—	31-71	87-76	75-63	81-78
1879	11—12	89-90	81-89	86-03	98-51	74-39	85-23	—	—	—	* 25-00	*100-00	*40-00	*83-33	*14-28	46-15	28-21	65-85	47-50	87-18	79-67	83-50
1878	12—13	89-46	88-24	88-84	78-79	74-16	76-59	—	* 25-00	* 20-00	* 66-67	*60-00	*60-00	*72-73	*72-73	72-73	43-64	67-65	52-81	4-73	85-20	84-97
1877	13—14	81-43	86-82	84-22	72-50	80-70	76-49	*100-00	*100-00	*100-00	*100-00	* 80-00	*85-71	*36-37	*70-00	52-38	45-12	70-27	55-68	77-77	85-33	81-62
1876	14—15	80-02	86-01	83-30	67-90	68-18	68-04	*100-00	*66-67	* 80-00	* 20-00	* 20-00	*20-00	62-50	*51-55	59-26	38-36	42-22	33-93	74-57	81-64	73-32
1880—1876	10—15	85-86	84-96	85-39	78-50	68-59	73-24	*83-33	*55-56	71-43	46-67	*57-14	51-72	62-50	56-41	60-00	35-71	60-13	45-12	81-77	81-70	81-73
1875—1871	15—20	74-95	74-10	74-52	62-13	67-44	65-17	67-74	76-19	71-15	49-09	34-69	42-31	59-21	75-81	64-02	41-65	51-96	46-36	70-30	71-44	70-87
1870—1866	20—25	68-94	61-78	65-06	46-75	42-60	44-37	57-98	27-27	49-69	19-23	31-82	22-97	75-54	41-46	67-78	26-41	21-38	24-03	59-17	53-35	56-06
1865—1861	25—30	58-84	55-98	55-90	32-67	44-29	38-59	52-94	83-33	61-98	38-26	39-13	38-46	41-14	61-25	47-90	28-17	22-73	26-49	45-98	50-72	48-23
1860—1856	30—35	83-80	51-05	52-32	33-97	42-45	38-23	45-36	62-79	50-71	30-82	58-00	37-75	41-84	74-29	52-61	19-36	31-80	23-89	44-31	49-28	46-52
1855—1851	35—40	54-11	41-31	47-28	59-16	40-34	49-33	66-11	*77-78	67-61	56-58	26-92	49-02	81-01	50-94	68-94	29-01	34-79	31-22	52-19	40-71	46-33
1850—1846	40—45	47-00	51-75	49-57	41-77	28-83	34-71	55-81	77-42	64-86	30-26	47-83	34-34	27-31	92-16	48-39	37-79	12-42	28-02	44-54	45-35	44-36
1845—1841	45—50	47-14	28-27	37-31	39-65	34-69	36-88	42-50	* 25-00	37-50	31-58	* 40-00	33-33	56-63	52-00	55-56	32-35	15-24	25-80	44-13	28-42	26-18
1840—1836	50—55	45-64	35-20	39-75	41-58	26-84	32-61	* 50-00	90-48	77-61	64-71	*29-41	51-16	64-71	31-82	46-15	31-81	22-96	28-13	43-53	33-13	37-78
1835—1831	55—60	44-16	32-35	37-64	48-81	36-16	40-80	* 60-00	* 40-00	* 53-33	58-33	* 40-00	52-94	63-33	70-83	66-67	34-35	19-15	30-09	43-69	32-36	37-55
1830	60-on túl ab. 60 J.	36-39	23-51	28-60	50-00	23-87	31-19	*81-82	—	*47-37	80-00	—	48-98	72-09	3-03	30-27	34-65	2-51	21-11	37-77	22-03	28-35
Ismeretlen	Unb.	*6-11	41-38	48-94	*25-00	22-22	23-08	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*33-33	*0-00	20-00	50-00	33-33	40-00
Összesen—Zus.		54-41	45-53	49-67	42-57	38-80	40-51	56-02	58-96	56-98	39-00	36-15	38-13	55-29	52-81	54-38	30-32	23-87	27-78	49-80	42-99	46-26

* Ezen tételeknél az összes létszám 20-nál kisebb. — In diesen Positionen beträgt die absolute Zahl weniger als 20.

5. A magyarok nyelvismeretei.

(L. a 40. sz. táblát és a 76. lapon levő százaléktáblát.)

1891-ben a magyarok nyelvismerete beható tanulmány tárgyát képezte. E tanulmány azonban csak a hazai nyelvekre terjedt ki és pedig az erre vonatkozólag az országos magy. kir. statisztikai hivataltól nyert utasítás értelmében, a felvételi lapokon első helyen megjelölt nyelvekre szorítkozott, mivel csaknem legyőzhetetlen nehézségekbe ütközött volna, ha valamenyi lehetséges nyelv kombinációt tekintetbe venni óhajlottuk volna. A nyert eredmény az volt, hogy 326.533 magyar anyanyelvű egyén közül

más nyelvet nem beszélt	143.297 = 43·89 %
németül is beszélt	169.863 = 52·02 »
tótul beszélt	9.642 = 2·95 »
oláhul beszélt	991 = 0·31 »
ruthénül beszél	79 = 0·03 »
horvátul beszélt	417 = 0·13 »
szerbül beszélt	886 = 0·27 »
más hazai nyelveket beszélt . .	107 = 0·04 »

A 78. lapon levő százalékos táblában az egyes nyelvek nem és kor szerinti elterjedése van kimutatva. A nagyobb monoglottismus a nők között itt is kifejezésre jut; beszél ugyanis:

	csak magyarul	csak németül
száz férfi közül	41·29	54·43
száz nő közül	46·37	49·71

A kort illetőleg megemlíthetjük, hogy azok száma, kik csakis anyanyelvüket beszélik, a növekvő korral kevesbedik, más nyelvek tudása azonban a növekvő korral mindinkább lábra kap. Ez a következő összeállításból ítélhető meg.

Az illető korosztályok 100—100 egyéne közül beszél:

Korosztály	csak magyarul	németül	tótul	horvátul	szerbül
0—5	91·53	8·21	0·23	0·01	0·01
5—10	60·43	38·39	1·00	0·02	0·05
10—15	41·81	54·49	3·10	0·23	0·20
15—20	34·51	61·73	2·97	0·06	0·20
20—25	34·97	60·66	3·17	0·07	0·22
25—30	38·59	55·59	3·94	0·15	0·42
30—35	36·19	58·82	3·73	0·11	0·32
35—40	34·61	59·53	3·83	0·17	0·53
40—45	34·86	57·87	5·24	0·26	0·53
45—50	31·34	64·56	2·88	0·05	0·34
50—55	30·41	61·35	4·74	0·84	0·78
55—60	27·83	67·47	3·74	0·06	0·20
60-on túl	26·74	69·03	2·79	0·04	0·22

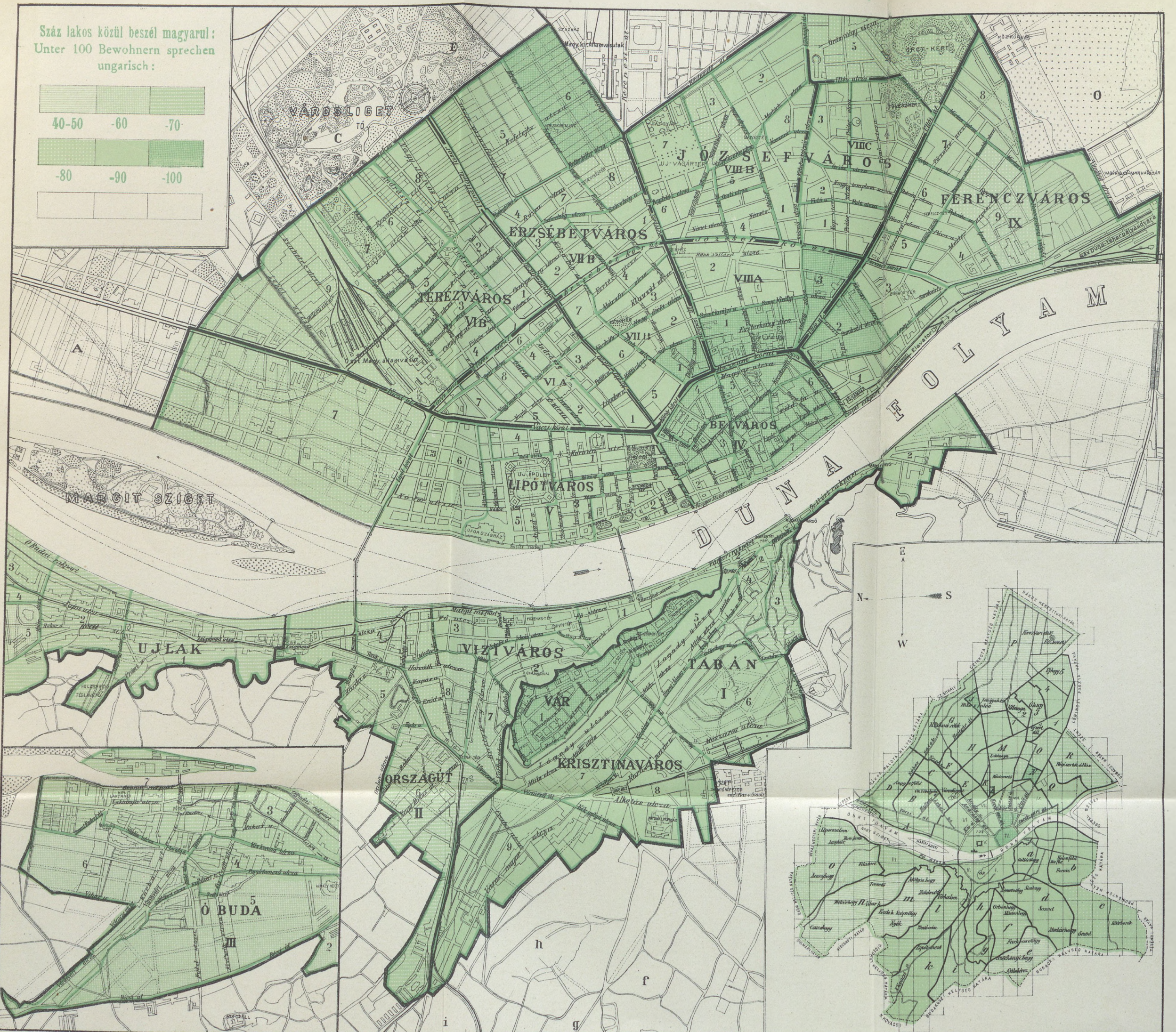
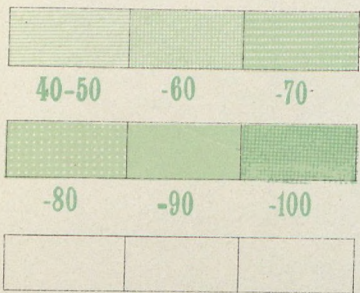
6. A nem magyarok magyar nyelvismerete.

(L. a 41. sz. táblát és a 77. lapon levő százalékos táblát.)

A magyar nyelv elterjedésének fontossága következtében kívánatos volt annak kiderítése, hogy az idegen, nem magyar nemzetiségek mily mértékben sajátítják el a magyar nyelvet. Az erre vonatkozó adatokat a 41. sz. táblában találjuk, a

A magyar nyelvvismeret elterjedése. Verbreitung der ungarischen Sprache.

Száz lakos közül beszél magyarul:
Unter 100 Bewohnern sprechen ungarisch:

hol azok nem és kor szerint vannak közzétéve. E tábla főeredménye az, hogy magyarul beszél:

a németek közül	57.405	=	49·67 %
a tótok »	10.988	=	40·51 »
az oláhok »	441	=	56·98 »
a ruthének »	20	=	47·62 »
a horvátok »	429	=	38·13 »
a szerbek »	924	=	54·38 »
a vendek »	19	=	37·25 »
a többi hazai nemz. közül . .	48	=	87·27 »
a külföldiek közül	3.804	=	27·78 »

A magyar nyelvtudás legnagyobb százalékos arányszámát e szerint — ha a legkisebb nemzetiségeket figyelmen kívül hagyjuk — az oláhok és szerbek (57—54%) mutatják fel, kikhez azután a németek 49·7 és a ruthének 47·6%-kal csatlakoznak. Csekélyebb a magyarul beszélők száma a tótok és a horvátok között, legcsekélyebb a külföldiek között. Ime tehát a németeknek, kik pedig legjobban vannak tudatában annak, mily szükséges az államnyelv megtanulása, csak fele beszél magyarul, a tótoknak pedig csak kétötöde. Ha a legalacsonyabb gyermekort, melyben idegen nyelveket egyáltalában nem szoktak beszélni, figyelmen kívül hagyjuk, úgy a viszonyok valamivel kedvezőbbben alakulnak. Ugyanis az öt éven felüliek közül beszél magyarul:

a németek közül	53·14%
a tótok »	43·10 »
az egyéb nemzetiségűek közül . .	33·37 »

Hogy milyen különbség van a magyar nyelvismeret elsajátításában a két nem közt, az e következő összeállításban tűnik ki:

Magyarul beszél:	száz férfi közül	száz nő közül
a németeknél	54·41	45·53
a tótoknál	42·57	38·80
az oláhoknál	56·02	58·96
a ruthéneknél	48·39	45·45
a horvátoknál	39·00	36·15
a szerbeknél	55·29	52·81
a külföldieknél	30·32	23·87
egyáltalában	49·80	42·99

A korra vonatkozólag kiemelhető, hogy — a csekély számú szerbektől és horvátoktól eltekintve — a németek tanulják meg legkorábban a magyar nyelvet, míg a tótok csak későbbben és csekélyebb számban sajátítják el. Beszél ugyanis magyarul:

	a németek közül	a tótok közül	a külföldiek közül	általában a nem magyarok közül
0—5 éves korban	13·51%	7·94%	11·34%	12·60 %
5—10 »	58·44 »	33·90 »	44·70 »	53·83 »
10—15 »	85·39 »	73·24 »	45·12 »	81·73 »
15—20 »	74·52 »	65·17 »	46·36 »	70·87 »
20—25 »	65·06 »	44·37 »	24·03 »	56·06 »
25—30 »	55·90 »	38·59 »	26·49 »	48·23 »

	a németek közül	a tótok közül	a külföldiek közül	általában a nem magyarok közül
30—35 éves korban	52·32 ⁰ / ₀	38·23 ⁰ / ₀	23·89 ⁰ / ₀	46·82 ⁰ / ₀
35—40 »	47·28 »	49·33 »	31·22 »	46·33 »
40—45 »	49·57 »	34·71 »	28·02 »	44·96 »
45—50 »	37·31 »	36·88 »	25·80 »	36·18 »
50—55 »	39·75 »	32·61 »	28·13 »	37·78 »
55—60 »	37·74 »	40·80 »	30·09 »	37·55 »
60-on túl »	28·60 »	31·19 »	21·11 »	28·35 »

Mindezekből látható, hogy a magyar nyelv elsajátítása még a nem magyar anyanyelvű gyermekeknél is már a gyermekszobában kezdődik és hogy ebben, a németeken kívül, még a külföldiek tűnnek ki; az ötödik évig ugyanis azok közül $13\frac{1}{2}$, ezek közül $11\frac{1}{3}$ ⁰/₀ beszél magyarul, míg a tótok közül már csak 8⁰/₀. Itt megjegyzendő, hogy a fentebbi összeállításban a nem magyar szülők mindazon gyermekei, kik anyanyelvükül mégis a magyart vallották be, nem foglaltatnak benne s így ezen vizsgálatunknál csak oly szülőknek 20.026 német, 2.904 tót s 765 külföldi gyermekével (mindössze tehát 23.695 gyermekkel) van dolgunk, kik gyermekeiket saját nemzetiségük alapján vallották be. Ez osztályban azután a magyar nyelv elsajátításának főkorszaka a nép- és középiskolai tanítás idejébe esik, azaz az ötödik évtől a 20-ik évig. A maximum a 10 és 11 év közötti gyermekeknél körülbelül 88⁰/₀-kal lép fel, míg a magyarul lassabban és ritkábban tanuló leányok a maximumot (84—85) csak a 13—14-ik évvel érik el. Az idősebb, nem magyar nemzetiségű lakosoknál ezután a magyar nyelv tudása fogy; a 45—50 éves németek és tótok között pl. csak minden harmadik ember beszél magyarul, a külföldiek közül csak minden negyedik.

TIZEDIK FEJEZET.

A főváros magyarosodása.

(V. ö. a 43. sz. táblát és a 84. lapon levő százalékos táblát.)

1. A főváros természetes magyarosodása az utolsó két évszázad folyamában.

Pest régebben lizsla magyar város volt, melyben ipar, kereskedelem s művészet virágzott.¹⁾ Az 1526-tól 1686-ig tartó török uralom alatt azonban a két város úgy műveltsége, mint népessége tekintetében nagyon is hanyatlott. A törökök elűzése után sok német telepítvényt hvtak Budára és Pestre, de azért a magyarok Pesten, még 1720-ban is, a lakosság egy ötödét képezték, míg a németek annak 36⁰/₀-át. Budán ekkor 38⁰/₀-nyi német mellett csak 8⁰/₀ magyart, ellenben 32⁰/₀ szerbet találunk.²⁾ A lakosság zöme tehát német vala. Daczára ennek, daczára azon ténynek, hogy a magyarság sem a lakosságban magában, annál kevésbbé pedig a kormányban támaszra nem talált; daczára az ország és fővárosának másfél századig tartó németesítésének, mely különösen századunk második felében kíméletlen szigorral fokozódott: a magyar elem — mint ez az 1686-tól 1833-ig a község kötelekébe felvett polgárok névjegyzékéből is kitetszik — mégis állandóan gyarapodott, olyannyira, hogy midőn az 1851. évben a nemzetiségek összeírását foganatosították, az osztrák kormány nem csekély meglepetésére Pesten éppen annyi magyart, mint németet találtak, míg 1881-ben a magyarok már az összlakosságnak 55⁰/₀-át, 1891-ben már 67⁰/₀-át, azaz kétharmadát tették.

A magyar elem megerősödése tehát korántsem mondható mesterkélt vagy erőszakolt ténynek, hanem mint a századok folyamában fejlődő, az állam politikai viszonyaiban gyökerező és szükségszerű historiai folyamat tűnik föl. A fővárosi hatóság az által, hogy a népiskolákat huszonöt évvel ezelőtt magyarrá tevő, termé-

¹⁾ Említésre méltó, hogy Budán a könyvnyomás egy évtizeddel előbb hozatott be, mint Bécsben. Ezen egy tényből megítélhető, a művelődésnek mily nagy foka pusztult el a másfél százados török uralom alatt.

²⁾ Ezen becsléseket Kőrösi azon adójegyzékek (Portions-Listen) alapján eszközölte, melyeket az adóknak (portio) helyesebb elosztása céljából időközönként összeállítottak és melyekből — minden háztulajdonos név szerint lévén beírva — lehetséges volt a nevek hangzása után azon időknak nemzetiségi viszonyait, legalább megközelítőleg, megállapítani. Részletesebb adatokat Budapest régi nemzetiségi állapotáról l. Kőrösi 1882. május 17-én a magy. tudom. akadémiában tartott értekezésében.

szetes, hogy e magyarosodási folyamalt lefolyását sietteté, de éppenséggel nem mondhatni, mint ezt külföldön vélik, hogy az e rendszabály által lett volna elő-
idézve. A hatóság ezen fontos lépése nemzeti feladatának tiszta tudatából eredt és már ma az önfentartás és a jogosult nemzeti önérzet elodázhatlan köteleessége gyanánt tűnik fel.

2. A nemzetiség változása a két utolsó nemzedék kebelében.

Ha a nemzetiségi statisztika főfeladata abban áll, hogy az illető nemzetiségek hatalmi viszonyait felderítse, úgy bizonyára ezen viszonyok változásaiba való be-
tekintés, mely változások a család keretében nyugodtan és öntudatlanul mennek végbe, a statisztika ezen részének egyik legérdekesebb feladata. Melyik államférfi nem érdeklődik élénken az iránt, hogy ha betekintést nyerhet egész nemzetek keletkezésébe és pusztulásába?

A népszámlálás anyaga lehetségessé tette ezen nagyon fontos vizsgálatot és már 1881-ben kíséreltük meg e vizsgálatot. Hiszen az anyanyelv mind a szülők-ről, mind a gyermekekről meg volt adva és ennél fogva azon változások, melyek két egymás után következő nemzedék anyanyelvében felléptek, ily módon a vizsgálat tárgyát képezhették. Azonban e gondolat technikai keresztülvitele nehéz volt. Az erre vonatkozó munkát legelső sorban, azaz olyan időben eszközöltük, mikor az anyag még ősalakjában volt meg, t. i. mikor minden háztartás számlálólappjai még az illető lakásborítékban voltak. Mindenekelőtt a családfőt (akár férfi, akár nő lett légyen az) jegyeztük föl; azután a háztartás többi lapjai közül a családtagokéit vettük elő és azoknak anyanyelvét, kiket az egyenlő név és a kor tekintetbevétele mellett a család gyermekeinek tekinthettünk, feljegyeztük. Igaz ugyan, hogy ilyenkor a család gyermekei helyett más családtagok is kerülhetnek feljegyzésre, de ily kivételek sokkal ritkábbak, semhogy a végeredményt lényegesen befolyásolják. 1881-ben e feldolgozást a lakosság csak egy részénél eszközöltük.

Az utolsó számláláskor — az idegen nemzetiségekhez tartozó családok kivételével — az egész anyagot dolgoztuk fel ezen szempontok szerint. Ily módon 56.339 család anyagát tudtuk értékesíteni, mindössze 139.623 gyermekkel. Az eredmények a következők. Volt ugyanis:

	magyar	német ajkú gyermek	tót
35.670 családban, melyben a családfő magyar volt	87.366	1.818	128
17.792 » » » német »	21.527	22.682	201
2.877 » » » tót »	2.459	668	2.774
Mindössze 56.339 családban	111.352	25.168	3.103
vagyis százalékokban:			
azon családokban, melyekben a családfő magyar volt	97.82	2.04	0.14
» » » » német »	48.47	51.06	0.45
» » » » tót »	41.67	11.32	47.01

Az ezen adatokban kifejezésre jutó viszonyok két irányban értékesek, u. m.: az egyes nemzetiségek ellenállása és asszimiláló képessége tekintetében. Valamely nemzetiség ellenállása, azaz azon képessége, melynél fogva a többi nemzetiség

asszimiláló behatásának ellenállani tud, abban találja kifejezését, hogy mekkora azon gyermekek százalékos arányszáma, kiknek anyanyelve ugyanaz maradt, mint az atyjuké vagy anyjuké. Ezen százalékos arányszám:

	1881	1891
a magyar családok körében	95·31	97·82
a német » »	63·80	51·08
a tót » »	38·26	47·01

E szerint a magyarok idegen nemzetiségek általi asszimiláltatás ellen erős ellentállást fejtenek ki; ellenben a németek és tótok ellenálló képessége csak oly csekély, hogy gyermekeiknek alig felét tudja anyanyelvüknél megtartani. Az 1881. évvel szemben a magyarok és a tótok ellenálló képessége növekedett, a németeké ellenben csökkent. A tótokat, kik a legkevésbé jómódúak és — a mint a lakosság műveltségi fokáról szóló fejezetben számokkal fogjuk bebizonyítani — legkevésbé műveltek, kétségkívül azon körülmény kényszeríti a magyarosodásra, hogy a tót nyelvvel és művelődéssel egyedül nem képesek a fővárosban jövőjüket megalapítani. A sokkal magasabb művelődési fokon álló németeknél ilyen kényszerről szó sem lehet; ezeknek hazafias érzelmei és saját érdekeik helyes felfogása idézi elő az asszimilálódás folyamatát. Ha tíz év előtt kiemelhetők, hogy a két nemzedék közötti 36⁰/₀-nyi magyarosodási hányados következtetni engedi, hogy a Budapesten letelepedett németek a negyedik nemzedékkel teljesen meg fognak magyarosodni, úgy e folyamat most jóval gyorsabbnak mutatkozik. Igaz ugyan, hogy ama jogosultnak látszó kérdést kell felvetnünk, vajjon ezen asszimilálás tartós természetű-e vagy nem-e csak a fiatalság hazafias érzelmeinek ephemer fellobbanását kell benne látnunk, mely a későbbi években megint elalszik, a mikor is azon néptömeg egy része, mely fiatal korában a magyarsághoz csatlakozott, lassanként megint elmaradozik tőle és eredeti nemzetiségéhez tér vissza. Azon körülmény, hogy a tótok a múlt évtizedben az erős asszimiláló folyamat daczára számra nézve jelentékenyen gyarapodtak, azt látszik megerősíteni, hogy ezen mozgalom részleges visszafejlődése nincs kizárva. Csak a legközelebbi népszámlálás fogja e felette érdekes kérdést ezen szempontból is megvilágítani.

Miután a fentebbiekben látluk, hogy mindegyik nemzetiség mekkora járulékot adott át más nemzetiségnek, azon kérdés merül fel, vajjon melyik nemzetiségnek adta át és mekkora az egyes nemzetiségek asszimiláló képessége? A 43. sz. táblában található adatok szerint a magyar nemzetiség összes veszteségét a németnek adta át és megfordítva a német nemzetiség a magyarnak. Míg azonban a magyarság a németeknek csak 2⁰/₀-ot adott át, addig a németek közül több mint 48⁰/₀ csatlakozott a magyarokhoz. Oly esetek, melyekben német gyermekekből tótok lesznek, a legnagyobb ritkaságokhoz tartoznak (1.000 közül csak 4 ilyen akadt) és kétségen kívül oly családokra vezetendők vissza, melyekben a szülők egyike (többnyire az anya) tót származású; még ritkábbak (1.000 közül 1) ilyen esetek a magyar gyermekek között. Komplikáltabb ezen átmeneti folyamat a tót nemzetiségnél. Ez ugyanis az 1881-iki népszámlálás adatai szerint gyermekeinek 62⁰/₀-át veszíté el, miből 33⁰/₀-ot a magyar, 27⁰/₀-ot a német nemzetiség hódított el. Ujabb adataink szerint a tót nemzetiség a magyaroknak 42, a németeknek 11⁰/₀-ot ad át, összesen tehát csak 53⁰/₀-ot.

Százaléktábla a magyarosodás kimutatásához.
 Percentualwerthe der Magyarisirungstabelle.

Kerület — Bezirk	Magyar családfej				Német családfej				Tót családfej			
	<i>Ungarisches Familienhaupt</i>				<i>Deutsches Familienhaupt</i>				<i>Slovakisches Familienhaupt</i>			
	gyermek száma <i>Anzahl der Kinder</i>	magyar gyermek <i>ungar. Kinder</i>	német gyermek <i>deutsche Kinder</i>	tót gyermek <i>slowak. Kinder</i>	gyermek száma <i>Anzahl der Kinder</i>	magyar gyermek <i>ungar. Kinder</i>	német gyermek <i>deutsche Kinder</i>	tót gyermek <i>slowak. Kinder</i>	gyermek száma <i>Anzahl der Kinder</i>	magyar gyermek <i>ungar. Kinder</i>	német gyermek <i>deutsche Kinder</i>	tót gyermek <i>slowak. Kinder</i>
	‰	‰	‰		‰	‰	‰		‰	‰	‰	
I.	5.608	98 8	1 0	0 1	5.119	74 9	25 1	—	211	83 9	3 8	12 3
II.	4.724	97 4	2 6	—	4.182	53 8	46 0	0 2	254	50 0	13 8	36 2
III.	4.304	89 8	9 7	0 5	6.460	17 4	82 1	0 5	338	21 3	20 1	58 6
Johbp. — R. Ufer	14.636	95 7	4 1	0 2	15.761	45 7	54 0	0 3	803	46 8	13 8	39 4
IV.	5.324	99 8	0 2	—	869	72 0	28 0	—	71	56 3	7 0	36 7
V.	6.614	98 8	1 0	0 2	2.465	48 5	50 9	0 6	731	21 6	5 6	72 8
VI.	16.303	97 4	2 4	0 2	7.119	49 3	50 2	0 5	1.218	43 8	11 2	45 0
VII.	17.544	98 2	1 7	0 1	7.652	53 1	46 4	0 5	1.170	41 0	15 2	33 8
VIII.	16.535	97 9	1 9	0 2	6.109	44 2	55 0	0 8	1.073	44 6	12 4	43 0
IX.	8.171	98 5	1 4	0 1	3.201	41 0	58 4	0 6	453	45 3	9 9	44 8
X.	4.185	99 5	0 4	0 1	1.234	73 7	25 7	0 6	382	49 0	4 7	46 3
Balp. — L. Ufer	74.676	98 3	1 6	0 1	28.649	50 0	49 4	0 6	5.098	40 8	10 9	48 3
Budapest .	89.312	97 9	2 0	0 1	44.410	48 5	51 1	0 4	5.901	41 7	11 3	47 0

Kerület — Bezirk	Magyar gyermekek				Német gyermekek				Tót gyermekek			
	<i>Ungarische Kinder</i>				<i>Deutsche Kinder</i>				<i>Slovakische Kinder</i>			
	a családfej nyelve szerint <i>Nach der Sprache des Familienhauptes</i>	a gyermek nyelve szerint <i>Nach der Sprache des Kindes</i>	Különbőség <i>Unterschied</i>	‰	a családfej nyelve szerint <i>Nach der Sprache des Familienhauptes</i>	a gyermek nyelve szerint <i>Nach der Sprache des Kindes</i>	Különbőség <i>Unterschied</i>	‰	a családfej nyelve szerint <i>Nach der Sprache des Familienhauptes</i>	a gyermek nyelve szerint <i>Nach der Sprache des Kindes</i>	Különbőség <i>Unterschied</i>	‰
I.	5.608	9.552	3.944	+70 3	5.119	1.353	3.766	-73 6	211	33	178	-34 3
II.	4.724	6.976	2.252	+47 7	4.182	2.033	2.099	-50 2	254	101	153	-60 2
III.	4.304	5.060	756	+17 6	6.460	5.792	668	10 3	338	250	88	-26 0
Johbp. — R. Ufer	14.636	21.558	6.922	+47 5	15.761	9.228	6.533	-41 5	803	384	419	-52 2
IV.	5.324	5.978	654	+12 3	869	260	609	-70 1	71	26	45	-63 4
V.	6.614	7.885	1.271	+19 2	2.465	1.364	1.101	-44 7	731	561	170	-23 3
VI.	16.303	19.932	3.629	+22 3	7.119	4.100	3.019	-42 4	1.218	608	610	-50 1
VII.	17.544	21.761	4.217	+24 0	7.652	4.031	3.621	-47 3	1.170	574	596	-50 9
VIII.	16.535	19.381	2.846	+17 2	6.109	3.804	2.305	-37 7	1.073	532	541	-50 4
IX.	8.171	9.565	1.394	+17 1	3.201	2.030	1.171	-36 6	453	229	224	-49 4
X.	4.185	5.261	1.076	+25 7	1.234	351	883	-71 6	382	189	193	-50 5
Balp. — L. Ufer	74.676	89.764	15.088	+20 2	28.649	15.940	12.709	-44 3	5.098	2.719	2.379	-46 7
Budapest .	89.312	111.352	22.040	+24 7	44.410	25.168	19.242	-43 3	5.901	3.103	2.798	-47 4

Látjuk tehát, hogy a nemzetiségek aktív vonzóereje és passzív ellenálló képessége fordított arányban állanak egymáshoz; minél kevésbé olvad egy nemzetiség egy másikba, minél nagyobb tehát az ellenálló képessége, annál nagyobb egyúttal azon idegen elemek száma, melyeket magába olvasztani képes. A magyar elem legkevésébbet veszített és legtöbbet nyert, a tót elem legtöbbet veszített és legkevésébbet nyert. A kettő között a német nemzetiség áll.

E kölcsönös kicserélődés számszerű mérlegét a következő összeállítás adja:

	nyertek			összes nyereség	átengedtek a			összes veszteség	mérleg
	a magyaroktól	a németektől	a tótoktól		magyaroknak	németeknek	tótoknak		
a magyarok	—	21.527	2.459	23.986	—	1.818	128	1.946	+ 22.040
a németek	1.818	—	668	2.486	21.527	—	201	21.728	— 19.242
a tótok	128	201	—	329	2.459	668	—	3.127	— 2.798

Hogy már most ezen mérleg százalékos mértékét kifejezhessük, szükséges, hogy arányba állítsuk a tényleg összeirt magyar, német és tót gyermekek számát azon gyermekek számával, kik magyar, német vagy tót ajkú családfők családjaiiban voltak találhatóak. Ha asszimiláció nem volna, úgy minden gyermeknek a szülei nyelvét kellene beszélnie. Kellene tehát lennie:

89.312 magyar gyermeknek
44.410 német »
5.901 tót »

Az asszimiláció folytán azonban tényleg volt:

111.352 magyar gyermek
25.168 német »
3.103 tót »

E szerint a magyarság 24·7⁰/o-ot nyert, míg a németek 43·3, a tótok 47·4⁰/o-ot veszítettek.

Helyi szempontból feletle érdekesnek ígérkezik ezen folyamatnak egyes közigazgatási kerületek szerint való vizsgálata, miből a népesség különféle összetétele folytán előálló különbségek világhatók meg. A 84. lapon levő táblán az erre vonatkozó adatokat kerületenként mutattuk ki. Ezekből kitűnik, hogy a magyarok ellenálló képessége valamennyi kerületben igen magas, 97—100⁰/o-nyi, csak Ó-Budán, melynek német jellegét már többször kiemeltük, süllyed 89·8⁰/o-ra. Egészen más a németek és tótok viselkedése. A mint már általánosságban említettük, a két nemzetiség ellenálló képessége sokkal csekélyebb; de a kerület szerinti különbségek nagyon jelentékenyek és a németeknél 25 és 82⁰/o, a tótoknál 12 és 72⁰/o között ingadoznak. Feltűnően kicsiny a németek ellenálló képessége az I., IV. és X. kerületekben, melyekben a magyarosodás folyamata, úgy látszik, nagyon intenzív, míg Ó-Buda német lakossága nagyon szívósan ragaszkodik anyanyelvéhez. A tótoknál — már a sokkal kisebb abszolút számnál fogva — a törvényszerűség kevésbé fellünő, de itt is a III. és V. kerületben (az utóbbiban tótok főleg a kültelken élnek), a hol a tót lakosság legszegényebb rétegei laknak, magas fokú ellenálló képesség mutatkozik.

Ha végül még egy pillantást vetünk a három főnemzetiségnek az egyes kerületekben mutatkozó nyereségére és veszteségére, úgy azt látjuk, hogy a magyarok valamennyi kerületben nyertek, a németek és tótok ellenben mindenütt veszi-

tettek. A magyarok gyarapodásának mértéke azonban tág határok között ingadozik. Különösen a jobbparton, még pedig az I. és II. kerületben haladt a gyermekek magyarosodása nagyon gyorsan. Az I. kerület t. i. 70, a II. 48°/o-ot nyert, míg a III. kerület nyeresége csak 18°/o. A két első kerület e szerint — úgy látszik — az előbbi évek mulasztásait gyors lépésben akarja pótolni. Lassúbb, mindazonáltal még mindig jelentékeny a gyermekek magyarosodása a balparton, a hol a maximum a X., azaz azon kerületben található fel, melynek lakosai között van aránylag a legtöbb nem magyar. A németek és tótok vesztesége szintén a fennemlített három kerületben a legnagyobb. A gyermekek nemzetiségi átalakulásának folyamata következőképen alakul:

	a magyarok nyertek	a németek vesztettek	a tótok
az I. kerületben	70·3 %	73 6 %	84 3 %
a II. »	47·7 »	50 2 »	60·2 »
a III. »	17 6 »	10·3 »	26·2 »
a jobbparton összesen	47 5 »	41·5 »	52 2 »
a IV. kerületben	12·3 »	70·1 »	63·4 »
az V. »	19·2 »	44 7 »	23 3 »
a VI. »	22·3 »	42 4 »	50 1 »
a VII. »	24·0 »	47 3 »	50 9 »
a VIII. »	17·2 »	37·7 »	50 4 »
a IX. »	17 1 »	36·6 »	49 4 »
a X. »	25·7 »	71 6 »	50 5 »
a balparton összesen	20 2 »	44 3 »	46 7 »
az egész fővárosban	24 7 »	43·3 »	47·4 »

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Műveltségi fok.

(V. ö. a 44—47. sz. táblákat, a 90, 93, 94. lapon levő százalékos táblákat és a térképet a 96. lap mellett.)

1. Általános áttekintés.

Az 1891. évi számlálás eredménye az összlakosság (bez. a gyermekek) műveltségi fokának tekintetében a következő:

				százalékokban		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
Irni-olvasni tud . .	185.345	167.891	353.236	78·25	67·20	72 58
Csak olvasni tud . .	676	3.996	4.672	0·28	1 60	0·96
Analfabeta ¹⁾ . . .	50.829	77.934	128.763	21·47	31 20	26 46

Ha ez eredményt a megelőző számlálások eredményeivel hasonlítjuk össze, úgy jelentékeny javulást konstatálhatunk; az analfabeták, azaz az olvasni és irni nem tudók aránya 1870. óta 36·8⁰/₀-ról 26·4⁰/₀ szállt alá.

Az utolsó két év folyamán felismerhető javulás a következő összeállításból ítélhető meg, melyben még a két nemet külön is kimutatjuk.

	férfi			nő			együtt		
	1870	1881	1891	1870	1881	1891	1870	1881	1891
Irni-olvasni tud . .	69·66	73·68	78 25	49 95	59·21	67 20	59·93	66 21	72 58
Csak olvasni tud . .	1·36	0·40	0 29	5·21	2·41	1 60	3·26	1 43	0 96
Analfabeta	28·98	25 92	21 46	44·84	38·38	31 20	36·81	32·36	26 46

Még kedvezőbben alakulnak a viszonyok, ha az összlakosság helyett csak azon felnőtt lakosokat vesszük tekintetbe, a kiktől az olvasás és irás tudását kivánni lehet. Ennek lehetővé tétele végett — úgy, mint 1881-ben — a tíz éven felüli lakosok műveltségi fokát külön mutattuk ki és ez eredményeket a 44. sz. táblában közöljük. Az 1870-ki évvel való összehasonlítástól ezuttal el kell tekintenünk, mivel ezen évtől a jobbparti részokről — melyek ekkor még nem voltak a fővárossal egyesítve — ily adatok rendelkezésre nem állanak.

A tíz éven felüliek közül az analfabeták százalékos arányszáma 1881-ben 22·4⁰/₀ volt, tíz évvel későbbben 16·2⁰/₀, a javulás tehát nagyobb, mint az egész

¹⁾ Azon egyéneket, kiknek számlálólapjain az irni-olvasni tudásra vonatkozó kérdőpont kiöltetlen maradt, analfabetáknak tekintettük, a mire főleg az 1881. évi eredménynél, a midőn ezen nagyobb számmal összeirt egyének külön rovatban mutattattak ki, figyelemmel kell lenni. A hol az alábbiakban a korábbi állapotokkal összehasonlítás történt, az ismeretlen műveltségűeket az analfabetákhoz számítottuk.

lakosság alapján kimutatva. Ime az erre vonatkozó adatok a nemek tekintetbe vételével:

	férfi		nő		együtt	
	1881	1891	1881	1891	1881	1891
Irni-olvasni tud	85·31	89·93	67·11	75·84	75·85	82·65
Csak olvasni tud	0·45	0·33	2·89	1·89	1·72	1·14
Analfabeta	14·24	9·74	30·00	22·27	22·43	16·21

Azon hely, melyet Budapest a műveltségi fok tekintetében a magyar városok között elfoglal, határozottan kedvező. Ha tekintetbe vesszük, hogy itt nagyon jelentékeny a munkát kereső elemeknek az ország minden részeiből, tehát nagyrészt oly vidékekről való idetódulása, a hol a közoktatás többnyire alacsonyabb fokon áll, mint Budapesten, úgy az a körülmény, hogy Budapest lakosainak műveltsége tekintetében a magyar városok között már a harmadik helyen áll, határozottan kedvezőnek mondható. A következő összeállítás az összlakosságon alapul, megilésésénél tehát tekintetbe veendő, hogy az analfabeták száma a magyar Alföld városaiban, a hol tudvalevőleg igen sok gyermek van, bizonyára nagyobb, mint a magasabb művelődési fokon álló törvényhatóságokban, melyekben — mint a megelőző fejezetben láttuk — a gyermekek száma kisebb. A magyar városok sorrendje az analfabetismus foka szerint (az összlakosságra számítva) a következő:

Sopron	25·02	Hódmező-Vásárhely	37·45
Pozsony	25·86	Kolozsvár	38·42
Budapest	26·46	Eszék	38·77
Kassa	26·83	Pancsova	41·24
Győr	27·59	Maros-Vásárhely	42·06
Székes-Fejérvár	29·47	Ujvidék	42·27
Komárom	31·03	Versecz	42·27
Pécs	32·21	Baja	43·78
Zágráb	32·61	Arad	44·03
Debreczen	33·93	Szeged	47·27
Nagyvárad	35·39	Kecskemét	48·45
Temesvár	35·45	Zombor	60·25
Szatmár-Németi	36·71	Szabadka	68·62
Selmeczbánya	37·03		

Kedvezőtlenebb Budapest helye az európai nagyvárosok sorában. A német és részben az osztrák városok műveltségi foka jóval magasabb. Szám szerinti nemzetközi összehasonlítás azonban azon okból lehetetlen, mivel Európa legtöbb államában az irni tudásra vonatkozó kérdést a népszámlálás keretébe fel sem veszik. Ilyen összehasonlítás jelenleg csak az osztrák és az olasz városokkal lehetséges, mi mellett megjegyzendő, hogy az utóbbiak adatai 1881-re vonatkoznak. A következő összehasonlítás arról tanuskodik, hogy Ausztria német városai a közművelődés tekintetében messze túlhaladják Budapestet, de hogy a galicziai városokban, valamint Trieszben kedvezőtlenebbek a viszonyok; az olasz városokban — Torinot kivéve — a műveltségi fok mindenütt sokkal hiányosabb, mint Budapesten.

Száz lakos közül analfabeta:

Prága	11·34	Genua	36 31
Grác	13·82	Lemberg	37 28
Brünn	14·48	Firenze	37 28
Bécs	15·55	Bologna	39 14
Torino	22 65	Róma	39 27
Budapest	26·46	Velence	42 18
Milano	27 50	Nápoly	59 55
Krakkó	29 49	Palermo	65 61
Trieszt	32 51	Messina	75 96

E szerint Sziezilia két nagy városában az analfabeták aránya sokkal kedvezőlenebb, mint a magyar városokban, sőt még Nápolyt is minden magyar város, Zombor és Szabadka kivételével, túlszárnyalja.

2. Műveltségi fok kerület és nem szerint.

A 44. sz. tábla az analfabeták, valamint az írni és olvasni vagy csak olvasni tudó egyének számát tünteti ki, még pedig minden kerületre nézve külön, a nem megkülönböztetésével és a tíz éven aluliaknak a tíz éven felüliektől való elválasztásával. Az ott közölt abszolút számokból, valamint a 90. lapon található százalékos tábla arányszámaiból kitűnik, hogy a tíz éven felüliek közt az analfabeták a Duna jobbpartján körülbelül 2°/o-kal számosabban vannak, mint a balparton. Az egyes kerületekre térve át, látható, hogy a műveltségi fok párhuzamos a jóléttel, a mennyiben azon mértékben, a mint a gazdagabb városrészekből a szegényebbek és legszegényebbek felé haladunk, az írni és olvasni nem tudóknak száma folyvást nagyobbodik. A Belváros e tekintetben a legkedvezőbb viszonyokat mutatja és valamennyi kerületet túlszárnyal: itt t. i. a lakosoknak csak 7°/o-a nélkülözi a művelődés alapfeltételeit, míg már az V. kerületben, mely a vagyonság tekintetében közvetlenül, a Belvároshoz csatlakozik, melynek kültelekein azonban sok napszámos lakik, 14°/o analfabetát talált a népszámlálás. A kerületek sorrendjében ezután az analfabetismus lassankint emelkedik s a legszegényebb kerületekben — Kőbányán és Ó-Budán — 23°/o-ra száll.

1881-ben az analfabeták topografiai eloszlása hasonló volt, de megjegyzendő, hogy akkor az olvasni és írni nem tudók aránya mindenütt jóval nagyobb volt. A Belváros 10°/o-kal akkor is első helyen állt, a maximum akkor is Ó-Budán és Kőbányán volt, azonban 32 és 37°/o-kal.

Az analfabeták aránya az egyes kerületekben volt:

	Analfabeta			Analfabeta	
	1881	1891		1881	1891
I. kerület	24 39	16 23	VII. kerület	23 27	15 15
II. »	20 10	15 21	VIII. »	24 06	17 74
III. »	32 67	23 26	IX. »	25 06	19 57
Jobbpart	25 61	18 04	X. »	37 09	23 30
IV. kerület	10 14	7 37	Balpart	21 59	15 80
V. »	16 82	13 95	Budapest	22 43	16 21
VI. »	21 84	14 81			

Az analfabeták aránya a tíz éven felüli lakosság körében 1881. és 1891-ben.

Verhältniss der Analphabeten unter der überzehnjährigen Bevölkerung, 1881 u. 1891.

Kerület — Bezirk	1881			1891		
	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
I.	17 08	30 75	24 39	10 34	21 21	16 23
II.	15 03	24 66	20 10	9 84	19 75	15 21
III. Ó-Buda — Alt-Ofen . . .	22 63	42 50	32 67	16 35	30 09	23 26
Jobbpart — Rechtes Ufer . . .	18 24	32 34	25 61	12 12	23 30	18 04
IV. Belváros — Innere Stadt	5 89	13 83	10 14	2 65	11 21	7 37
V. Lipótváros — Leopoldstadt	11 23	21 54	16 82	9 11	18 27	13 95
VI. Terézváros — Theresienst.	12 41	30 73	21 84	7 77	21 07	14 81
VII. Erzsébetv. — Elisabethst.	13 42	32 62	23 27	7 76	22 31	15 15
VIII. Józsefváros — Josefstadt	14 12	33 27	24 06	10 60	24 94	17 74
IX. Ferenczvár. — Franzstadt	16 94	32 92	25 06	12 23	26 75	19 57
X. Kőbánya — Steinbruch .	28 24	48 89	37 09	18 50	28 80	23 30
Balpart — Linkes Ufer . . .	13 20	29 38	21 59	9 24	22 03	15 80
Budapest	14 24	30 00	22 43	9 74	22 27	16 21

Részletezés bel- és kültelek szerint 1891-ben.
Specification nach Intra- und Extravillan vom Jahre 1891.

	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
I. Beltelek — Intravillan	8 67	19 65	14 78
Kültelek — Extravillan	16 52	29 09	22 53
II. Beltelek — Intravillan	9 60	19 60	15 01
Kültelek — Extravillan	2 70	30 99	29 15
III. Beltelek — Intravillan	15 34	29 33	22 41
Kültelek — Extravillan	40 88	52 62	46 23
Jobbpart — Rechtes Ufer			
Beltelek — Intravillan	11 27	22 57	17 31
Kültelek — Extravillan	20 29	32 10	25 94
V. Beltelek — Intravillan	7 42	16 73	12 41
Kültelek — Extravillan	25 36	39 59	31 70
VI. A. Beltelek — Intravillan	4 51	18 45	12 10
VI. B. Beltelek — Intravillan	8 67	21 55	15 50
Kültelek — Extravillan	16 42	32 81	23 86
VII. A. Beltelek — Intravillan	5 41	20 71	13 17
VII. B. Beltelek — Intravillan	9 18	23 13	16 29
Kültelek — Extravillan	10 51	24 71	17 67
VIII. A. Beltelek — Intravillan	4 99	15 04	10 28
VIII. B. Beltelek — Intravillan	12 24	29 10	20 42
VIII. C. Beltelek — Intravillan	12 81	28 37	20 45
XI. Beltelek — Intravillan	11 11	26 57	19 35
Kültelek — Extravillan	17 19	29 32	22 36
Balpart — Linkes Ufer			
Beltelek — Intravillan	8 23	21 25	14 99
Kültelek — Extravillan	16 72	29 24	22 59
Budapest. Beltelek — Intravillan	8 78	21 50	15 42
Kültelek — Extravillan	17 25	29 67	23 09

A 96. lap melletti térképen az irni-olvasni nem tudók topografiai eloszlását kisebb területek szerint tünteltük fel. A kép nagyon jellegző és világosan mutatja, miként szaporodnak az analfabeták a város periferiája felé. A Belváros, a Lipótváros déli része — körülbelül az Ujépületig — és a Teréz-, József- és Ferencvárosnak a körüttal határos részei a műveltebb városrészek, 10⁰/o-nál kevesebb analfabetával; hasonló kedvező körülmények még csak a külső Andrassy-út és a Teréz-körút hosszában, a jobboldalon pedig az egész Várban és a Viziváros és Krisztinaváros nagy részében találhatók. A főváros beltelki részeiben konstataált szélsőségek a következők:

		minimum	az	maximum
a	IV. kerület 3. népsz. járásában	6·4	az I. kerület 3. népsz. járásában	30·5
a	» » 2 » »	6·5	a III. » 5 » »	1·1
a	VIII. » (A) 1 » »	6·8	a X. » ¹⁾ 3 » »	31·1
az	V. » 2 » »	6·9	a VIII. » 3 » »	34·4
a	IV. » 5 » »	6·9	a X. » 4 » »	35·3

Sokkal kedvezőtlenebbek a viszonyok a külteleken, a hol analfabetákat helyenkint 48, sőt 52⁰/o-ig találni. Azon körülménynél fogva, hogy a kültelek ezen részei csak igen gyengén vannak benépesítve, e viszonzyszámoknak nem szabad túlnagy jelentőséget tulajdonítanunk.

A mi a nemi különbséget illeti, úgy annak felemlítésére szorítkozunk, hogy az analfabeták száma a férfiak között általában csekélyebb, mint a nők között. Az irni és olvasni nem tudó férfiak 9·7⁰/o-a ellenében a nők között 22·3⁰/o található: tíz évvel ezelőtt pedig 14·2 és 30·0. A férfiak magasabb művelődési foka minden egyes kerületben felismerhető: a Belvárosban 100 felnőtt férfi közül csak 2·6 nem tudott irni és olvasni, sőt még a legkedvezőtlenebb X. kerületben is csak 18⁰/o; tehát annyi, a mennyi irni-olvasni nem tudó nő volt a Lipótvárosban, mely e tekintetben a legkedvezőbb helyzetű Belváros mellé sorakozik. Ez adatok újból bizonyítják, hogy a városi közoktatás vezetőségének még tovább is különös súlyt kell helyeznie a női oktatás emelésére. Az említett adatok különben eléggé tanuskoznak azon nagy eredményekről, melyeket a főváros hatósága e tekintetben már eddig is elért.

3. Műveltségi fok korcsoportok szerint.

A 45. sz. tábla azon nagy különbségeket tünteti fel, melyek a lakosság műveltsége tekintetében a különböző korosztályokban fennállanak. Általános szabály az, hogy a tankötelezettség korán túl a műveltség hiánya a korrallal emelkedik. Az iskolalátogatás első éveiben, tehát a hatodiktól a tizedikig, az analfabetizmus természetesen rohamosan fogy. A 10. és 15. közötti korévek, tehát azon évek, melyekben az iskolalátogató gyermekek az írást és olvasást már megtanulták, majdnem mind ugyanazon műveltségi hányadost, t. i. az analfabetizmus legcsekélyebb fokát mutatják. Ezen koron túl az írás és olvasás tudását már csak ritkán szerzik meg. Ellenben a haladó korrallal az analfabeták száma erősen gyarapszik: hű képe az alig múlt korszak elégtelen közoktatásügyének, azonban egyszersmind bizonyítéka a köz-

¹⁾ A X. kerület tulajdonképen egészen kültelek.

oktatásügyi igazgatás évtizedről évtizedre fokozódó lényes eredményeinek. Az 1891-ki számolás eredményei szerint az iskolából kikerült (tehát 10–15 éves) ifjúság között csak 4–6°/_o olyan van, kik az írást és olvasást nem tanulták meg. A következő évtődben ez arányszám fokozatosan 8, 10, 13 és 18°/_o-ra stb. emelkedik, úgy, hogy a legidősebb korosztályoknál az egész összeg harmadát éri el. Minden korosztályban a férfiak műveltségi foka túlhaladja a nőket; különösen kiemelhető, hogy a leányok taníttatása a megelőző évtizedekben nagyon el volt hanyagolva, míg az újabb időben a két nem műveltségi viszonyai mindjobban közelednek egymáshoz. Az erre vonatkozó táblából látható, hogy az alább megnevezett korosztályok 100–100 személye közül analfabeta volt:

Korosztály	A férfiak közt	A nők közt	Mindössze
0–5	100 00	99 68	99 84
5–10	38 60	39 78	39 19
10–15	4 11	5 65	4 90
15–20	4 74	10 91	7 98
20–25	5 20	13 81	9 92
25–30	9 10	18 17	13 59
30–35	13 02	22 99	18 02
35–40	16 26	28 34	22 22
40–45	11 30	30 48	21 00
45–50	12 02	35 03	23 25
50–55	8 82	38 91	24 85
55–60	16 81	39 66	28 71
60-on túl	16 42	43 83	32 21
ismeretlen korú	25 84	25 66	25 74
mindössze	21 44	31 20	26 46

Analfabeta gyermekek az iskolakötelezettség korában. Most azon fontos kérdésre térünk át, vajjon mekkora a tanköteles korban álló gyermekek közt az analfabeták száma, a miből azután némiképen az iskolamulasztókra lehet következtetni.

A tankötelezettség a hatodik életév befejeztével kezdődik. Mivel az iskolaévet őszszel kezdik meg és így nem esik egybe a naptári évvel, ennél fogva nem valamennyi 1884-ben született gyermek tekinthető iskolakötelezettnek. Mivel azonkívül az írás és olvasás megtanulására hosszabb idő kívántatik meg, úgy, ha az iskolamulasztók számára következtetést vonni akarunk, aligha szabadna az 1882. után született gyermekeket tekintetbe venni, azonban semmi esetre sem fiatalabb, mint 1883-ban született gyermekeket.

Már most analfabeta van:

a	6 7 éves (1884 évben született) gyermekek közt	60 68
a	7–8 » (1883 » ») »	19 33
a	8–9 » (1882 » ») »	9 01
a	9–10 » (1881 » ») »	4 44
a	10–11 » (1880 » ») »	5 03
a	11–12 » (1879 » ») »	3 72
a	12–13 » (1878 » ») »	4 74
a	13–14 » (1877 » ») »	4 70
a	14–15 » (1876 » ») »	5 99

Irni-olvasni nem tudók aránya az egyes korosztályokban, hitfelekezet szerint.
 Verhältniss der Analphabeten nach Alter und Confession.

(Százaléktábla a 46. sz. táblához. — *Percentage-tabelle zu Tabelle Nr. 46.*)

Születési év <i>Geurtsjahr</i>	Korév <i>Altersjahr</i>	Római katolikus <i>Röm Katholiken</i>			Agostai evang. <i>Protestanten A. C.</i>			Református — <i>Ref.</i>			Izraelita — <i>Israeliten</i>			Összesen — <i>Zusammen</i>		
		férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zus.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zus.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zus.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zus.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zus.</i>
1890—1886	0—5	100 00	99 93	99 96	100 00	98 10	99 10	100 00	99 22	99 64	100 00	99 39	99 70	100 00	99 68	99 84
1885	5—6	95 90	95 11	95 50	93 58	90 24	91 84	94 81	96 96	95 83	93 19	92 53	92 87	94 77	94 38	94 57
1884	6—7	64 51	64 51	64 51	51 61	57 67	54 15	61 39	64 06	64 23	46 05	52 34	49 16	59 56	61 45	60 48
1883	7—8	15 34	24 97	20 23	15 76	23 27	19 06	21 14	28 63	24 85	16 14	15 69	15 90	15 93	22 69	19 33
1882	8—9	13 67	7 88	10 72	5 56	14 22	7 86	13 16	7 85	10 43	5 47	3 00	4 23	11 04	7 03	9 01
1881	9—10	2 59	7 30	4 96	4 94	3 82	4 42	4 82	4 66	4 75	0 86	2 83	1 82	2 42	5 89	4 13
1885—1881	6—10	40 67	41 79	41 23	33 79	39 43	36 43	42 16	43 18	42 65	33 63	33 56	33 60	38 60	39 78	39 19
1880	10—11	7 53	5 67	6 61	3 43	3 90	3 65	6 14	7 35	6 71	1 46	1 21	1 34	5 66	4 57	5 13
1879	11—12	4 32	5 74	5 04	1 18	2 29	1 74	1 61	4 02	2 68	0 60	1 86	1 22	3 01	4 44	3 72
1878	12—13	5 38	7 81	6 69	0 49	3 11	1 63	0 88	4 28	2 60	0 59	1 48	1 03	3 55	5 34	4 74
1877	13—14	5 37	6 95	6 21	4 71	4 27	4 47	3 07	5 68	4 47	0 83	1 26	1 05	4 01	5 82	4 70
1876	14—15	6 07	6 79	8 04	2 30	4 38	3 42	1 48	6 52	4 33	0 96	2 64	1 75	4 28	7 59	5 99
1880—1876	10—15	5 74	7 32	6 56	2 40	3 69	3 05	2 58	5 66	4 15	0 89	1 70	1 29	4 11	5 65	4 90
1875—1871	15—20	6 77	13 74	10 64	2 33	7 08	4 76	2 78	7 93	5 59	1 11	3 69	2 28	4 74	10 91	7 98
1870—1866	20—25	6 99	16 38	12 40	4 64	10 46	7 67	4 12	12 97	8 94	0 87	5 27	2 93	5 20	13 87	8 92
1865—1861	25—30	12 15	20 28	16 24	5 45	21 73	13 57	4 79	14 66	9 68	1 78	9 31	5 29	9 10	18 17	13 59
1860—1856	30—35	17 21	25 40	21 42	8 01	20 12	13 82	6 36	19 45	12 61	2 80	14 29	8 24	13 01	22 99	18 02
1855—1851	35—40	21 67	32 43	27 18	7 36	20 17	13 35	6 96	25 52	14 69	5 09	16 38	10 24	16 27	28 34	22 22
1850—1846	40—45	14 99	34 76	25 00	7 81	23 25	15 35	6 26	25 38	15 65	4 01	16 54	9 88	11 30	30 48	21 00
1845—1841	45—50	14 58	37 60	26 28	9 16	31 41	19 14	6 77	26 71	16 03	6 35	29 01	16 49	12 03	35 00	23 95
1840—1836	50—55	10 26	41 89	27 81	7 55	29 34	18 14	10 53	30 73	21 00	4 73	34 18	18 97	8 83	38 91	24 55
1835—1831	55—60	20 11	41 01	31 51	8 09	33 85	21 09	8 27	31 54	19 48	12 85	39 12	24 98	16 81	39 66	28 71
60-on túl <i>über 60 J.</i>		18 19	43 71	34 04	4 35	30 79	18 43	7 73	33 38	21 03	17 07	50 87	32 87	16 42	43 83	32 21
Ismeretlen — <i>Unbek.</i>		26 98	22 96	25 00	—	—	—	—	18 18	15 38	13 33	4 17	7 69	25 84	25 66	25 74
Főösszeg — <i>Hauptsumme</i>		24 37	33 62	29 09	16 63	26 61	21 54	17 54	26 37	21 93	16 04	25 45	20 49	21 46	31 20	26 46
Összesen 1885. évtől végig		15 29	26 46	21 26	8 06	19 84	13 88	8 56	19 53	14 03	6 68	16 48	11 29	12 37	23 76	18 23
Összesen 1888. évtől végig		12 60	24 52	18 99	5 97	18 13	11 98	6 06	17 53	11 79	3 96	13 92	8 64	9 74	21 73	15 93

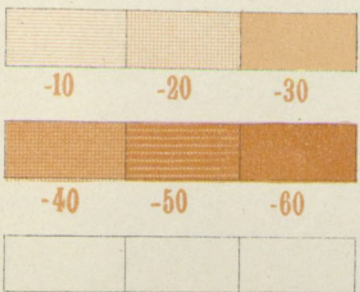
Irni-olvasni nem tudók aránya az egyes korosztályokban nemzetiség szerint.
 Procentsatz der Analphabeten nach Nationalität und Altersklassen.
 (Százalék-tábla a 47. sz. táblához. — *Procenttabelle zu Tabelle Nr. 47*)

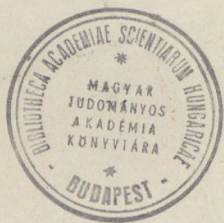
Születési év <i>Geburtsjahr</i>	Korév <i>Altersjahr</i>	Magyar — Ungarn			Német — Deutsche			Tót — Slowaken			Egyéb — Sonstige			Összesen — Zusammen		
		férfi <i>mañnl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zus.</i>	férfi <i>mañnl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zus.</i>	férfi <i>mañnl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zus.</i>	férfi <i>mañnl.</i>	nő <i>weibl.</i>	együtt <i>zus.</i>			
1890—1886	0—5	100 00	99 65	99 83	100 00	99 77	99 88	100 00	99 71	99 85	100 00	99 67	99 85	100 00	99 68	99 84
1885	5—6	96 23	94 49	95 34	91 66	94 94	93 25	84 62	83 11	84 78	98 11	95 35	96 87	94 77	94 38	94 57
1884	6—7	55 90	56 18	56 03	70 04	77 32	73 74	76 19	80 00	78 05	90 00	85 00	72 50	59 56	61 45	60 48
1883	7—8	2 73	21 53	12 24	58 19	24 67	41 62	33 33	38 61	35 85	37 25	25 53	31 63	15 93	22 69	19 33
1882	8—9	10 47	5 66	8 03	9 55	8 79	9 17	33 06	21 77	27 35	14 29	31 58	21 81	11 04	7 03	9 01
1881	9—10	1 75	4 66	3 15	3 49	7 09	5 37	16 09	23 14	20 19	2 27	11 11	6 74	2 42	5 89	4 13
1885—1881	5—10	35 03	38 28	36 65	48 96	44 12	46 52	54 28	47 04	50 91	48 52	43 19	46 00	38 60	39 78	39 19
1880	10—11	5 38	4 17	4 79	4 82	5 11	4 96	11 86	9 70	10 36	23 33	10 00	24 59	5 66	4 57	5 13
1879	11—12	2 85	4 36	3 61	2 60	3 25	2 91	8 96	15 85	12 75	9 80	6 12	8 00	3 01	4 44	3 72
1878	12—13	3 16	5 12	4 19	2 71	5 95	4 36	12 12	29 21	20 21	15 94	9 43	13 11	3 55	5 84	4 71
1877	13 14	3 14	4 03	4 13	3 77	4 72	4 26	16 67	16 67	16 67	23 53	9 26	17 21	4 01	5 32	4 70
1876	14—15	3 53	6 39	4 99	3 06	7 97	5 74	18 52	25 32	21 84	17 39	23 44	19 87	4 28	7 59	5 99
1890—1876	10—15	3 61	5 07	4 36	3 39	5 63	4 54	14 79	19 20	17 13	18 24	13 12	16 22	4 11	5 65	4 90
1875—1871	15—20	4 26	9 64	7 12	3 63	10 85	7 31	14 68	27 75	22 17	11 09	18 35	14 19	4 74	10 91	7 98
1870—1866	20—25	4 10	12 13	8 51	3 78	11 99	8 23	13 20	35 21	25 82	17 18	18 77	17 84	5 20	13 87	9 92
1865—1861	25—30	5 15	13 89	9 53	8 86	19 16	14 11	30 01	48 41	39 38	27 81	34 55	29 87	9 10	18 17	13 59
1860—1856	30—35	4 43	20 39	14 41	11 07	19 67	15 70	41 69	53 67	47 69	38 65	28 31	31 80	13 01	22 99	18 02
1855—1851	35—40	13 68	25 55	19 41	13 77	27 22	20 95	42 67	53 35	48 28	28 76	39 97	32 85	16 27	32 84	22 92
1850—1846	40—45	6 18	28 64	17 30	12 04	27 54	20 42	36 47	57 21	47 79	32 54	31 70	32 22	11 30	30 48	21 00
1845—1841	45—50	7 41	31 59	18 90	11 21	34 66	23 43	41 12	54 52	48 61	30 19	48 22	36 63	12 03	35 00	23 25
1840—1836	50—55	6 32	33 36	20 26	7 51	29 34	25 40	26 14	72 12	54 14	20 96	44 31	31 03	8 83	38 91	24 81
1835—1831	55—60	11 79	35 08	23 42	17 62	38 97	29 41	49 33	72 13	63 95	26 58	39 43	31 44	16 81	39 66	28 71
1830	60-on túl															
Ismeretlen — <i>Uñbelk.</i>		11 11	37 02	25 34	19 73	45 31	35 19	43 43	75 63	66 76	19 95	46 48	31 38	16 42	43 83	32 21
Főösszeg — <i>Hauptsumme</i>		18 03	48 31	18 18	33 33	31 06	31 91	50 00	44 44	46 15	66 67	75 00	70 00	25 84	25 66	25 74
Osszesen 1886. évtől végig <i>Zusammen von 1886 an</i>		19 87	28 53	24 29	21 08	32 56	27 21	37 64	53 06	46 08	28 56	36 54	31 61	21 46	31 20	26 46
Osszesen 1881. évtől végig <i>Zusammen von 1881 an</i>		9 54	19 91	14 85	13 03	26 45	20 23	32 20	49 62	41 79	26 22	33 50	28 98	12 37	23 76	18 23
Osszesen 1883 an <i>Zusammen von 1883 an</i>		6 51	17 49	12 14	10 63	24 65	18 17	30 85	49 15	40 98	25 60	32 94	28 35	9 74	21 73	15 93

A * gal jelölt tételeknél a létszám 100-on alul van. — *Bei den mit * bezeichneten Procentsätzen beträgt die absolute Zahl weniger als 100.*

A tíz éven felüli analfabeták eloszlása. (Vertheilung der über 10 jährigen Analphabeten.)

Száz 10 éven felüli lakos közül analfabeta :
 Unter 100 über 10 jährigen
 Bewohnern sind Analphabeten .

Azon nagy távolság, mely az első és a rákövetkező év számai között látható, bizonyítja, hogy az írást és olvasást többnyire csak a 7—8. évben sajátítják el, mi mellett azonban kiemelendő, hogy a gyermekek egyharmada már a 6—7. évben is az írás és olvasásra képesnek vallotta magát. Ha most felvesszük, hogy a nyolczadik év befejeztével az olvasást és írást teljesen elsajátították, úgy összesen 2.264 tanköteles korban álló, de 8 éven felüli gyermeket találunk, kik nem tudnak írni és olvasni. Ha a tanköteles gyermekek számáról ezen adatak alapján ítéletet akarunk alkotni, úgy az sokkal kedvezőbb lesz, mint az összeirt gyermekek és az iskolát látogató tanköteles gyermekek száma közötti számítások alapján lehetne. Az utóbbi számítás mellett t. i. — mely 16.000 iskolát nem látogató gyermeket tüntet ki — az otthon tanuló és statisztikailag alig számbavehető gyermekek nagy része hiányzik és azonkívül mindazok is iskolát mulasztókként szerepelnek, kik tulajdonképen nem vonják ki magukat az iskoláztatás alól, hanem azt egy-két évvel későbbben kezdik meg.

4. Műveltségi fok hitfelekezetek szerint.

Számlálási művünk 46. sz. táblája a lakosság műveltségi fokát hitfelekezet szerint tünteti elénk. Az eredmény a következő adatokban foglalható össze:

	Irni-olvasni tud	Csak olvasni tud	Analfabeta	Analfabeta 100 lakó közt
a katolikusok közül . . .	219.579	3.034	92.222	29 09
az ág. evang. közül . . .	21.024	335	5.865	21 54
a reformátusok közül . . .	27.268	924	7.920	21 93
az izraeliták közül . . .	81.101	302	20.974	20 49
a gör. katolikusok közül	1.688	46	868	33 05
a gör. keletiek közül . . .	1.648	6	469	22 09

Látható tehát, hogy az írni-olvasni nem tudás százalékos arányszáma legcsekélyebb az izraeliták között és — a csekély számú görök katolikusoktól eltekintve — a római katolikusok között a legnagyobb. Még szabatosabban dönbordnak ki e különbségek, ha a csak hét éven felüli lakosságot vesszük a számítás alapjául, a mikor azután a négy legfontosabb felekezet következőképen viselkedik: 100—100 hét éven felüli közül analfabéta

	1891	1881
az izraeliták közt . . .	8 64	11 43
a helvétek közt	11 79	12 68
az ág. evang. közt . . .	11 98	12 73
a katolikusok közt . . .	18 99	19 04

Az 1881-iki adatokat is hozzácsatoltuk, melyekből kitűnik, hogy a hitfelekezetek viselkedése akkor ugyanaz volt, mint most, hogy azonban azóta mindegyiknél javultak a viszonyok; legtöbbször javult a zsidók műveltségi foka, tehát azon hitfelekezeté, mely már 10 évvel ezelőtt is első helyen állt.

A nemet illetőleg magától értelődik, hogy a finem minden felekezetnél elől jár. 100—100 férfi és nő közül ugyanis van analfabeta:

	általában		a 7 éven felüli	
	finem	nőnem	férfiak közt	nők közt
a katolikusoknál . . .	24 37	33 62	12 60	24 52
az ág. evangélikusoknál .	16 63	26 61	5 97	18 13
a helvéteknél	17 54	26 37	6 06	17 53
az izraelitáknál	16 04	25 45	3 96	13 92

A 46. sz. tábla a hitfelekezetek műveltségi fokának az egyes korosztályok szerinti alakulását is mutatja ki, még pedig a 15-ik életévig egyes korévek szerint, azontúl évötödök szerint. E feldolgozás eredményei a 95. lapon levő százaléktáblában található és itt csak a legfőbb adatok ismétlésére szorítkozunk. E szerint van analfabeta :

	kathol.	ág. evang.	helvét	izrael.	összesen
5—10 éves korban	41·23	36·43	42·65	33·60	39·19
10—15 » »	6·56	3·05	4·15	1·29	4·90
15—20 » »	10·64	4·76	5·59	2·28	7·98
20—25 » »	12·40	7·67	8·94	2·93	9·92
25—30 » »	16·24	13·57	9·68	5·29	13·59
30—35 » »	21·42	13·82	12·61	8·24	18·02
35—40 » »	27·18	13·35	14·69	10·24	22·22
40—45 » »	25·00	15·35	15·65	9·88	21·00
45—50 » »	26·28	19·14	16·03	16·49	23·25
50—55 » »	27·81	18·14	21·00	18·97	24·85
55—60 » »	31·51	21·09	19·48	24·98	28·71
60-on túl » »	34·04	18·43	21·03	32·87	32·21

5. Műveltségi fok nemzetiségek szerint.

A lakosság nyelvismeretéről szóló fejezetben már több ízben utaltunk arra, hogy a tót nemzetiség műveltség tekintetében messze elmarad a magyar és német mögött. A tót lakosságnak az alább következő számokban kifejezett visszamaradása tehát előttünk nem új dolog; azonban bizonyára meglepő ezen műveletlenség mag a s foka.

Itt a 47. sz. táblából a legfőbb eredményeket közöljük:

	írní-olvasni tud	csak olvasni tud	analfabeta	100 lakos közt analfabeta
a magyarok közül	244.043	3.184	79.306	24·29
a németek »	83.215	912	31.446	27·21
a tótok »	14.183	444	12.499	46·08
a többi nemzetiségek közül	11.795	132	5.512	31·61

Ha csak a hét éven felüli lakosságot vesszük tekintetbe, úgy az analfabeták száma :

a magyarok közt	12·14
a németek »	18·17
a tótok »	40·98
az egyéb nemzetiségek közt	28·35

a miből látható, hogy a nemzetiségek kölcsönös aránya körülbelül ugyanaz, mint tíz évvel ezelőtt volt.¹⁾

¹⁾ Az 1881-iki évvel való összehasonlítás nem igen lehetséges; ez évben t. i. a magyarok között 12·75, a németek között 18·47, a tótok között 41·44% (7 éven felüli) analfabeta volt, t. i. ugyanannyi, mint tíz évvel később. E számokban azonban azon személyek, kiknek műveltsége megállapítható nem volt, kik azonban minden valószínűség szerint analfabetáknak tekintendők, nem foglaltak benn, minélfogva az analfabetizmus tényleges foka 1881-ben szükségképen magasabb volt.

A nemzetiségek mindegyikénél a női nem a férfinem mögött marad, még pedig a két nem relativ távolsága a magyaroknál legnagyobb. Ha azonban csak a férfinem műveltségi fokát vesszük tekintetbe, úgy a németeknél kétszer annyi, a tótoknál ötször annyi analfabetát találunk. 10—10 ezer hét éven felüli magyar férfi között ugyanis 651 analfabeta található, ellenben a németeknél 1.063, a tótoknál 3.085.

Íme az idevágó pontos számadatok:

100—100 férfi és nő között volt analfabeta:

	Mindössze		A 7 éven felüliek közt	
	férfi	nő	férfi	nő
a magyarok közt	19·87	28·53	6·51	17·49
a németek »	21·08	32·56	10·63	24·65
a tótok »	37·64	53·06	30·85	49·15
az egyéb nemzet. közt	28·56	36·54	25·60	32·94

Hogy miként változott meg az általános műveltségi fok színvonala a különböző nemzedékek folyamán minden nemzetiségnél, az a 47. sz. táblából és az ebből kiszámított százalékos táblából ítélhető meg. Eredménye a következő adatokban foglalható össze:

Az illető nemzetiségek 100—100 egyéne közül és minden korosztályban volt analfabeta:

	Magyar	Német	Tót	Egyéb	Összesen
5—10 éves korban	36·65	46·52	50·91	46·00	39·19
10—15 »	4·36	4·54	17·13	16·22	4·90
15—20 »	7·12	7·31	22·17	14·19	7·90
20—25 »	8·51	8·23	25·82	17·84	9·92
25—30 »	9·53	14·11	39·38	29·87	13·59
30—35 »	14·41	15·70	47·69	31·80	13·02
35—40 »	19·41	20·95	48·28	32·86	22·22
40—45 »	17·30	20·42	47·79	32·22	21·00
45—50 »	18·90	23·43	48·61	36·63	23·25
50—55 »	20·26	25·40	51·14	31·03	24·85
55—60 »	23·42	29·41	63·95	31·44	28·71
60-on túl »	25·34	35·19	66·76	31·38	32·21

Különös érdeklődéssel bír az iskolaköteles gyermekek műveltségi foka. Itt különösen meglepő azon körülmény, hogy a magyar gyermekek az írás és olvasás mesteriségét sokkal korábban tanulják meg, mint a többi gyermekek mind. Már a 6—7 éves magyar gyermekek között csak 56% analfabeta található, ellenben a többi nemzetiségeknél 72—78%; a következő korévben az analfabeták arányszáma a magyaroknál 12-re süllyed, az egyéb nemzedékeknél 31 és 41 között ingadozik. Csak a 8—9. évben közelednek a német ajkú gyermekek a magyarokhoz, míg a többi nemzetiségek e kettő mögött mindjobban elmaradnak.¹⁾ A két művelt (a német és magyar) nemzetiség ezen sajátos és nagy fokban meglepő viselkedésének okát valószínűleg abban lelhetjük fel, hogy a főváros iskoláiban a tanítás nyelve kivétel nélkül magyar, hogy tehát idegen anyanyelvű gyermekek az írás és olvasás tanulásakor nagyobb nehézségeket kénytelenek leküzdeni, mint a magyar gyermekek. Az iskolaköteles tót lakosság analfabetizmusa, mely még az iskolaköteles korban sem esik 10% alá, legvilágosabban mutatja, hogy mekkora nehézségekkel kell a

¹⁾ Az »egyéb« nemzetiség arányszámainak szabálytalanságai azoknak csekély számából magyarázhatók.

fővárosi közoktatásügyi igazgatásnak küzdenie és hogy a legnagyobb áldozatok árán sem lehetséges városunk műveltségi fokának statisztikai állagmértékét azon fokra emelni, melyen más, kedvezőbb viszonyú városok állanak, melyeknek munkáslakossága kevésbé hullámzó és már eredetileg is kevésbé műveletlen. Az iskolaügyért hozott legnagyobb áldozatok sem akadályozhatják meg, hogy ideiglenesen itt tartózkodó napszámosok iskolaköteles gyermekeiket munkára ne vigyék és hogy a bevándorló felnőttekkel együtt fővárosunkba költöző analfabeták az egész város átlagos műveltségi fokát le ne szállítsák. Így a főváros értelmi és erkölcsi állapota nem csak saját érdemének és mulasztásának hű tükré, de az egész országban uralkodó viszonyoké is.

Hogy mily módon alakulnak a viszonyok az iskolakötelezettség egyes éveiben, az a következő összeállításból ismerhető fel:

Száz lakos közt van analfabeta:

		a magyaroknál	a németeknél	a tótoknál	az egyéb nemzet-nél	összesen
6—7	éves korban	56·03	73·74	78·05	72·50	60·48
7—8	»	12·24	41·62	35·85	31·63	19·33
8—9	»	8·03	9·17	27·35	21·81	9·01
9—10	»	3·15	5·37	20·19	6·74	4·13
10—11	»	4·79	4·96	10·36	24·59	5·13
11—12	»	3·61	2·91	12·75	8·00	3·72
12—13	»	4·19	4·36	20·21	13·11	4·74
13—14	»	4·15	4·26	16·67	17·21	4·70
14—15	»	4·99	5·74	21·84	19·87	5·99

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

Családi állapot.

(V. ö. a 48—50. sz. táblákat és a 104, 107. és 108. lapon levő százaléktáblákat.)

1. Családi állapot általában.

Már az 1881-iki számlálási műben utaltunk arra, hogy városunkban a családi viszonyok az országéitól nagyon eltérnek.

Ezt az eltérést már a kereset minősége és a korelemek összetétele okozza. Azon tényezők azonban, melyek a házassági viszonyok alakulására befolyást gyakorolnak, nem működnek mind egy és ugyanazon irányban, hanem ellenkező természetűek is. A nagy bevándorlás következtében ugyanis a városi lakosságban éppen azon korosztályok vannak képviselve, melyekbe a házasságkötés tulajdonképeni ideje esik, minek következtében azután gyakoribb házasságkötéseket kellene várnunk, másrészt azonban a kereset nehézségei és a család fentartása a most említett tényező hatását jelentékeny mértékben ellensúlyozzák. Ehhez járul még, hogy a fővárosban sokan csak ideiglenesen és családalapítás szándéka nélkül tartózkodnak, mint a nagyszámú cseléd, intézeti növendék stb. A különböző tényezők végeredményében azután az akadályozó tényezők túlsúlyra jutnak, a mi statisztikailag egyrészt a házasságkötések aránylag csekélyebb számában, másrészt a házasságban élő lakosság csekély arányszámában jut kifejezésre.¹⁾ A városokat jellemző sajátosság továbbá az elváltaknak aránylag magasabb száma is.

Ha előbb az összlakosságot vesszük szemügyre — tekintet nélkül a korra — és ha megvizsgáljuk, hogy vajjon e viszonyok az évek folyamán változást szenvedtek-e, úgy a következő eredményre jutunk.²⁾

¹⁾ 1890. és 1891-ben jutott házasságkötés:

	1000 nemházas 20—60 éves férfire	1000 nemházas 15—50 éves nőre
Budapesten	74	51
25 magyar városban	122	72
a vidéken	190	123

²⁾ Budapest összlakosságából (a két nemet összevéve) 1891-ben nemházas volt 58·9, házas 33·3, özvegy 7·0 és elvált 0·4%.

a) Férfiak

					S z á z a l é k o k b a n			
	nemházas	házas	özvegy	elvált	nemházas	házas	özvegy	elvált
1870	86.932	45.692	3.625	673	63.49	34.23	2.60	0.49
1881	104.741	59.785	4.939	524	60.89	31.75	2.87	0.31
1891	147.481	81.650	6.049	695	62.27	34.47	2.56	0.29

b) Nők

1870	73.396	44.126	14.973	1.059	53.60	33.04	11.21	0.79
1881	99.387	58.826	22.354	1.018	54.12	32.03	12.17	0.55
1891	139.240	80.211	28.269	1.211	55.74	32.11	11.31	0.48

E számok arra mutatnak, hogy a családi állapot egyes kategóriái az utolsó két évtized folyamán nem szenvedtek lényegesebb változásokat. Az 1870-iki év ellenében ma a férfiaknál a nőtleneknek csekély kevesbedése, a nőknél a hajadonoknak lassú, de folytonos gyarapodása mutatkozik. A házások és özvegyek arányszáma a két nemnél ugyanaz maradt, ellenben az elváltak arányszáma férfiaknál és nőknél kisebbedett.

E viszonyoknak az országos átlaggal való összehasonlításától már azért is eltekintünk, mivel a főváros korviszonyai az országéitól teljesen eltérnek és mivel már ezen okból is kell, hogy a családi viszonyok alakulásában bizonyos fokig eltérések legyenek. A különböző korosztályok ezen zavaró behatása részben kiküszöböltetik, ha ezen összehasonlítások alapjául csak a felnőtt lakosságot (még pedig a férfiaknál a 20 éven felülieket, a nőknél a 15 éven felülieket) vesszük, a hol a házások arányszámában a házassági hajlam nagyságának mértékét találhatjuk meg. Ha ez alapon Budapestet a nagyobb magyar városokkal és a vidékkel hasonlítjuk össze, úgy a következő eredményre jutunk:

A felnőtt férfiaknak a vidéken több mint kétharmada nő; a magyar városokban a nők arányszáma 60⁰/₀-ra, sőt Budapesten 55⁰/₀-ra esik. A legényembereknél éppen az ellenkezőt látjuk: míg a vidéken a férfiak negyedrésze legény, addig a városokban a lakoságnak harmadát, a fővárosban majdnem 40⁰/₀-át képezik. A főváros és a vidék közötti különbség tehát a lakoságnak 14⁰/₀-ára rug.

Még nagyobbak az eltérések a vidék és a városok között a nőknél. A vidéknek 17⁰/₀-nyi hajadonával szemben a városokban 28 és Budapesten 40 található. Ellenben vidéken a női lakoságnak több mint kétharmada férjezett, a fővárosban csak 43. Az eltérés tehát 23—24⁰/₀.

E jelentékeny különbségek mellett azon eltérések, melyek az özvegyek és elváltak arányszámánál konstatálhatók, az összlakosságra nézve nem nagy jelentőségűek.

Az ezekre vonatkozó részletes adatok a következőkben vannak összeállítva:

	Száz 20 éven túli férfi közt van				Száz 15 éven túli nő közt van			
	nőtlen	házas	özvegy	elvált	nőtlen	házas	özvegy	elvált
Vidéken	25.70	69.28	4.94	0.08	16.93	67.61	15.35	0.11
27 magyar városban	34.60	60.58	4.62	0.20	28.14	54.55	16.99	0.32
Budapesten	39.43	55.36	4.10	0.46	40.35	43.27	15.26	0.64

2. Családi állapot korosztályok szerint.

A családi állapot és a kor összefüggését illető vizsgálatnál a még fel nem nőtt személyek száma azon határig, melynél a családalapítás lehetősége kezdődik, szintén kiküszöbölhető. Ha e határt férfiaknál a 20-dik, nőknél a 15-dik életévvel jelöljük meg, akkor a népesség a családi állapot szerint következőképen oszlik el:

Korcsoport	Férfi népesség:				Százalékokban			
	nemházas	Abszolút számok házas	özvegy	elvált	nemházas	házas	özvegy	elvált
20—25	23.195	1.260	17	—	93.87	5.10	0.06	—
25—30	16.121	9.894	153	23	60.98	37.42	0.58	0.09
30—35	8.201	15.257	356	83	34.14	63.51	1.48	0.35
35—40	4.360	14.398	468	128	22.43	74.08	2.41	0.66
40—45	2.615	11.673	534	144	17.43	77.79	3.56	0.96
45—50	1.592	9.850	591	82	13.09	81.02	4.86	0.68
50—55	1.038	7.217	695	92	11.35	78.92	7.60	1.01
55—60	600	4.666	629	65	10.04	78.05	10.52	1.09
60-on túl	898	7.364	2.597	78	8.17	66.96	23.61	0.71

Korcsoport	Női népesség:				Százalékokban			
	nemházas	Abszolút számok házas	özvegy	elvált	nemházas	házas	özvegy	elvált
15—20	26.675	1.130	39	2	95.11	4.02	0.14	0.01
20—25	20.373	8.474	263	116	68.94	28.68	0.89	0.39
25—30	10.713	14.181	768	158	41.43	54.84	2.97	0.61
30—35	6.769	15.287	1.740	262	28.01	63.24	7.20	1.08
35—40	3.675	12.607	2.398	240	19.42	66.63	12.68	1.27
40—45	2.211	10.014	2.987	107	14.41	65.24	19.46	0.70
45—50	1.497	6.913	3.053	136	12.90	59.54	26.30	1.17
50—55	1.109	5.425	3.733	93	10.66	52.13	35.86	0.89
55—60	646	2.703	3.053	32	9.94	41.60	46.98	0.49
60-on túl	1.190	3.436	10.221	64	7.96	22.97	68.34	0.43

Ha figyelmünket először a házásokra fordítjuk, úgy mindenekelőtt azon már különben is általánosan ismert különbség tűnik szemünkbe, mely a férfiak és nők házassági gyakorisága tekintetében az egyes korcsoportokban fennáll. A 20—25 éves férfiak között a nők aránya egész jelentéktelen: a 25 év eltelte után a házasság gyakorisága a 40-ik évig gyorsan, azután az 50-dikig sokkal lassabban növekszik, és miután a házas férfiak maximuma a 45—50 éves korban el van érve, arányuk az özvegyek és elváltak nagyobb gyakorisága következtében tetemesen súlyos. A női nemnél a 15—20 évi korosztályban még csak 4°/_o van férjnél; azonban a következő évtődben már negyedrészüknél több él házasságban. A 30-ik évtől a 45-ig terjedő 3 évtődben a női lakosságnak körülbelül kétharmada van férjnél és még 55—60 éves korukban is 42°/_o, de e korban a legnagyobb része már özvegy. A 60 éven felüli nők osztályában 23°/_o van férjnél, 68°/_o-nál több özvegy.

Itt még azon körülményre kell figyelmünk, hogy a házasság maximuma férfiaknál 81°/_o, ellenben a nőknél csak 66°/_o. Míg tehát a férfiaknál van olyan korcsoport, melyben az összes egyének negyötödénél több él házasságban, addig

a férjes nők arányszáma egy korosztályban sem tesz ki az összes lakosság két-harmadánál többet. E föltűnő tény annak következménye, hogy már a 35—40 évtől kezdve azon esetek válnak igen gyakoriakká, melyekben a nők férjeik halála által özvegyekre jutnak, úgy, hogy a 60-ik éven túl a nőknek több mint két-harmada özvegy, míg a férfiaknak alig egy negyedrésze vesztette feleségét. Végül még említendő, hogy az elváltak aránya a nőknél magasabb, mint a férfiaknál.

Ha ez adatokat az 1881-iki év adataival hasonlítjuk össze, úgy nagyobb változást nem vehetünk észre. A házásokra vonatkozó adatok a két utolsó népszámlálás eredményei szerint a következők:

Korcsoport	Házass férfiak		Férjes nők	
	1881	1891	1881	1891
15—20	—	—	4·24	4·02
20—25	6·47	5·10	27·95	28·68
25—30	35·11	37·42	52·99	54·84
30—35	60·92	63·51	63·28	63·24
35—40	73·28	74·08	68·27	66·63
40—45	77·85	77·79	63·93	65·24
45—50	79·22	81·02	57·75	59·54
50—55	77·97	78·92	50·27	52·13
55—60	77·99	78·05	43·94	41·60
60-on túl	68·77	66·96	24·68	22·97

Az özvegyekre térve át, felemlítjük, hogy százalékos arányuk a (20 éven felüli) férfiaknál 4·10%, a (15 éven felüli) nőknél 15·24%.

Az özvegy asszonyok sokkal nagyobb száma (28.268 özvegy asszony 6.040 özvegy férfi ellenében) abban leli magyarázatát, hogy a két házasság közül a férfi rendszeren az idősebb, tehát halálozási valószínűsége már magában véve nagyobb, a mit a férfinem csekélyebb vitalitása is fokoz. Azonkívül itt még azon körülménynek is van befolyása, hogy özvegy emberek könnyebben kötnek újabb házasságot, mint özvegy asszonyok.

Hogy milyen fokban találhatók özvegyek az egyes korosztályokban, az a következő összeállításból látható:

Korcsoport	Férfi	Nő
15—20	0·03	0·13
20—25	0·06	0·89
25—30	0·58	2·94
30—35	1·47	7·20
35—40	2·42	12·66
40—45	3·57	19·39
45—50	4·90	26·28
50—55	7·58	35·87
55—60	10·58	46·97
60-on túl	23·58	68·34

Az özvegy emberek száma csak az ötvenedik év felé szaporodik nagyobb mértékben, de még a legmagasabb korban sem éri el az összlakosság negyedét; ellenben az özvegy asszonyok gyakorisága már a 30—35 éves korban akkora, mint

az özvegy embereké az 50—55 éves korban és 45—50 éves korban nagyobb, mint a legmagasabb férfikorosztályok özvegyeinél. A 60-ik éven túl három nő közül már kettő özvegy, tehát háromszor annyi, mint a férfiaknál.

Az elvált egyének száma 1.906, még pedig 695 férfi és 1.211 nő. Az elvált nők nagyobb száma abból magyarázható, hogy elvált nők nehezebben kötnek új házasságot, mint elvált férfiak. A kort illetőleg említendő, hogy elvált egyének a magasabb korosztályokban gyakrabban találhatók, mint az alacsonyokban. Az elváltak különben úgy szám szerint, mint viszonylag, nagyon kevesen vannak.

3. Családi állapot kerületek szerint. A vagyonosság befolyása.

A családi állapotnak kerületek szerinti alakulása a lakosságnak összetétele, kereseti és vagyoni viszonyai szerint más-más. Ez eltérés a 49. sz. táblában és a 106. lapon közölt százalékos táblából világosan kitűnik, mivel azonban ezen táblát csak az összlakosság alapján számítottuk ki, az abból nyert számok megítélésükor nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy e százalékos arányokat nagyban befolyásolja az egyes — már a VI. fejezetben tárgyalt — korosztályok létszáma, különösen pedig a gyermeklakosság nagysága, miért is e számok éppenséggel nem használhatók a házasságok gyakoriságának megítélésére; mint leíró jellemvonásoknak azonban ezen adatoknak is van bizonyos értékük. Legyen ezért szabad néhány szóval róluk megemlékeznünk.

A mint már említettük, átlagban a lakosság 58·9⁰/₀-a nőtlen, illetőleg hajadon, 33·3⁰/₀ házas, 7·0⁰/₀ özvegy és 0·4⁰/₀ elvált. A városrészek szerinti eloszlás eltérő; a jobboldalon általában kevesebb a nemházas és több a házas és özvegy egyén, mint a baloldalon, míg az elváltakat illetőleg lényeges különbség nem ismerhető fel. A nemházasoknak nagyobb gyakorisága a baloldalon oly idegen elemek nagyobb bevándorlásától ered, melyek önálló család alapítására nem képesek. Nehezebb azonban az özvegyeknek a jobboldalon észlelhető nagyobb számát kimagyarázni.

Az egyes kerületekre térve át, legyen elegendő annak felelítése, hogy a nemházasok 56·29⁰/₀ (a III. kerületben) és 61·78⁰/₀ között (a Belvárosban), a házasok 29·00⁰/₀ (a Belvárosban) és 37·31⁰/₀ (Kőbányán) között, az özvegyek 4·89 (Kőbányán) és 8·70⁰/₀ (a II. kerületben) között ingadoznak.

Ha csak a felnőtt lakosságra, tehát a 20 éven felüli férfiakra és a 15 éven felüli nőkre szorítkozunk, úgy azt tapasztaljuk, hogy az egész város átlagában a férfiaknak 55⁰/₀-a (ugyanannyi, mint tíz évvel ezelőtt) nő; míg azonban a pesti oldal csaknem másfél százalékkal kevesebbet mutat fel, addig a budai kerületek átlag 60⁰/₀-kal szerepelnek; ellenben a maximumot Ó-Buda és Kőbánya 62—63⁰/₀-kal mutatja, a mely százalékos aránnyal szemben áll 47⁰/₀ a Belvárosban. Egészen hasonló a viszonyok a nőknél. A férjes nők főátlag a két parton 42, illetőleg 46. A szélsőségek itt megint Kőbánya és Ó-Buda 53—55 és a Belváros 33⁰/₀-kal. Ebből látható, hogy a város legjobbmódú és egyszersmind legműveltebb kerületeiben a házassági arány sokkal csekélyebb, mint a szegényebb és kevésbé művelt városrészekben, mely tünetény újra arról tanuskodik, hogy a házassági arány-

Családi állapot kerületenként.
 Familienstand nach Bezirken.
 (Százalektábla a 49. sz. táblához. — *Percentualtafelte zu Tabelle Nr. 49.*)

Kerület — Bezirk	Nemházas — Ledig			Házas — Verheiratet			Üzvegy — Verwitwet			Elvált — Geschieden			Ismeretlen — Unbekannt		
	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>
I.	60 13	54 81	57 29	36 19	31 54	33 70	3 05	12 98	8 35	0 36	0 41	0 89	0 27	0 26	0 27
II.	59 64	53 74	56 48	36 63	31 77	34 04	3 10	13 60	8 70	0 30	0 50	0 41	0 33	0 39	0 37
III.	59 86	52 75	56 29	36 66	35 77	36 21	2 94	10 80	6 89	0 24	0 28	0 26	0 30	0 40	0 35
Összesen jobbpárt Zusamm. rechtes Ufer	59 89	53 84	56 72	36 48	32 89	34 00	3 03	12 52	8 00	0 30	0 40	0 36	0 30	0 35	0 32
IV.	64 62	59 42	61 78	31 51	26 93	29 00	2 74	12 52	8 09	0 61	0 74	0 68	0 52	0 39	0 45
V.	64 39	59 33	61 75	32 73	29 62	31 11	2 29	10 29	6 46	0 27	0 50	0 39	0 32	0 26	0 29
VI.	62 59	57 25	59 80	34 33	31 64	32 93	2 38	10 17	6 44	0 30	0 56	0 44	0 40	0 38	0 39
VII.	63 37	56 75	60 01	33 31	31 26	32 27	2 60	11 14	6 93	0 27	0 44	0 36	0 45	0 41	0 43
VIII.	62 87	53 27	58 09	34 08	33 74	33 91	2 30	12 12	7 19	0 27	0 52	0 39	0 48	0 35	0 42
IX.	61 37	53 99	57 64	35 18	33 93	34 55	2 71	11 31	7 06	0 26	0 39	0 32	0 48	0 38	0 43
X.	58 92	55 56	57 32	38 47	36 05	37 31	2 14	7 90	4 89	0 16	0 32	0 23	0 31	0 17	0 25
Összesen balpárt Zusamm. linkes Ufer	62 80	56 19	59 42	34 02	31 92	32 95	2 45	11 04	6 83	0 29	0 50	0 40	0 44	0 35	0 40
Budapest	62 27	55 74	58 92	34 47	32 11	33 26	2 56	11 31	7 05	0 29	0 48	0 39	0 41	0 36	0 38

szám magasságára nézve a vagy onosság a mérvadó, még pedig oly értelemben, hogy a jobbmódú osztályok nem csak későbbben, de ritkábban is kötnek házasságot, mint a szegények és hogy a szegényebb osztályoknál és azon kerületekben, a hol ezek jobban vannak képviselve, több gyermek található, mint a jobbmódú osztályoknál.

Ez összefüggés világosabb kiemelése végett a következő összeállításban a kerületeket vagy onosságuk foka szerint osztályozzuk, még pedig a cselédek arányszáma szerint. A jegyzetben¹⁾ közölt adatok alapján négy vagy onossági osztályt különböztetünk meg, melyek azután a következő eredményt adják:

A felnőtt lakosság 100—100 egyéne közül házas volt:

	a cselédség százaléka	férfiak közt		nők közt	
		1881	1891	1881	1891
		I.	16·02	48·46	49·60
II.	10·27	55·25	54·69	45·21	41·40
III.	7·05	56·03	57·10	44·37	45·97
IV.	5·50	61·97	62·43	54·17	54·16

A mint látható, a vagy onosság és házassági gyakoriság közötti összefüggés nagyon feltűnő és mind az 1891-iki, mind az 1881-ik évi népszámlálás alapján egészen egyformának mutatkozik.

Az ö z v e g y e k e t illetőleg említendő, hogy azoknak aránya az V., VI. és X. kerületben sokkal csekélyebb, ellenben az I. és II.-dikban jóval magasabb, mint az átlagban. Hogy az elváltak a Belvárosban a leggyakoribbak, Ó-Budán és Kőbányán a legritkábbak, talán azon tapasztalattal lehet kapcsolatban, hogy a válások az úgynevezett magasabb osztályok körében gyakrabban fordulnak elő, mint az alacsony néposztályok közt.

¹⁾ A számítás alapját képező számok, valamint a kerületek csoportosítása a következő:

Kerület	A cselédség százaléka	A házas férfiak arányszáma				
		A házas férfiak		A házas nők		
		1881	1891	1881	1891	
I. csoport	IV.	17·46	44·78	47·07	32·87	32·69
	V.	14·58	52·12	52·13	37·03	37·71
	Átlag	16·02	48·46	49·60	34·95	35·20
II. csoport	VI.	10·27	55·25	54·69	45·21	41·40
III. csoport	I.	8·04	57·65	60·05	43·79	50·23
	VII.	7·71	53·92	53·84	42·66	42·55
	II.	7·18	57·69	60·12	44·74	43·31
	VIII.	6·34	55·25	55·74	41·59	46·86
	IX.	5·99	55·62	55·74	46·06	46·86
Átlag	7·05	56·03	57·10	44·37	45·97	
IV. csoport	III.	3·15	65·81	62·09	54·80	53·31
	X.	7·86	58·14	62·77	53·54	55·01
	Átlag	5·50	61·97	62·43	54·17	54·16

Itt megjegyzendő, hogy a X. kerületet a cselédek nagy arányszáma dacára a legszegényebb osztályhoz soroztuk, mivel e kerületben a nagyszámú gazdasági cselédség emeli az arányszámot.

4. Családi állapot hitfelekezet és nemzetiség szerint.

A főbb hitfelekezetek köreiben fennálló családi viszonyok az 50. sz. táblában, a főbb nemzetiségeké az 51. sz. táblában vannak feltüntetve, még pedig a kor tekintetbevételével. Az eredmények a 107. és 108. lapon levő százalékos táblákban találhatóak, még pedig úgy az egész lakosságra nézve a kor megkülönböztetése nélkül, mint a húsz évesnél idősebb férfi- és tizenöt évesnél idősebb női lakosságra kiszámítva.

Már több ízben konstatáltuk népszámlálási műveinkben, hogy a zsidók között a legtöbb, a reformátusok között ellenben a legkevesebb házas van; e jelenséget az 1891-iki számlálási eredmény a nőket illetőleg megint igazolta, de ezzel szemben a református férfiak házassági aránya csökkent. Ennek megfelelőleg a legényemberek aránya a zsidók között aránylag magas. Az illető hitfelekezetek 100–100 felnőtt személye közül ugyanis van:

	nőtlen	házas	hajadon	férjes
	férfi		nő	
a katolikusok közt . . .	38 80	56 00	41 31	41 52
az ág. evangélikusok közt	42 03	52 05	43 59	38 78
a reformátusok közt . . .	36 92	57 50	40 71	43 95
az izraeliták közt	41 42	53 68	35 48	51 04

E különbségek feltűnőbbek az egyes nemzetiségeknél. Azon körülmény, hogy éppen a fiatalabb, tehát még nem házas nemzedékek magyarosodtak legjobban, okozza, hogy e nemzetiség körében található a legkevesebb házas és a legtöbb nem házas. Ha csak a felnőtt lakosságra szorítkozunk, e jellegzetes vonás természetesen eltűnik és ekkor a házasok minimuma a tótok között található.

Az 50. és 51. sz. tábla bő anyaga elég alkalmat ad azon befolyás közelebbi tanulmányozására, melyet a különböző korviszonyok a házassági arány magasságára az egyes nemzetiségeknél és hitfelekezeteknél gyakorolnak. Azon czéllal, hogy e terjedelmes táblákban tartalmazott főeredményekről könnyebb áttekintést nyujtsunk, azokat a 108. lapon százalékos táblává foglaltuk össze, melyben minden nehézség nélkül pillanthatjuk át a házassági viszonyok alakulását, ötéves korcsoportok szerint, minden hitfelekezet és minden nemzetiség körében nem szerint elkülönítve.

Ha ezen százalékos értékekre egy pillantást vetünk, ez máris a legfontosabb felvilágosítások sorát nyitja meg előttünk, tudomásunkra juttatva a családi élet oly figyelemreméltó viszonyait, a melyek körülöttünk lebonyolulnak a nélkül, hogy róluk, a míg a statisztikai megfigyelést segítségül nem hívjuk, bármi sejtélemmel birhatnánk.

A férfiaknál látjuk ugyanis, hogy a keresztény hitfelekezetek viselkedése meglehetősen megegyező, míg a zsidókat a fiatalabb években csekélyebb, azután sokkal magasabb házassági arány jellemzi. Még feltűnőbb e jelenség a nőknél, kik közül a férjezett zsidó asszonyok minden korcsoportban körülbelül tíz százalékkal számosabbak, mint egyéb hitfelekezetek házas asszonyai.

Az özvegyeket és elváltakat illetőleg megjegyzendő, hogy az előbbiek a zsidók között a legrikábbak, utóbbiak pedig azon hitfelekezetek körében a leggyakoribbak, melyek az elválás útjába legkevesebb akadályt gördítenek, t. i. a két protestáns felekezettel.

A nemzetiségeket illetőleg észrevehető, hogy a németek között a házasságok gyakorisága a legmagasabb, a tótok között a legalacsonyabb. Özvegy a németek között feltűnően sok van, elvált a tótok között van legkevesebb.

A férfilakosság családi állapota hitfelekezet és nemzetiség szerint.

Familienstand der männlichen Bevölkerung nach Confession und Nationalität.

(Százaléktábla. — Percentualtabelle.)

Hitfelekezet, nemzetiség Confession, Nationalität	Az összlakosságból Unter der gesammten Bevölkerung					A 20 éven felüli lakosságból Unter der über 20 jährigen Bevölkerung				
	nem házas Ledig	házas Ver- heirathet	özvegy Ver- witwet	elvált Geschie- den	ismeretl. Unbe- kannt	nem házas Ledig	házas Ver- heirathet	özvegy Ver- witwet	elvált Geschie- den	ismeretl. Unbe- kannt
a) Hitfelekezet szerint. — Nach Confession.										
Róm. kath., Röm. Kathol.	61·50	35·23	2·71	0·23	0·33	38·80	56·00	4·31	0·36	0·53
Ág. hitv. evang., Protestant. A.C.	61·60	34·46	2·72	0·63	0·59	42·03	52·05	4·07	0·96	0·89
Helvét, Reformirte	57·52	38·73	2·59	0·59	0·57	36·92	57·50	3·86	0·89	0·83
Izraelita, Israeliten	65·97	31·18	2·09	0·26	0·50	41·42	53·68	3·58	0·46	0·86
Összesen, Insgesamt	62·27	34·47	2·56	0·29	0·41	39·43	55·36	4·10	0·46	0·65
b) Nemzetiség szerint. — Nach Nationalität.										
Magyar, Ungarn	66·28	31·03	2·05	0·29	0·35	42·26	53·13	3·51	0·50	0·60
Német, Deutsche	54·28	41·14	3·81	0·31	0·46	32·12	61·08	5·65	0·46	0·69
Tót, Slovaken	57·79	38·84	2·52	0·16	0·69	43·42	52·09	3·36	0·21	0·92
Összesen, Insgesamt	62·27	34·47	2·56	0·29	0·41	39·43	55·36	4·10	0·46	0·65

A női népesség családi állapota hitfelekezet és nemzetiség szerint.

Familienstand der weiblichen Bevölkerung nach Confession und Nationalität.

(Százaléktábla. — Percentualtabelle.)

Hitfelekezet, nemzetiség Confession, Nationalität	Az összlakosságból Unter der gesammten Bevölkerung					A 15 éven felüli lakosságból Unter der über 15 jährigen Bevölkerung				
	nem házas Ledig	házas Ver- heirathet	özvegy Ver- witwet	elvált Geschie- den	ismeretl. Unbe- kannt	nem házas Ledig	házas Ver- heirathet	özvegy Ver- witwet	elvált Geschie- den	ismeretl. Unbe- kannt
a) Hitfelekezet szerint. — Nach Confession.										
Róm. kath., Röm. Kathol.	56·02	31·12	12·15	0·35	0·36	41·31	41·52	16·21	0·48	0·48
Ág. hitv. evang., Protestant. A.C.	56·08	30·19	12·21	0·90	0·62	43·59	38·78	15·69	1·15	0·76
Helvét, Reformirte	53·81	34·24	10·58	1·02	0·35	40·71	43·95	13·58	1·31	0·45
Izraelita, Israeliten	55·48	35·23	8·44	0·55	0·30	35·48	51·04	12·25	0·80	0·43
Összesen, Insgesamt	55·74	32·11	11·81	0·48	0·36	40·35	43·27	15·26	0·64	0·48
b) Nemzetiség szerint. — Nach Nationalität.										
Magyar, Ungarn	60·59	29·63	8·96	0·50	0·32	44·40	41·80	12·64	0·72	0·44
Német, Deutsche	45·31	37·37	16·46	0·46	0·40	30·82	42·27	20·82	0·58	0·51
Tót, Slovaken	50·60	33·76	14·65	0·33	0·66	42·32	39·42	17·11	0·38	0·77
Összesen, Insgesamt	55·74	32·11	11·31	0·48	0·36	40·35	43·27	15·26	0·64	0·48

Házások és özvegyek arányszáma hitfelekezet és kor szerint.
 Procentsatz der Verheiratheten und Verwitweten nach Confession und Alter.

Korcsoport Altersklasse	Róm. kath. Röm. Kathol.		Ág. evang. Protest. A. C.		Helvét Reformirte		Izraelita Israeliten		Általában Ueberhaupt	
	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.
	a) Házások. — Verheira hete.									
15—20	0·11	4·23	0·20	4·07	0·30	4·78	0·12	3·08	0·13	4·02
20—25	6·54	26·50	4·27	24·91	4·91	27·33	2·35	37·75	5·13	28·65
25—30	39·10	52·20	33·72	46·59	43·22	51·74	31·88	69·35	37·59	54·96
30—35	63·45	61·45	58·75	57·34	68·12	63·40	64·41	74·12	63·77	63·43
35—40	73·36	64·07	76·22	61·31	76·79	66·73	75·63	80·69	74·28	66·75
40—45	76·41	63·25	74·11	58·83	80·77	65·55	83·52	77·27	77·90	65·46
45—50	79·68	57·35	78·69	54·80	81·17	54·51	87·51	73·05	81·04	59·64
50—55	76·66	48·21	80·26	44·52	77·91	53·75	85·42	67·59	79·04	52·08
55—60	76·74	39·32	77·57	37·61	74·67	35·62	82·76	54·27	78·02	41·62
60-on felül — über 60 J.	67·09	34·50	48·26	18·68	63·62	17·17	71·90	33·37	67·05	22·98
Ismeretlen — Unbek.	36·50	15·78	60·00	40·00	50·00	37·50	33·33	54·16	30·20	26·54
Összesen — Zusammen	35·23	31·12	34·46	30·19	38·73	34·24	31·18	35·23	34·47	32·11
b) Özvegyek. — Verwitwete.										
15—20	0·04	0·14	0·06	0·23	0·05	0·15	0·01	0·08	0·03	0·13
20—25	0·06	1·03	0·11	1·19	0·10	0·66	0·04	0·45	0·06	0·89
25—30	0·65	2·95	0·70	3·80	0·88	3·68	0·20	22·05	0·58	2·94
30—35	1·66	7·50	1·69	7·95	1·53	8·01	0·69	5·23	1·47	7·20
35—40	2·69	13·02	2·60	13·22	2·66	13·37	1·27	10·49	2·42	12·66
40—45	4·05	20·62	3·23	22·32	3·79	16·12	1·93	14·95	3·57	19·39
45—50	5·27	27·52	5·18	28·34	4·35	27·19	3·84	20·04	4·90	26·28
50—55	7·83	38·27	8·55	40·21	8·51	35·43	6·34	26·18	7·58	35·87
55—60	11·42	47·22	9·11	47·42	10·81	55·67	8·61	42·02	10·58	46·97
60-on felül — über 60 J.	24·52	69·40	22·92	70·61	27·88	72·76	20·87	62·32	23·58	68·34
Ismeretlen — Unbek.	—	13·15	—	40·00	—	12·50	—	—	—	11·50
Összesen — Zusammen	2·71	12·15	2·72	12·21	2·59	10·58	2·09	8·44	2·56	11·31

Házások és özvegyek arányszáma nemzetiség és kor szerint.
 Procentsatz der Verheiratheten und Verwitweten nach Nationalität und Alter

Korcsoport Altersklasse	Magyar — Ungarn		Német — Deutsche		Tót — Slovaken		Általában Ueberhaupt	
	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.	férfi männl.	nő weibl.
	a) Házások. — Verheirathete.							
15—20	0·09	3·99	0·09	4·01	0·67	4·73	0·13	4·02
20—25	4·58	28·66	5·78	30·24	7·75	24·16	5·13	28·65
25—30	36·21	54·43	42·69	59·28	38·33	46·91	37·59	54·96
30—35	63·47	62·67	65·45	67·65	62·05	54·32	63·77	63·43
35—40	75·44	66·32	63·10	69·38	67·71	58·30	74·28	66·75
40—45	78·43	64·85	77·90	68·65	73·48	56·03	77·90	65·46
45—50	81·12	58·52	82·45	62·57	73·27	51·85	81·04	59·64
50—55	79·39	51·18	80·58	54·18	72·47	46·94	79·04	52·08
55—60	77·07	39·93	79·72	44·06	73·72	36·56	78·02	41·62
60-on felül — über 60 J.	65·66	21·89	68·51	24·34	66·91	19·45	67·05	22·98
Ismeretlen — Unbek.	39·34	26·76	38·88	24·13	25·00	22·22	30·20	26·54
Összesen — Zusammen	31·03	29·63	41·14	37·37	38·84	33·76	34·47	32·11
b) Özvegyek. — Verwitwete.								
15—20	0·02	0·10	0·07	0·19	0·09	0·68	0·03	0·13
20—25	0·04	0·87	0·15	0·91	0·06	1·13	0·06	0·89
25—30	0·56	3·00	0·79	2·75	0·48	3·54	0·58	2·94
30—35	1·43	7·22	1·64	6·88	1·48	8·53	1·47	7·20
35—40	2·33	12·61	2·19	12·68	4·10	14·77	2·42	12·66
40—45	3·57	19·90	3·83	17·75	3·13	23·51	3·57	19·39
45—50	4·67	26·79	5·10	25·09	5·72	29·23	4·90	26·28
50—55	7·56	36·99	7·40	34·63	7·92	31·55	7·58	35·87
55—60	10·55	48·29	10·56	46·02	12·28	48·22	10·58	46·97
60-on felül — über 60 J.	23·80	69·58	23·11	67·54	20·20	67·87	23·58	68·34
Ismeretlen — Unbek.	—	9·85	—	10·34	—	33·33	—	11·50
Összesen — Zusammen	2·05	8·96	3·81	16·46	2·52	14·65	2·56	11·31

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Házassági viszonyok.

(V. ö. az 52. sz. táblát és a 111. lapon levő százalékos táblát.)

A házassági viszonyok összeírására a lakásborítékokat használtuk fel, melyek ugyanis a lakásra vonatkozó különféle statisztikai adatokon kívül ekkor tartalmaztak első ízben kérdéseket a házasfelek kora és vallása, a házasság tartama, a házasságból született és még életben levő gyermekek felől. Az ily módon összegyűjtött gazdag anyag, mely hivatva lesz az eddig hozzáférhetetleneknek tekintett viszonyok homályát különféle szempontból kellő statisztikai világitásba helyezni, — Budapest születési viszonyairól szóló külön közlemény tárgyát fogja képezni, a melyben az ezekre vonatkozó anyagot teljes kiterjedésében fogjuk közölni. Az előtünk fekvő népszámlálási műbe tisztán csak a leíró eredményeket, t. i. a házaspárok korviszonyait vettük fel és itt is korcsoportok szerinti összefoglalásra szoritkozunk, mely az 52. sz. táblában van közölve, míg a többi részleteket illetőleg a fent említett behatóbb közleményre kell utalnunk.

A népszámlálás napján fennálló házasságok korviszonyai az 52. sz. táblában 71.800 házaspárról vannak kimutatva. Az összeirt házaspárok férfi és női összegével hasonlítván össze, körülbelül 10.000 házaspár hiányzik, a mennyiben az egyénekenkénti számlálás 81.650 házaspárt és 80.211 házaspárt eredményezett. A különbség onnét ered, hogy a számlálás pillanatában a házaspárok jelentékeny részénél csak az egyik fél vétetett számba, míg a másik, Budapesttől távollevő házaspárt az illető tartózkodási helyen irták össze; az utóbbi esetek a lakásborítékokra nem voltak bevezetendők¹⁾

Az 52. sz. táblában a házaspárok, valamint a férjes asszonyok korviszonyai úgy elkülönítve, valamint a két házaspárt kölcsönös kombinációja szerint vannak kitüntetve. Ha ez adatokat a 48. sz. táblában a Budapesti összeirt házaspárokról és nőkről közölt adatokkal hasonlítjuk össze, úgy minden korcsoportra azon házaspárok számát kapjuk, melyeknek egyik vagy másik fele a számláláskor Budapesttől távol volt.

¹⁾ 1881-ben azon esetek száma, hol az egyik vagy e másik házaspárt egyedül irták össze, 10.937 volt, melyek közül 5487 esetben találták, hogy a férfi neje nélkül és 5450 esetben, hogy a nő férje nélkül lakik. Azóta ez esetek száma kétakörára gyarapodott, a mi a népszám jelentékeny növekedéséből és a lakosság mindig intenzívebb hullámzásából könnyen kimagyarázható.

Az erre vonatkozó összeállítás a következő:

Korcsoport	Az összeírt házassági férfiak száma	A jelenlevő házaspárokból talált férfiak száma	Különbség	Az összeírt férjes nők száma	A jelenlevő házaspárokból talált nők száma	Különbség
0—20	37	3	34	1.140	782	358
20—25	1.260	726	534	8.474	7.339	1.135
25—30	9.894	7.835	2.059	14.181	12.406	1.775
30—35	15.257	13.251	2.006	15.287	13.858	1.429
35—40	14.398	12.467	1.931	12.607	11.610	997
40—45	11.673	10.652	1.021	10.014	8.999	1.015
45—50	9.850	9.043	807	6.913	6.533	380
50—55	7.217	6.796	421	5.426	4.852	574
55—60	4.666	4.337	329	2.703	2.475	228
60—65	3.310	3.090	220	1.926	1.660	266
65—70	2.116	1.917	199	902	784	118
70—75	1.309	1.120	189	432	355	77
75—80	457	406	51	124	110	14
80—85	133	121	12	42	33	9
85—90	35	35	—	10	4	6
90—100	4	1	3	—	—	—
Ismeretlen	34	—	34	30	—	—
Összesen	81.650	71.800	9.850	80.211	71.800	8.411

Ez összeállításból mindenekelőtt látható, hogy úgy az itt összeírt házassági férfiak, valamint a férjes nők száma nagyobb mint az összeírt házaspároké, hogy azonban a különbség a férfiaknál nagyobb mint a nőknél. E körülmény magyarázatát minden valószínűség szerint abban leli, hogy itt többnyire oly esetekről van szó, melyekben nem itt letelepedett férfiak feleségei vannak távol, hanem nem-budapesti házasságok férjeit írták össze Budapesten.

Mivel azonban itt két ellentétes tényezőről lehet szó, a fentebbi összeállításból nem ítélt meg, mily súlylyal lép fel mindegyik.

A mi most a fennálló házasságok két felének korviszonyait illeti, úgy a következő összeállítás szolgál felvilágosítással.

Házasságban élő férfiak és nők közül volt:

	férfi	nő
20 éven alúli	0·01%	1·09%
20—25 éves	1·01 »	10·22 »
25—30 »	10·91 »	17·28 »
30—35 »	18·46 »	19·30 »
35—40 »	17·36 »	16·17 »
40—45 »	14·83 »	12·53 »
45—50 »	12·60 »	9·10 »
50—55 »	9·46 »	6·76 »
55—60 »	6·04 »	3·45 »
60—65 »	4·30 »	2·31 »
65—70 »	2·67 »	1·09 »
70—75 »	1·56 »	0·50 »
75—80 »	0·57 »	0·16 »
80—85 »	0·17 »	0·04 »
85—90 »	0·05 »	0·00

A korkombinációt illetőleg a 111. lapon közölt két százalékos tábla nyújtja a közelebbi részleteket. E táblákban egyrészt a férfiak, másrészt a nők korcsoport-

Házaspárok korkombinációja. — Alterscombination der Ehepaare.

(Százaléktábla. — Percentualtabelle.)

A) Férjek kora a nők korával kombinálva.

A) Alter der Männer, mit jenem der Frauen combinirt.

Férjek kora Alter der Männer	Nők kora — <i>Alter der Frauen</i>													össz. zus.
	-20	20-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	65-70	70-		
-25	10.8	57.7	22.4	6.3	2.0	0.6	0.1	0.1	—	—	—	—	100%	
26-30	5.8	40.6	38.1	12.0	2.6	0.6	0.3	0.0	0.0	0.0	—	—	100%	
31-35	1.4	19.2	37.6	31.3	7.4	2.1	0.7	0.2	0.1	0.0	—	—	100%	
36-40	0.4	6.7	22.3	35.4	26.2	6.2	2.1	0.5	0.2	0.0	—	—	100%	
41-45	0.1	2.3	9.2	24.8	32.4	22.6	6.1	2.0	0.4	0.1	—	—	100%	
46-50	0.0	0.8	3.9	12.1	25.3	29.9	20.1	5.8	1.6	0.4	0.1	—	100%	
51-55	0.0	0.4	1.5	5.4	13.0	25.6	28.6	20.2	3.8	1.2	0.3	—	100%	
56-60	0.0	0.3	0.8	3.1	7.4	14.6	24.4	28.3	15.9	3.9	0.9	0.4	100%	
61-65	—	0.1	0.4	1.9	4.0	9.0	13.9	28.5	21.7	16.6	2.9	1.0	100%	
66-70	—	0.0	0.6	1.0	2.6	4.4	8.7	17.4	22.4	24.8	14.7	3.4	100%	
70-	—	—	0.3	0.8	1.7	3.0	6.0	11.8	12.6	21.1	20.0	22.7	100%	
össz. — zus.	1.1	10.2	17.3	19.3	16.2	12.5	9.1	6.8	3.4	2.3	1.1	0.7	100%	

B) Nők kora a férjek korával kombinálva.

B) Alter der Frauen, mit jenem der Männer combinirt.

Nők kora Alter der Frauen	Férjek kora — <i>Alter der Männer</i>												össz. zus.
	-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-65	66-70	70-		
-20	10.1	58.3	23.9	5.8	1.0	0.5	0.1	0.3	—	—	—	100%	
21-25	5.8	43.3	34.6	11.4	3.3	1.0	0.4	0.2	0.0	—	—	100%	
26-30	1.3	24.1	40.1	22.5	7.9	2.8	0.8	0.3	0.1	0.1	—	100%	
31-35	0.3	6.7	29.9	31.9	19.0	7.9	2.7	1.0	0.4	0.1	0.1	100%	
36-40	0.1	1.8	8.5	28.1	29.7	19.7	7.6	2.8	1.1	0.4	0.2	100%	
41-45	0.0	0.5	3.2	8.5	26.8	30.1	19.3	7.0	3.1	0.9	0.6	100%	
46-50	0.0	0.3	1.4	3.9	10.0	27.9	29.5	16.2	6.6	2.6	1.6	100%	
51-55	0.0	0.0	0.6	1.3	4.5	10.9	28.3	25.3	18.2	6.8	4.1	100%	
56-60	—	0.0	0.6	0.8	1.7	5.7	10.5	27.8	27.0	17.3	8.6	100%	
61-65	—	—	0.2	0.4	0.9	1.9	5.0	10.2	31.0	28.9	21.5	100%	
66-70	—	0.1	0.2	0.1	0.6	0.7	2.5	5.0	11.5	36.1	43.2	100%	
70-	—	—	—	0.2	—	0.8	1.0	3.0	6.0	12.9	76.1	100%	
össz. — zus.	1.0	10.9	18.4	17.4	14.8	12.6	9.6	6.0	4.3	2.7	2.3	100%	

jait hoztuk a másik házaspár korviszonyaival kombinációba. Ebből kivehető, hogy a 25 éven aluli férfiak többnyire egykorú, a 25 éven felüliek pedig többnyire átlag öt évvel fiatalabb nőkkel kötnek házasságot.¹⁾ Ennek ellenkezője áll a nőkről, kik közt azon házasságok leggyakoribbak, melyekben a férj a legközelebbi magasabb korosztályban áll. A következő felsorolásból kiviláglik, hogy a férfiak csak a legifjabb korban (különösen 25 éven innen) kötnek házasságot idősebb nőkkel, hogy azonban az idősebb nők aránya annál kisebb (még pedig rohamosan fogyva), minél idősebb a férj. Hasonlóképen vesznek el a férfiak emelkedő koraikkal mindig gyakrabban fiatalabb nőket. Másként tűnnek fel a viszonyok, ha a nőkből indulunk ki. A nőknek velük egykorú férfiakkal való házassági aránya ugyanis átlag nem több 25—30%-nál, míg az idősebb férfiak arányszáma a legfiatalabb nőknél nagyon jelentékeny, azután pedig mindig jobban fogy, úgy, hogy a 60 éven túl már a házasságok felénél a férfi egykorú a nővel vagy nála fiatalabb.

100—100 házasság között volt ugyanis:

Olyan házasság, melyben	fiatalabb	egykorú	idősebb
	nőkkel voltak házasságban		
25 éven aluli férfiak	—	68·5	31·5
26—30 éves »	46·4	38·1	15·5
30—35 » »	58·2	31·3	10·5
35—40 » »	64·8	26·2	9·0
40—45 » »	68·8	22·6	8·6
45—50 » »	72·0	20·1	7·9
50—55 » »	74·5	20·2	5·3
55—60 » »	78·9	15·9	5·2
60—65 » »	79·5	16·6	3·9
65—70 » »	81·9	14·7	3·4
70 éven túli »	77·3	22·7	—
Olyan házasság, melyben	fiatalabb	egykorú	idősebb
	férfiakkal voltak házasságban		
20 éven aluli nők	—	—	100·0
20—25 éves »	—	5·8	94·2
25—30 » »	1·3	24·1	74·6
30—35 » »	7·0	29·9	63·1
35—40 » »	10·4	28·1	61·5
40—45 » »	12·2	26·8	61·0
45—50 » »	15·6	27·9	56·5
50—55 » »	17·3	28·3	54·4
55—60 » »	19·3	27·8	52·9
60—65 » »	18·6	31·0	50·4
65—70 » »	20·7	36·1	43·2
70-en túl »	23·9	76·1	—

¹⁾ A népszámlálás által nyert koradatok nem vonatkoznak a házasságkötés idejére, hanem a számlálás időpontjára. Mivel azonban a két házaspár korkülönbsége mindig ugyanaz marad, a számlálás által nyert eredmények a házasságkötés időpontjára nézve is érvényeseknek tekinthetők.

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Szellemi és testi fogyatkozások.

(V. ö. az 53—57. sz. táblákat.)

1. Vakok, siketnémák, elmebetegek és hülyék.

A népszámlálások által összeírt szellemi és testi fogyatkozások: vakság, siketnémaság, elmebajok és hülyeség.

Azon gyakoriság, melylyel ily fogyatkozások Budapesten, de általában minden nagyvárosban található, egyáltalában nem engednek általános érvényességű következtetést, mivel a fővárosokban létező intézetek az említett fogyatkozásokban szenvedő egyének rendkívüli odatódulását okozzák; Budapestre nézve ez már az 53. sz. táblából látható, mely ezen fogyatkozásoknak kerületek szerinti előfordulását mutatja ki, — elválasztván a családban lakókat az intézetekben elhelyezettektől — mi mellett a VI. kerület nagyszámú vak egyénei az ott levő vakok intézetére, a siketnémáknak nagy száma a VII. kerületben levő izraelita siketnéma-intézetre és az I., II. és VI. kerület elmebetegjei az ott levő gyógyintézetekre vezetendők vissza. Az említett tábla megkülönbözteti ugyan az intézetekben ápolt betegeket az azokon kívül levő személyektől, de ez utóbbiaknak száma sem hozható összefüggébe a népesség számával, mivel az intézetekben a fővárosi lakossághoz tartozó fogyatékosoknak egy része is el van helyezve.

Az összeírottak száma:

	1881	1891
vak	489	459
siketnéma	312	440
hülye	222	239
elmebeteg	1.157	1.609
összesen	2.180	2.747

Az utolsó évtized folyamán ennél fogva az elmebajosok száma legjobban gyarapodott, a mi azonban egyszerűen abból magyarázható, hogy a VI. kerületben az állam új intézetet alapított gyógyithatallan elmebetegek számára, melyben a számlálás pillanatában 259 beteg tartózkodott az ország minden részéből. Daczára annak, hogy a fővárosban nagy intézetek vannak szellemi és testi fogyatkozásokban szenvedők számára, úgy mégis jelentékeny azoknak száma, kik nincsenek intézetben elhelyezve (különösen vakok és siketnémák). Volt ugyanis:

	családban	Intézetekben
vak	370	89
siketnéma	348	92
elmebeteg	212	1397
hülye	193	46
összesen	1123	1624

A nemet illetőleg megjegyzendő, hogy a férfinem minden fogyatkozáshoz a legnagyobb kontingenst szolgáltatja; de a különböző fogyatkozásoknál a nemi arány nagyon különböző. 1000—1000 nőre jut ugyanis:

a vakoknál	1416 férfi
a siketnémáknál	1366 »
az elmebetegeknél	1241 »
a hülyéknél	1747 »
átlag	1326 férfi.

Ennélfogva valószínűnek látszik, hogy a férfinem, valamint születésekor inkább van veszélyeztetve és nagyobb halálozás is fenyegeti, úgy szellemi és testi fogyatkozásoknak is inkább van kitéve, mint a női nem.

A fent említett okból a hitfelekezeti és nemzetiségi szerinti eloszlásnak sem tulajdoníthatunk nagyobb jelentőséget. Különösen felemlítendő, hogy a zsidó siketnémák aránylag nagy száma az itt létező Izraelita siketnémák intézetére vezetendő vissza. Arra szoritkozunk, hogy itt néhány fontosabb adatot ismételjünk. Volt tudniillik:

	katholikus	ág. evang.	református	zsidó
vak	271	25	35	123
siketnéma	214	8	14	197
elmebeteg	890	116	164	318
hülye	125	10	17	85

Továbbá a nemzetiséget illetőleg:

	magyar	német	tót
vak	275	143	30
siketnéma	306	103	11
elmebeteg	1055	373	67
hülye	151	76	6

A családi állapotot illetőleg megjegyzendő, hogy testi vagy szellemi fogyatkozások a házasságkötés lehetőségére nagy befolyást gyakorolnak. Legkönnyebben még vakok kötnek házasságot, sokkal ritkábban siketnémák és hülyék. Aránylag magas azon elmebetegek arányszáma, kik házasságot kötöttek, a mi azon körülményből magyarázható, hogy elmebetegségek többnyire az élet későbbi folyamában, tehát oly időben szoktak fellépni, a mikor a népesség legnagyobb része már megházasodott.

Ha az összes fogyatkozásokban szenvedők számából a húsz éven aluliakat kiválasztjuk és ha a házasokat az özvegyekkel (mint szintén megelőzőleg házasságban élt egyénekkel) összefoglaljuk, úgy a házasoknak és özvegyeknek következő százalékos arányszámát találjuk:

	férfi %	nő %
vakok közt	64·9	72·3
elmebetegek közt	39·2	54·2
siketnémák közt	23·9	26·6
hülyék közt	12·0	11·1

A műveltségi fokot illetőleg megjegyzendő, hogy a legtöbb irástudó az elmebetegek és siketnémák közt, a legkevesebb a hülyék közt található; tud ugyanis írni és olvasni:

az elmebetegek közül	70 3
a siketnémák »	47 0
a vakok »	38 1
a hülyék »	29 7

A fogyatkozásokban szenvedők kora az 55. sz. táblában van kimutatva. Ha ez adatokat évtödökre foglaljuk össze, úgy következő eredményre jutunk:

Korcsoport	Vak	Siketnéma	Elmebeteg	Hülye
0—5	6	17	1	6
6—10	12	63	7	29
11—15	47	121	21	43
16—20	54	51	52	41
21—25	25	50	133	27
26—30	22	36	228	17
31—35	27	21	257	21
36—40	19	15	249	7
41—45	28	11	184	13
46—50	23	8	159	4
51—55	25	12	144	11
56—60	30	7	67	5
61—65	25	8	42	2
66—70	30	5	23	5
71—75	36	4	18	1
76—80	27	4	8	—
80-on túl	19	2	2	1

Az egyes fogyatkozások fellépése a korról szoros összefüggésben áll. A vakság és az elmebajok oly fogyatkozások, melyek — az előbbi nagyrészt, az utóbbi kizárólag — megszerzetnek. Ebből magyarázható, hogy számuknak az emelkedő korról emelkedniök kell. A 10—20 éves vakok feltűnő magas számát a Vakok intézetében nevelt, főleg máshonnan való gyermekek és fiatal korú egyének okozzák. A magasabb korról fogy a vakok száma. Mivel az egész lakosságban a magasabb korcsoportok létszáma szükségképen mindig csökken, a vakoknak ellenkezőleg gyarapodó száma annak bizonyítéka, hogy a vakság — a mennyiben nem veleszületett — a magasabb korban mindig gyakrabban lép föl. Az elmebántalom oly fogyatkozás, mely csak későbbi években tör ki, a mikor az agy működése fokozottabb; a Budapesten összeirt elmebajosok többsége a 20. és 55. év között volt: az elmebajoknak a magasabb korosztályokban való fogyása következménye annak, hogy a betegség hosszabb tartamával mindig jobban és jobban fenyeget a halálos kimenetel.

A két említett fogyatkozással szemben a siketnémaság és hülyeség többnyire veleszületett betegségek, melyeknek gyakorisága ennél fogva az egyes korosztályokban nincs feltűnőbb változásoknak alávetve. A gyermekkor erős létszáma csak az itt létező siketnéma-intézetek következménye, melyekbe az iskolaköteles korban levő gyermekeket idegen helyről is küldik.

1891-ben a testi és szellemi fogyatkozásokban szenvedő egyének foglalkozása is felvételre és az 56. sz. táblában közöltetett. A 2.747 személy közül volt

538, kiknek foglalkozását nem lehetett kipuhatolni, a hol ennél fogva az ellartónak foglalkozása jegyeztetett fel. A következő kimutatásban részletezzük azon egyéneket, kik saját foglalkozásukat vallották be; megjegyzendő azonban, hogy a foglalkozásnak a számlálólapokra való feljegyzését nem vezették keresztül egységes elv szerint, minél fogva az erre vonatkozó eredményeknek nem szabad túlnagy jelentőséget tulajdonítanunk. Míg tudniillik olyanok, kik fogyatékosok által lettek keresetképtelenné és kikkél a fogyatékosok talán a hivatalos következménye volt (pl. az elmebajosoknál), előbbeni foglalkozásukat jegyezték fel, addig más esetekben éppen a szerzett fogyatékosok döntött az illető egyének foglalkozására nézve; az utóbbi esetekben tehát a fogyatékosok a tényleges foglalkozásukat (pl. vak zenészek) nevezték meg.

Az összeírás eredményei a következők:

	Vak	Siketnéma	Elmebeteg	Hülye	Összesen
Östermelés	2	1	76	—	79
Ipar					
Élelmezési ipar	—	1	16	—	17
Ruházati »	1	22	29	—	52
Építő »	1	6	11	—	18
Fonó-szövő »	—	1	6	—	7
Fa »	3	4	12	2	21
Fém »	2	2	12	—	16
Sokszorító »	—	19	—	1	20
Műszer »	—	1	3	—	4
Bőr- és papír »	1	7	4	1	13
Egyéb »	5	11	22	2	40
Összesen	13	74	115	7	209
Közlekedés	—	—	3	—	3
Kereskedelem	2	1	53	—	56
Személyes szolgálat					
Testi szolgálat	6	41	171	15	233
Szellemi »	42	1	55	1	99
Vegyes »	4	—	53	3	60
Összesen	52	42	279	19	392
Egyéb foglalkozás	106	108	731	47	992

Mivel a fogyatékosok száma nem viszonyítható az összlakossághoz, a fentebbi összeállításból nem is vonhatók különös következtetések. Ennél fogva csak azon megjegyzésre szorítkozunk, hogy az elmebajosok között feltűnő nagy számban fordulnak elő gazdászok, napszámosok és cselédek, tehát oly foglalkozások, melyek nem járnak szellemi túlterheléssel. A vakok között a zenészek szerepelnek nagyobb számmal, a siketnémák között napszámosok, cipészek és varrónők, a mi annak bizonyítéka, hogy a létért való küzdelem még a legszegényebb fogyatékosokat is valamely foglalkozás üzésére kényszeríti.

2. Betegek.

Valamint tíz évvel ezelőtt, úgy a népszámlálás alkalmával most is összeírtak a betegek. A betegség fogalmának nagyon tág volta mellett az erre vonatkozó adatoknak nem lehet túlnagy horderőt tulajdonítani, mindazonáltal mégis néhány

érdekes, általános eredmény vezethető le az 53. és 57. sz. táblában közölt adatokból.

A beteg személyek száma 10.509 volt, tehát valamivel kevesebb, mint tíz évvel ezelőtt. A lakosságnak 2°/o-a tehát tél idején betegnek tekintendő, mi mellett megjegyzendő, hogy a jobbpárt kedvezőbb arányszámokat mutat fel, mint a balpárt, tudniillik 1·6°/o-ot 2·3°/o ellenében.

Feltűnő végül az idült betegségek nagy száma. A határon inkább túlhaladtunk, mintsem elmaradtunk mögötte, ha a három hónapig tartó betegségeket tekintjük hevenyeknek és csakis a tovább tartókat idülteknek. Az 57. sz. táblából azonban kitűnik aztán, hogy a tizezer betegnek körülbelül fele hevenybetegségben szenved; a maradék harmadrésznél a betegség tartama nem volt kitüntetve, a többiek azonban olyanokul voltak összeírva, a kik nem csak hónapok, hanem nagyrészt évek óta betegek. Így példának okáért az öt évnél hosszabb idő óta betegségben szenvedők száma ezernél többre rug. Érdekes továbbá azon tünemény, hogy a rövidebb ideig tartó betegségeknel következetesen több férfi található, mint nő; a mint azonban az egy évi betegségi tartam határán túllépünk, mindinkább gyakrabban találni nőbetegeket és pedig eleinte csak 10—20°/o-kal, később azonban majd a teljes felével. A nők tehát a férfiaknál nem csak gyakrabban, hanem sokkal hosszabb ideig is szoktak betegek lenni.

A tíz évvel ezelőtti nyert eredményekkel való megegyezés oly meglepő, hogy itt bizonyára nemcsak véletlenségről lehet szó.

TÁBLÁZATOK.

Tabellen.

Harmadik szakasz.

Demographiai eredmények.

- A népszám és annak elemei.** 27—28. sz. tábla.
Szülohely és illetőség. 29—30. sz. tábla.
Korviszonyok. 31—33. sz. tábla.
Hitfelekezet. 34—36. sz. tábla.
Nemzetiség. 37—38. sz. tábla.
Beszélt nyelvek. 39—42. sz. tábla.
Magyarosodás. 43. sz. tábla.
Műveltségi fok. 44—47. sz. tábla.
Családi állapot. 48—51. sz. tábla.
Házassági viszonyok. 52. sz. tábla.
Testi és szellemi fogyatkozások. 53—57. sz. tábla.

Dritter Abschnitt.

Demographische Ergebnisse.

- Die Bevölkerungsziffer und deren Elemente.** Tab. No. 27—28.
Geburtsort und Heimatsberechtigung. Tab. No. 29—30.
Altersverhältnisse. Tab. No. 31—33.
Confession. Tab. No. 34—36.
Nationalität. Tab. No. 37—38.
Sprachkundigkeit. Tab. No. 39—42.
Magyarisirung. Tab. No. 43.
Bildungsgrad. Tab. 44—47.
Familienstand. Tab. No. 48—51.
Eheverhältnisse. Tab. No. 52.
Geistige und körperliche Gebrechen. Tab. No. 53—57

Összeirt egyének, tényleges népesség

Conscribirte Personen, factische und

Kerület — Bezirk	Összeirt egyének száma Anzahl der conscribirten Personen							A polgári Unter den		
	férő Männer	nő Frauen	össze- sen zusam- men	ebből magánlaká- sokon össze- írt Katona híve Militár in Privat- Wohnun- gen	polgári egyének Civilpersonen			ideigl. jelenlevő zeitw. Anwesende		
					férő Männer	nő Frauen	összesen zusamm.	férő Männ.	nő Fr.	össz. zus.
I.	16185	18223	34408	292	15893	18223	34116	140	189	329
II.	13950	15784	29734	243	13707	15784	29491	184	288	472
III.	14796	14722	29518	41	14755	14722	29477	371	227	598
Összes jobbpárt Zusammen rechtes Ufer . .	44981	48729	93660	576	41355	48729	93084	695	704	1399
IV.	13038	15632	28670	117	12921	15632	28553	332	388	720
V.	18749	20253	39002	64	18685	20253	38938	574	572	1146
VI.	42796	46720	89516	47	42749	46720	89469	757	933	1690
VII.	44720	46041	90761	127	44593	46041	90634	820	991	1811
VIII.	46913	46374	93287	162	46751	46374	93125	819	906	1725
IX.	21394	21785	43179	132	21262	21785	43047	434	518	952
X.	10542	9541	20083	72	10470	9541	20011	156	126	282
Összes balpart Zusammen linkes Ufer . .	198152	206346	404498	721	197431	206346	403777	3892	4434	8326
Budapest	243083	255075	498158	1297	241786	255075	496861	4597	5138	9725
Katona — Militär										
Főösszeg — Hauptsumme										

Részletezés bel- és kültelek szerint¹⁾

I. Beltelek — Intravill.	12772	14960	27732	288	12484	14960	27444	74	122	196
Kültelek — Extrav.	3413	3263	6676	4	3409	3263	6672	66	67	133
II. Beltelek — Intravill.	13743	15555	29298	243	13500	15555	29055	183	287	470
Kültelek — Extrav.	207	229	436	—	207	229	436	1	1	2
III. Beltelek — Intravill.	14227	14233	28460	41	14186	14233	28419	371	225	596
Kültelek — Extrav.	569	489	1058	—	569	489	1058	—	2	2
Össz. jobbpárt Beltelek . Zus. rechtes Ufer Intravill.	40742	44748	85490	572	40170	44748	84918	628	634	1262
Kültelek — Extrav.	4189	3981	8170	4	4185	3981	8166	67	70	137
V. Belt. — Intravill.	16761	18708	35469	63	16698	18708	35406	371	482	853
Kült. — Extrav.	1938	1545	3533	1	1987	1545	3532	203	90	293
VI. A. Belt. — Intravill.	17193	19911	37104	23	17170	19911	37081	408	501	909
B. Belt. — Intravill.	21049	22878	43927	24	21025	22878	43903	305	393	698
Kült. — Extrav.	4554	3931	8485	—	4554	3931	8485	44	39	83
VII. A. Belt. — Intravill.	18051	18511	36562	47	18004	18511	36515	363	439	802
B. Belt. — Intravill.	20963	21666	42629	64	20899	21666	42565	374	460	834
Kült. — Extrav.	5706	5864	11570	16	5690	5864	11554	83	92	175
VIII. A. Belt. — Intravill.	11177	12232	23409	57	11120	12232	23352	269	302	571
B. Belt. — Intravill.	20521	19426	39947	57	20464	19426	39890	388	397	785
C. Belt. — Intravill.	15215	14716	29931	48	15167	14716	29883	162	207	369
IX. Belt. — Intravill.	19663	20435	40098	129	19534	20435	39969	398	498	896
Kült. — Extrav.	1731	1350	3081	3	1728	1350	3078	36	20	56
Összes balpart Beltelek . Zus. linkes Ufer Intravill.	178631	184115	357746	629	173002	184115	357117	3370	4067	7437
Kültelek — Extrav.	24521	22231	46752	92	24429	22231	46660	522	367	889
Budapest Beltelek Budapest Intravillan . .	214373	223863	443236	1201	213172	223863	442035	3998	4701	8699
Kültelek — Extrav.	28710	26212	54922	96	28614	26212	54826	589	437	1026

1) A negyedik kerület egészben beltelek, a tizedik egészben kültelek.

és rendes lakosság, kerületenként.

Wohnbevölkerung, für jeden Bezirk.

egyének közül van <i>Civilpersonen befinden sich</i>									Tényleges polgári népesség			Rendes polgári lakosság		
ideigl. távollévő <i>zeitw. Abwesende</i>			huzam. távollévő <i>dauernd Abwes.</i>			huzamosan jelenlevő <i>dauernd Anwesende</i>			<i>Factische Civil- Bevölkerung</i>			<i>Wohnbevölkerung (Civil)</i>		
B			C			D			D+A			D+B		
férfi <i>Männ.</i>	nő <i>Fr.</i>	össz. <i>zus.</i>	férfi <i>Männ.</i>	nő <i>Fr.</i>	össz. <i>zus.</i>	férfi <i>Männer</i>	nő <i>Frauen</i>	össz. <i>zusamm.</i>	férfi <i>Männer</i>	nő <i>Frauen</i>	össz. <i>zusamm.</i>	férfi <i>Männer</i>	nő <i>Frauen</i>	össz. <i>zusamm.</i>
148	68	217	7	10	17	15597	17956	33553	15737	18145	33882	15746	18024	33770
141	115	256	16	7	23	13366	15374	28740	13550	15662	29212	13507	15489	28996
49	32	81	21	4	25	14314	14459	28773	14685	14686	29371	14363	14491	28854
339	215	554	44	21	65	48277	47789	91066	48972	48498	92465	48616	48004	91620
328	139	467	14	13	27	12247	15092	27339	12579	15480	28059	12575	15231	27806
270	81	351	54	8	62	17787	19592	37379	18361	20164	38525	18057	19673	37730
558	244	802	108	25	133	41326	45518	86844	42083	46451	88534	41884	45762	87646
578	209	787	34	12	46	43161	44829	87990	43981	45820	89801	43739	45038	88777
518	183	701	75	22	97	45339	45263	90602	46158	46169	92327	45857	45446	91303
253	123	376	17	7	24	20558	21137	41695	20992	21655	42647	20811	21260	42071
72	49	121	3	8	11	10239	9358	19597	10395	9484	19879	10311	9407	19718
2577	1028	3605	305	95	400	190657	200789	391446	191549	205223	399772	193234	201817	395051
2916	1243	4159	349	116	465	233934	248578	482512	239521	253716	492237	236850	249821	486671
									14147	—	14147	14147	—	14147
									252668	253716	506384	250997	249821	500818

Specificierung nach Intra- und Extravillan¹⁾

101	60	161	6	10	16	12303	14768	27071	12377	14890	27267	12404	14828	27232
48	8	56	1	—	1	3294	3188	6482	3360	3255	6615	3342	3196	6538
141	115	256	16	7	23	13160	15146	28306	13343	15433	28776	13301	15261	28562
—	—	—	—	—	—	206	228	434	207	229	436	206	228	434
48	32	80	21	4	25	13746	13972	27718	14117	14197	28314	13794	14004	27798
1	—	1	—	—	—	568	487	1055	568	489	1057	569	487	1056
290	207	497	43	21	64	89209	43886	83095	39837	44520	84357	39499	44093	83592
49	8	57	1	—	1	4068	3903	7971	4135	3973	8108	4117	3911	8028
259	80	339	52	7	59	16016	18139	34155	16387	18621	35008	16275	18219	34494
11	1	12	2	1	3	1771	1453	3224	1974	1543	3517	1782	1454	3236
261	97	358	38	9	47	16463	19304	35767	16871	19805	36676	16724	19401	36125
280	140	420	61	12	73	20379	22333	42712	20684	22726	43410	20659	22473	43132
17	7	24	9	4	13	4484	3881	8365	4528	3920	8448	4501	3888	8389
279	80	359	13	3	16	17349	17989	35338	17712	18428	36140	17623	18069	35692
267	107	374	21	9	30	20237	21090	41327	20611	21550	42161	20504	21197	41701
32	22	54	—	—	—	5575	5750	11325	5658	5842	11500	5607	5772	11379
299	96	395	32	8	40	10520	11826	22346	10789	12123	22917	10819	11922	22741
143	56	199	17	9	26	19916	18964	38880	20304	19361	39665	20059	19020	39079
76	31	107	26	5	31	14903	14473	29376	15065	14680	29745	14979	14504	29483
251	119	370	17	7	24	18863	19811	38674	19266	20309	39575	19119	19930	39049
2	4	6	—	—	—	1690	1326	3016	1726	1346	3072	1692	1330	3022
2443	945	3388	291	82	373	166898	179021	345919	170268	183088	353356	169341	179966	349307
134	83	217	14	13	27	23759	21768	45527	24281	22135	46416	23893	21851	45744
2733	1152	3885	334	103	437	206107	222907	429014	210105	227608	437713	208840	224059	432899
183	91	274	15	13	28	27827	25671	53498	28416	26103	54519	28010	25762	53772

1) Der IV. Bezirk liegt ganz im Intravillan, der X. ganz im Extravillan.

A lakosság szülőhely és illetőség szerint.
Die Bevölkerung nach Geburtsort und Heimatsberechtigung.

Megye vagy ország Comitat oder Land	Szülőhely szerint Nach dem Geburtsort			Ezek közt másutt illetékes Von diesen anderwärts als im Geburtsorte zuständig			Illetőségi hely szerint Nach dem Zuständigkeitsort		
	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
	Budapest	86646	104571	191217	5303	5710	11013	111275	129636
Duna balpartja — Linkes Donauufer									
Árva	1986	1797	3783	319	467	786	1755	1442	3197
Bars	1952	2265	4217	311	553	864	1661	1863	3524
Esztergom — Gran	1724	2250	3974	462	557	1019	1361	1818	3179
Hont	1882	2670	4552	382	666	1048	1633	2162	3795
Liptó	1936	2581	4517	387	576	963	1682	2159	3841
Nógrád	3063	3191	6254	673	805	1478	2592	2642	5234
Nyitra — Neutra	5981	5731	11712	1483	1563	3046	4798	4653	9451
Pozsony — Pressburg	4235	4566	8801	1100	1369	2469	3497	3624	7121
Trencsén	2398	2433	4831	490	612	1102	2015	1979	3994
Turóc	841	1140	1981	168	291	459	720	887	1607
Zólyom — Sohl	823	1322	2145	205	295	500	669	1085	1754
Összesen — Zusammen . . .	26821	29946	56767	5980	7754	13734	22383	24314	46697
Duna jobbpartja — Rechtes Donauufer									
Baranya	1557	1372	2929	397	447	844	1305	1044	2349
Fejér — Weissenburg	8658	10729	19387	1950	2422	4372	7171	8958	16129
Győr — Raab	2644	2933	5577	622	755	1377	2269	2429	4698
Komárom — Komorn	3881	5014	8895	946	1303	2249	3223	4033	7256
Moson — Wieselburg	806	636	1442	227	181	408	637	519	1156
Somogy	2515	2036	4551	503	538	1041	2142	1656	3798
Sopron — Oedenburg	2364	2212	4576	539	484	1023	1998	1902	3900
Tolna	3542	3303	6845	942	957	1899	2855	2620	5475
Vas — Eisenburg	3159	2834	5993	533	601	1134	2774	2448	5222
Veszprém	5080	5888	10968	1012	1333	2345	4215	4931	9246
Zala	2312	2359	4671	526	522	1048	1915	2025	3940
Összesen — Zusammen . . .	36518	39316	75834	8197	9543	17740	30604	32565	63169
Duna-Tisza köze Zwischen Donau und Theiss									
Bács-Bodrog	3855	2769	6624	910	866	1776	3151	2149	5300
Csongrád	2110	1692	3802	564	554	1118	1741	1306	3047
Heves	2555	2739	5294	614	803	1417	2144	2138	4282
Jász-Nagykún-Szolnok	2126	1811	3937	434	485	919	1867	1493	3360
Pest-Pilis-Solt-Kiskún	19875	22379	42254	3993	4523	8516	17578	20419	37997
Összesen — Zusammen . . .	30521	31390	61911	6515	7231	13746	26481	27505	53986
Tisza jobbpartja — Rechtes Theissufer									
Abauj-Torna	1829	1815	3644	518	543	1061	1451	1415	2866
Bereg	626	524	1150	147	123	270	519	452	971
Borsod	1816	1619	3435	477	448	925	1475	1325	2800
Gömör	1260	1646	2906	258	333	591	1058	1404	2462
Sáros	1300	1203	2503	391	317	708	977	988	1965
Szepes — Zips	2343	2664	5007	500	662	1162	1968	2150	4118
Ung	691	652	1343	179	146	325	561	563	1124
Zemplén	2196	1880	4076	593	514	1107	1716	1491	3207
Összesen — Zusammen . . .	12061	12003	24064	3063	3086	6149	9725	9788	19513

Megye vagy ország Comitat oder Land	Szülőhely szerint Nach dem Geburtsort			Ezek közt másutt illetékes Von diesen anderwärts als im Geburtsorte zuständig			Illetőségi hely szerint Nach dem Zuständigkeitsort		
	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
Tisza balpartja — Linkes Theissufer									
Békés	1171	858	2029	282	252	534	988	702	1690
Bihar	1990	1444	3434	505	410	915	1642	1183	2825
Hajdu	1008	794	1802	267	217	484	841	664	1505
Máramaros	468	360	828	147	87	234	346	305	651
Szabolcs	1354	996	2350	307	274	581	1118	798	1916
Szatmár	1872	1210	3082	305	247	552	1691	1067	2758
Szilágy	406	285	691	109	54	163	315	261	576
Ugocsa	210	91	301	48	23	71	171	82	253
Összesen — Zusammen . . .	8479	6038	14517	1970	1564	3534	7112	5062	12174
Tisza-Maros szüge — Theiss-Maroswinkel									
Arad	1455	1227	2682	404	397	801	1205	967	2172
Csanád	455	309	764	135	112	247	379	252	631
Krassó-Szörény	914	405	1319	162	148	310	807	307	1114
Temes	1820	1299	3119	449	438	887	1519	999	2518
Torontál	1973	1284	3257	405	395	800	1708	1020	2728
Összesen — Zusammen . . .	6617	4524	11141	1555	1490	3045	5618	3545	9163
Erdély — Siebenbürgen									
Alsó-Fehér — Unter-Weissenburg .	253	129	382	60	37	97	216	102	318
Besztercze-Naszód	120	76	196	23	24	47	103	59	162
Brassó — Kronstadt	235	141	376	52	50	102	209	112	321
Csik	111	128	239	18	17	35	101	123	224
Fogaras	129	65	194	51	11	62	84	58	142
Háromszék	308	174	482	59	26	85	262	162	424
Hunyad	348	206	554	70	69	139	315	164	479
Kis-Küküllő — Klein-Kokelburg .	139	84	223	32	17	49	110	70	180
Kolozs — Klausenburg	852	767	1619	206	173	379	731	667	1398
Maros-Torda	360	221	581	70	44	114	313	202	515
Nagy-Küküllő — Gross-Kokelburg .	280	113	393	32	27	59	262	106	368
Szeben — Hermannstadt	459	279	738	88	101	189	394	211	605
Szolnok-Doboka	290	243	533	54	73	127	248	192	440
Torda-Aranyos	136	142	278	32	52	84	118	98	216
Udvarhely	119	163	282	33	23	56	97	150	247
Összesen — Zusammen . . .	4139	2931	7070	880	744	1624	3563	2476	6039
Fiume és vidéke — Fiume u. Gebiet .									
	86	55	141	28	31	59	68	33	101
Horvát-Szlavonország Kroatien-Slavonien									
Belovár-Kőrös	76	26	102	18	10	28	62	19	81
Lika-Krbava	26	15	41	4	7	11	22	10	32
Modrus-Fiume	16	4	20	3	1	4	13	5	18
Pozsega	89	79	168	20	27	47	76	60	136
Szerem — Syrmien	335	273	608	123	123	246	294	192	486
Varasd — Warasdin	113	105	218	23	35	58	97	86	183
Verőcze — Virovitica	345	336	681	111	121	232	260	258	518
Zágráb — Agram	243	176	419	78	70	148	182	132	314
Összesen — Zusammen . . .	1293	1014	2307	380	394	774	1006	762	1768

Ország — Land	Szülőhely szerint. Nach dem Geburtsort			Ezek közt másutt illetékes Von diesen anderwärts als im Geburtsorte zuständig			Illetőségi hely szerint Nach dem Zuständigkeitsort		
	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
	Ausztria — Oesterreich								
Alsó-Ausztria — <i>Nieder-Oesterreich</i>	3630	3766	7396	1562	1798	3360	2436	2473	4909
Felső-Ausztria — <i>Ober-Oesterreich</i>	319	414	733	128	154	282	225	303	528
Salzburg	73	35	108	13	9	22	78	33	111
Stajersország — <i>Steiermark</i>	679	746	1425	213	248	461	532	579	1111
Karintia — <i>Kärnten</i>	141	111	252	34	45	79	122	85	207
Krajna — <i>Krain</i>	307	185	492	38	54	92	289	150	439
Trieszt és kerület — <i>Triest u. Gebiet</i>	109	90	199	44	40	84	80	63	143
Görz és Gradiska	37	10	47	8	6	14	36	11	47
Isztria — <i>Istrien</i>	33	57	90	4	20	24	35	44	79
Tirol	98	106	204	24	64	88	86	66	152
Vorarlberg	88	8	96	22	3	25	74	14	88
Csehország — <i>Böhmen</i>	5274	3779	9053	1558	1303	2861	4373	3283	7656
Morvaország — <i>Mähren</i>	3856	2873	6729	1099	1097	2196	3089	2156	5245
Szilézia — <i>Schlesien</i>	782	591	1373	238	232	470	645	495	1140
Galiczia — <i>Galizien</i>	5080	2449	7529	995	639	1634	4432	2225	6657
Bukovina	106	101	207	39	34	73	86	75	161
Dalmácia — <i>Dalmatien</i>	71	55	126	24	22	46	50	40	90
Összesen — Zusammen	20688	15376	36059	6043	5768	11811	16668	12095	28763
Külföld — Ausland									
Poroszország — <i>Preussen</i>	626	588	1214	225	194	419	476	482	958
Szászország — <i>Sachsen</i>	140	123	263	51	43	94	102	102	204
Bajorország — <i>Baiern</i>	321	334	655	119	151	270	229	207	436
Württemberg	113	79	192	40	47	87	77	44	121
Egyéb német államok — <i>Sonst. Deutschland</i>	283	259	542	123	90	213	197	180	377
Svájc — <i>Schweiz</i>	153	322	475	31	69	100	164	324	488
Olaszország — <i>Italien</i>	436	196	632	127	93	220	353	152	505
Franciaország — <i>Frankreich</i>	63	210	273	17	49	66	50	171	221
Spanyolország — <i>Spanien</i>	2	3	5	1	2	3	1	1	2
Portugal	3	23	26	—	8	8	4	15	19
Belgium — <i>Belgien</i>	13	9	22	3	3	6	14	9	23
Holland	9	6	15	2	4	6	7	6	13
Dánia — <i>Dänemark</i>	6	4	10	1	2	3	6	2	8
Nagy-Británia — <i>Gross-Britannien</i>	42	79	121	13	10	23	34	80	114
Svéd- és Norvégorszá. — <i>Skandinavien</i>	20	4	24	2	1	3	21	5	26
Oroszország — <i>Russland</i>	168	114	282	46	49	95	136	77	213
Románia — <i>Rumänien</i>	195	154	349	89	80	169	124	79	203
Szerbia — <i>Serbien</i>	134	67	201	37	27	64	109	54	163
Bulgária — <i>Bulgarien</i>	155	9	164	12	7	19	147	2	149
Montenegro	20	8	28	1	8	9	20	1	21
Törökorszá., Egyptom — <i>Türkei, Egypten</i>	53	30	83	16	17	33	46	20	66
Görögország — <i>Griechenland</i>	8	5	13	4	4	8	4	1	5
Egyéb államok — <i>Sonstige Staaten</i>	23	31	54	10	12	22	26	26	52
Összesen — Zusammen	2986	2657	5643	970	970	1940	2347	2040	4387
Összesítés. — Recapitulation.									
Budapest	86646	104571	191217	5803	5710	11013	111275	129636	240911
Magyarország — <i>Ungarn</i>	125156	126148	251304	28160	31412	59572	105486	105255	210741
Fiume és vidéke — <i>Fiume u. Gebiet</i>	86	55	141	28	31	59	68	83	101
Horvát-Szlavonor. — <i>Kroatien-Slavon.</i>	1298	1014	2307	380	394	774	1006	762	1768
Összes magyar birodalom	213181	231788	444969	33871	37547	71418	217835	235686	453521
<i>Länder der ung. Krone zusammen</i>									
Ausztria — <i>Oesterreich</i>	20688	15376	36059	6043	5768	11811	16668	12095	28763
Külföld — <i>Ausland</i>	2986	2657	5643	970	970	1940	2347	2040	4387
Főösszeg — Hauptsumme	286850	249821	486671	40884	44285	85169	236850	249821	486671

Nagyobb városok részletezése. — Specification der grösseren Städte.

Város — Stadt	Szülőhely szerint Nach dem Geburtsort			Ezek közt másutt illetékes Von diesen anderwärts als im Geburtsorte zuständig			Illetőségi hely szerint Nach dem Zuständigkeitsort		
	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
Magyar városok: (Ungarische Städte.)									
Arad	761	602	1363	174	231	405	652	446	1098
Békés-Csaba	199	72	271	20	22	42	188	63	251
Brassó — Kronstadt	126	92	218	22	25	47	121	78	199
Debreczen	577	434	1011	132	132	264	479	349	828
Félegyháza	431	220	651	94	54	148	346	172	518
Hódmező-Vásárhely	221	140	361	44	49	93	193	106	299
Kassa — Kaschau	603	589	1192	158	190	348	490	448	938
Kecskemét	1399	1089	2488	265	278	543	1163	861	2024
Kolozsvár — Klausenburg	412	395	807	98	120	218	344	310	654
Makó	209	141	350	41	51	92	181	104	285
Miskolcz	883	719	1602	199	192	391	829	599	1428
Nagyvárad — Grosswardein	788	556	1344	157	172	329	686	442	1128
Pécs — Fünfkirchen	574	452	1026	136	145	281	484	348	832
Pozsony — Pressburg	1348	1261	2609	356	472	828	1075	899	1974
Sopron — Oedenburg	491	382	873	79	124	203	445	284	729
Szabadka	584	256	840	102	77	179	501	195	696
Szeged	1013	823	1841	213	306	519	961	595	1556
Szentes	284	175	459	66	54	120	230	132	362
Székes-Fehérvár — Stuhlweissenburg	1976	1754	3730	338	422	760	1713	1433	3146
Temesvár	693	511	1204	156	202	358	584	356	940
Új-Pest — Neu-Pest	1271	908	2179	243	288	531	1048	676	1724
Zágráb — Agram	79	58	137	28	21	49	54	42	96
Osztrák városok: (Oesterreichische Städte.)									
Bécs — Wien	2059	2161	4220	761	1122	1883	1404	1237	2641
Brünn	516	390	906	134	171	305	395	236	631
Czernovicz	27	27	54	8	15	23	20	12	32
Grác — Graz	178	166	344	45	83	128	139	93	232
Krakó — Krakau	332	226	558	66	48	114	268	190	458
Lemberg	444	244	688	88	55	143	369	205	574
Prága — Prag	650	397	1047	170	159	329	490	276	766
Trieszt	76	88	164	25	34	59	51	56	107
Német városok: (Deutsche Städte.)									
Berlin	91	91	182	18	27	45	77	69	146
Boroszló — Breslau	26	26	52	11	9	20	15	17	32
Drezda — Dresden	24	25	49	5	12	17	20	15	35
Hamburg	27	23	50	4	13	17	23	12	35
Lipce — Leipzig	22	7	29	3	1	4	19	11	30
München	25	36	61	13	15	28	12	22	34

A bevándorlás ideje és Budapesten való tartózkodás tartama.
Zeitpunkt der Einwanderung und Dauer der Anwesenheit der Eingewanderten.

Bevándorlás ideje <i>Zeitpunkt der Einwanderung</i>	Tartózkodás tartama <i>Dauer der Anwesenheit in Jahren</i>	Nem budapesti születésű egyének <i>Ausserhalb Budapest Geborene</i>			Budapesti születésű, később visszavándorlott egyének <i>In Budapest geborene, später zurückgewanderte</i>			Együtt <i>Zusammen</i>			
		férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	
1890—1886	0— 5 év	62723	52121	114844	943	1052	1995	63666	53173	116839	
1885—1881	5 -10 »	29439	29338	58777	448	487	935	29887	29825	59712	
1880—1876	10—15 »	16178	17677	33855	342	295	637	16520	17972	34492	
1875—1871	15—20 »	12545	13688	26233	233	218	451	12778	13906	26684	
1870—1866	20 -25 »	12286	11687	23973	206	171	379	12494	11858	24352	
1865—1861	25 -30 »	4999	5256	10255	145	117	262	5144	5373	10517	
1860—1856	30—35 »	3991	4611	8602	112	117	229	4103	4728	8831	
1855—1851	35—40 »	2223	2557	4780	46	36	82	2269	2593	4862	
1850	41 »	887	1269	2156	31	39	64	918	1302	2220	
1849	42 »	307	429	736	11	16	30	321	445	766	
1848	43 »	439	634	1133	16	25	40	454	719	1173	
1847	44 »	235	399	664	6	11	17	271	410	681	
1846	45 »	290	415	705	13	18	31	303	439	736	
1850—1846	40—45 »	2188	3206	5394	79	103	182	2267	3309	5576	
1845—1841	45—50 »	933	1138	2071	27	31	58	960	1169	2129	
1840—1836	50—55 »	788	1171	1959	21	36	57	809	1207	2016	
1835—1831	55—60 »	266	485	751	13	21	34	279	506	785	
1830 és korábban <i>und früher</i>	60 éven túl <i>über 60 Jahre</i>	290	706	996	24	22	46	314	728	1042	
Ismeretlen idő <i>Unbekannt</i>	Ismeretlen <i>Unbekannt</i>	1355	1609	2964	33	94	127	1388	1703	3091	
Összesen <i>Zusammen</i>		150204	145250	295454	2674	2800	5474	152878	148050	300928	

Budapest lakóinak kora, kerületek és egyes korévek szerint az első éveknek hónapok és évnegyedek szerinti részletezésével.

Alter der Bewohner nach Bezirken und nach einzelnen Altersjahren, mit Specificirung der ersten Jahre nach Monaten und Quartalen.

A) Jobbpart. — Rechtes Ufer.

Születési év, illetve hónap és kor <i>Geburtsjahr, resp. Monat und Alter</i>	I.			II.			III.			Összes jobbpart Zus. rechtes Ufer		
	kerület — Bezirk									férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.
	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.			
1890. decz. 0—1 hón. <i>Monate alt</i>	42	29	71	32	46	78	47	49	96	121	124	245
» nov. 1—2 »	41	38	79	29	28	57	43	30	73	113	96	209
» okt. 2—3 »	38	31	69	25	16	41	42	34	76	105	81	186
I. negyed összesen I. Quartal zusammen	121	98	219	86	90	176	132	113	245	339	301	640
1890. szept. 3—4 hón.	29	32	61	28	33	61	36	39	75	93	104	197
» aug. 4—5 »	30	60	90	45	28	73	45	30	75	120	118	238
» jul. 5—6 »	37	33	70	26	21	47	38	31	69	101	85	186
II. negyed összesen II. Quartal zusammen	96	125	221	99	82	181	119	100	219	314	307	621
1890. jun. 6—7 »	34	21	55	20	32	52	38	38	76	89	91	180
» máj. 7—8 »	31	32	63	37	28	65	33	40	73	104	100	204
» ápril 8—9 »	32	34	66	19	24	43	31	41	72	82	99	181
III. negyed összesen III. Quartal zusammen	97	87	184	76	84	160	102	119	221	275	290	565
1890. márc. 9—10 »	37	34	71	28	23	51	35	38	73	100	95	195
» febr. 10—11 »	33	27	60	20	23	43	23	25	48	76	75	151
» jan. 11—12 »	37	32	69	27	36	63	36	17	53	100	85	185
IV. negyed összesen IV. Quartal zusammen	107	93	200	75	82	157	94	80	174	276	255	531
1890. 1 évig összesen 1890 bis 1 Jahr zusam.	421	403	824	336	338	674	447	412	859	1204	1153	2357
1889. decz. — okt. 13—15 hón. <i>Monate alt</i>	92	100	192	76	105	181	109	103	212	277	308	585
» szept.—jul. 15—18 »	81	83	164	70	96	166	84	91	175	235	270	505
» jan.—ápril 18—21 »	91	78	169	92	72	164	70	84	154	253	234	487
» márc.—jan. 21—24 »	82	73	155	74	79	153	62	106	168	218	258	476
1889. 1—2 évig összes.	346	334	680	312	352	664	325	384	709	983	1070	2053
1888. 2—3 évek—Jahre	377	370	747	313	294	607	344	399	743	1034	1063	2097
1887. 3—4 » »	333	413	746	301	258	559	402	364	766	1036	1035	2071
1886. 4—5 » »	336	321	657	271	312	583	320	383	703	927	1016	1943
1890—1886. 0—5	1813	1841	3654	1533	1554	3087	1838	1942	3780	5184	5337	10521
1885. 5—6 évek—Jahre	310	359	669	256	259	515	333	312	645	899	930	1829
1884. 6—7 » »	309	306	615	266	262	528	299	306	605	874	874	1748
1883. 7—8 » »	313	304	617	236	255	491	295	283	578	844	842	1686
1882. 8—9 » »	315	298	613	271	286	557	328	297	625	914	881	1795
1881. 9—10 » »	295	268	563	227	227	454	273	219	492	795	714	1509
1885—1881. 5—10	1542	1535	3077	1256	1289	2545	1528	1417	2945	4326	4241	8567

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

Születési év és kor <i>Geburtsjahr, und Alter</i>	I			II.			III.			Összes jobbpart <i>Zus. rechtes Ufer</i>		
	kerület — Bezirk									férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.
	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.			
1880. 10—11 évek—Jahre	322	311	633	220	240	460	237	305	542	779	856	1635
1879. 11—12 » »	310	336	646	216	239	455	261	230	491	787	805	1592
1878. 12—13 » »	282	302	584	218	249	467	234	235	519	734	836	1570
1877. 13—14 » »	280	311	591	277	274	551	277	284	561	834	869	1703
1876. 14—15 » »	260	294	554	281	281	562	273	304	577	814	879	1693
1880—1876 10—15	1454	1554	3008	1212	1283	2495	1282	1408	2690	3948	4245	8193
1875. 15—16 évek—Jahre	293	385	678	261	325	586	264	288	552	818	998	1816
1874. 16—17 » »	276	343	619	283	416	699	267	252	519	826	1011	1837
1873. 17—18 » »	278	369	647	234	363	597	219	255	474	731	987	1718
1872. 18—19 » »	338	384	722	254	302	556	245	271	516	837	957	1794
1871. 19—20 » »	270	307	577	246	293	539	243	221	464	759	821	1580
1875—1871 15—20	1455	1788	3243	1278	1699	2977	1238	1287	2525	3971	4774	8745
1870. 20—21 évek—Jahre	318	398	716	235	341	576	308	274	582	861	1013	1874
1869. 21—22 » »	231	365	596	183	269	452	213	234	447	627	868	1495
1868. 22—23 » »	219	364	583	181	292	473	208	207	415	608	863	1471
1867. 23—24 » »	220	295	515	206	252	458	201	229	430	627	776	1403
1866. 24—25 » »	275	367	642	222	302	524	225	256	481	722	925	1647
1870—1866 20—25	1263	1789	3052	1027	1456	2483	1155	1200	2355	3445	4445	7890
1865. 25—26 évek—Jahre	286	332	618	246	239	485	271	228	499	803	799	1602
1864. 26—27 » »	273	324	597	255	222	477	238	350	588	766	896	1662
1863. 27—28 » »	238	312	600	256	277	533	251	229	480	795	818	1613
1862. 28—29 » »	317	328	645	254	292	546	248	243	491	819	863	1682
1861. 29—30 » »	255	256	511	234	222	456	251	179	430	740	657	1397
1865—1861 25—30	1419	1552	2971	1245	1252	2497	1259	1229	2488	3923	4033	7956
1860. 30—31 évek—Jahre	297	415	712	261	330	591	289	290	579	847	1035	1882
1859. 31—32 » »	290	335	631	250	239	489	231	209	440	777	783	1560
1858. 32—33 » »	284	307	591	245	301	546	255	258	513	784	866	1650
1857. 33—34 » »	294	308	602	282	247	529	293	192	485	869	747	1616
1856. 34—35 » »	268	305	573	210	257	467	217	202	419	695	764	1459
1860—1856 30—35	1439	1670	3109	1248	1374	2622	1285	1151	2436	3972	4195	8167
1855. 35—36 évek—Jahre	272	288	560	234	213	447	243	184	427	749	685	1434
1854. 36—37 » »	257	267	524	223	231	454	300	238	538	780	736	1516
1853. 37—38 » »	245	256	501	228	231	459	225	208	433	698	695	1393
1852. 38—39 » »	290	305	595	266	303	569	266	247	513	822	855	1677
1851. 39—40 » »	216	252	498	183	196	379	184	143	327	613	591	1204
1855—1851 35—40	1310	1368	2678	1134	1174	2308	1218	1020	2238	3662	3562	7224
1850. 40—41 évek—Jahre	271	249	520	191	216	410	240	247	487	705	712	1417
1849. 41—42 » »	195	196	391	183	202	385	187	157	344	565	555	1120
1818. 42—43 » »	205	265	470	184	233	417	184	184	368	573	682	1255
1847. 43—44 » »	155	193	348	177	148	325	141	151	292	473	492	965
1846. 44—45 » »	188	229	417	166	174	340	147	161	308	501	564	1065
1850—1846 40—45	1014	1132	2146	904	973	1877	899	900	1799	2817	3005	5822
1845. 45—46 évek—Jahre	186	207	393	176	170	346	155	147	302	517	524	1041
1844. 46—47 » »	163	200	363	161	193	354	136	145	281	460	538	998
1843. 47—48 » »	166	153	319	179	119	298	138	118	256	483	390	873
1812. 48—49 » »	206	213	419	151	175	326	136	183	319	493	571	1064
1841. 49—50 » »	130	153	283	110	113	223	121	123	244	361	389	750
1845—1841 45—50	851	926	1777	777	770	1547	686	716	1402	2314	2412	4726

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Születési év, és kor <i>Geburtsjahr und Alter</i>	I.			II.			III.			Összes jobbpárt <i>Zus. rechtes Uer</i>		
	kerület — Bezirk									férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.
	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.			
1840. 50—51 évek—Jahre	177	203	380	178	187	365	136	184	320	491	574	1065
1839. 51—52 » »	123	115	238	130	144	274	114	112	226	367	371	738
1838. 52—53 » »	136	187	323	122	177	299	133	144	277	391	508	899
1837. 53—54 » »	111	149	260	101	140	241	111	121	232	323	410	733
1836. 54—55 » »	114	148	262	105	120	225	122	128	250	341	396	737
1840—1836 50—55	661	802	1463	636	768	1404	616	689	1305	1913	2259	4172
1835. 55—56 évek—Jahre	121	125	246	91	136	227	118	106	224	330	367	697
1834. 56—57 » »	98	141	239	86	134	220	114	104	218	298	380	678
1833. 57—58 » »	98	131	229	94	110	204	89	89	178	281	329	610
1832. 58—59 » »	104	102	206	82	94	176	96	97	193	282	293	575
1831. 59—60 » »	72	81	153	66	73	139	79	52	131	217	206	423
1835—1831 55—60	493	580	1073	419	547	966	496	448	944	1408	1575	2983
1830. 60—61 évek—Jahre	100	165	265	102	141	243	91	138	229	293	444	737
1829. 61—62 » »	71	89	160	62	62	124	51	78	132	187	229	416
1828. 62—63 » »	76	105	181	65	92	157	67	78	145	208	275	483
1827. 63—64 » »	65	91	156	65	90	155	61	71	132	191	252	443
1826. 64—65 » »	61	111	172	44	109	153	56	56	112	161	276	437
1830—1826 60—65	373	561	934	338	494	832	329	421	750	1040	1476	2516
1825. 65—66 évek—Jahre	75	98	173	56	101	157	57	73	130	188	272	460
1824. 66—67 » »	74	93	167	59	80	139	74	72	146	207	245	452
1823. 67—68 » »	62	70	132	43	70	113	51	38	89	156	178	334
1822. 68—69 » »	54	75	129	54	74	128	49	61	110	157	210	367
1821. 69—70 » »	52	57	109	36	45	81	36	28	64	124	130	254
1825—1821 65—70	317	393	710	248	370	618	267	272	539	832	1035	1867
1820. 70—71 évek—Jahre	63	96	159	33	92	125	45	75	120	141	263	404
1819. 71—72 » »	45	52	97	41	46	87	31	30	61	117	128	245
1818. 72—73 » »	44	57	101	31	47	78	27	57	84	102	161	263
1817. 73—74 » »	25	39	64	20	46	66	21	37	58	66	122	188
1816. 74—75 » »	34	44	78	26	43	69	22	32	54	82	119	201
1820—1816 70—75	211	288	499	151	274	425	146	231	377	508	793	1301
1815. 75—76 évek—Jahre	20	35	55	15	29	44	20	29	49	55	93	148
1814. 76—77 » »	16	43	59	9	33	42	23	26	49	48	102	150
1813. 77—78 » »	17	26	43	20	33	53	21	16	37	58	75	133
1812. 78—79 » »	17	35	52	8	31	39	15	12	27	40	78	118
1811. 79—80 » »	13	24	37	11	14	25	7	17	24	31	55	86
1815—1811 75—80	83	163	246	63	140	203	86	100	186	232	403	635
1810. 80—81 évek—Jahre	11	27	38	10	14	24	5	12	17	26	53	79
1809. 81—82 » »	4	13	17	5	9	14	10	8	18	19	30	49
1808. 82—83 » »	4	7	11	—	3	3	3	11	14	7	21	28
1807. 83—84 » »	7	6	13	6	5	11	1	8	9	14	19	33
1806. 84—85 » »	4	7	11	2	6	8	1	5	6	7	18	25
1810—1806 80—85	30	60	90	23	37	60	20	44	64	73	141	214
1805. 85—86 évek—Jahre	1	3	4	1	2	3	1	3	4	3	8	11
1804. 86—87 » »	2	3	5	—	7	7	1	4	5	3	14	17
1803. 87—88 » »	2	3	5	—	5	5	1	1	2	3	9	12
1802. 88—89 » »	2	2	4	2	2	4	2	—	2	6	4	10
1801. 89—90 » »	—	3	3	2	3	5	1	1	2	3	7	10
1805—1801 85—90	7	14	21	5	19	24	6	9	15	18	42	60

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

Születési év, és kor <i>Geburtsjahr und Alter</i>	I.			II.			III.			Összes jobbpárt <i>Zus. rechtes Ufer</i>		
	kerület — Bezirk									férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.
	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.			
1800. 90—91 évek—Jahre	1	2	3	1	2	3	1	—	1	3	4	7
1799. 91—92 » »	—	—	—	1	—	1	1	—	1	2	—	2
1798. 92—93 » »	1	1	2	—	—	—	—	—	—	1	1	2
1797. 93—94 » »	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1796. 94—95 » »	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1
1800—1796 90—95	3	3	6	2	3	5	2	—	2	7	6	13
1795. 95—96 évek—Jahre	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1
1794. 96—97 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1793. 97—98 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1792. 98—99 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1791. 99—100 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1795—1791 95—100	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1
1790. 100—101 évek—Jahre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1789. 101—102 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1788. 102—103 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1790—1788 100—103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ismeretlen korú <i>Unbekanntes Alters</i>	8	5	13	8	13	21	7	6	13	23	24	47
Főösszeg <i>Hauptsumme</i>	15746	18024	33770	13507	15489	28996	14363	14491	28854	13616	48004	91620

31. sz. tábla. (Folytatás.)

B) Balpart. — *Linkes Ufer.*

Születési év, illetve hónap és kor <i>Geburtsjahr, resp. Monat und Alter</i>	IV.			V.			VI.		
	kerület — <i>Bezirk</i>								
	férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együtt— <i>zus.</i>	férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együtt— <i>zus.</i>	férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együtt— <i>zus.</i>
1890. decz. 0—1 hón. <i>Monate alt</i>	16	14	30	39	50	89	108	112	220
» nov. 1—2 »	13	15	28	47	28	75	98	104	202
» okt. 2—3 »	23	15	38	31	29	60	86	73	159
I. negyed összesen <i>I. Quartal zusammen</i>	52	44	96	117	107	224	292	289	581
1890. szept. 3—4 hón.	15	18	33	30	24	54	71	93	164
» aug. 4—5 »	20	17	37	36	20	56	106	77	183
» jul. 5—6 »	19	11	30	36	25	61	74	87	161
II. negyed összesen <i>II. Quartal zusammen</i>	54	46	100	102	69	171	251	257	508
1890. jun. 6—7 hón.	14	21	35	24	30	54	78	78	156
» máj. 7—8 »	11	15	26	31	31	62	94	81	175
» ápril 8—9 »	12	15	27	20	34	54	77	81	158
III. negyed összesen <i>III. Quartal zusammen</i>	37	51	88	75	95	170	249	240	489
1890. márc. 9—10 hón.	19	16	35	34	31	65	99	87	186
» febr. 10—11 »	15	15	30	21	38	59	78	79	157
» jan. 11—12 »	9	10	19	19	21	40	85	81	166
IV. negyed összesen <i>IV. Quartal zusammen</i>	43	41	84	74	90	164	262	247	509
1890. 1 évig összesen <i>1890 bis 1 Jahr. zusam.</i>	186	182	368	368	361	729	1054	1033	2087
1889. decz.—okt. 13—15. hón. <i>Monate alt</i>	44	34	78	84	81	165	226	219	445
» szept.—jul. 15—18 »	39	38	77	76	70	146	188	197	385
» jun.—ápril 18—21 »	39	40	79	87	70	157	190	178	368
» márc.—jan. 21—24 »	32	39	71	81	79	160	205	193	398
1889. 1—2 évig összes.	154	151	305	328	300	628	809	787	1596
1888. 2—3 évek— <i>Jahre</i>	157	154	311	346	283	629	820	731	1551
1887. 3—4 » »	143	175	318	256	313	569	774	747	1521
1886. 4—5 » »	136	162	298	307	256	563	697	685	1382
1890—1886. 0—5	776	824	1600	1605	1513	3118	4154	3983	8187
1885. 5—6 évek— <i>Jahre</i>	145	179	324	286	254	540	771	676	1447
1884. 6—7 » »	164	153	317	297	239	536	674	608	1282
1883. 7—8 » »	140	156	296	244	266	510	619	604	1223
1882. 8—9 » »	140	180	320	289	268	557	699	676	1375
1881. 9—10 » »	177	152	329	248	210	458	605	578	1183
1885—1881. 5—10	766	820	1586	1364	1237	2601	3368	3142	6510
1880. 10—11 évek <i>Jahre</i>	199	161	360	273	255	528	641	648	1289
1879. 11—12 » »	214	186	400	291	277	568	605	641	1246
1878. 12—13 » »	230	222	452	297	249	546	644	704	1348
1877. 13—14 » »	213	272	485	279	308	587	675	825	1500
1876. 14—15 » »	260	292	552	397	383	780	738	849	1587
1880—1876. 10—15	1116	1133	2249	1537	1472	3009	3303	3667	6970

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

VII.			VIII.			IX.			X.			Összes balpart Zusammen linkes Ufer		
kerület — Bezirk														
férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.
145	129	274	189	168	357	65	82	147	39	38	77	601	593	1194
112	107	219	108	102	210	52	52	104	31	42	73	461	450	911
108	87	195	81	103	184	38	33	71	27	19	46	394	359	753
365	323	688	378	373	751	155	167	322	97	99	196	1456	1402	2858
93	89	182	111	93	204	46	36	82	22	27	49	388	380	768
95	87	182	98	102	200	52	52	104	30	34	64	437	389	826
90	92	182	93	81	174	41	38	79	31	28	59	384	362	746
278	268	546	302	276	578	139	126	265	83	89	172	1209	1131	2340
91	87	178	101	104	205	42	53	95	35	25	60	385	398	783
90	116	206	102	101	203	43	55	98	29	18	47	400	417	817
83	89	172	102	87	189	49	33	82	14	20	34	357	359	716
264	292	556	305	292	597	134	141	275	78	63	141	1142	1174	2316
98	81	179	101	82	183	51	40	91	27	16	43	429	353	782
91	77	168	96	77	173	39	39	78	13	18	31	353	343	696
83	83	166	85	92	177	46	53	99	27	18	45	354	358	712
272	241	513	282	251	533	136	132	268	67	52	119	1136	1054	2190
1179	1124	2303	1267	1192	2459	564	566	1130	325	303	628	4943	4761	9704
238	245	483	276	273	549	142	164	306	78	75	153	1088	1091	2179
229	237	466	249	254	503	108	127	235	74	60	134	963	983	1946
188	187	375	227	205	432	115	82	197	62	67	129	908	829	1737
180	199	379	221	219	440	100	111	211	43	63	106	862	903	1765
835	868	1703	973	951	1924	465	484	949	257	265	522	3821	3806	7627
857	845	1702	899	947	1846	444	435	879	238	247	485	3761	3642	7403
866	818	1684	826	835	1661	430	455	885	251	300	551	3546	3643	7189
755	806	1561	835	801	1636	373	370	743	210	211	421	3313	3291	6604
4492	4461	8953	4800	4726	9526	2276	2310	4586	1281	1326	2607	19334	19143	38527
750	767	1517	760	727	1487	342	381	723	234	266	500	3288	3250	6538
708	735	1443	735	686	1421	374	347	721	220	215	435	3172	2983	6155
663	698	1361	607	620	1227	328	302	630	203	196	399	2804	2842	5646
710	738	1448	673	714	1387	293	336	629	178	203	381	2982	3115	6097
651	697	1348	601	621	1222	325	310	635	189	201	390	2796	2769	5565
3482	3635	7117	3376	3368	6744	1662	1676	3338	1024	1081	2105	15042	14959	30001
701	562	1263	704	624	1328	281	335	616	185	166	351	2984	2751	5735
710	738	1448	686	612	1298	295	345	640	170	158	328	2971	2957	5928
668	774	1442	675	728	1403	340	417	757	187	181	368	3041	3275	6316
768	868	1636	751	769	1520	320	402	722	171	161	332	3177	3605	6782
890	970	1860	775	783	1558	359	379	738	161	170	331	3580	3826	7406
8737	8912	7649	3591	3516	7107	1595	1878	3473	874	836	1710	15753	16414	32167

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Születési év és kor <i>Geburtsjahr, und Aller</i>	IV.			V.			VI.		
	kerület — Bezirk								
	férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együtt— <i>zus.</i>	férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együtt— <i>zus.</i>	férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együtt— <i>zus.</i>
1875. 15—16 évek— <i>Jahre</i>	310	372	682	449	406	855	876	914	1790
1874. 16—17 »	301	397	698	458	457	915	901	970	1871
1873. 17—18 »	294	442	736	467	534	1001	936	1117	2053
1872. 18—19 »	286	490	776	389	570	959	1059	1334	2393
1871. 19—20 »	312	425	737	453	530	983	1015	1109	2124
1875—1871 15—20	1503	2126	3629	2216	2497	4713	4787	5444	10231
1870. 20—21 évek— <i>Jahre</i>	346	489	835	469	655	1124	1021	1383	2404
1869. 21—22 »	304	426	730	316	526	842	901	1161	2062
1868. 22—21 »	262	428	690	365	603	968	818	1296	2114
1867. 23—24 »	283	370	653	365	493	858	863	1087	1950
1866. 24—25 »	303	419	722	410	581	991	853	1296	2149
1870—1866 20—25	1498	2132	3630	1925	2858	4783	4456	6223	10679
1865. 25—26 évek— <i>Jahre</i>	303	393	696	383	477	860	1015	1165	2180
1864. 26—27 »	337	437	774	441	526	967	1007	1192	2199
1863. 27—28 »	254	360	614	392	446	838	1014	984	1998
1862. 28—29 »	251	353	604	348	459	807	986	1086	2072
1861. 29—30 »	262	258	520	336	328	664	826	828	1654
1865—1861 25—30	1407	1801	3208	1900	2236	4136	4848	5255	10103
1860. 30—31 évek— <i>Jahre</i>	254	411	665	413	581	994	995	1183	2178
1859. 31—32 »	248	293	541	354	375	729	932	902	1834
1858. 32—33 »	249	307	556	368	393	761	786	914	1700
1857. 33—34 »	215	230	445	358	333	691	847	764	1611
1856. 34—35 »	206	271	477	294	360	654	781	851	1632
1860—1856 30—35	1172	1512	2684	1787	2042	3829	4341	4614	8955
1855. 35—36 évek— <i>Jahre</i>	235	247	482	303	316	619	669	787	1456
1854. 36—37 »	201	257	458	316	344	660	638	787	1425
1853. 37—38 »	205	207	412	265	297	562	673	656	1329
1852. 38—39 »	213	251	464	315	390	705	709	764	1473
1851. 39—40 »	198	181	379	270	240	510	530	457	987
1855—1851 35—40	1052	1143	2195	1469	1587	3056	3219	3451	6670
1850. 40—41 évek— <i>Jahre</i>	181	264	445	282	296	578	604	764	1368
1849. 41—42 »	147	163	310	229	218	447	513	452	965
1848. 42—43 »	187	213	400	276	296	572	615	663	1278
1847. 43—44 »	144	152	296	203	175	378	426	433	859
1846. 44—45 »	194	159	353	206	198	404	477	460	937
1850—1846 40—45	853	951	1804	1196	1183	2379	2635	2772	5407
1845. 45—46 évek— <i>Jahre</i>	163	163	326	245	212	457	512	471	983
1844. 46—47 »	176	170	346	229	196	425	511	491	1002
1843. 47—48 »	136	140	276	208	145	353	393	320	713
1842. 48—49 »	146	170	316	198	193	391	427	422	849
1841. 49—50 »	106	102	208	144	135	279	375	296	671
1845—1841 45—50	727	745	1472	1024	881	1905	2218	2000	4218
1840. 50—51 évek— <i>Jahre</i>	140	195	335	172	240	412	429	571	1000
1839. 51—52 »	109	129	238	141	108	249	277	273	550
1838. 52—53 »	107	141	248	152	165	317	334	355	689
1837. 53—54 »	91	121	212	118	118	236	289	280	569
1836. 54—55 »	100	106	206	132	123	255	295	311	606
1840—1836 50—55	547	692	1239	715	754	1469	1624	1790	3414

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

VII.			VIII.			IX.			X.			Összesen balpart Zusammen linkes Ufer		
kerület — Bezirk														
férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.
963	1053	2016	851	943	1794	431	374	805	131	178	309	4011	4240	8251
911	983	1894	810	911	1721	386	431	817	163	193	356	3930	4342	8272
951	1099	2050	922	1021	1943	418	467	885	148	238	386	4136	4918	9054
1057	1168	2225	1050	1061	2111	422	478	900	184	204	388	4447	5305	9752
1093	1011	2104	1184	841	2025	486	403	889	194	148	342	4737	4467	9204
4975	5314	10289	4817	4777	9594	2143	2153	4296	820	961	1781	21261	23272	44533
1266	1253	2519	1288	1215	2503	538	475	1013	186	219	405	5114	5689	10803
972	1001	1973	1030	941	1971	393	426	819	146	172	318	4062	4653	8715
917	1147	2064	1003	1034	2037	368	475	843	133	212	345	3866	5195	9061
916	930	1846	932	950	1942	376	423	799	147	174	321	3942	4427	8369
970	1102	2072	1102	1021	2123	446	516	962	201	207	408	4285	5142	9427
5041	5433	10474	5415	5161	10576	2121	2315	4436	813	984	1797	21269	25106	46375
995	999	1994	1220	1026	2246	510	419	929	225	193	418	4651	4672	9323
1077	1118	2195	1078	1003	2081	504	459	963	222	187	409	4666	4922	9588
999	920	1919	1227	916	2143	492	416	908	287	166	453	4665	4208	8873
1030	977	2007	1099	1029	2128	550	477	1027	307	200	507	4571	4581	9152
915	724	1639	1012	788	1800	387	363	750	223	153	376	3961	3442	7403
5016	4738	9754	5636	4762	10398	2443	2134	4577	1264	899	2163	22514	21825	44339
1038	1173	2211	1160	1193	2353	518	499	1017	246	228	474	4624	5268	9892
961	800	1761	1114	883	1997	417	437	854	252	156	408	4278	3846	8124
889	885	1774	997	946	1943	441	409	850	242	183	425	3972	4037	8009
808	678	1486	908	776	1684	402	380	782	238	156	394	3776	3317	7093
710	670	1380	864	832	1696	369	370	739	176	155	331	3400	3509	6909
4406	4206	8612	5043	4630	9673	2147	2095	4242	1154	878	2032	20050	19977	40027
704	652	1356	823	741	1564	381	339	720	212	140	352	3327	3222	6549
702	700	1402	833	730	1563	307	357	664	193	175	368	3190	3350	6540
630	594	1224	708	647	1355	355	331	686	201	135	336	3037	2867	5904
760	823	1583	824	820	1644	399	397	796	215	178	393	3435	3623	7058
613	489	1102	625	533	1208	358	234	592	190	112	302	2784	2296	5080
3409	3258	6667	3813	3521	7334	1800	1658	3458	1011	740	1751	15773	15358	31131
622	710	1332	718	835	1553	315	365	680	167	131	298	2889	3365	6254
513	453	966	569	537	1106	259	219	478	145	95	240	2375	2137	4512
583	617	1200	602	731	1333	283	340	623	149	109	258	2695	2969	5664
448	387	835	467	392	859	217	194	411	120	79	199	2025	1812	3837
478	441	919	496	434	980	235	221	456	119	98	217	2205	2061	4266
2644	2608	5252	2852	2979	5831	1309	1339	2648	700	512	1212	12189	12344	24533
449	453	902	522	471	993	250	242	492	129	102	231	2270	2114	4384
475	477	952	497	564	1061	234	271	505	123	81	204	2245	2250	4495
422	312	734	413	371	784	237	173	410	99	73	172	1903	1534	3437
381	402	783	448	478	926	224	227	451	101	76	177	1925	1968	3893
294	253	547	313	351	664	172	138	310	92	57	149	1496	1332	2828
2021	1897	3918	2193	2235	4428	1117	1051	2168	544	389	933	9844	9198	19042
407	534	941	434	608	1042	195	265	460	84	78	162	1861	2491	4352
265	265	530	303	313	616	166	156	322	61	40	101	1322	1284	2606
332	386	718	365	410	775	158	199	357	70	64	134	1518	1720	3238
265	271	536	260	301	561	115	153	268	73	36	109	1211	1280	2491
283	288	571	297	341	638	146	170	316	66	36	102	1319	1375	2694
1552	1744	3296	1659	1973	3632	780	943	1723	354	254	608	7231	8150	15381

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Születési év és kor <i>Geburtsjahr und Alter</i>	IV.			V.			VI.		
	kerület — Bezirk								
	férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együt — <i>zus.</i>	férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együt — <i>zus.</i>	férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együt— <i>zus.</i>
1835. 55—56 évek— <i>Jahre</i>	90	82	172	96	127	223	237	262	499
1834. 56—57 » »	88	95	183	99	110	209	239	257	496
1833. 57—58 » »	101	68	169	102	75	177	205	228	433
1832. 58—59 » »	67	67	134	79	81	160	214	198	412
1831. 59—60 » »	48	57	105	72	60	132	124	143	267
1835—1831 55—60	394	369	763	448	453	901	1019	1088	2107
1830. 60—61 évek— <i>Jahre</i>	76	123	199	111	156	267	231	361	592
1829. 61—62 » »	47	52	99	64	59	123	130	124	254
1828. 62—63 » »	57	63	120	67	84	151	134	161	295
1827. 63—64 » »	50	60	110	58	58	116	114	125	239
1826. 64—65 » »	59	67	126	69	61	130	136	167	303
1830—1826 60—65	289	365	654	369	418	787	745	938	1683
1825. 65—66 évek— <i>Jahre</i>	71	82	153	63	68	131	150	175	325
1824. 66—67 » »	47	58	105	57	66	123	135	146	281
1823. 67—68 » »	28	42	70	31	27	58	76	111	187
1822. 68—69 » »	40	57	97	46	37	83	99	145	244
1821. 69—70 » »	38	34	72	37	28	65	55	65	120
1825—1821 65—70	224	273	497	234	226	460	515	642	1157
1820. 70—71 évek— <i>Jahre</i>	44	62	106	48	74	122	130	166	296
1819. 71—72 » »	29	39	68	33	20	53	74	48	122
1818. 72—73 » »	30	37	67	51	37	88	76	70	146
1817. 73—74 » »	27	17	44	29	25	54	62	44	106
1816. 74—75 » »	17	20	37	15	21	36	43	60	103
1820—1816 70—75	147	175	322	176	177	353	385	388	773
1815. 75—76 évek— <i>Jahre</i>	19	28	47	14	25	39	44	66	110
1814. 76—77 » »	14	21	35	14	12	26	46	50	96
1813. 77—78 » »	17	23	40	8	11	19	30	38	68
1812. 78—79 » »	8	11	19	9	6	15	25	38	63
1811. 79—80 » »	15	23	38	4	13	17	20	24	44
1815—1811 75—80	73	106	179	49	67	116	165	216	381
1810. 80—81 évek— <i>Jahre</i>	6	8	14	7	20	27	26	32	58
1809. 81—82 » »	5	14	19	3	4	7	13	12	25
1808. 82—83 » »	3	7	10	6	7	13	11	11	22
1807. 83—84 » »	4	4	8	4	4	8	3	9	12
1806. 84—85 » »	4	4	8	4	3	7	6	8	14
1810—1806 80—85	22	37	59	24	33	62	59	72	131
1805. 85—86 évek— <i>Jahre</i>	—	2	2	3	5	8	9	9	18
1804. 86—87 » »	1	2	3	2	4	6	5	9	14
1803. 87—88 » »	1	4	5	—	1	1	3	7	10
1802. 88—89 » »	—	2	2	2	2	4	2	5	7
1801. 89—90 » »	1	1	2	—	2	2	1	4	5
1805—1801 85—90	3	11	14	7	14	21	20	34	54
1800. 90—91 évek— <i>Jahre</i>	1	2	3	2	1	3	—	5	5
1799. 91—92 » »	—	—	—	—	1	1	—	1	1
1798. 92—93 » »	—	—	—	—	1	1	1	1	2
1797. 93—94 » »	—	—	—	—	—	—	—	2	2
1796. 94—95 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1800—1796 90—95	1	2	3	2	3	5	1	9	10

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung).

VII.			VIII.			IX.			X.			Összesen balpart Zusammen linkes Ufer		
kerület — B e z i r k														
férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.
225	247	472	252	281	533	127	130	257	37	40	77	1064	1169	2233
228	274	502	239	277	516	140	134	274	56	37	93	1089	1183	2272
203	193	396	217	246	463	98	114	212	43	31	74	969	956	1925
172	212	384	196	233	429	96	114	210	31	38	69	855	943	1798
123	166	289	126	154	280	74	69	143	26	23	49	593	672	1265
951	1092	2043	1030	1191	2221	535	561	1096	193	169	362	4570	4923	9493
221	384	605	184	412	596	105	159	264	48	62	110	976	1657	2633
133	136	269	118	147	265	60	57	117	24	19	43	576	594	1170
171	208	379	151	209	360	70	86	156	21	32	53	671	843	1514
146	166	312	117	167	284	59	80	139	19	26	45	563	682	1245
157	161	318	121	179	300	70	71	141	18	25	43	630	731	1361
828	1055	1883	691	1114	1805	364	453	817	130	164	294	3416	4507	7923
118	185	303	117	166	283	66	79	145	19	22	41	604	777	1381
117	175	292	95	170	265	65	64	129	16	18	34	532	697	1229
100	127	227	78	115	193	44	56	100	9	21	30	366	499	865
85	153	238	97	158	255	50	59	109	18	17	35	435	626	1061
81	90	171	61	97	158	34	34	68	8	16	24	314	364	678
501	730	1231	448	706	1154	259	292	551	70	94	164	2251	2963	5214
134	203	337	101	175	276	47	82	129	12	19	31	516	781	1297
76	76	152	55	73	128	33	35	68	15	13	28	315	304	619
81	90	171	65	85	150	34	48	82	10	19	29	347	386	733
61	58	119	47	63	110	34	31	65	6	13	19	266	251	517
46	77	123	36	63	99	21	43	64	4	9	13	182	293	475
398	504	902	304	459	763	169	239	408	47	73	120	1626	2015	3641
53	83	136	34	60	94	22	21	43	6	9	15	192	292	484
53	59	112	35	58	93	17	12	29	3	5	8	182	217	399
34	49	83	19	40	59	10	19	29	4	7	11	122	187	309
28	47	75	22	40	62	11	21	32	4	5	9	107	168	275
23	37	60	13	33	46	4	17	21	3	4	7	82	151	233
191	275	466	123	231	354	64	90	154	20	30	50	685	1015	1700
23	50	73	18	26	44	7	22	29	4	5	9	91	163	254
14	18	32	8	10	18	5	6	11	—	4	4	48	68	116
7	16	23	5	12	17	4	7	11	2	3	5	38	63	101
7	12	19	3	4	7	1	11	12	1	—	1	23	44	67
10	16	26	7	8	15	1	4	5	1	2	3	33	45	78
61	112	173	41	60	101	18	50	68	8	14	22	233	383	616
7	14	21	5	8	13	1	5	6	—	1	1	25	44	69
5	5	10	5	1	6	—	1	1	—	—	—	18	22	40
3	4	7	2	6	8	—	1	1	1	—	1	9	23	32
2	7	9	2	5	7	—	2	2	—	—	—	9	23	32
1	4	5	1	3	4	1	2	3	—	1	1	5	17	22
18	34	52	15	23	38	2	11	13	1	2	3	66	129	195
1	8	9	2	7	9	—	2	2	—	—	—	6	25	31
—	—	—	—	2	2	—	1	1	—	—	—	—	5	5
—	2	2	—	1	1	—	—	—	—	—	—	1	5	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
1	10	11	2	10	12	—	3	3	—	—	—	7	37	44

31. sz. tábla. (Folytatás.)

Születési év és kor <i>Geburtsjahr und Alter</i>	IV.			V.			VI.		
	kerület — Bezirk								
	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.	férfi—männl.	nő—weiblich	együtt—zus.
1795. 95—96 évek—Jahre	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1794. 96—97 » »	—	—	—	—	—	—	1	1	2
1793. 97—98 » »	—	1	1	—	—	—	2	—	2
1792. 98—99 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1791. 99—100 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1795—1791 95—100	—	1	1	—	—	—	3	1	4
1790. 100—101 évek—Jahre	—	—	—	—	—	—	—	1	1
1789. 101—102 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1788. 102—103 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1790—1788 100—103	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Ismeretlen korú <i>Unbekanntes Alter</i>	5	13	18	10	17	27	19	32	51
Főösszeg <i>Hauptsumme</i>	12575	15231	27806	18057	19673	37730	41884	45762	87646

Tabelle Nr. 31. (Fortsetzung.)

VII.			VIII.			IX.			X.			Összesen balpart Zusammen linkes Ufer		
kerület — Bezirk														
férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.	férfi — männl.	nő — weiblich	együtt — zus.
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4
—	—	1	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	3	3
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1
—	2	2	—	2	2	—	2	2	—	—	—	3	8	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3
14	17	31	8	2	10	7	7	14	3	1	4	66	89	155
43739	45038	88777	45857	45446	91303	20811	21260	42071	10311	9407	19718	193234	201817	395051

C) Budapest.

31. sz. tábla. (Vége.)

Születési év, illetve hónap és kor <i>Geburtsjahr, resp. Monat und Alter</i>	Összesen Budapest <i>Budapest zusammen</i>			Születési év és kor <i>Geburtsjahr resp. Monat und Alter</i>	Összesen Budapest <i>Budapest zusammen</i>		
	férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együtt— <i>zus.</i>		férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együtt— <i>zus.</i>
1890. decz. 0—1 hón. <i>Monate alt</i>	722	717	1439	1875. 15—16 évek— <i>Jahre</i>	4829	5238	10067
» nov. 1—2 »	574	546	1120	1874. 16—17 » »	4756	5353	10109
» okt. 2—3 »	499	440	939	1873. 17—18 » »	4867	5905	10772
I. negyed összesen <i>I. Quartal zusammen</i>	1795	1703	3498	1872. 18—19 » »	5284	6262	11546
1890. szept. 3—4 hón.	481	484	965	1871. 19—20 » »	5496	5288	10784
» aug. 4—5 »	557	507	1064	1875—1871 15—20	25232	28046	53278
» jul. 5—6 »	485	447	932	1870. 20—21 évek— <i>Jahre</i>	5975	6702	12677
II. negyed összesen <i>II. Quartal zusammen</i>	1523	1438	2961	1869. 21—22 » »	4689	5521	10210
1890. jun. 6—7 hón.	474	489	963	1868. 22—23 » »	4474	6058	10532
» máj. 7—8 »	504	517	1021	1867. 23—24 » »	4569	5203	9772
» ápril 8—9 »	439	458	897	1866. 24—25 » »	5007	6067	11074
III. negyed összesen <i>III. Quartal zusammen</i>	1417	1464	2881	1870—1866 20—25	24714	29551	54265
1890. márc. 9—10 hón.	529	448	977	1865. 25—26 évek— <i>Jahre</i>	5454	5471	10925
» febr. 10—11 »	429	418	847	1864. 26—27 » »	5432	5818	11250
» jan. 11—12 »	454	443	897	1863. 27—28 » »	5460	5026	10486
IV. negyed összesen <i>IV. Quartal zusammen</i>	1412	1309	2721	1862. 28—29 » »	5390	5444	10834
1890. 1 évig összesen <i>1890 bis 1 Jahr zusamm.</i>	6147	5914	12061	1861. 29—30 » »	4701	4099	8800
1889. decz.—okt. 13—15 hón. <i>Monate alt</i>	1365	1399	2764	1865—1861 25—30	26437	25858	52295
» szept.—jul. 15—18 »	1198	1253	2451	1860. 30—31 évek— <i>Jahre</i>	5471	6303	11774
» jun.—ápril 18—21 »	1161	1063	2224	1859. 31—32 » »	5055	4629	9684
» márc.—jan. 21—24 »	1080	1161	2241	1858. 32—33 » »	4756	4903	9659
1889. 1—2 évig összes.	4804	4876	9680	1857. 33—34 » »	4615	4064	8709
1888. 2—3 évek— <i>Jahre</i>	4795	4705	9500	1856. 34—35 » »	4095	4273	8368
1887. 3—4 » »	4582	4678	9260	1860—1856 30—35	24022	24172	48194
1886. 4—5 » »	4240	4307	8547	1855. 35—36 évek— <i>Jahre</i>	4076	3907	7983
1890—1886 0—5	24568	24480	49048	1854. 36—37 » »	3970	4086	8056
1885. 5—6 évek— <i>Jahre</i>	4187	4180	8367	1853. 37—38 » »	3735	3562	7297
1884. 6—7 » »	4046	3857	7903	1852. 38—39 » »	4257	4478	8735
1883. 7—8 » »	3648	3684	7332	1851. 39—40 » »	3397	2887	6284
1882. 8—9 » »	3896	3996	7892	1855—1851 35—40	19435	18920	38355
1881. 9—10 » »	3591	3483	7074	1850. 40—41 évek— <i>Jahre</i>	3594	4077	7671
1885—1881 5—10	19368	19200	38568	1849. 41—42 » »	2940	2692	5632
1880. 10—11 évek— <i>Jahre</i>	3763	3607	7370	1848. 42—43 » »	3268	3651	6919
1879. 11—12 » »	3758	3762	7520	1847. 43—44 » »	2498	2304	4802
1878. 12—13 » »	3775	4111	7886	1846. 44—45 » »	2706	2625	5331
1877. 13—14 » »	4011	4474	8485	1850—1846 40—45	15006	15349	30355
1876. 14—15 » »	4394	4705	9099	1845. 45—46 évek— <i>Jahre</i>	2787	2638	5425
1880—1876 10—15	19701	20659	40360	1844. 46—47 » »	2705	2788	5493
				1843. 47—48 » »	2391	1924	4315
				1842. 48—49 » »	2418	2539	4957
				1841. 49—50 » »	1857	1721	3578
				1845—1841 45—50	12158	11610	23768
				1840. 50—51 évek— <i>Jahre</i>	2352	3065	5417
				1839. 51—52 » »	1689	1655	3344
				1838. 52—53 » »	1909	2228	4137
				1837. 53—54 » »	1534	1690	3224
				1836. 54—55 » »	1660	1771	3431
				1840—1836 50—55	9144	10409	19553

Tabelle Nr. 31. (Schluss.)

Születési év és kor <i>Geburtsjahr und Alter</i>	Összesen Budapest <i>Budapest zusammen</i>			Születési év és kor <i>Geburtsjahr und Alter</i>	Összesen Budapest <i>Budapest zusammen</i>		
	férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együtt— <i>zus.</i>		férfi— <i>männl.</i>	nő— <i>weiblich</i>	együtt— <i>zus.</i>
1835. 55—56 évek— <i>Jahre</i>	1394	1536	2930	1795. 95—96 évek— <i>Jahre</i>	—	2	2
1834. 56—57 »	1387	1563	2950	1794. 96—97 »	1	1	2
1833. 57—58 »	1250	1285	2535	1793. 97—98 »	2	2	4
1832. 58—59 »	1137	1236	2373	1792. 98—99 »	—	3	3
1831. 59—61 »	810	878	1688	1791. 99—100 »	—	1	1
1835—1831 55—60	5978	6498	12476	1795—1791 95—100	3	9	12
1830. 60—61 évek— <i>Jahre</i>	1269	2101	3370	1790. 100—101 évek— <i>Jahre</i>	—	1	1
1829. 61—62 »	763	823	1586	1789. 101—102 »	—	1	1
1828. 62—63 »	879	1118	1997	1788. 102—103 »	1	—	1
1827. 63—64 »	754	954	1688	1790—1788 100—103	1	2	3
1826. 64—65 »	791	1007	1798				
1830—1826 60—55	4456	5983	10439	Ismeretlen korú <i>Unbekanntes Alter</i>	89	113	202
1825. 65—66 évek— <i>Jahre</i>	792	1049	1841				
1824. 86—67 »	739	942	1681				
1823. 67—68 »	522	677	1199				
1822. 68—69 »	592	836	1428				
1821. 69—70 »	438	494	932				
1835—1821 65—70	3033	3998	7031				
1820. 70—71 évek— <i>Jahre</i>	657	1044	1701				
1819. 71—72 »	432	432	864				
1818. 72—73 »	449	547	996				
1817. 73—74 »	332	373	705				
1816. 74—75 »	264	412	676				
1820—1816 70—75	2134	2808	4942				
1815. 75—76 évek— <i>Jahre</i>	247	385	632				
1814. 76—77 »	230	319	549				
1813. 77—78 »	180	262	442				
1812. 78—79 »	147	246	393				
1811. 79—80 »	113	206	319				
1815—1811 75—80	917	1418	2335				
1810. 80—81 évek— <i>Jahre</i>	117	216	333				
1809. 81—82 »	67	98	165				
1808. 82—83 »	45	84	129				
1807. 83—84 »	37	63	100				
1806. 84—85 »	40	63	103				
1810—1806 80—85	306	524	830				
1805. 85—86 évek— <i>Jahre</i>	28	52	80				
1802. 86—85 »	21	36	57				
1803. 87—88 »	12	32	44				
1802. 88—89 »	15	27	42				
1801. 89—90 »	8	24	32				
1805—1801 85—90	84	171	255				
1800. 90—91 évek— <i>Jahre</i>	9	29	38				
1799. 91—92 »	2	5	7				
1798. 92—93 »	2	6	8				
1797. 93—94 »	1	2	3				
1796. 94—95 »	—	1	1				
1800—1796 90—95	14	43	57				
				Főösszeg			
				<i>Hauptsumme</i>	236850	249321	486671

Korviszonyok évtizedes összefoglalásban.
Zusammenfassung der Altersverhältnisse nach Jahrzehnten.

Kerület Bezirk	Nem Geschlecht	0-10	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-	Ismeretlen korú Alter unbekannt	Összesen Zusammen
		éves — Jahre alt										
I.	férfi—männl.	3355	2909	2682	2749	1865	1154	690	294	40	8	15746
	nő—weiblich	3376	3342	3341	3038	2058	1382	954	451	77	5	18024
	együtt—zus.	6731	6251	6023	5787	3923	2536	1644	745	117	13	33770
II.	férfi—männl.	2789	2490	2272	2382	1681	1055	536	214	30	8	13507
	nő—weiblich	2843	2982	2708	2543	1743	1315	864	414	59	13	15489
	együtt—zus.	5632	5472	4980	4930	3424	2370	1450	628	89	21	28996
III.	férfi—männl.	3366	2520	2414	2503	1585	1112	596	232	28	7	14363
	nő—weiblich	3359	2695	2429	2171	1616	1137	693	331	54	6	14491
	együtt—zus.	6725	5215	4843	4674	3201	2249	1289	563	82	13	28854
Összesen jobb- part Zusammen rechtes Ufer	férfi—männl.	9510	7919	7368	7634	5131	3321	1872	740	98	23	43616
	nő—weiblich	9578	9019	8478	7757	5417	3834	2511	1196	190	24	48004
	együtt—zus.	19088	16938	15846	15391	10548	7155	4383	1936	288	47	91620
IV.	férfi—männl.	1542	2619	2905	2224	1580	941	513	220	26	5	12575
	nő—weiblich	1644	3259	3933	2655	1696	1061	638	281	51	13	15231
	együtt—zus.	3186	5878	6838	4879	3276	2002	1151	501	77	18	27806
V.	férfi—männl.	2969	3753	3825	3256	2220	1163	603	225	33	10	18057
	nő—weiblich	2750	3969	5094	3629	2064	1207	644	244	55	17	19673
	együtt—zus.	5719	7722	8919	6885	4284	2370	1247	469	88	27	37730
VI.	férfi—männl.	7522	8090	9304	7560	4853	2643	1260	550	83	19	41884
	nő—weiblich	7125	9111	11478	8065	4772	2878	1580	604	117	32	45762
	együtt—zus.	14647	17201	20782	15625	9625	5521	2840	1154	200	51	87646
VII.	férfi—männl.	7974	8712	10057	7815	4665	2503	1329	589	81	14	43739
	nő—weiblich	8096	9226	10171	7464	4505	2836	1785	779	159	17	45038
	együtt—zus.	16070	17938	20228	15279	9170	5339	3114	1368	240	31	88777
VIII.	férfi—männl.	8176	8408	11051	8856	5045	2689	1139	427	58	8	45857
	nő—weiblich	8094	8293	9923	8151	5214	3164	1820	690	95	2	45446
	együtt—zus.	16270	16701	20974	17007	10259	5853	2959	1117	153	10	91303
IX.	férfi—männl.	3938	3738	4564	3947	2426	1315	623	233	20	7	20811
	nő—weiblich	3986	4031	4449	3753	2390	1504	745	329	66	7	21260
	együtt—zus.	7924	7769	9013	7700	4816	2819	1368	562	86	14	42071
X.	férfi—männl.	2305	1694	2077	2165	1244	547	200	67	9	3	10311
	nő—weiblich	2407	1797	1883	1618	901	423	258	103	16	1	9407
	együtt—zus.	4712	3491	3960	3783	2145	970	458	170	25	4	19718
Összesen bal- part Zusammen linkes Ufer Budapest	férfi—männl.	34426	37014	43783	35823	22033	11801	5667	2311	310	66	193234
	nő—weiblich	34102	39686	46931	35335	21542	13073	7470	3030	559	89	201817
	együtt—zus.	68528	76700	90714	71158	43575	24874	13137	5341	869	155	395051
	férfi—männl.	43936	44933	51151	43457	27164	15122	7539	3051	408	89	236850
	nő—weiblich	43680	48705	55409	43092	26959	16907	9981	4226	749	113	249821
	együtt—zus.	87616	93638	106560	86549	54123	32029	17520	7277	1157	202	486671

Korosztályok a lakás fekvése szerint.

Altersclassen nach der Höhenlage der Wohnungen.

Születési év Geburtsjahr	Korév Älterojahr	Pincze — Keller		Földszint Erdegeschoss			1/2—I. e m e l e t — S t o c k w e r k						III. és IV.			Egyéb Sonstige			Összesen Zusammen			
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.			
																				férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
1880—1886	0—5	1345	1253	2624	14716	15112	29828	5120	4771	9891	2214	2047	4261	1136	1271	2407	17	20	37	24568	24480	49048
1885—1881	5—10	874	988	1862	12342	11655	23997	3570	3923	7493	1625	1746	3371	886	866	1752	71	22	93	19368	19200	38568
1880—1876	10—15	959	787	1746	11776	12225	24001	3946	4419	8365	1952	2106	4058	989	1083	2072	79	39	118	19701	20659	40360
1875—1871	15—20	1259	1033	2292	14713	14336	29049	5325	6813	12138	2516	3717	6233	1305	2113	3418	114	34	148	25232	28046	53278
1870—1866	20—25	1345	1167	2512	13980	13901	27881	5412	7637	13049	2640	4248	6888	1234	2568	3802	103	30	133	24714	29551	54265
1865—1861	25—30	1643	1316	2959	15565	13181	28746	5657	6044	11701	2338	3309	5647	1119	1962	3081	115	46	161	26437	25858	52295
1860—1856	30—35	1501	1170	2671	14553	13650	28203	714	5025	9739	2145	2763	4908	1000	1508	2508	109	56	165	24022	24172	48194
1855—1851	35—40	1221	1031	2252	11518	10564	22112	3898	4218	8116	1777	2048	3825	925	1023	1948	66	36	102	19485	18920	38355
1850—1846	40—45	954	993	1947	8840	8861	17701	3106	3246	6352	1328	1493	2821	693	731	1424	85	25	110	15006	15349	30355
1845—1841	45—50	778	762	1540	6954	6685	13639	2619	2520	5139	1092	1085	2177	643	538	1181	72	20	92	12158	11610	23768
1840—1836	50—55	607	730	1337	5060	5783	10843	2084	2425	4509	831	1019	1850	457	438	895	105	14	119	9144	10409	19553
1836—1831	55—60	440	584	1024	3152	3418	6570	1495	1578	3073	556	615	1171	277	278	555	58	25	83	5978	6498	12476
1830	60-on túl über 60	529	835	1364	6372	8771	15143	2487	3502	5989	1063	1301	2364	480	524	1004	67	23	90	10998	14956	25954
Ismeretlen Unbekannt		8	5	13	54	37	91	14	25	39	12	17	29	1	17	18	—	12	12	89	113	202
Füßszeg Hauptsumme		13483	12660	26143	139625	138179	277804	19447	56146	105593	22089	27514	49603	11145	14920	26065	1061	402	1463	236350	249821	486171

**Hitfelekezeteknek kerü-
Confessionen**

Kerület Bezirk	Római katolikus <i>Römisch katholisch</i>			Ágostai <i>Lutherisch</i>			Református <i>Reformirt</i>		
	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
I.	12430	14857	27287	764	810	1574	1274	1143	2417
II.	10804	12973	23777	888	853	1741	901	890	1791
III.	10979	11336	22315	402	312	714	787	708	1495
Összesen jobbpárt <i>Zusammen rechtes Ufer</i>	34213	39166	73379	2054	1975	4029	2962	2741	5703
IV.	7903	10805	18708	995	1015	2010	1230	1378	2608
V.	9301	11342	20643	1265	1297	2562	920	1170	2090
VI.	20761	25438	46199	2347	2663	5010	2070	2509	4579
VII.	21120	24366	45486	2486	2385	4871	2769	2941	5710
VIII.	31444	32701	64145	2933	2574	5507	4408	3917	8325
IX.	14920	16224	31144	1131	1055	2186	2627	2244	4871
X.	7718	7413	15131	617	432	1049	1226	1000	2226
Összesen balpárt <i>Zusammen linkes Ufer</i>	113167	128289	241456	11774	11421	23195	15250	15159	30409
Összes Budapest <i>Zusammen Budapest</i>	147380	167455	314835	13828	13396	27224	18212	17900	36112
Részletezés bel- és <i>Specificirung nach</i>									
I. ker. beltelek ²⁾	9871	12301	22172	640	687	1327	885	835	1720
kültelek	2559	2556	5115	124	123	247	389	308	697
II. » beltelek	10619	12770	23389	887	849	1736	884	871	1755
kültelek	185	203	388	1	4	5	17	19	36
III. » beltelek	10454	10367	21321	401	311	712	770	702	1472
kültelek	525	469	994	1	1	2	17	6	23
Összesen jobb part beltelek <i>Zus. rechtes Ufer Intravillan</i>	30944	35938	66882	1928	1847	3775	2539	2408	4947
Kültelek — Extravillan	3269	3228	6497	126	128	254	423	333	756
V. ker. beltelek	7859	10169	18028	1161	1203	2364	803	1074	1877
kültelek	1442	1173	2615	104	94	198	117	96	213
VI. A) beltelek	4983	8010	12993	663	912	1575	522	866	1388
B) beltelek	12400	14409	26809	1379	1478	2857	1142	1333	2475
kültelek	3378	3019	6397	305	273	578	406	310	716
VII. A) beltelek	5788	7493	13281	744	759	1503	569	844	1413
B) beltelek	11362	12590	23952	1395	1322	2717	1475	1435	2910
kültelek	3970	4283	8253	347	304	651	725	662	1387
VIII. A) beltelek	7219	8634	15853	866	791	1657	1311	1303	2614
B) beltelek	12800	12514	25314	1196	1075	2271	1654	1434	3088
C) beltelek	11425	11553	22978	871	708	1579	1443	1180	2623
IX. ker. beltelek	13750	15216	28966	1052	1006	2058	2454	2133	4587
kültelek	1170	1008	2178	79	49	128	173	111	284
Összesen balpárt beltelek <i>Zus. linkes Ufer Intravillan</i>	95489	111893	206882	10322	10269	20591	12603	12980	25583
Kültelek — Extravillan	17678	16896	34574	1452	1152	2604	2647	2179	4826
Budapest beltelek <i>Budapest Intravillan</i>	126433	147331	273764	12250	12116	24366	15142	15388	30530
Kültelek <i>Extravillan</i>	20947	20124	41071	1578	1280	2858	3070	2512	5582

1) A IV-dik kerület egészben beltelek, a X-dik egészben kültelek.

2) Beltelek.
Kültelek.

Istenkinti kimutatása.

nach Bezirken.

Izraelita Israelitisch			Egyéb Sonstige Confess.			Ismeretlen Unbekannt			Összesen — Zusammen		
férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
953	943	1896	311	238	549	14	33	47	15746	18024	33770
737	631	1368	171	131	302	6	11	17	13507	15489	28996
2106	2078	4184	79	50	129	10	7	17	14363	14491	28854
3796	3652	7448	561	419	980	30	51	81	43616	48004	91620
2030	1738	3768	395	284	679	22	11	33	12575	15231	27806
6392	5667	12059	178	190	368	1	7	8	18057	19673	37730
16234	14717	30951	412	348	760	60	87	147	41884	45762	87646
16838	14925	31763	478	362	840	48	59	107	43739	45038	88777
6391	5685	12066	580	435	1015	111	134	245	45857	45446	91303
1771	1515	3286	324	185	509	38	37	75	20811	21260	42071
575	461	1036	171	100	271	4	1	5	10311	9407	19718
50221	44708	94929	2538	1904	4442	284	336	620	193234	201817	395051
54017	43360	102377	3099	2323	5422	314	387	701	236850	249321	486671

kültelek szerint.¹⁾Intra- und Extravillan.¹⁾

775	765	1540	220	208	428	13	32	45	12404	14828	27232
178	178	356	91	30	121	1	1	2	3342	3196	6538
734	629	1363	171	131	302	6	11	17	13301	15261	28562
3	2	5	—	—	—	—	—	—	206	228	434
2099	2068	4167	61	49	110	9	7	16	13794	14004	27798
7	10	17	18	1	19	1	—	1	569	487	1056
3608	3462	7070	452	388	840	28	50	78	39499	44093	83592
188	190	378	109	31	140	2	1	3	4117	3911	8028
6293	5590	11883	158	177	335	1	6	7	16275	18219	34494
99	77	176	20	13	33	—	1	1	1782	1454	3236
10390	9453	19843	140	125	265	26	35	61	16724	19401	36125
5511	5026	10537	198	180	378	29	47	76	20659	22473	43132
333	238	571	74	43	117	5	5	10	4501	3888	8389
10339	8826	19165	168	126	294	20	21	41	17623	18069	35697
6020	5636	11656	232	190	422	20	24	44	20504	21197	41701
479	463	942	78	46	124	8	14	22	5607	5772	11379
1203	976	2179	190	176	366	30	42	72	10819	11922	22741
4137	3768	7905	222	170	392	50	59	109	20059	19020	39079
1041	941	1982	168	89	257	31	33	64	14979	14504	29483
1556	1365	2921	269	174	443	38	36	74	19119	19930	39049
215	150	365	55	11	66	—	1	1	1692	1330	3022
48520	43319	91839	2140	1691	3831	267	314	581	169341	179966	349307
1701	1389	3090	398	213	611	17	22	39	23893	21851	45744
52128	46781	98909	2592	2079	4671	295	364	659	208840	224059	432899
1889	1579	3468	507	244	751	19	23	42	28010	25762	53772

¹⁾ Der IV. Bezirk liegt ganz im Intravillan, der X. ganz im Extravillan.²⁾ Intravillan.

Extravillan.

Hilfelekezetek kor szerint.

Confessionen nach Alter.

Születési év Geburtsjahr	Korév Alters- jahr	Római katolikus Röm. Katholiken			A görög Tathereczek			Református Reformierte			Izraelita Israeliten			Egyéb Sonstige			Ismeretlen Unbekannt			Összesen Zusammen		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.			
1890-1886	0-5	15809	66325	82134	1289	1159	2448	1788	1543	3331	5417	5234	10651	163	130	293	102	89	191	24568	24480	49048
1885	5-6	2610	2700	5310	187	205	392	289	263	552	1057	977	2034	26	25	51	18	10	28	4187	4180	8367
1884	6-7	2639	2547	5176	217	156	373	372	264	520	899	877	1776	24	15	39	13	6	19	4046	3857	7903
1883	7-8	2262	2335	4597	203	159	362	246	241	487	911	918	1329	21	22	43	5	5	14	3648	3684	7332
1882	8-9	2429	2524	4953	217	203	420	228	242	470	988	999	1987	27	23	50	7	5	12	3896	3996	7892
1881	9-10	2204	2232	4436	182	157	339	249	193	442	926	883	1809	23	13	36	7	5	12	3591	3483	7074
1885-1881	5-10	12134	12338	24472	1006	890	1886	1276	1195	2471	4781	4654	9435	121	98	219	50	35	85	19368	19200	38568
1880	10-11	2365	2309	4674	175	154	329	228	204	432	958	909	1867	33	21	54	4	10	14	3763	3607	7370
1879	11-12	2316	2385	4701	170	175	345	248	199	447	1002	969	1971	15	25	40	7	9	16	3768	3762	7530
1878	12-13	2286	2576	4862	206	161	367	228	234	462	1019	1016	2035	36	21	57	-	3	3	3775	4111	7886
1877	13-14	2479	2322	4801	191	234	425	228	264	492	1084	1115	2199	29	35	64	4	4	4	4011	4474	8485
1876	14-15	2621	2363	5084	217	251	468	271	271	624	1244	1098	2342	35	30	65	6	10	16	4394	4705	9099
1880-1876	10-15	12067	13156	25222	959	975	1934	1203	1254	2457	5307	5107	10414	148	132	280	17	36	53	19701	20659	40360
1875-1871	15-20	14645	18376	33021	1414	1483	2897	1693	2031	3724	7148	5928	13076	300	201	501	32	27	59	25232	28046	53278
1870-1866	20-25	14299	19478	33777	1531	1664	3195	1991	2283	4374	6417	5660	12077	462	335	797	14	31	45	24774	29351	54265
1865-1861	25-30	16842	17060	33902	1558	1551	3109	2171	2128	4299	5379	4692	10071	463	333	856	24	34	58	26437	25858	52295
1860-1856	30-35	15622	16556	32179	1448	1337	2785	2241	2056	4305	4317	3876	8193	360	318	678	25	29	54	24092	24172	48264
1855-1851	35-40	12405	13079	25485	1236	1086	2292	1201	1162	3464	3538	2974	6512	343	199	542	11	19	30	19425	18920	38355
1850-1846	40-45	9680	10686	20316	960	916	1876	1322	1182	2504	2792	2460	5232	241	140	381	11	15	26	15006	15349	30355
1845-1841	45-50	7804	8064	15868	786	640	1426	975	816	1821	2395	1941	4336	186	109	295	12	10	22	12158	11610	23768
1840-1836	50-55	6594	7094	13788	609	576	1185	608	654	1262	2113	1978	4091	112	92	204	8	15	23	9144	10409	19553
1835-1831	55-60	3789	4543	8332	383	300	773	399	371	770	1323	1135	2458	83	51	134	1	8	9	5978	6498	12476
1830 és korábban und früher über 60 J.	60-on fölül	6525	10690	17215	644	784	1378	634	683	1317	3075	2697	5772	117	124	241	3	28	31	10398	14566	25054
Ismeretlen		63		124	5	5	10	2	11	13	15	24	39	—	1	1	4	11	15	69	113	202
Főösszeg		147380	167455	314835	13828	13396	27224	18212	17000	36112	54017	48360	102377	3099	2323	5422	314	387	701	256850	249821	486671
Hauptsumme																						

Hítfelekezetek nemzetiség szerint.

Confessionen nach Nationalität.

A) Fősszesítés. — *Hauptübersicht.*

Hítfelekezet Confessionen	K o r — A l t e r			Magyar Ungarn			Német Deutsche			Tót Slovaken			Egyéb Sonstige			Összesen Zusammen		
	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
Róm. kath. Röm. katholisch	10 éven alúl — unter 10 Jahren	19272	19732	39004	6860	7222	14082	1379	1336	2715	432	373	805	27943	28663	56606		
	10 éven felül — über 10 Jahren	72051	84741	156792	80997	88838	69835	8250	10320	18570	8139	4693	13032	119437	138792	258229		
	együtt — zusammen	91323	104473	195796	47857	46060	83917	9629	11656	21285	8571	5266	13837	147380	167455	314855		
Ágostai Lutherisch	10 éven alúl — unter 10 Jahren	1633	1419	3052	471	422	893	175	174	349	16	24	40	2295	2039	4334		
	10 éven felül — über 10 Jahren	6701	6195	12896	3146	2957	6103	1546	2066	3612	140	139	279	11533	11357	22890		
	együtt — zusammen	8334	7614	15948	3617	3379	6996	1721	2240	3961	156	163	319	13228	13396	27224		
Református Reformirt	10 éven alúl — unter 10 Jahren	2961	2664	5628	69	53	122	8	5	13	23	16	39	3064	2788	5802		
	10 éven felül — über 10 Jahren	14600	14602	29202	404	317	721	75	85	160	69	158	227	15148	15162	30310		
	együtt — zusammen	17564	17266	34830	473	370	843	83	90	173	92	174	266	18212	17900	36112		
Izraelita Israelitisch	10 éven alúl — unter 10 Jahren	8729	8494	17223	1429	1345	2774	26	32	58	14	17	31	10198	9888	20086		
	10 éven felül — über 10 Jahren	32373	27207	59580	10288	10339	20627	646	619	1265	512	307	819	48419	38472	82291		
	együtt — zusammen	41102	35701	76803	11717	11684	23401	672	651	1323	526	324	850	54017	48360	102377		
Egyéb Sonstige	10 éven alúl — unter 10 Jahren	182	130	312	19	16	35	10	9	19	73	73	146	284	228	512		
	10 éven felül — über 10 Jahren	1219	1171	2390	128	115	243	146	175	321	1322	634	1936	2315	2095	4910		
	együtt — zusammen	1401	1301	2702	147	131	278	156	184	340	1395	707	2102	3099	2323	5422		
Ismeretlen Unbekannt	10 éven alúl — unter 10 Jahren	104	88	192	23	17	40	5	3	8	20	16	36	152	124	276		
	10 éven felül — über 10 Jahren	102	160	262	36	62	98	12	24	36	12	17	29	162	263	425		
	együtt — zusammen	206	248	454	59	79	138	17	27	44	32	33	65	314	387	701		
Fősszeség Hauptsumme	10 éven alúl — unter 10 Jahren	32884	32327	65211	8871	9075	17946	1603	1559	3162	578	519	1097	43936	43680	87616		
	10 éven felül — über 10 Jahren	127043	134076	261122	44999	52628	97627	10675	13239	23984	10194	6148	16342	192914	206141	399055		
	együtt — zusammen	159927	166603	326533	53870	61703	115573	12278	14848	27126	10772	6667	17439	236850	249821	486671		

B) Kerületek szerinti áttekintés. — Uebersicht nach Bezirken.

Kerület Bezirk	Magyar Ungarn			Német Deutsche			Tót Slovaken			Egyéb Sonszige			Összesen Zusammen			
	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	
	Hittelekezet — Confessionen															
I.	Róm. kath. — Röm. Katholisch	7226	8181	15407	4314	5750	10064	319	446	765	571	480	1051	12430	14857	27287
	Ágostai — Lutherisch	486	510	996	222	225	447	58	74	127	3	1	4	784	810	1574
	Helvét — Reformirt	1234	1113	2347	33	17	50	2	5	7	5	8	13	1774	1143	2417
	Izraelita — Israeliten	715	636	1351	228	286	514	7	13	20	3	8	11	953	943	1896
	Egyéb — Sonstige	113	113	226	17	12	29	7	7	9	16	174	104	278	311	238
Ismeretlen — Unbekannt	9	22	31	2	7	9	—	3	—	3	4	7	14	33	47	—
	Összesen — Zusammen	9783	10575	20358	4816	6297	11113	388	547	935	759	605	1361	15746	18024	33770
II.	Róm. kath. — Röm. Katholisch	5975	6688	12663	4078	5601	9679	339	411	750	412	273	685	10804	12973	23777
	Ágostai — Lutherisch	501	473	974	343	312	655	31	54	85	13	14	27	888	853	1741
	Helvét — Reformirt	862	856	1718	32	24	56	4	3	7	3	7	10	901	890	1791
	Izraelita — Israeliten	564	433	997	155	191	346	9	6	15	9	1	10	737	631	1368
	Egyéb — Sonstige	77	69	146	14	15	29	3	3	6	7	7	14	121	131	302
Ismeretlen — Unbekannt	4	3	7	2	7	9	—	—	—	—	—	1	6	11	17	—
	Összesen — Zusammen	7983	8522	16505	4621	6150	10774	386	477	863	514	340	854	13507	15489	28996
III.	Róm. kath. — Röm. Katholisch	4013	4042	8055	5819	6318	12137	611	614	1225	536	362	898	10979	11336	22315
	Ágostai — Lutherisch	219	154	373	160	132	292	18	22	40	5	4	9	402	312	714
	Helvét — Reformirt	753	678	1431	29	24	53	1	3	4	4	3	7	787	708	1495
	Izraelita — Israeliten	1142	1018	2160	935	1039	1974	10	13	23	19	8	27	2106	2078	4184
	Egyéb — Sonstige	24	22	46	5	8	13	1	5	6	6	49	15	64	79	129
Ismeretlen — Unbekannt	6	4	10	3	1	4	—	1	1	1	1	2	10	7	17	
	Összesen — Zusammen	6157	5918	12075	6951	7522	14473	641	658	1299	614	393	1007	14363	14491	28854
Összes jobb- part Zusammen rechtes Ufer	Róm. kath. — Röm. Katholisch	17214	18911	36125	14211	17669	31880	1269	1471	2740	1519	1115	2634	34213	39166	73379
	Ágostai — Lutherisch	1206	1137	2343	725	669	1394	102	150	252	21	19	40	2054	1975	4029
	Helvét — Reformirt	2849	2647	5496	94	65	159	7	11	18	12	18	30	2962	2741	5703
	Izraelita — Israeliten	2421	2087	4508	1318	1516	2834	26	32	58	31	17	48	3796	3652	7448
	Egyéb — Sonstige	214	204	418	36	35	71	11	17	28	300	163	463	561	419	980
Ismeretlen — Unbekannt	19	29	48	7	15	22	—	1	1	1	4	6	10	30	51	
	Összesen — Zusammen	28923	25015	48938	16391	19969	36360	1415	1682	3097	1887	1338	3225	43616	48004	91620

	Róm. kath. — Röm. Katholisch	8652	15079	956	1564	2520	166	357	523	354	232	586	7903	10805	18708
	Agostai — Lutherisch	748	692	1440	204	421	35	84	119	8	22	30	995	1015	2010
	Helvét — Reformirt	1216	1321	2537	11	40	1	1	2	2	27	29	1230	1378	2608
IV.	Israelita — Israeliten	1723	1431	3154	274	550	19	14	33	14	17	31	2030	1738	3768
	Egyéb — Sonstige	166	148	314	16	9	25	1	7	8	120	332	395	284	679
	Ismeretlen — Unbekannt	15	7	22	3	1	4	—	1	3	3	6	22	11	33
	Összesen — Zusammen	10295	12251	22546	1464	2096	223	463	686	593	421	1014	12575	15231	27806
	Róm. kath. — Röm. Katholisch	5401	6937	12338	2148	2460	1193	1576	2769	559	369	928	9301	11342	20343
	Agostai — Lutherisch	633	589	1222	388	359	697	323	538	19	26	45	1265	1297	2562
	Helvét — Reformirt	825	1086	1911	79	56	8	8	16	8	20	28	920	1170	2090
V.	Israelita — Israeliten	5279	4438	9717	1019	1154	56	35	91	38	40	78	6392	5667	12059
	Egyéb — Sonstige	64	107	171	10	7	11	15	26	93	61	154	178	190	368
	Ismeretlen — Unbekannt	—	6	1	—	—	—	—	—	—	1	1	1	7	8
	Összesen — Zusammen	12202	13163	23365	3595	4036	7631	1543	1957	3500	517	1234	18057	19673	37730
	Róm. kath. — Röm. Katholisch	12362	16067	23429	5151	6000	11151	1632	2357	4049	1014	2570	20761	25438	46199
	Agostai — Lutherisch	1273	1351	2624	677	740	1417	363	536	899	34	70	2347	2663	5010
	Helvét — Reformirt	1921	2346	4267	112	94	206	18	21	39	19	67	2070	2509	4579
VI.	Israelita — Israeliten	12658	11023	23681	3211	3423	6634	190	172	362	175	274	16234	14717	30951
	Egyéb — Sonstige	189	209	398	19	22	41	11	32	43	193	278	412	348	760
	Ismeretlen — Unbekannt	42	60	102	9	17	26	1	6	7	4	12	60	87	147
	Összesen — Zusammen	28445	31056	59501	9179	10296	19475	2275	3124	5399	1985	3271	41884	45762	87646
	Római kath. — Röm. Katholisch	13578	15930	29508	4774	5762	10536	1631	2002	3633	1137	1809	21120	24366	45486
	Agostai — Lutherisch	1401	1292	2693	634	536	1170	418	536	953	33	55	2486	2356	4371
	Helvét — Reformirt	2663	2340	5503	56	47	103	25	24	52	22	52	2769	2941	5710
VII.	Israelita — Israeliten	12224	10835	23059	4135	3683	7818	268	298	566	211	320	16838	14925	31763
	Egyéb — Sonstige	224	221	445	41	26	67	14	37	51	199	277	478	362	840
	Ismeretlen — Unbekannt	31	33	64	13	15	28	1	5	6	3	9	48	59	107
	Összesen — Zusammen	30121	31151	61272	9653	10069	19722	2360	2901	5261	1605	2522	43739	45038	88777
	Róm. kath. — Röm. Katholisch	21408	22173	43581	6047	7259	13306	2267	2354	4621	1722	2637	31444	32701	61445
	Agostai — Lutherisch	1918	1547	3465	681	565	1246	306	443	749	238	47	2933	2574	5507
	Helvét — Reformirt	4305	3844	8149	74	47	121	11	9	20	18	35	4408	3917	8325
VIII.	Israelita — Israeliten	4845	4277	9122	1412	1292	2704	81	80	161	43	79	6381	5685	12066
	Egyéb — Sonstige	327	291	608	16	23	33	29	40	69	208	91	299	435	1015
	Ismeretlen — Unbekannt	79	89	168	12	21	14	26	14	8	10	18	111	134	245
	Összesen — Zusammen	32882	32211	65093	8242	9207	17449	2706	2940	5646	2027	3115	45857	45446	91303
	Róm. kath. — Röm. Katholisch	10321	11116	21437	2993	3738	6731	791	966	1757	815	1219	14920	16224	31144
	Agostai — Lutherisch	770	708	1478	240	210	450	111	123	234	10	24	1131	1055	2186
	Helvét — Reformirt	2579	2199	4778	34	23	57	7	11	18	7	18	2627	2244	4871
IX.	Israelita — Israeliten	1475	1241	2716	262	252	514	27	16	43	7	6	1771	1515	3286
	Egyéb — Sonstige	165	104	269	7	6	13	20	22	42	132	185	324	185	509
	Ismeretlen — Unbekannt	19	24	43	14	9	23	1	1	2	4	7	38	37	75
	Összesen — Zusammen	15329	15392	30721	3550	4238	7788	937	1139	2096	975	1466	20811	21260	42071

B) Kerületek szerinti áttekintés. — Uebersicht nach Bezirken.

Kerület Bezirk	Magyar Ungarn			Német Deutsche			Tót Slovaken			Egyéb Sonstige			Összesen Zusammen		
	férh männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férh männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férh männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férh männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férh männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
Hittfelekezet — Confessionen															
	4612	4687	9299	1577	1608	3185	620	573	1193	909	545	1454	7718	7413	15131
Róm. kath. — Röm. Katholisch	35	298	633	118	83	201	111	46	157	3	5	8	617	432	1049
Ágostai — Lutherisch	1206	983	2189	13	9	22	3	5	8	4	3	7	1226	1000	2226
Helvét — Reformirt	477	369	846	86	88	174	5	4	9	7	—	7	575	461	1036
Izraelita — Israeliten	52	27	79	2	3	5	59	14	73	58	56	114	171	100	271
Egyéb — Sonstige	1	—	1	1	1	1	1	—	1	2	—	2	4	1	5
Ismeretlen — Unbekannt															
	6733	6364	13097	1796	1792	3588	799	642	1441	983	609	1592	10811	9407	19718
Összesen — Zusammen															
	74109	85562	159671	23646	28391	52037	8360	10185	18545	7052	4151	11903	13167	128289	244456
Róm. kath. — Röm. Katholisch	7128	6477	13605	2822	2710	5602	1619	2090	3709	135	144	279	11774	11421	23195
Ágostai — Lutherisch	14716	14619	29334	379	305	684	76	79	155	80	156	236	13250	15159	30409
Helvét — Reformirt	38681	33614	72295	10399	10168	20567	646	619	1265	495	307	802	50221	44708	94929
Izraelita — Israeliten	1187	1097	2284	111	96	207	145	167	312	1095	544	1639	2538	1904	4442
Egyéb — Sonstige	187	219	406	52	64	116	17	26	43	28	27	55	284	336	620
Ismeretlen — Unbekannt															
	136007	141588	277595	37479	41734	79213	10863	13166	24029	8885	5329	14214	193234	201817	395051
Összesen — Zusammen															
	91323	104473	195796	37857	46060	83917	9699	11656	21285	8571	5266	13837	147380	167455	314835
Róm. kath. — Röm. Katholisch	8334	7614	15948	3617	3379	6996	1721	2240	3961	156	163	319	13828	13396	27224
Ágostai — Lutherisch	17564	17266	34830	473	370	843	83	90	173	92	174	266	13212	17900	36112
Helvét — Reformirt	41102	35701	76803	11717	11684	23401	672	651	1323	526	324	850	54017	48360	102377
Izraelita — Israeliten	1401	1301	2702	147	131	278	156	184	340	1395	707	2102	3099	2323	5422
Egyéb — Sonstige	206	248	454	59	79	138	17	27	44	32	33	65	314	387	701
Ismeretlen — Unbekannt															
	159930	166603	326533	53870	61708	115573	12278	14848	27126	10772	6567	17439	236850	249821	486671
Összesen — Zusammen															

Nemzetiség kapcsolatban a korral.

Nationalität in Verbindung mit dem Alter.

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Magyar Ungarn			Német Deutsche			Tót Slovaken			Egyéb Sonstige			Összesen — Zusammen		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
1890—1886	0—5	18255	18015	36270	4988	5140	10128	984	1019	2003	341	306	647	24588	24480	49048
1885	5—6	3076	3232	6308	863	811	1674	195	94	289	53	43	96	4187	4180	8367
1884	6—7	3100	2866	5966	801	851	1652	105	100	205	40	40	80	4046	3857	7903
1883	7—8	2711	2778	5489	775	758	1533	111	101	212	51	47	98	3648	3684	7332
1882	8—9	2941	3088	5979	785	796	1581	121	124	245	49	38	87	3896	3996	7892
1881	9—10	2801	2598	5399	659	719	1378	87	121	208	44	45	89	3591	3483	7074
1885—1881	5—10	14629	14512	29141	3883	3935	7818	619	540	1159	287	213	450	19368	19200	38568
1880	10—11	2938	2807	5745	706	665	1371	59	134	193	60	1	61	3763	3607	7370
1879	11—12	2947	2985	5932	693	646	1339	67	82	149	51	49	100	3758	3762	7520
1878	12—13	2943	3280	6223	689	689	1378	99	89	188	69	53	122	3775	4111	7886
1877	13—14	3053	3479	6532	770	827	1597	120	114	234	68	54	122	4011	4474	8485
1876	14—15	3289	3458	6747	851	1029	1880	162	154	316	92	64	156	4394	4705	9099
1880—1876	10—15	15170	16009	31179	3684	3856	7540	507	573	1080	340	221	561	19701	20659	40360
1875—1871	15—20	18505	20949	39454	5038	5228	10266	1022	1373	2395	667	496	1163	25232	28046	53278
1870—1866	20—25	17435	21219	38654	4630	5489	10119	1508	2028	3536	1141	815	1956	24714	29551	54265
1865—1861	25—30	17784	17881	35665	5043	5266	10309	1873	1944	3817	1737	767	2504	26437	2585	52295
1860—1856	30—35	15777	15771	31548	4970	5796	10766	1816	1828	3644	1459	777	2236	24022	24172	48194
1855—1851	35—40	12569	11755	24324	4611	5275	9886	1146	1252	2398	1109	638	1747	19435	18920	38355
1850—1846	40—45	9101	8936	18037	4019	4732	8751	924	1110	2034	962	571	1533	15006	15349	30355
1845—1841	45—50	7084	6370	13404	3385	3901	7286	681	862	1543	858	477	1335	12158	11610	23768
1840—1836	50—55	5126	5455	10581	2864	3676	6540	505	786	1291	649	492	1141	9144	10409	19553
1835—1831	55—60	3154	3160	6314	2072	2553	4625	293	506	799	459	279	738	5978	6498	12476
1830	60-on alúl über 60	5330	6500	11830	4455	6827	11292	396	1018	1414	807	611	1418	10998	14956	25954
Ismeretlen korú Unbekanntes Alters		61	71	132	18	29	47	4	9	13	6	4	10	89	113	202
FŐSSZEG — Hauptsumme		1159930	166608	3265938	53840	61703	115573	12278	14848	27126	10772	6607	17439	236850	249821	486671

37. sz. tábla.

Nemzetiség kerüle-
Nationalität der Be-

Kerület — Bezirk	Magyar — Ungarn			Német — Deutsche		
	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
I.	9783	10575	20358	4816	6297	11113
II.	7983	8522	16505	4624	6150	10774
III.	6157	5918	12075	6951	7522	14473
Összesen jobbpárt <i>Zusammen rechtes Ufer</i>	23923	25015	48938	16391	19969	36360
IV.	10295	12251	22546	1464	2096	3560
V.	12202	13163	25365	3595	4036	7631
VI.	28445	31056	59501	9179	10296	19475
VII.	30121	31151	61272	9653	10069	19722
VIII.	32382	32211	65093	8242	9207	17449
IX.	15329	15392	30721	3550	4238	7788
X.	6733	6364	13097	1796	1792	3588
Összesen balpárt <i>Zusammen linkes Ufer</i>	136007	141588	277595	37479	41734	79213
Összes Budapest <i>Zusammen Budapest</i>	159930	166603	326533	53870	61703	115573
Részletezés bel- Specificierung nach						
I. ker. beltelek ²⁾	7854	8756	16610	3635	5060	8695
kültelek	1929	1819	3748	1181	1237	2418
II. » beltelek	7919	8434	16353	4490	6019	10509
kültelek	64	88	152	134	131	265
III. » beltelek	6009	5784	11793	6636	7247	13883
kültelek	148	134	282	315	275	590
Összesen jobbpárt beltelek <i>Zus. rechtes Ufer Intravillan</i>	21782	22974	44756	14761	18326	33087
Összesen jobbpárt kültelek <i>Zus. rechtes Ufer Extravillan</i>	2141	2041	4182	1630	1643	3273
V. ker. beltelek	11246	12381	23627	3268	3785	7053
kültelek	956	782	1738	327	251	578
VI. A) ker. beltelek	12056	13649	25705	3575	4333	7908
» B) » beltelek	13609	15013	28622	4591	5024	9615
» » kültelek	2780	2394	5174	1013	939	1952
» » kültelek	12450	12635	25085	3986	4117	8103
VII. A) » beltelek	13614	14392	28006	4587	4661	9248
» B) » beltelek	4057	4124	8181	1080	1291	2371
» » kültelek	8898	9321	18219	1213	1851	3064
VIII. A) » beltelek	13955	13196	27151	4137	4026	8163
» B) » beltelek	10029	9694	19723	2892	3330	6222
» C) » beltelek	14167	14459	28626	3233	4005	7238
IX. » beltelek	1162	933	2095	267	233	500
» » kültelek						
Összesen balpárt beltelek <i>Zus. linkes Ufer Intravillan</i>	120319	126991	247310	32996	37228	70224
Kültelek — Extravillan <i>Összes Budapest beltelek</i>	15688	14597	30285	4483	4506	8989
Összes Budapest beltelek <i>Zus. Budapest Intravillan</i>	142101	149965	292066	47757	55554	103311
Kültelek — Extravillan	17829	16638	34467	6113	6149	12262

¹⁾ A IV. kerület egészben beltelek, a X. egészben kültelek.

²⁾ Beltelek = *Intravillan*, kültelek = *Extravillan*.

Tabelle Nr. 37.

tenkinti kimutatása.
 wohner nach Bezirken.

Tót — Slovaken			Egyéb — Sonstige			Összesen — Zusammen		
férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen
388	547	935	759	605	1364	15746	18024	33770
386	477	863	514	340	854	13507	15489	28996
641	658	1299	614	393	1007	14363	14491	28854
1415	1682	3097	1887	1838	3225	43616	48004	91620
223	463	686	593	421	1014	12575	15231	27806
1543	1957	3500	717	517	1234	18057	19673	37730
2275	3124	5399	1985	1286	3271	41884	45762	87646
2360	2901	5261	1605	917	2522	43739	45038	88777
2706	2940	5646	2027	1088	3115	45857	45446	91303
957	1139	2096	975	491	1466	20811	21260	42071
799	642	1441	983	609	1592	10311	9407	19718
10863	13166	24029	8885	5329	14214	193234	201817	395051
12278	14848	27126	10772	6667	17439	236850	249821	486671

és kültelek szerint.¹⁾
 Intra- und Extravillan.¹⁾

317	459	776	598	553	1151	12404	14828	27232
71	88	159	161	52	213	3342	3196	6538
385	476	861	507	332	839	13301	15261	28562
1	1	2	7	8	15	206	228	434
574	596	1170	575	377	952	13794	14004	27798
67	62	129	39	16	55	569	487	1056
1276	1531	2807	1680	1232	2942	39499	44093	83592
139	151	290	207	76	283	4117	3911	8028
1164	1608	2772	597	445	1042	16275	18219	34494
379	349	728	120	72	192	1782	1454	3236
508	983	1491	585	436	1021	16724	19401	36125
1371	1754	3125	1088	682	1770	20659	22473	43132
396	387	783	312	168	480	4501	3888	8389
555	907	1462	637	410	1047	17623	18069	35697
1563	1726	3289	740	418	1158	20504	21197	41701
242	268	510	223	89	317	5607	5772	11379
299	508	807	409	242	651	10819	11922	22741
1297	1401	2698	670	397	1067	20059	19020	39079
1110	1031	2141	948	449	1397	14979	14504	29483
860	1040	1900	809	426	1235	19119	19930	39049
97	99	196	166	65	231	1692	1330	3022
8950	11421	20371	7076	4326	11402	169341	179966	349307
1913	1745	3658	1809	1003	2812	23893	21851	45744
10226	12952	23178	8756	5538	14294	208840	224059	432899
2052	1896	3948	2016	1079	3095	28010	25762	53772

¹⁾ Der IV. Bezirk liegt ganz im Intravillan, der X. ganz im Extravillan.

Kerület <i>Bezirk</i>	Kor <i>Alter</i>	Magyar <i>Ungarisch</i>			Német <i>Deutsch</i>			Tót <i>Slovakisch</i>			Magyar és német <i>Ungarisch u. deutsch</i>		
		férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>
I.	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	1695	1603	3298	709	834	1543	19	21	40	889	862	1751
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	2469	3122	5591	1666	2955	4621	95	144	239	6665	7147	13812
	Összesen - Zus.	4164	4725	8889	2375	3789	6164	114	165	279	7554	8009	15563
II.	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	1173	1210	2383	684	662	1346	26	45	71	866	891	1757
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	1536	2111	3647	1775	2741	4516	87	104	191	6041	6641	12682
	Összesen - Zus.	2709	3321	6030	2459	3403	5862	113	149	262	6907	7532	14439
III.	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	1011	1010	2021	1289	1284	2573	73	71	144	911	906	1817
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	1247	1411	2658	2901	3800	6701	248	207	455	5254	4661	9915
	Összesen - Zus.	2258	2421	4679	4190	5084	9274	321	278	599	6165	5567	11732
Összes jobbpart Zusammen rechtes Ufer	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	3879	3823	7702	2682	2780	5462	118	137	255	2666	2659	5325
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	5252	6644	11896	6342	9496	15838	430	455	885	17960	18449	36409
	Összesen - Zus.	9131	10467	19598	9024	12276	21300	548	592	1140	20626	21108	41734
IV.	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	1138	1153	2291	43	62	105	6	11	17	336	397	733
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	2610	4144	6754	645	995	1640	30	67	97	6326	6975	13301
	Összesen - Zus.	3748	5297	9045	688	1057	1745	36	78	114	6662	7372	14034
V.	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	1758	1543	3301	215	219	434	186	182	368	666	674	1340
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	2294	4063	6357	1366	1591	2957	693	636	1329	8118	7918	16036
	Összesen - Zus.	4052	5606	9658	1581	1810	3391	879	818	1697	8784	8592	17376
VI.	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	4391	4095	8486	707	701	1408	204	186	390	1997	1904	3901
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	5863	9331	15194	3659	4397	8056	750	918	1668	18189	18145	36334
	Összesen - Zus.	10254	13426	23680	4366	5098	9464	954	1104	2058	20186	20049	40235
VII.	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	4925	4995	9920	683	737	1420	165	169	334	2006	1997	4003
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	7194	9193	16387	3415	3936	7401	685	897	1582	18305	17412	35717
	Összesen - Zus.	12119	14188	26307	4098	4723	8821	850	1066	1916	20311	19409	39720
VIII.	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	5486	5388	10874	761	726	1487	250	206	456	1471	1541	3012
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	11160	11995	23155	2870	3575	6445	1040	1072	2112	16483	15587	32070
	Összesen - Zus.	16646	17383	34029	3631	4301	7932	1290	1278	2568	17954	17128	35082
IX.	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	2647	2655	5302	411	389	800	67	85	152	700	761	1461
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	5250	5600	10850	1475	1851	3326	337	312	649	7155	7457	14612
	Összesen - Zus.	7897	8255	16152	1886	2240	4126	404	397	801	7855	8218	16073
X.	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	1504	1495	2999	206	222	428	83	115	198	345	385	730
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	2371	2305	4676	794	657	1451	350	297	647	2734	2462	5196
	Összesen - Zus.	3875	3800	7675	1000	879	1879	433	412	845	3079	2847	5926
Összes balpart Zusammen linkes Ufer	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	21840	21324	43173	3026	3056	6082	961	954	1915	7521	7659	15180
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	36742	46631	83373	14224	17052	31276	3885	4199	8084	77310	75956	153266
	Összesen - Zus.	58591	67955	126546	17250	20108	37358	4846	5153	9999	84831	83615	168446
Budapest	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	25728	25147	50875	5708	5836	11544	1079	1091	2170	10187	10318	20505
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	41994	53275	95269	20566	26548	47114	4315	4654	8969	95270	94405	189675
	Összesen - Zus.	67722	78422	146144	26274	32384	58658	5394	5745	11139	105457	104723	210180

kerületek szerint.

sprachen nach Bezirken.

Tabelle Nr. 39.

Magyar és tót <i>Ungarisch u. slovakisch</i>			Német és tót <i>Deutsch und slovakisch</i>			Magyar, német és tót <i>Ungarisch, deutsch und slovakisch</i>			Egyéb <i>Sonstige</i>			Összesen --- Zusammen		
férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
14	8	22	4	8	12	16	21	37	9	19	28	3355	3376	6731
176	244	419	122	219	341	1114	775	1889	85	42	127	12391	14648	27039
189	252	441	126	227	353	1130	796	1926	94	61	155	15746	18024	33770
17	9	26	1	2	3	11	14	25	11	10	21	2789	2343	5632
140	195	335	133	201	334	897	564	1461	109	89	198	10718	12646	23364
157	204	361	131	203	337	908	578	1486	120	99	219	13507	15489	28996
12	14	26	15	17	32	25	27	52	30	30	60	3366	3359	6725
152	155	307	333	341	674	697	474	1171	165	83	248	10997	11132	22129
164	169	333	318	358	706	722	501	1223	195	113	308	14363	14491	28854
43	31	74	20	27	47	52	62	114	50	59	109	9510	9578	19088
467	594	1061	588	761	1349	2708	1813	4521	359	214	573	34106	38426	72532
510	625	1135	608	788	1396	2760	1875	4635	409	273	682	43616	48004	91620
4	8	12	—	—	—	8	6	14	7	7	14	1542	1644	3186
177	332	509	64	121	185	1143	897	2040	38	56	94	11033	13587	24620
181	340	521	64	121	185	1151	903	2054	45	63	108	12575	15231	27806
71	55	126	3	6	9	44	41	85	26	30	56	2969	2750	5719
429	663	1092	272	437	709	1616	1469	3085	300	146	446	15088	16923	32011
500	718	1218	275	443	718	1660	1510	3170	326	176	502	18057	19673	37730
57	74	131	16	25	41	81	67	148	69	73	142	7522	7125	14647
773	1308	2081	699	1062	1761	3951	3217	7168	478	259	737	34362	38637	72999
830	1382	2212	715	1087	1802	4032	3284	7316	547	332	879	41884	45762	87646
81	76	157	19	34	53	67	59	126	28	29	57	7974	8096	16070
746	1170	1916	763	1138	1901	4429	3051	7480	228	95	323	35765	36942	72707
827	1246	2073	782	1172	1954	4496	3110	7606	256	124	380	43739	45038	88777
92	95	187	13	19	32	53	64	117	50	55	105	8176	8094	16270
1073	1314	2387	549	743	1292	3992	2851	6843	514	215	729	37681	37352	75033
1165	1409	2574	562	762	1324	4045	2915	6960	561	270	831	45857	45446	91303
40	39	79	16	12	28	24	21	45	33	21	54	3938	3986	7924
462	488	950	217	291	508	1659	1161	2820	318	114	432	16873	17274	34147
502	527	1029	233	303	536	1683	1185	2868	351	135	486	20811	21240	42071
41	56	97	8	2	10	24	21	45	94	111	205	2305	2407	4712
389	312	701	100	120	220	853	550	1403	415	297	712	8006	7000	15006
430	368	798	108	122	230	877	571	1448	509	408	917	10311	9407	19718
386	403	789	75	98	173	301	282	583	307	326	633	34426	34102	68528
4049	5587	9636	2664	3912	6576	17643	13196	30839	2291	1182	3473	158808	167715	326523
4435	5990	10425	2739	4010	6749	17944	13478	31422	2598	1508	4106	193234	201817	395051
429	434	863	95	125	220	353	344	697	357	385	742	43936	43680	87616
4516	6181	10697	3252	4673	7925	20351	15009	35360	2650	1396	4046	192914	206141	399055
4945	6615	11560	3347	4793	8145	20704	15353	36057	3007	181	4788	236850	249821	486671

Kerület Bezirk	Kor Alter	Magyar Ungarisch			Német Deutsch			Tót Slovakisch			Magyar és német Ungarisch u. deutsch		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
I. beltelek Intravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	1364	1274	2638	493	574	1067	16	17	33	740	680	1420
	10 éven felül Über 10 Jahren	1684	2451	4135	1279	2409	3688	80	114	194	5538	6176	11714
	Összesen - Zus.	3048	3725	6773	1772	2983	4755	96	131	227	6278	6856	13134
kültelek Extravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	331	329	660	216	260	476	3	4	7	149	182	331
	10 éven felül Über 10 Jahren	785	671	1456	387	546	933	15	30	45	1127	971	2098
	Összesen - Zus.	1116	1000	2116	603	806	1409	18	34	52	1276	1153	2429
II. beltelek Intravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	1167	1188	2355	645	636	1281	26	45	71	853	882	1735
	10 éven felül Über 10 Jahren	1508	2087	3595	1728	2677	4405	87	104	191	5978	6567	12545
	Összesen - Zus.	2675	3275	5950	2373	3313	5686	113	149	262	6831	7449	14280
kültelek Extravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	6	22	28	39	26	65	—	—	—	13	9	22
	10 éven felül Über 10 Jahren	28	24	52	47	64	111	—	—	—	63	74	137
	Összesen - Zus.	34	46	80	86	90	176	—	—	—	76	83	159
III. beltelek Intravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	990	991	1981	1209	1201	2410	70	63	133	886	893	1779
	10 éven felül Über 10 Jahren	1211	1377	2588	2747	3633	6380	215	190	405	5128	4560	9688
	Összesen - Zus.	2201	2368	4569	3956	4834	8790	285	253	538	6014	5453	11467
kültelek Extravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	21	19	40	80	83	163	3	8	11	25	13	38
	10 éven felül Über 10 Jahren	36	34	70	154	167	321	33	17	50	126	101	227
	Összesen - Zus.	57	53	110	234	250	484	36	25	61	151	114	265
Zus. rechtes Ufer Intravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	3521	3453	6974	2347	2411	4758	112	125	237	2479	2455	4934
	10 éven felül Über 10 Jahren	4403	5915	10318	5754	8719	14473	382	408	790	16644	17303	33947
	Összesen - Zus.	7924	9368	17292	8101	11130	19231	494	533	1027	19123	19758	38881
kültelek Extravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	358	370	728	335	369	704	6	12	18	187	204	391
	10 éven felül Über 10 Jahren	849	729	1578	588	777	1365	48	47	95	1316	1146	2462
	Összesen - Zus.	1207	1099	2306	923	1146	2069	54	59	113	1503	1350	2853
V. beltelek Intravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	1567	1371	2938	189	183	372	127	130	257	612	626	1238
	10 éven felül Über 10 Jahren	2000	3805	5805	1201	1489	2690	487	471	958	7715	7589	15304
	Összesen - Zus.	3567	5176	8743	1390	1672	3062	614	601	1215	8327	8215	16542
kültelek Extravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	191	172	363	26	36	62	59	52	111	54	48	102
	10 éven felül Über 10 Jahren	294	258	552	165	102	267	206	165	371	403	329	732
	Összesen - Zus.	485	430	915	191	138	329	265	217	482	457	377	834
VI. beltelek A) Intravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	1621	1548	3169	221	194	415	18	22	40	768	803	1571
	10 éven felül Über 10 Jahren	1794	3642	5436	1472	1922	3394	117	225	342	8608	8726	17334
	Összesen - Zus.	3415	5190	8605	1693	2116	3809	135	247	382	9376	9529	18905
B)	10 éven alúl Unter 10 Jahren	2258	2066	4324	378	376	754	140	127	267	992	876	1868
	10 éven felül Über 10 Jahren	3183	4843	8026	1747	2090	3837	497	537	1034	8273	8366	16639
	Összesen - Zus.	5441	6909	12350	2125	2466	4591	637	664	1301	9265	9242	18507
kültelek Extravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	512	481	993	108	131	239	46	37	83	237	225	462
	10 éven felül Über 10 Jahren	886	846	1732	440	385	825	136	156	292	1308	1053	2361
	Összesen - Zus.	1398	1327	2725	548	516	1064	182	193	375	1545	1278	2823

Specifitierung nach Intra- und Extravillan.

Tabelle Nr. 39. (Fortsetzung.)

Magyar és tót Ungarisch u. slowakisch			Német és tót Deutsch und slowakisch			Magyar, német és tót Ungarisch, d-utsch und slowakisch			Egyéb Sonstige			Összesen — Zusammen		
férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
8	7	15	3	8	11	14	14	28	8	19	27	2646	2593	5239
112	192	304	101	201	302	926	659	1585	38	33	71	9758	12235	21993
120	199	319	104	209	313	940	673	1613	46	52	98	12404	14828	27232
6	1	7	1	—	1	2	7	9	1	—	1	709	783	1492
63	52	115	21	18	39	188	116	304	47	9	56	2633	2413	5046
69	53	122	22	18	40	190	123	313	48	9	57	3342	3196	6538
17	9	26	1	2	3	11	14	25	11	10	21	2731	2786	5517
140	195	335	130	201	331	890	559	1449	109	85	194	10570	12475	23045
157	204	361	131	203	334	901	573	1474	120	95	215	13301	15261	28562
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	57	115
—	—	—	3	—	3	7	5	12	—	4	4	148	171	319
—	—	—	3	—	3	7	5	12	—	4	4	206	228	434
6	14	20	15	17	32	25	26	51	29	30	59	3230	3235	6465
146	142	288	319	333	652	671	456	1127	127	78	205	10564	10769	21333
152	156	308	334	350	684	696	482	1178	156	108	264	13794	14004	27798
6	—	6	—	—	—	—	1	1	1	—	1	136	124	260
6	13	19	14	8	22	26	18	44	38	5	43	433	363	796
12	13	25	14	8	22	26	19	45	39	5	44	569	487	1056
31	30	61	19	27	46	50	54	104	48	59	107	8607	8614	17221
398	529	927	550	735	1285	2487	1674	4161	274	196	470	30892	35479	66371
429	559	988	569	762	1331	2537	1728	4265	322	255	577	39499	44093	83592
12	1	13	1	—	1	2	8	10	2	—	2	903	964	1867
69	65	134	38	26	64	221	139	360	85	18	103	3214	2947	6161
81	66	147	39	26	65	223	147	370	87	18	105	4117	3911	8028
42	47	89	2	5	7	29	36	65	19	22	41	2587	2420	5007
334	585	919	236	387	623	1473	1357	2830	242	116	358	13688	15799	29487
376	632	1008	238	392	630	1502	1393	2895	261	138	399	16275	18219	34494
29	8	37	1	1	2	15	5	20	7	8	15	382	330	712
95	78	173	36	50	86	143	112	255	58	30	88	1400	1124	2524
124	86	210	37	51	88	158	117	275	65	38	103	1782	1454	3236
10	11	21	3	4	7	16	13	29	9	8	17	2666	2603	5269
172	510	682	294	454	748	1554	1272	2826	47	47	94	14058	16798	30856
182	521	703	297	458	755	1570	1285	2855	56	55	111	16724	19401	36125
34	44	78	11	18	29	5	45	100	49	44	93	3917	3596	7513
441	675	1116	323	533	856	1965	1676	3641	313	157	470	16742	18877	35619
475	719	1194	334	551	885	2020	1721	3741	362	201	563	20659	22473	43132
13	19	32	2	3	5	10	9	19	11	21	32	939	926	1865
160	123	283	82	75	157	432	269	701	118	55	173	3562	2962	6524
173	142	315	84	78	162	442	278	720	129	76	205	4501	3888	8389

39. sz. tábla. (Vége.)

Kerület Bezirk	Kor Alter	Magyar Ungarisch			Német Deutsch			Tót Slovakisch			Magyar és német Ungarisch u. deutsch		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
VII. beltelek A) Intravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	1661	1635	3296	219	235	454	21	30	51	786	777	1563
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	2207	3311	5518	1488	1731	3219	91	173	264	8670	7910	16580
	Összesen - Zus.	3868	4946	8814	1707	1966	3673	112	203	315	9456	8687	18143
	10 éven alúl Unter 10 Jahren	2336	2363	4699	325	321	646	127	120	247	921	938	1859
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	3603	4410	8013	1614	1830	3444	529	620	1149	7963	7793	15756
	Összesen - Zus.	5939	6773	12712	1939	2151	4090	656	740	1396	8884	8731	17615
kütelek Extravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	928	997	1925	139	181	320	17	19	36	299	282	581
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	1384	1472	2856	313	425	738	65	104	169	1672	1709	3381
	Összesen - Zus.	2312	2469	4781	452	606	1058	82	123	205	1971	1991	3962
VIII. beltelek A) Intravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	1116	1133	2249	46	49	95	7	12	19	188	234	422
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	2848	3611	6459	441	704	1145	61	86	147	4746	4716	9462
	Összesen - Zus.	3964	4744	8708	487	753	1240	68	98	166	4934	4950	9884
	10 éven alúl Unter 10 Jahren	2441	2347	4788	352	340	692	117	104	221	734	732	1466
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	4862	4838	9700	1356	1519	2875	497	529	1026	6867	6215	13082
	Összesen - Zus.	7303	7185	14488	1708	1859	3567	614	633	1247	7601	6947	14548
IX. beltelek Intravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	1929	1908	3837	363	337	700	126	90	216	549	575	1124
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	3450	3546	6996	1073	1352	2425	482	457	939	4870	4656	9526
	Összesen - Zus.	5379	5454	10833	1436	1689	3125	608	547	1155	5419	5231	10650
	10 éven alúl Unter 10 Jahren	2486	2488	4974	393	364	757	61	81	142	665	722	1387
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	4842	5241	10083	1336	1718	3054	302	284	586	6609	7082	13691
	Összesen - Zus.	7328	7729	15057	1729	2082	3811	363	365	728	7274	7804	15078
kütelek Extravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	161	167	328	18	25	43	6	4	10	35	39	74
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	408	359	767	139	133	272	35	28	63	546	375	921
	Összesen - Zus.	569	526	1095	157	158	315	41	32	73	581	414	995
Összes balpart beltelek Zus. linkes Ufer Intravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	18553	18012	36565	2529	2461	4990	750	727	1477	6551	6680	13231
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	31399	41391	72790	12373	15350	27723	3093	3449	6542	70647	70028	140675
	Összesen - Zus.	49952	59403	109355	14902	17811	32713	3843	4176	8019	77198	77708	153906
kütelek Extravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	3296	3312	6608	497	595	1092	211	227	438	970	979	1949
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	5343	5240	10583	1851	1702	3553	792	750	1542	6663	5928	12591
	Összesen - Zus.	8639	8552	17191	2348	2297	4645	1003	977	1980	7633	6907	14540
Budapest beltelek Intravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	22074	21465	43539	4876	4872	9748	862	852	1714	9030	9135	18165
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	35802	47306	83108	18127	24069	42196	3475	3857	7332	87291	87331	174622
	Összesen - Zus.	57876	68771	126647	23003	28941	51944	4337	4709	9046	96321	96466	192787
kütelek Extravillan	10 éven alúl Unter 10 Jahren	3654	3682	7336	832	964	1796	217	239	456	1157	1183	2340
	10 éven felül Ueber 10 Jahren	6192	5969	12161	2439	2479	4918	840	797	1637	7979	7074	15053
	Összesen - Zus.	9846	9651	19497	3271	3443	6714	1057	1036	2093	9136	8257	17393

Tabelle Nr. 39. (Schluss.)

Magyar és tót Ungarisch u. slovakisch			Német és tót Deutsch und slovakisch			Magyar, német és tót Ungarisch, deutsch und slovakisch			Egyéb Sonstige			Összesen -- Zusammen		
férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
15	17	32	1	8	9	15	15	30	4	7	11	2722	2724	5446
204	435	639	343	536	879	1855	1218	3073	48	31	79	14906	15345	30251
219	452	671	344	544	888	1870	1233	3103	52	38	90	17628	18069	35697
43	45	88	14	20	34	42	31	73	15	20	35	3823	3858	7681
409	615	1024	359	514	873	2065	1507	3572	139	50	189	16681	17339	34020
452	660	1112	373	534	907	2107	1538	3645	154	70	224	20504	21197	41701
23	14	37	4	6	10	10	13	23	9	2	11	1429	1514	2943
133	120	253	61	88	149	509	326	835	41	14	55	4178	4258	8436
156	134	290	65	94	159	519	339	858	50	16	66	5607	5772	11379
18	15	33	--	--	--	7	3	10	2	13	15	1884	1459	2843
203	373	576	69	147	216	1037	783	1820	30	43	73	9435	10463	19898
221	388	609	69	147	216	1044	786	1830	32	56	88	10819	11922	22741
27	37	64	9	15	24	29	36	65	15	13	28	3724	3624	7348
512	582	1094	292	375	667	1789	1272	3061	160	66	226	16335	15396	31731
539	619	1158	301	390	691	1818	1308	3126	175	79	254	20059	19020	39079
47	43	90	4	4	8	17	25	42	33	29	62	3068	3011	6079
358	359	717	188	221	409	1166	796	1962	324	106	430	11911	11493	23404
405	402	807	192	225	417	1183	821	2004	357	185	492	14979	14504	29483
40	38	78	15	12	27	22	22	44	30	17	47	3712	3744	7456
406	441	847	199	243	442	1474	1078	2552	239	99	338	15407	16186	31593
446	479	925	214	255	469	1496	1100	2596	269	116	385	19119	19930	39049
—	1	1	1	—	1	2	2	4	3	4	7	226	242	468
56	47	103	18	48	66	185	83	268	79	15	94	1466	1088	2554
56	48	104	19	48	67	187	85	272	82	19	101	1692	1330	3022
280	305	585	59	86	145	240	232	472	183	180	363	29145	28683	57828
3216	4907	8123	2367	3531	5898	15521	11856	27377	1580	771	2351	140196	151283	291479
3496	5212	8708	2426	3617	6043	15761	12088	27849	1763	951	2714	169341	179966	349307
106	98	204	16	12	28	61	50	111	124	146	270	5281	5419	10700
833	680	1513	297	381	678	2122	1340	3462	711	411	1122	18612	16432	35044
939	778	1717	313	393	706	2183	1390	3573	835	557	1392	23893	21851	45744
311	335	646	78	113	191	290	236	576	231	239	470	37752	37297	75049
3614	5436	9050	2917	4266	7183	18008	13530	31538	1854	967	2821	171088	186762	357850
3925	5771	9696	2995	4379	7374	18298	13816	32114	2085	1206	3291	208840	224059	432899
118	99	217	17	12	29	63	58	121	126	146	272	6184	6333	12567
902	745	1647	335	407	742	2343	1479	3822	796	429	1225	21826	19379	41205
1020	844	1864	352	419	771	2406	1537	3943	922	575	1497	28010	25762	53772

A magyar anyanyelvűek Sprachkenntnisse der

Születési év <i>Geburtsjahr</i>	Korév <i>Altersjahr</i>	Csak magyarul beszél <i>Es sprechen nur ungarisch</i>			A magyar nyelven kívül beszél											
					németül <i>deutsch</i>			tótul <i>slovakisch</i>			oláhul <i>rumänisch</i>			ruthénül <i>ruthenisch</i>		
		férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>
1890	0—1	4532	4326	8858	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1889	1—2	3429	3449	6878	112	145	257	9	4	13	—	—	—	—	—	
1888	2—3	3223	3138	6361	340	306	646	8	10	18	—	—	—	—	—	
1887	3—4	2873	2963	5836	479	468	947	17	6	23	—	—	—	—	—	
1886	4—5	2577	2688	5265	632	496	1128	12	16	28	—	—	—	—	—	
1890—1886	0—5	16634	16564	33198	1563	1415	2978	46	36	82	—	—	—	—	—	
1885	5—6	2166	2174	4340	875	1027	1902	27	27	54	—	—	—	—	—	
1884	6—7	2048	1964	4012	1016	869	1885	30	28	58	1	—	1	—	—	
1883	7—8	1627	1806	3433	1061	948	2009	18	24	42	—	—	—	—	—	
1882	8—9	1614	1635	3249	1284	1359	2643	35	39	74	—	1	1	—	—	
1881	9—10	1269	1306	2575	1490	1259	2749	34	30	64	1	1	2	—	—	
1885—1881	5—10	8724	8885	17609	5726	5462	11188	144	148	292	2	2	4	—	—	
1880	10—11	1229	1411	2640	1586	1306	2892	114	69	183	—	3	3	—	—	
1879	11—12	1237	1379	2616	1598	1552	3150	105	45	150	2	—	2	—	—	
1878	12—13	1234	1428	2662	1518	1762	3280	149	78	227	4	—	4	—	—	
1877	13—14	1179	1307	2486	1698	2077	3775	139	79	218	4	2	6	1	1	
1876	14—15	1211	1422	2633	1940	1951	3891	123	67	190	2	1	3	—	—	
1880—1876	10—15	6090	6947	13037	8340	8648	16988	630	338	968	12	6	18	1	1	
1875	15—16	1220	1445	2665	2353	2361	4714	82	119	201	7	1	8	—	—	
1874	16—17	1014	1556	2570	2417	2347	4764	73	129	202	6	4	10	—	1 1	
1873	17—18	1064	1664	2728	2410	2530	4940	70	142	212	7	5	12	2	2	
1872	18—19	1116	1711	2827	2502	2772	5274	99	169	268	16	9	25	5	3 8	
1871	19—20	1230	1594	2824	2554	2107	4661	121	160	281	21	10	31	2	2	
1875—1871	15—20	5644	7970	13614	12236	12117	24353	445	719	1164	57	29	86	9	4 13	
1870—1866	20—25	4974	8542	13516	11795	11652	23447	391	834	1225	73	75	148	3	2 5	
1865—1861	25—30	6635	7130	13765	9946	9881	19827	705	700	1405	157	67	224	1	5 6	
1860—1856	30—35	5179	6240	11419	9791	8765	18556	581	595	1176	101	73	174	2	2	
1855—1851	35—40	3856	4562	8418	8203	6277	14480	374	557	931	61	32	93	1	1 2	
1850—1846	40—45	2902	3386	6288	5300	5138	10438	615	330	945	52	19	71	13	13	
1845—1841	45—50	1983	2218	4201	4660	3994	8654	259	127	386	40	15	55	5	1 6	
1840—1836	50—55	1410	1808	3218	3376	3115	6491	192	309	501	20	38	58	2	27 29	
1835—1831	55—60	687	1070	1757	2313	1947	4260	112	124	236	11	6	17	—	—	
1830 ^{és koráb- ban} und früher ismeretlen korú Unbekanntem Alters	60-on túl über 60 J.	1275	1889	3164	3777	4389	8166	149	181	330	23	19	42	2	— 2	
Főösszeg Hauptsumme		66038	77259	143297	87042	82821	169863	4643	4999	9642	609	382	991	39	40 79	

41. sz. tábla.

Az idegen anyanyelvűek magyar Ungarische Sprachkenntniss der

Születési év <i>Geburtsjahr</i>	Korév <i>Altersjahr</i>	A magyar nyelvet beszéli														
		német <i>Deutsche</i>			tót <i>Slovaken</i>			oláh <i>Rumänen</i>			ruthén <i>Ruthenen</i>			horvát <i>Kroaten</i>		
		férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusammen</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusammen</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusammen</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusammen</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusammen</i>
1890	0—1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1889	1—2	62	67	129	6	10	16	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1888	2—3	137	123	260	19	18	37	—	—	—	—	—	—	—	—	
1887	3—4	219	222	441	21	19	40	—	—	—	—	—	—	1	1	2
1886	4—5	303	235	538	42	24	66	—	—	—	—	—	—	1	1	2
1890—1886	0—5	721	647	1368	88	71	159	—	—	—	—	—	—	3	2	5
1885	5—6	521	262	783	45	23	68	—	1	1	—	—	—	1	2	3
1884	6—7	621	320	941	56	18	74	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1883	7—8	616	254	870	52	13	65	—	1	1	—	—	—	2	—	2
1882	8—9	685	345	1030	66	21	87	2	—	2	—	—	—	2	—	2
1881	9—10	594	351	945	67	32	99	—	—	—	—	—	—	1	1	2
1885—1881	5—10	3037	1532	4569	286	107	393	2	2	4	—	—	—	7	3	10
1880	10—11	638	536	1174	57	69	126	6	—	6	—	—	—	2	—	2
1879	11—12	623	529	1152	66	61	127	—	—	—	—	—	—	1	1	2
1878	12—13	594	608	1202	78	66	144	—	1	1	—	—	—	1	2	3
1877	13—14	627	718	1345	87	92	179	2	2	4	—	—	—	2	4	6
1876	14—15	681	885	1566	110	105	215	2	2	4	—	—	—	1	1	2
1880—1876	10—15	3163	3276	6439	398	393	791	10	5	15	—	—	—	7	8	15
1875	15—16	705	746	1451	109	147	256	2	4	6	—	—	—	2	2	4
1874	16—17	767	743	1510	118	169	287	4	4	8	—	—	—	2	—	2
1873	17—18	733	804	1537	130	211	341	4	2	6	—	—	—	10	4	14
1872	18—19	810	889	1699	147	218	365	7	3	10	—	—	—	5	6	11
1871	19—20	761	692	1453	131	181	312	4	3	7	—	—	—	8	5	13
1875—1871	15—20	3776	3874	7650	635	926	1561	21	16	37	—	—	—	27	17	44
1870—1866	20—25	3192	3391	6583	705	864	1569	69	12	81	5	1	6	20	14	34
1865—1861	25—30	2816	2947	5763	612	861	1473	45	30	75	1	3	4	57	18	75
1860—1856	30—35	2674	2959	5633	617	776	1393	44	27	71	2	1	3	45	29	74
1855—1851	35—40	2495	2179	4674	678	505	1183	41	7	48	1	—	1	43	7	50
1850—1846	40—45	1889	2449	4338	386	320	706	24	24	48	3	—	3	23	11	34
1845—1841	45—50	1690	1103	2793	270	299	569	17	4	21	—	—	—	18	6	24
1840—1836	50—55	1307	1294	2601	210	211	421	5	19	24	1	—	1	17	5	22
1835—1831	55—60	915	826	1741	143	183	326	6	2	8	—	—	—	14	4	18
1830	60-on túl	1625	1605	3230	198	243	441	9	—	9	2	—	2	24	—	24
<i>über 60 Jahre</i>																
Ismeretlen korú <i>Unbekanntes Alters</i>		11	12	23	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fösszeg <i>Hauptsumme</i>		29311	28094	57405	527	5761	10988	293	148	441	15	5	20	305	124	429

Tabelle Nr. 41.

nyelvismerete, kor szerint.
Nicht-Ungarn, nach dem Alter.

Es sprechen die ungarische Sprache													Összesen — Zusammen				
szerb Serben			vend Wenden			örmény Armenier			czigány Zigeuner			egyéb külföldi sonstige Ausländer			férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen
férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen			
2	1	3										2	2	4	73	80	153
3	3	6										9	3	12	168	148	316
1	—	1							1	1	2	10	11	21	253	254	507
3	1	4										12	12	24	361	273	634
9	5	14							1	2	3	33	28	61	855	755	1610
2	3	5							1	—	1	18	12	30	588	303	891
1	—	1		1	1							21	7	28	700	346	1046
4	7	11		2	2				1	—	1	26	12	38	701	289	990
5	1	6										27	2	29	787	269	1056
9	6	15										22	9	31	693	399	1092
21	17	38		3	3				2	—	2	114	42	156	3469	1606	5075
8	—	8										13	—	13	724	605	1329
5	1	6							1	—	1	11	27	38	707	619	1326
8	8	16										24	23	47	705	703	1413
4	7	11										23	26	49	745	849	1594
10	6	16	1	—	1							19	19	38	824	1018	1842
35	22	57	1	—	1				1	—	1	90	95	185	3705	3799	7504
13	4	17					1	1	2	—	2	14	23	37	847	927	1774
16	6	22										32	42	74	939	964	1903
9	8	17		1	1		1	1		1	1	33	39	72	919	1071	1990
18	17	35							1	—	1	43	49	92	1031	1182	2213
34	12	46										55	33	88	993	926	1919
90	47	137		1	1		2	2	3	1	4	177	186	363	4729	5070	9799
105	17	122	3	—	3	1	—	1	5	—	5	202	146	348	4307	4445	8752
65	49	114							1	3	4	378	135	513	3975	4046	8021
59	52	111	3	2	5	1	—	1	3	1	4	205	193	398	3653	4140	7793
64	27	91	1	—	1		1	1	3	—	3	257	191	448	3583	2917	6500
28	47	75										277	57	334	2630	2908	5538
47	13	60										219	64	283	2261	1489	3750
22	14	36				1	—	1	5	5	10	181	93	274	1749	1641	3390
19	17	36		2	2		1	1	2	—	2	135	45	180	1234	1080	2314
31	2	33	3	—	3	3	—	3	—	—	—	246	13	259	2141	1863	4004
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	14	14	28
595	329	924	11	8	19	6	4	10	26	12	38	2516	1288	3804	38305	35773	74078

**Főnyelvek elterjedtsége hitfelekezeti
Verbreitung der Hauptsprachen nach Con-**

A) Főösszesítés

Hitfelekezet <i>Confession</i>	Kor <i>Alter</i>	Magyarul <i>Ungarisch</i>			Németül <i>Deutsch</i>			Tótul <i>Slovakisch</i>			Magyarul és németül <i>Ungarisch und deutsch</i>		
		b e s z é l											
		férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>
Róm. kath. <i>Röm. kath.</i>	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	14986	15314	30300	4564	4767	9331	922	934	1856	6492	6675	13167
	10 éven felül <i>Ueber 10 Jahren</i>	26010	35285	61295	15691	20847	36538	3644	3795	7439	54818	60236	115054
	együtt — Zus.	40996	50599	91595	20255	25614	45869	4566	4729	9295	61310	66911	128221
Ágostai <i>Lutherisch</i>	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	1169	987	2156	275	242	517	129	123	252	633	562	1195
	10 éven felül <i>Ueber 10 Jahren</i>	1609	2039	3648	1156	1097	2253	543	752	1295	5068	4280	9348
	együtt — Zus.	2778	3026	5804	1431	1339	2770	672	875	1547	5701	4842	10548
Református <i>Reformirt</i>	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	2785	2494	5279	46	36	82	6	12	18	204	175	379
	10 éven felül <i>Ueber 10 Jahren</i>	9194	10831	20025	185	182	367	27	27	54	4844	3606	8450
	együtt — Zus.	11979	13325	25304	231	218	449	33	39	72	5048	3781	8829
Izraelita <i>Israelitisch</i>	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	6531	6159	12690	785	768	1553	10	12	22	2784	2831	5615
	10 éven felül <i>Ueber 10 Jahren</i>	4406	4315	8721	3310	4229	7539	22	28	50	29304	25462	54766
	együtt — Zus.	10937	10474	21411	4095	4997	9092	32	40	72	32088	28293	60881
Egyéb <i>Sonstige</i>	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	168	122	290	19	12	31	8	8	16	55	51	106
	10 éven felül <i>Ueber 10 Jahren</i>	727	712	1439	198	160	358	73	39	112	1183	737	1920
	együtt — Zus.	895	834	1729	217	172	389	81	47	128	1238	788	2026
Ismeretlen <i>Unbekannt</i>	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	89	71	160	19	11	30	4	2	6	19	24	43
	10 éven felül <i>Ueber 10 Jahren</i>	48	93	141	26	33	59	6	13	19	53	84	137
	együtt — Zus.	137	164	301	45	44	89	10	15	25	72	108	180
Főösszeg <i>Hauptsumme</i>	10 éven alúl <i>Unter 10 Jahren</i>	25728	25147	50875	5708	5836	11544	1079	1091	2170	10187	10318	20505
	10 éven felül <i>Ueber 10 Jahren</i>	41994	53275	95269	20566	26548	47114	4315	4654	8969	95270	94405	189675
	együtt — Zus.	67722	78422	146144	26274	32384	58658	5394	5745	11139	105457	104723	210180

Tabelle Nr. 42.

szerint, tekintettel a korra.

fessionen, mit Berücksichtigung des Alters.

Hauptübersicht.

Magyarul és tótul Ungarisch und slowakisch			Németül és tótul Deutsch und slowakisch			Magyarul, németül és tótul Ungarisch, deutsch und slowakisch			Egyéb nyelveken Sonstige Sprachen			Összesen — Zusammen		
s p r e c h e n														
férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
353	349	702	71	88	159	272	235	507	283	301	584	27943	28663	56606
3249	4573	7822	2077	2889	4966	11616	9973	21589	2332	1194	3526	119437	138792	258229
3602	4922	8524	2148	2977	5125	11888	10208	22096	2615	1495	4110	147330	167455	314835
52	60	112	7	2	9	23	44	67	7	19	26	2295	2039	4334
774	1018	1792	172	422	594	2192	1711	3903	19	38	57	11533	11357	22890
826	1078	1904	179	424	603	2215	1755	3970	26	57	83	13828	13396	27224
4	5	9	—	—	—	3	2	5	16	14	30	3064	2738	5802
199	203	402	10	21	31	681	259	940	8	33	41	15148	15162	30310
203	208	411	10	21	31	684	261	945	24	47	71	18212	17900	36112
15	20	35	16	34	50	52	60	112	5	4	9	10198	9888	20086
162	154	316	980	1323	2303	5583	2915	8498	52	46	98	43819	38472	82291
177	174	351	996	1357	2353	5635	2975	8610	57	50	107	54017	48360	102377
2	—	2	1	—	1	3	3	6	23	32	60	284	228	512
127	223	350	10	15	25	266	138	404	231	71	302	2815	2095	4910
129	228	352	11	15	26	269	141	410	259	103	362	3099	2323	5422
3	—	3	—	1	1	—	—	—	18	15	33	152	124	276
5	10	15	3	3	6	13	13	26	8	14	22	162	263	425
8	10	18	3	4	7	13	13	26	26	29	55	314	387	701
429	434	863	95	125	220	353	344	697	357	385	742	43936	43680	87616
4516	6181	10697	3252	4673	7925	20351	15009	35360	2650	1396	4046	192914	206141	399055
4945	6615	11560	3347	4798	8145	20704	15353	36057	3007	1781	4788	236850	249821	486671

42. sz. tábla. (Folytatás.)

B) Kerületek szerinti áttekintés.

Kerület / <i>ezsirk</i>	Hitfelekezet <i>Confessio</i>	Magyarul <i>Ungarisch</i>				Németül <i>Deutsch</i>				Tótul <i>Sllovakisch</i>				Magyarul és németül <i>Ungarisch u. Deutsch</i>			
		férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>		férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>		férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>		férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	
I.	Röm. kath. — <i>Röm. kath.</i>	2914	3418	6332	2174	3528	5702	95	129	224	6132	6735	12867				
	Ágostai — <i>Lutherisch</i>	162	194	356	72	94	166	15	28	43	376	359	735				
	Helvét — <i>Reformirt</i>	815	838	1653	15	10	25	1	3	4	382	265	647				
	Izraelita — <i>Israelit.</i>	194	198	392	89	122	211	1	—	1	550	541	1091				
	Egyéb — <i>Sonstige</i>	71	60	131	24	32	56	2	5	7	113	102	215				
	Ismeretlen — <i>Unbek.</i>	8	17	25	1	3	4	—	—	—	1	7	8				
	Összesen — <i>Zusamm.</i>	4164	4725	8889	2375	3789	6164	114	165	279	7554	8009	15563				
II.	Röm. kath. — <i>Röm. kath.</i>	1877	2406	4283	2247	3136	5383	110	136	246	5555	6442	11997				
	Ágostai — <i>Lutherisch</i>	151	165	316	134	139	273	3	13	16	477	410	887				
	Helvét — <i>Reformirt</i>	533	601	1134	18	37	55	—	—	—	302	230	532				
	Izraelita — <i>Israelit.</i>	112	108	220	47	73	120	—	—	—	481	388	869				
	Egyéb — <i>Sonstige</i>	33	40	73	11	11	22	—	—	—	91	60	161				
	Ismeretlen — <i>Unbek.</i>	3	1	4	2	7	9	—	—	—	1	2	3				
	Összesen — <i>Zusamm.</i>	2709	3321	6030	2459	3408	5862	113	149	262	6907	7532	14439				
III.	Röm. kath. — <i>Röm. kath.</i>	1473	1675	3148	3657	4429	8086	317	270	587	4424	4053	8477				
	Ágostai — <i>Lutherisch</i>	58	52	110	79	78	157	2	6	8	198	128	326				
	Helvét — <i>Reformirt</i>	453	443	896	20	13	33	—	—	—	287	232	519				
	Izraelita — <i>Israelit.</i>	255	240	495	420	561	981	1	—	1	1230	1128	2358				
	Egyéb — <i>Sonstige</i>	16	9	25	11	3	14	1	1	2	25	23	48				
	Ismeretlen — <i>Unbek.</i>	3	2	5	3	—	3	—	1	1	1	3	4				
	Összesen — <i>Zusamm.</i>	2258	2421	4679	4190	5084	9274	321	278	699	6165	5567	11732				
Összes jobbpárt <i>Zus. rechtles Ufer</i>	Röm. kath. — <i>Röm. kath.</i>	6264	7499	13763	8078	11093	19171	522	535	1057	16111	17230	33341				
	Ágostai — <i>Lutherisch</i>	371	411	782	285	311	596	20	47	67	1051	897	1948				
	Helvét — <i>Reformirt</i>	1801	1832	3633	53	60	113	1	3	4	971	727	1698				
	Izraelita — <i>Israelit.</i>	561	546	1107	556	756	1312	2	—	2	2261	2057	4318				
	Egyéb — <i>Sonstige</i>	120	109	229	46	46	92	3	6	9	229	185	414				
	Ismeretlen — <i>Unbek.</i>	14	20	34	6	10	16	—	1	1	3	12	15				
	Összesen — <i>Zusamm.</i>	9131	10467	19598	9024	12276	21300	548	592	1140	20626	21108	41734				
IV.	Röm. kath. — <i>Röm. kath.</i>	2388	3669	6057	502	839	1341	33	64	97	4119	5253	9372				
	Ágostai — <i>Lutherisch</i>	133	233	416	69	78	147	3	11	14	503	477	980				
	Helvét — <i>Reformirt</i>	634	921	1555	3	18	21	—	1	1	524	399	923				
	Izraelita — <i>Israelit.</i>	428	392	820	90	101	191	—	1	1	1301	1094	2395				
	Egyéb — <i>Sonstige</i>	105	76	181	21	21	42	—	1	1	210	147	357				
	Ismeretlen — <i>Unbek.</i>	10	6	16	3	—	3	—	—	—	5	2	7				
	Összesen — <i>Zusamm.</i>	3748	5297	9045	688	1057	1745	36	78	114	6662	7372	14034				
V.	Röm. kath. — <i>Röm. kath.</i>	2143	3414	5557	1049	1131	2180	714	661	1375	3657	4169	7826				
	Ágostai — <i>Lutherisch</i>	159	216	375	142	167	309	150	152	302	532	381	913				
	Helvét — <i>Reformirt</i>	514	326	1340	37	27	64	4	3	7	297	270	567				
	Izraelita — <i>Israelit.</i>	1202	1077	2279	327	469	796	6	—	6	4219	3714	7933				
	Egyéb — <i>Sonstige</i>	34	70	104	25	16	41	5	2	7	79	55	134				
	Ismeretlen — <i>Unbek.</i>	—	3	3	1	—	1	—	—	—	—	3	3				
	Összesen — <i>Zusamm.</i>	4052	5606	9658	1581	1810	3391	879	818	1697	8784	8592	17376				
VI.	Röm. kath. — <i>Röm. kath.</i>	5237	7835	13072	2762	3244	6006	796	887	1683	8496	9582	18078				
	Ágostai — <i>Lutherisch</i>	358	521	879	330	293	623	135	189	324	975	944	1919				
	Helvét — <i>Reformirt</i>	1295	1805	3100	53	54	107	9	11	20	595	534	1129				
	Izraelita — <i>Israelit.</i>	3206	3032	6238	1178	1471	2649	12	12	24	9966	8872	18838				
	Egyéb — <i>Sonstige</i>	130	143	273	37	27	64	2	2	4	142	95	237				
	Ismeretlen — <i>Unbek.</i>	28	40	68	6	9	15	—	3	3	12	22	34				
	Összesen — <i>Zusamm.</i>	10254	13426	23680	4366	5098	9464	954	1104	2058	20186	20049	40235				

Uebersicht nach Bezirken.

Tabelle Nr. 12. (Fortsetzung.)

Magyarul és tótul Ungarisch und slovakisch			Németül és tótul Deutsch und slovakisch			Magyarul, németül és tótul Ungarisch, deutsch und slovakisch			Egyéb nyelven Sonstige Sprachen			Összesen — Zusammen		
férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
139	194	333	103	187	290	830	634	1464	43	32	75	12430	14857	27287
27	38	65	7	18	25	105	78	183	—	1	1	764	810	1574
8	12	20	—	—	—	50	10	60	3	5	8	1274	1143	2417
4	1	5	12	21	33	102	59	161	1	1	2	953	943	1896
11	7	18	4	1	5	42	13	55	44	18	62	311	238	549
—	—	—	—	—	—	1	2	3	3	4	7	14	33	47
189	252	441	126	227	353	1130	796	1926	94	61	155	15746	18024	33770
122	157	279	117	159	276	651	449	1130	95	88	183	10804	12973	23777
22	30	52	6	27	33	94	65	159	1	4	5	888	853	1741
9	6	15	2	3	5	37	13	50	—	—	—	901	890	1791
2	4	6	9	14	23	81	44	125	5	—	5	737	631	1368
2	7	9	—	—	—	15	7	22	19	6	25	171	131	302
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	6	11	17
157	204	361	134	208	337	908	578	1486	120	99	219	13507	15489	28996
135	146	281	279	279	558	526	379	905	168	105	273	10979	11336	22315
16	10	26	6	11	17	41	25	66	2	2	4	402	312	714
7	5	12	—	2	2	18	13	31	2	—	2	787	708	1495
3	4	7	63	64	127	133	78	211	1	3	4	2106	2078	4184
1	4	5	—	2	2	4	6	10	21	2	23	79	50	129
2	—	2	—	—	—	—	—	—	1	1	2	10	7	17
164	169	333	348	358	706	722	501	1223	195	113	308	14363	14491	28854
396	497	893	499	625	1124	2037	1462	3499	306	225	531	34213	39166	73379
65	78	143	19	56	75	240	168	408	3	7	10	2054	1975	4029
24	23	47	2	5	7	105	36	141	5	5	10	2962	2741	5703
9	9	18	84	99	183	316	181	497	7	4	11	3796	3652	7448
14	18	32	4	3	7	61	26	87	84	26	110	561	419	980
2	—	2	—	—	—	1	2	3	4	6	10	30	51	81
510	625	1135	608	788	1396	2760	1875	4635	409	273	682	43616	48004	91620
131	249	380	48	87	135	662	606	1268	20	38	58	7903	10805	18708
26	56	82	2	18	20	208	140	348	1	2	3	995	1015	2010
15	12	27	—	—	—	53	19	72	1	8	9	1230	1378	2608
5	8	13	12	16	28	191	123	314	3	3	6	2030	1738	3768
4	15	19	2	—	2	36	15	51	17	9	26	395	234	679
—	—	—	—	—	—	1	—	1	3	3	6	22	11	33
181	340	521	64	121	185	1151	903	2054	45	63	108	12575	15231	27806
392	538	930	180	296	476	855	987	1842	311	146	457	9301	11342	20643
67	124	191	22	48	70	192	192	384	1	17	18	1265	1297	2562
21	21	42	1	1	2	44	21	65	2	1	3	920	1170	2090
12	12	24	70	97	167	556	298	854	—	—	—	6392	5667	12059
8	23	31	2	1	3	13	12	25	12	11	23	178	190	368
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	7	8
500	718	1218	275	448	718	1660	1510	3170	326	176	502	18057	19673	37730
598	989	1587	401	620	1021	1988	2008	3996	483	273	756	20761	25438	46199
135	249	384	37	91	128	370	366	736	7	10	17	2347	2663	5010
24	39	63	—	4	4	90	42	132	4	20	24	2070	2509	4579
51	53	104	275	367	642	1540	843	2383	6	17	23	16234	14717	30951
20	49	69	1	4	5	41	20	61	39	8	47	412	348	760
2	3	5	1	1	2	3	5	8	8	4	12	60	87	147
850	1882	2212	715	1087	1802	4032	3284	7310	547	332	879	41884	45762	87646

42. sz. tábla. (Vége.)

Kerület Bezirk	Hitfelekezett Confessio	Magyarul Ungarisch			Németül Deutsch			Tótül Slovakisch			Magyarul és németül Ungarisch u. Deutsch		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
VII.	Róm. kath. — Röm. kath.	6126	7884	14010	2423	2874	5297	631	764	1395	8738	9556	18294
	Ágostai — Lutherisch	499	506	1005	230	197	427	198	261	459	950	802	1752
	Helvét — Reformirt	1894	2296	4190	31	28	59	12	11	23	700	512	1212
	Izraelita — Israelit.	3443	3344	6787	1365	1595	2960	6	17	23	9709	8420	18129
	Egyéb — Sonstige	138	136	274	40	20	60	3	10	13	202	104	306
	Ismeretlen — Unbek.	19	22	41	9	9	18	—	3	3	12	15	27
	Összesen — Zusamm.	12119	14188	26307	4098	4728	8821	850	1066	1916	20311	19409	39720
VIII.	Róm. kath. — Röm. kath.	11074	11956	23030	2844	3577	6421	1135	1074	2209	12091	12319	24410
	Ágostai — Lutherisch	784	695	1479	220	189	409	129	171	300	1087	825	1912
	Helvét — Reformirt	3028	3010	6038	38	20	58	4	4	8	1130	770	1900
	Izraelita — Israelit.	1487	1467	2954	493	489	982	5	8	13	3401	3055	6456
	Egyéb — Sonstige	221	199	420	25	19	44	10	13	23	215	115	330
	Ismeretlen — Unbek.	52	56	108	11	7	18	7	8	15	30	44	74
	Összesen — Zusamm.	16646	17388	34029	3631	4801	7932	1290	1278	2568	17954	17128	35082
IX.	Róm. kath. — Röm. kath.	5165	5656	10821	1689	2054	3743	364	349	713	5720	6499	12219
	Ágostai — Lutherisch	279	314	593	109	76	185	24	31	55	436	376	812
	Helvét — Reformirt	1891	1767	3658	13	11	24	3	5	8	595	420	1015
	Izraelita — Israelit.	438	423	861	55	84	139	1	2	3	977	857	1834
	Egyéb — Sonstige	111	78	189	11	7	18	10	10	20	117	56	173
	Ismeretlen — Unbek.	13	17	30	9	8	17	2	—	2	10	10	20
	Összesen — Zusamm.	7897	8255	16152	1886	2240	4126	404	397	801	7855	8218	16073
X.	Róm. kath. — Röm. kath.	2599	2686	5285	908	802	1710	371	395	766	2378	2303	4681
	Ágostai — Lutherisch	145	130	275	46	28	74	13	13	26	167	140	307
	Helvét — Reformirt	922	818	1740	3	—	3	—	1	1	236	149	385
	Izraelita — Israelit.	172	143	315	31	32	63	—	—	—	254	224	478
	Egyéb — Sonstige	36	23	59	12	16	28	48	3	51	44	31	75
	Ismeretlen — Unbek.	1	—	1	—	1	1	1	—	1	—	—	—
	Összesen — Zusamm.	3875	3800	7675	1000	879	1879	433	412	845	3079	2847	5926
Összes balpart Zus. linkes Ufer	Róm. kath. — Röm. kath.	34732	43100	77832	12177	14521	26698	4044	4194	8238	45199	49681	94880
	Ágostai — Lutherisch	2407	2615	5022	1146	1028	2174	652	828	1480	4650	3945	8595
	Helvét — Reformirt	10178	11443	21621	178	158	336	32	36	68	4077	3054	7131
	Izraelita — Israelit.	10376	9928	20304	3539	4241	7780	30	40	70	29827	26236	56063
	Egyéb — Sonstige	775	725	1500	171	126	297	78	41	119	1009	603	1612
	Ismeretlen — Unbek.	123	144	267	39	34	73	10	14	24	69	96	165
	Összesen — Zusamm.	58591	67955	126546	17250	20108	37358	4846	5158	9999	84831	88615	168446
Budapest	Róm. kath. — Röm. kath.	40996	30599	91595	20255	25614	45869	4566	4729	9295	61310	66911	128221
	Ágostai — Lutherisch	2778	3026	5804	1431	1339	2770	672	875	1547	5701	4842	10543
	Helvét — Reformirt	11979	13325	25304	231	218	449	33	39	72	5048	3781	8829
	Izraelita — Israelit.	10937	10474	21411	4095	4997	9092	32	40	72	32088	28193	60381
	Egyéb — Sonstige	895	834	1729	217	172	389	81	47	128	1238	788	2026
	Ismeretlen — Unbek.	137	164	301	45	44	89	10	15	25	72	108	180
	Összesen — Zusamm.	67722	78422	146144	26274	32384	58658	5894	5745	11139	105457	104728	210180

*) Ezek között a beszélt nyelvre nézve ismeretlen: az I. kerületből 5, a II.-ből —, a III.-ból 5, a IV.-

†) Hierunter bezüglich der Sprachkenntniss unermittelt: » I. » 4, » II. » 4, » III. » 3, » IV.-

Tabelle Nr. 42. (Schluss.)

Magyarul és tótul <i>Ungarisch und slov.</i>			Németül és tótul <i>Deutsch und slowakisch</i>			Magyarul, németül és tótul <i>Ungarisch, deutsch und slowakisch</i>			Egyéb nyelven <i>Sonstige Sprachen</i>			Összesen — Zusammen		
férfi mánnl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi mánnl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi mánnl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi mánnl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi mánnl.	nő weiblich	együtt zusamm.
588	880	1468	373	520	893	2063	1806	3869	178	82	260	21120	24366	45486
142	218	360	39	99	138	422	296	718	6	6	12	2486	2385	4871
23	41	64	5	6	11	99	40	139	5	7	12	2769	2941	5710
52	59	111	362	544	906	1872	932	2804	29	14	43	16838	14925	31763
22	46	68	1	2	3	36	34	70	36	10	46	478	362	840
—	2	2	2	1	3	4	2	6	2	5	7	48	59	107
827	1246	2073	782	1172	1954	4496	3110	7606	256	124	380	43739	45088	88777
868	1062	1930	362	495	857	2555	1996	4551	515	222	737	31444	32701	64145
170	225	395	42	70	112	496	391	887	5	8	13	2933	2574	5507
50	46	96	2	1	3	152	63	215	4	3	7	4408	3917	8325
38	25	63	156	190	346	792	444	1236	9	7	16	6381	5685	12066
36	46	82	—	4	4	46	18	64	27	21	48	580	435	1015
3	5	8	—	2	2	4	3	7	4	9	13	111	134	245
1165	1409	2574	562	762	1324	4045	2915	6960	564	270	834	45857	45446	91303
365	407	772	192	240	432	1116	905	2021	309	114	423	14920	16224	31144
92	88	180	13	32	45	177	133	310	1	5	6	1131	1055	2186
23	12	35	—	1	1	99	27	126	3	1	4	2627	2244	4871
7	3	10	27	30	57	265	111	376	1	5	6	1771	1515	3286
14	17	31	1	—	1	26	8	34	34	9	43	324	185	509
1	—	1	—	—	—	—	1	1	3	1	4	38	37	75
502	527	1029	233	303	536	1633	1185	2868	351	135	486	20311	21260	42071
264	300	564	93	94	187	612	438	1050	493	395	888	7718	7413	15131
129	40	169	5	10	15	110	69	179	2	2	4	617	432	1049
23	14	37	—	3	3	42	13	55	—	2	2	1226	1000	2226
3	5	8	10	14	24	103	43	146	2	—	2	575	461	1036
11	9	20	—	1	1	10	8	18	10	9	19	171	100	271
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	4	1	5
430	368	798	108	122	230	877	571	1448	509	408	917	10311	9407	19718
3206	4425	7631	1649	2352	4001	9851	8746	18597	2309	1270	3579	113167	128289	241456
761	1000	1761	160	363	523	1975	1587	3562	23	50	73	11774	11421	23195
179	185	364	8	16	24	579	225	804	19	42	61	15250	15159	30409
168	165	333	912	1253	2170	5319	2794	8113	50	46	96	50221	44708	94929
115	205	320	7	12	19	208	115	323	175	77	252	2538	1904	4442
6	10	16	3	4	7	12	11	23	22	23	45	284	336	620
4435	5990	10425	2789	4010	6749	17944	13478	31422	2598	1508	4106	198234	201817	395051
3602	4922	8524	2148	2977	5125	11888	10203	22096	2615	1495	4110	147380	167455	314835
826	1078	1904	179	424	603	2215	1755	3970	26	57	83	13823	13396	27224
203	208	411	10	21	31	684	261	945	24	47	71	18212	17900	36112
177	174	351	996	1357	2353	5635	2975	8610	57	50	107	54017	48360	102377
129	223	352	11	15	26	269	141	410	259	103	362	3099	2323	5422
8	10	18	3	4	7	13	13	26	26	29	55	314	387	701
4945	6615	11560	3347	4798	8145	20704	15353	36057	3007*)	1731†)	4788	236850	249821	486671

ből 3, az V.-ből 1, a VI.-ből 11, a VII.-ből 4, a VIII.-ből 15, a IX.-ből 4, a X.-ből —, összesen 49.
 » 3, » V. » 5, » VI. » 12, » VII. » 7, » VIII. » 15, » IX. » 5, » X. » —, » 58.

Nemzetiség elváltozása az utolsó két nemzedéknél.
Veränderung in der Nationalität der zwei jüngsten Generationen.

Kerület <i>Bezirk</i>	Magyar családfő <i>Ungarisches Familienhaupt</i>						Német családfő <i>Deutsches Familienhaupt</i>						Tót családfő <i>Slovakisches Familienhaupt</i>					
	magyar gyermek <i>ungarische Kinder</i>		német gyermek <i>deutsche Kinder</i>		tót gyermek <i>slowak. Kinder</i>		magyar gyermek <i>ungarische Kinder</i>		német gyermek <i>deutsche Kinder</i>		tót gyermek <i>slowak. Kinder</i>		magyar gyermek <i>ungarische Kinder</i>		német gyermek <i>deutsche Kinder</i>		tót gyermek <i>slowakische Kinder</i>	
	<i>hány családban wie viel Familien</i>	<i>hány gyermek wie viel Kinder</i>	<i>hány családban wie viel Familien</i>	<i>hány gyermek wie viel Kinder</i>	<i>hány családban wie viel Familien</i>	<i>hány gyermek wie viel Kinder</i>	<i>hány családban wie viel Familien</i>	<i>hány gyermek wie viel Kinder</i>	<i>hány családban wie viel Familien</i>	<i>hány gyermek wie viel Kinder</i>	<i>hány családban wie viel Familien</i>	<i>hány gyermek wie viel Kinder</i>	<i>hány családban wie viel Familien</i>	<i>hány gyermek wie viel Kinder</i>	<i>hány családban wie viel Familien</i>	<i>hány gyermek wie viel Kinder</i>	<i>hány családban wie viel Familien</i>	<i>hány gyermek wie viel Kinder</i>
I.	2113	5543	27	58	3	7	1277	3832	510	1287	—	—	69	177	3	8	14	26
II.	1911	4601	55	123	—	—	1008	2248	819	1925	3	9	57	127	14	35	43	92
III.	1514	3865	191	418	13	21	526	1123	2036	5306	11	31	30	72	35	68	98	198
Összesen jobbpart <i>Zus. rechtes Ufer</i>	5538	14009	273	599	16	28	2811	7203	3365	8518	14	40	156	376	52	111	155	316
IV.	2238	5312	8	12	—	—	264	626	102	243	—	—	19	40	1	5	13	26
V.	2534	6531	31	69	7	14	438	1196	494	1254	9	15	76	158	25	41	255	532
VI.	6342	15887	200	389	14	27	1413	3511	1509	3574	18	34	228	534	71	137	292	547
VII.	6800	17216	167	305	15	23	1572	4065	1535	3548	20	39	227	480	91	178	296	512
VIII.	6782	16198	170	312	14	25	1086	2704	1402	3359	19	46	204	479	63	133	279	461
IX.	2929	8048	65	116	5	7	510	1313	760	1869	13	19	110	205	30	45	104	203
X.	1511	4165	10	16	1	4	307	909	129	317	2	8	68	187	10	18	52	177
Összesen balpart <i>Zus. linkes Ufer</i>	29136	73357	651	1219	56	100	5590	14324	5931	14164	81	161	932	2083	291	557	1291	2458
Budapest	34674	87366	924	1818	72	128	3401	21527	9296	22682	95	201	1088	2459	343	668	1446	2774
Részletes bel- és kültelek szerint. — <i>Specificirung nach Intra- und Extravillan.</i>																		
I. beltelek *)	1713	4604	8	19	2	3	1170	3622	123	341	—	—	47	123	2	7	7	14
kültelek	400	939	19	39	1	4	107	210	387	946	—	—	22	54	1	1	7	12
II. beltelek	1889	4537	55	123	—	—	1003	2241	774	1810	3	9	57	127	14	35	43	92
kültelek	22	64	—	—	—	—	5	7	45	115	—	—	—	—	—	—	—	—
III. beltelek	1481	3777	190	416	13	21	523	1114	1936	5010	11	31	29	69	33	63	92	178
kültelek	33	88	1	2	—	—	3	9	100	296	—	—	1	3	2	5	6	20
Össz. jobbpart. beltel.	5083	12918	253	558	15	24	2696	6977	2833	7161	14	40	133	319	49	105	142	284
<i>Zus. r. Ufer kült.</i>	455	1091	20	41	1	4	115	226	532	1357	—	—	23	57	3	6	18	32
V. beltelek	2308	6020	26	62	4	8	412	1135	440	1113	9	15	56	126	21	34	191	406
kültelek	226	511	5	7	3	6	26	61	54	141	—	—	20	32	4	7	64	126
VI. beltelek	5665	14151	197	382	14	27	1355	3380	1251	2940	16	32	199	462	63	119	218	401
kültelek	677	1736	3	7	—	—	58	131	258	634	2	2	29	72	8	18	74	148
VII. beltelek	5719	14464	145	267	12	20	1404	3671	1260	2841	19	37	187	405	80	155	265	439
kültelek	1081	2752	22	38	3	3	168	394	275	707	1	2	40	75	11	23	31	83
IX. beltelek	2787	7709	60	108	5	7	493	1247	741	1815	12	17	108	198	29	43	99	197
kültelek	142	339	5	8	—	—	17	66	19	54	1	2	2	7	1	2	5	6
Össz. balp. beltel.	25499	63554	606	1143	49	87	5014	12763	5196	12311	75	147	773	1710	257	489	1065	1920
<i>Zus. l. Ufer kült.</i>	3637	9508	45	76	7	13	576	1561	735	1853	6	14	159	378	34	68	226	538
Budapest	30582	76772	659	1701	64	111	7710	19740	8029	19472	89	187	906	2029	306	594	1207	2204
kültel.	4092	10594	65	117	8	17	691	1787	1267	3210	6	14	182	480	87	74	239	570

*) Beltelek = *Intravillan.* -- Kültelek = *Extravillan.*

A IV. és VIII. kerület egészen beltelek, a X. egészen kültelek. — *Der IV. und VIII. Bezirk liegt ganz im Intravillan, der X. ganz im Extravillan.*

A lakosság műveltségi foka kerületenként, tekintettel a korra.

Bildungsgrad der Bevölkerung nach Bezirken, mit Berücksichtigung des Alters.

Kerület Bezirk	Kor Alter	Irni és olvasni tud <i>Es können lesen und schreiben</i>			Csak olvasni tud <i>Können nur lesen</i>			Sem írni, sem olvasni nem tud <i>Können weder lesen noch schreiben</i>			Összesen <i>Zusammen</i>		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
I.	10 éven alul <i>Unter 10 Jahren</i>	952	898	1850	5	9	14	2398	2469	4867	3355	3376	6731
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	11051	11249	22300	59	292	351	1281	3107	4388	12391	14648	27039
	Össz. — Zus.	12003	12147	24150	64	301	365	3679	5576	9255	15746	18024	33770
II.	10 éven alul <i>Unter 10 Jahren</i>	839	783	1622	1	—	1	1949	2060	4009	2789	2843	5632
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	9631	10000	19631	32	148	180	1055	2498	3553	10718	12646	23364
	Össz. — Zus.	10470	10783	21253	33	148	181	3004	4558	7562	13507	15489	28996
III.	10 éven alul <i>Unter 10 Jahren</i>	870	795	1665	3	5	8	2493	2559	5052	3366	3359	6725
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	9153	7609	16762	46	173	219	1798	3350	5148	10997	11132	22129
	Össz. — Zus.	10023	8404	18427	49	178	227	4291	5909	10200	14363	14491	28854
Összes jobbpárt Zus. rechtes Ufer		2661	2476	5137	9	14	23	6340	7088	13928	9510	9578	19088
		29835	28858	58693	137	613	750	4134	8955	13039	34106	38426	72532
		32496	31334	63830	146	627	773	10974	16043	27017	43616	48004	91620
IV.	10 éven alul <i>Unter 10 Jahren</i>	436	527	1023	2	10	12	1044	1107	2151	1542	1644	3186
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	10704	11787	22491	37	277	314	292	1523	1815	11033	13587	24620
	Össz. — Zus.	11200	12314	23514	39	287	326	1338	2630	3966	12575	15231	27806
V.	10 éven alul <i>Unter 10 Jahren</i>	909	816	1725	6	5	11	2054	1929	3933	2969	2750	5719
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	13680	13526	27206	36	309	345	1372	3088	4460	15088	16923	32011
	Össz. — Zus.	14589	14342	28931	42	314	356	3426	5017	8443	19057	19673	37730
VI.	10 éven alul <i>Unter 10 Jahren</i>	2187	2065	4252	8	14	22	5327	5046	10373	7522	7125	14647
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	31536	29749	61335	106	747	853	2670	8141	10811	34362	38637	72999
	Össz. — Zus.	33723	31814	65537	114	761	875	7997	13187	21184	41884	45762	87646
VII.	10 éven alul <i>Unter 10 Jahren</i>	2188	2237	4425	7	17	24	5779	5842	11621	7974	8096	16070
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	32887	28091	60978	101	611	712	2777	8240	11017	35765	36942	72707
	Össz. — Zus.	35075	30328	65403	108	628	736	8556	14082	22638	43739	45038	88777
VIII.	10 éven alul <i>Unter 10 Jahren</i>	1898	1963	3861	4	22	26	6274	6109	12383	8176	8094	16270
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	33564	27224	60788	121	812	933	3996	9316	13312	37681	37352	75033
	Össz. — Zus.	35462	29187	64649	125	834	959	10270	15425	25695	45857	45446	91303
IX.	10 éven alul <i>Unter 10 Jahren</i>	943	926	1874	4	4	8	2986	3056	6042	3938	3986	7924
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	14745	12249	26994	64	405	469	2064	4620	6684	16873	17274	34147
	Össz. — Zus.	15688	13175	28863	68	409	477	5050	7676	12726	20811	21260	42071
X.	10 éven alul <i>Unter 10 Jahren</i>	563	542	1105	3	7	10	1739	1858	3597	2305	2407	4712
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	6494	4855	11349	31	129	160	1481	2016	3497	8006	7000	15006
	Össz. — Zus.	7057	5397	12454	34	136	170	3220	3874	7094	10311	9407	19718
Összes balpárt Zus. linkes Ufer		9189	9076	18265	34	79	113	25203	24947	50150	34426	34102	68528
		143660	127431	271141	496	3290	3786	14653	36944	51596	158808	167715	326523
		152849	136557	289406	530	3369	3899	39855	61891	101746	193234	201817	395051
Budapest	10 éven alul <i>Unter 10 Jahren</i>	11850	11552	23402	43	93	136	32043	32035	64078	43936	43680	87616
	10 éven felül <i>Über 10 Jahren</i>	173495	156339	329834	633	3903	4536	18786	45399	64685	192914	206141	399055
	Össz. — Zus.	185345	167891	353236	676	3996	4672	50829	77934	128763	236850	249821	486671

Részletezés bel- és kültelek szerint¹⁾ — Specificierung nach Intra- und Extravillan.¹⁾

Kertlet — <i>Bevirk</i>	Kor — <i>Alter</i>		Irní és olvasni tud <i>Es können lesen und schreiben</i>		Csak olvasni tud <i>Können nur lesen</i>		Sem irni, sem olvasni nem tud <i>Können weder lesen noch schreiben</i>		Összesen <i>Zusammen</i>				
	Férf <i>männl.</i>	Nő <i>weiblich</i>	Férf <i>männl.</i>	Nő <i>weiblich</i>	Férf <i>männl.</i>	Nő <i>weiblich</i>	Férf <i>männl.</i>	Nő <i>weiblich</i>	Férf <i>männl.</i>	Nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>		
I. beltelek *)	10 éven alul — <i>Unter 10 Jahren</i>	778	731	1509	5	9	14	1863	1853	3716	2646	2503	5239
	10 éven feül — <i>Über 10 Jahren</i>	8858	9575	18433	54	255	309	846	2405	3251	9758	12235	21993
	Összesen — <i>Zusammen</i>	9636	10306	19942	59	264	323	2709	4258	6967	12404	14828	27232
kültelek	10 éven alul — <i>Unter 10 Jahren</i>	174	167	341	—	—	—	535	616	1151	709	783	1492
	10 éven feül — <i>Über 10 Jahren</i>	2193	1674	3867	5	37	42	485	702	1137	2633	2413	5046
	Összesen — <i>Zusammen</i>	2367	1841	4208	5	37	42	970	1318	2288	3342	3196	6538
II. beltelek	10 éven alul — <i>Unter 10 Jahren</i>	832	778	1610	1	—	—	1898	2008	3906	2731	2786	5517
	10 éven feül — <i>Über 10 Jahren</i>	9523	9882	19405	32	148	180	1015	2445	3460	10570	12475	23045
	Összesen — <i>Zusammen</i>	10355	10660	21015	33	148	181	2913	4453	7366	13301	15261	28562
kültelek	10 éven alul — <i>Unter 10 Jahren</i>	8	5	12	—	—	—	51	52	103	58	57	115
	10 éven feül — <i>Über 10 Jahren</i>	108	118	226	—	—	—	40	53	93	148	171	319
	Összesen — <i>Zusammen</i>	115	123	238	—	—	—	91	105	196	206	228	434
III. beltelek	10 éven alul — <i>Unter 10 Jahren</i>	840	774	1614	3	5	8	2387	2456	4843	3230	3235	6465
	10 éven feül — <i>Über 10 Jahren</i>	8899	7441	16340	44	169	213	1821	3159	4780	10564	10769	21333
	Összesen — <i>Zusammen</i>	9739	8215	17954	47	174	221	4008	5615	9623	13794	14004	27798
kültelek	10 éven alul — <i>Unter 10 Jahren</i>	30	21	51	—	—	—	106	103	209	136	124	260
	10 éven feül — <i>Über 10 Jahren</i>	254	168	422	2	4	6	177	191	368	433	363	796
	Összesen — <i>Zusammen</i>	284	189	473	2	4	6	283	294	577	569	487	1056
Összes jobbpart beltelek <i>Zus. rechtes Ufer</i>	10 éven alul — <i>Unter 10 Jahren</i>	2450	2283	4733	9	14	23	6148	6317	12465	8607	8614	17221
	10 éven feül — <i>Über 10 Jahren</i>	27280	26898	54178	130	572	702	3482	8009	11491	30892	35479	66371
	Összesen — <i>Zusammen</i>	29730	29181	58911	139	586	725	9630	14326	23956	39499	44093	83592
kültelek	10 éven alul — <i>Unter 10 Jahren</i>	211	193	404	—	—	—	692	771	1463	903	964	1867
	10 éven feül — <i>Über 10 Jahren</i>	2555	1960	4515	7	41	48	652	946	1598	3214	2947	6161
	Összesen — <i>Zusammen</i>	2766	2153	4919	7	41	48	1344	1717	3061	4117	3911	8028

V. beltelek	10 éven alul — Unter 10 Jahren	822	736	1556	6	5	11	1759	1679	3438	2587	2420	5007
	10 éven felül — Über 10 Jahren	12638	12869	25507	33	287	320	1017	2643	3660	43688	15799	29487
	Összesen — Zusammen	13460	13605	27065	39	292	331	2776	4322	7098	16275	18219	34494
kültelek	10 éven alul — Unter 10 Jahren	87	80	167	—	—	—	295	250	545	382	330	712
	10 éven felül — Über 10 Jahren	1042	657	1699	3	22	25	355	445	800	1400	1124	2524
	Összesen — Zusammen	1129	737	1866	3	22	25	650	695	1345	1782	1454	3236
VI. A. beltelek	10 éven alul — Unter 10 Jahren	879	880	1759	1	6	7	1786	1717	3503	2666	2603	5269
	10 éven felül — Über 10 Jahren	1353	13356	26739	41	342	383	634	3100	3734	14058	16798	30556
	Összesen — Zusammen	1422	14236	28498	42	348	390	2420	4817	7237	16724	19401	36125
B. beltelek	10 éven alul — Unter 10 Jahren	1099	990	2089	6	5	11	2812	2601	5413	3917	3596	7513
	10 éven felül — Über 10 Jahren	15249	14469	29718	42	339	381	1451	4069	5520	16742	18877	35619
	Összesen — Zusammen	16348	15459	31807	48	344	392	4263	6670	10933	20659	22473	43132
kültelek	10 éven alul — Unter 10 Jahren	209	195	404	1	3	4	729	728	1457	939	926	1865
	10 éven felül — Über 10 Jahren	2954	1924	4878	23	66	89	585	972	1557	3562	2962	6524
	Összesen — Zusammen	3163	2119	5282	24	69	93	1314	1700	3014	4501	3888	8389
VII. A. beltelek	10 éven alul — Unter 10 Jahren	812	840	1652	2	8	10	1908	1876	3784	2722	2724	5446
	10 éven felül — Über 10 Jahren	14074	11944	26018	25	223	248	807	3178	3985	14906	15345	30251
	Összesen — Zusammen	14886	12784	27670	27	231	258	2715	5054	7769	17628	18069	35697
B. beltelek	10 éven alul — Unter 10 Jahren	1012	1023	2035	4	6	10	2807	2829	5636	3823	3858	7681
	10 éven felül — Über 10 Jahren	15086	13001	28087	64	328	392	1531	4010	5541	16781	17339	34020
	Összesen — Zusammen	16098	14024	30122	68	334	402	4338	6839	11177	20504	21197	41701
kültelek	10 éven alul — Unter 10 Jahren	364	374	738	1	3	4	1064	1137	2201	1429	1514	2943
	10 éven felül — Über 10 Jahren	3727	3146	6873	12	60	72	439	1052	1491	4178	4258	8436
	Összesen — Zusammen	4091	3520	7611	13	63	76	1503	2189	3692	5607	5772	11379
VIII. A. beltelek	10 éven alul — Unter 10 Jahren	344	404	748	—	4	4	1040	1051	2091	1384	1459	2843
	10 éven felül — Über 10 Jahren	8954	8644	17598	10	245	255	471	1574	2045	9435	10463	19898
	Összesen — Zusammen	9298	9048	18346	10	249	259	1511	2625	4136	10819	11922	22741
B. beltelek	10 éven alul — Unter 10 Jahren	929	890	1819	3	8	11	2792	2726	5518	3724	3624	7348
	10 éven felül — Über 10 Jahren	14263	10585	24848	73	330	403	1999	4481	6480	16335	15396	31731
	Összesen — Zusammen	15192	11475	26667	76	338	414	4791	7207	11998	20059	19020	39079
C. teltelek	10 éven alul — Unter 10 Jahren	625	669	1294	1	10	11	2442	2332	4774	3068	3011	6079
	10 éven felül — Über 10 Jahren	10347	7995	18342	38	237	275	1526	3261	4787	11911	11493	23404
	Összesen — Zusammen	10972	8664	19636	39	247	286	3968	5593	9561	14979	14504	29483

*) Beltelek = Intravillan. — Kültelek = Extravillan.
 1) A negyedik kerület egészben beltelek, a X-dik egészben kültelek.
 1) Der IV. Bezirk liegt ganz im Intravillan, der X. ganz im Extravillan.

Kerület — Bezirk	Kor — Alter	Irni és olvasni tud Es können lesen und schreiben			Csak olvasni tud Können nur lesen			Sem irni, sem olvasni nem tud Können weder lesen noch schreiben			Összesen Zusammen		
		férf. männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férf. männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férf. männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férf. männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
IX. kerületek	10 éven alul — Under 10 Jahren	889	873	1762	4	4	8	2819	2867	5686	3712	3744	7456
	10 éven feül — Über 10 Jahren	13836	11506	25042	59	379	438	1812	4301	6113	15407	16186	31593
	Összesen — Zusammen	14425	12379	26804	63	388	446	4631	7168	11799	19119	19980	39049
külsőtelek	10 éven alul — Under 10 Jahren	59	53	112	—	—	—	167	189	356	226	242	468
	10 éven feül — Über 10 Jahren	1209	748	1952	5	26	31	252	319	571	1466	1088	2554
	Összesen — Zusammen	1268	796	2064	5	26	31	419	508	927	1692	1330	3022
Összes balpart beltelek . . .	10 éven alul — Under 10 Jahren	7907	7832	15739	29	66	95	21209	20785	41994	29145	28683	57828
	10 éven feül — Über 10 Jahren	128234	116156	244390	422	2987	3409	11540	32140	43680	140196	151283	291479
	Összesen — Zusammen	136141	123988	260129	451	3053	3504	32749	52925	85674	169341	179966	349307
külsőtelek	10 éven alul — Under 10 Jahren	1952	1244	2526	5	13	18	3994	4162	8156	5281	5419	10700
	10 éven feül — Über 10 Jahren	15426	11325	26751	74	308	377	3112	4804	7916	18612	16432	35044
	Összesen — Zusammen	16708	12569	29277	79	316	395	7106	8966	16072	23893	21851	45744
Budapest beltelek	10 éven alul — Under 10 Jahren	10357	10115	20472	38	80	118	27357	27102	54459	37752	37297	75049
	10 éven feül — Über 10 Jahren	155314	143054	298368	552	3559	4111	15022	40149	55171	171088	186762	337850
	Összesen — Zusammen	165371	153169	319040	590	3639	4229	42379	67251	109630	208840	224059	432899
külsőtelek	10 éven alul — Under 10 Jahren	1493	1437	2930	5	13	18	4586	4938	9619	6184	6333	12567
	10 éven feül — Über 10 Jahren	17981	13285	31266	81	344	425	3764	5750	9514	21826	19379	41205
	Összesen — Zusammen	19474	14722	34196	86	357	443	8450	10683	19133	28010	25762	53772

Hilfelekezetek műveltségi foka, tekintettel a korra.

Bildungsgrad der Confessionen mit Berücksichtigung des Alters.

A) Katholikus. — Katholiken.

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Ir és olvas Es können lesen und schreiben			Csak olvas Es können nur lesen			Analphabeta és ismeretlen Analphabeten und unbekannt		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
		1890—1886	0—5	—	12	12	—	—	—	15809
1885	5—6	105	127	232	2	5	7	2503	2568	5071
1884	6—7	928	896	1824	5	8	13	1696	1643	3339
1883	7—8	1911	1743	3654	4	9	13	347	533	930
1882	8—9	2097	2306	4403	—	19	19	332	199	531
1881	9—10	2147	2041	4188	—	28	28	57	163	220
1885—1881	5—10	7188	7113	14301	11	69	80	4935	5156	10091
1880	10—11	2184	2148	4332	3	30	33	178	131	309
1879	11—12	2216	2216	4432	—	32	32	100	137	237
1878	12—13	2153	2428	4581	10	39	49	123	209	332
1877	13—14	2334	2604	4938	12	22	34	133	196	329
1876	14—15	2450	2639	5089	12	34	46	159	290	449
1880—1876	10—15	11337	12035	23372	37	157	194	693	963	1656
1875—1871	15—20	13653	15620	29273	—	231	231	992	2525	3517
1870—1866	20—25	13265	16114	29379	35	174	209	999	3190	4189
1865—1861	25—30	14793	13385	28178	3	216	219	2046	3459	5505
1860—1856	30—35	12900	11924	24824	35	427	462	2688	4205	6893
1855—1851	35—40	9697	8512	18209	20	329	349	2689	4233	6927
1850—1846	40—45	8297	6665	14962	—	274	274	1383	3697	5080
1845—1841	45—50	6653	4868	11521	13	164	177	1138	3032	4170
1840—1836	50—55	5074	3893	8967	36	229	265	584	2972	3556
1835—1831	55—60	3009	2513	5522	18	167	185	762	1863	2625
1830—	60 on tul über 60 Jahren	5298	5668	10966	40	349	389	1187	4673	5860
Ismeretlen korú Unbekannten Alters . . .		46	47	93	—	—	—	17	14	31
Főösszeg Hauptsumme . . .		111210	108369	219579	218	2786	3034	35922	56300	92222

B) Ágostai. — Lutheraner.

46. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 46. (Fortsetzung.)

Születési év <i>Geburtsjahr</i>	Korév <i>Altersjahr</i>	Ir és olvas <i>Es können lesen und schreiben</i>			Csak olvas <i>Es können nur lesen</i>			Analphabeta és ismeretlen <i>Analphabeten und unbekannt</i>		
		férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>
1890—1886	0—5	—	21	21	—	1	1	1289	1137	2426
1885	5—6	10	20	30	2	—	2	175	185	360
1884	6—7	104	66	170	1	—	1	112	90	202
1883	7—8	171	122	293	—	—	—	32	37	69
1882	8—9	201	174	375	4	—	4	12	29	41
1881	9—10	169	151	320	4	—	4	9	6	15
1885—1881	5—10	655	533	1188	11	—	11	340	347	687
1880	10—11	169	148	317	—	—	—	6	6	12
1879	11—12	168	170	338	—	1	1	2	4	6
1878	12—13	205	155	360	—	1	1	1	5	6
1877	13—14	182	224	406	—	—	—	9	10	19
1876	14—15	209	238	447	3	2	5	5	11	16
1880—1876	10—15	933	935	1868	3	4	7	28	36	59
1875—1871	15—20	1357	1357	2714	24	21	45	33	105	138
1870—1866	20—25	1450	1465	2915	10	25	35	71	174	245
1865—1861	25—30	1463	1188	2651	10	26	36	85	337	422
1860—1856	30—35	1316	1052	2368	16	16	32	116	269	385
1855—1851	35—40	1135	851	1986	10	16	26	91	219	310
1850—1846	40—45	880	677	1557	5	26	31	75	213	288
1845—1841	45—50	712	413	1125	2	26	28	72	201	273
1840—1836	50—55	562	333	945	1	24	25	46	169	215
1835—1831	55—60	351	247	598	1	11	12	31	132	163
1830—	60-on tul <i>über 60 Jahren</i>	615	463	1078	1	45	46	28	226	254
Ismeretlen korú <i>Unbekanntes Alters</i>		5	5	10	—	—	—	—	—	—
Főösszeg <i>Hauptsumme</i>		11434	9590	21024	94	241	335	2300	3565	5865

C) Helvét. — Reformirte.

46. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 46. (Fortsetzung.)

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Ir és olvas Es können lesen und schreiben			Csak olvas Es können nur lesen			Analphabeta és ismeretlen Analphabeten und unbekannt		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
1890—1886	0—5	—	12	12	—	—	—	1788	1531	3319
1885	5—6	15	8	23	—	—	—	274	255	529
1884	6—7	91	89	180	3	3	6	170	164	334
1883	7—8	188	165	353	6	7	13	52	69	121
1882	8—9	195	219	414	3	4	7	30	19	49
1881	9—10	235	180	415	2	4	6	12	9	21
1885—1881	5—10	724	661	1385	14	18	32	538	516	1054
1880	10—11	209	187	396	5	2	7	14	15	29
1879	11—12	239	189	428	5	2	7	4	8	12
1878	12—13	223	221	444	3	3	6	2	10	12
1877	13—14	217	240	457	4	9	13	7	15	22
1876	14—15	262	322	584	5	8	13	4	23	27
1880—1876	10—15	1150	1159	2309	22	24	46	31	71	102
1875—1871	15—20	1622	1808	3430	24	62	86	47	161	208
1870—1866	20—25	1883	1998	3881	26	76	102	82	309	391
1865—1861	25—30	2026	1764	3790	41	52	93	104	312	416
1860—1856	30—35	2059	1569	3628	47	87	134	143	400	543
1855—1851	35—40	1708	1144	2852	36	67	103	157	352	509
1850—1846	40—45	1208	810	2018	22	72	94	92	300	392
1845—1841	45—50	896	557	1453	13	63	76	66	226	292
1840—1836	50—55	536	404	940	8	49	57	64	201	265
1835—1831	55—60	357	227	584	9	27	36	33	117	150
1830—	60-on tul über60Jahren	572	403	975	13	52	65	49	228	277
Ismeretlen koru Unbekanten Alters . . .		2	9	11	—	—	—	—	2	2
Főösszeg Hauptsumme . . .		14743	12525	27268	275	649	924	3194	4726	7920

D) Izraelita. — Israeliten.

16. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 16. (Fortsetzung.)

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Ir és olvas Es können lesen und schreiben			Csak olvas Es können nur lesen			Analphabeta és ismeretlen Analphabeten und unbekannt		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
1890—1886	5—6	—	31	31	—	1	1	5417	5202	10619
1885	5—6	70	72	142	2	1	3	985	904	1889
1884	6—7	484	417	901	1	1	2	414	459	873
1883	7—8	760	773	1533	4	1	5	147	144	291
1882	8—9	934	968	1902	—	1	1	54	30	84
1881	9—10	918	858	1776	—	—	—	8	25	33
1885—1881	5—10	3166	3088	6254	7	4	11	1608	1562	3170
1880	10—11	944	898	1842	—	—	—	14	11	25
1879	11—12	996	951	1947	—	—	—	6	18	24
1878	12—13	1012	996	2008	1	5	6	6	15	21
1877	13—14	1074	1101	2175	1	—	1	9	14	23
1876	14—15	1230	1069	2299	2	—	2	12	29	41
1880—1876	10—15	5256	5015	10271	4	5	9	47	87	134
1875—1871	15—20	7069	5698	12767	—	11	11	79	219	298
1870—1866	20—25	6359	5335	11694	2	27	29	56	298	354
1865—1861	25—30	5280	4233	9513	3	22	25	96	437	533
1860—1856	30—35	4194	3294	7488	2	28	30	121	554	675
1855—1851	35—40	3354	2474	5828	4	13	17	180	487	667
1850—1846	40—45	2678	2017	4695	2	36	38	112	407	519
1845—1841	45—50	2240	1351	3591	3	27	30	152	563	715
1840—1836	50—55	2013	1265	3278	—	37	37	100	676	776
1835—1831	55—60	1148	683	1831	5	8	13	170	444	614
1830—	60-on tul über 60 Jahren	2533	1291	3824	17	34	51	525	1372	1897
	Ismeretlen korú Unbekanntes Alters . . .	13	23	36	—	—	—	2	1	3
	Főösszeg Hauptsumme . . .	45303	35798	81101	49	253	302	8665	12309	20974

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	E) Görög-katholikus Griechisch-Katholiken									F) Görög-keleti Griechisch nicht Unirte										
		Ir és olvas Es können lesen und schreiben			Csak olvas Es können nur lesen			Analphabeta és ismeretlen Analphabeten und unbekannt			Ir és olvas Es können lesen und schreiben			Csak olvas Es können nur lesen			Analphabeta és ismeretlen Analphabeten und unbekannt				
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusammen		
1890—1886	0—5	—	—	—	—	—	—	50	41	91	—	—	—	—	—	—	—	—	85	69	154
1885	5—6	2	—	2	—	—	—	6	7	13	1	1	2	—	—	—	—	—	9	14	23
1884	6—7	8	—	8	—	—	—	4	3	7	4	2	6	—	—	—	—	—	3	5	8
1883	7—8	3	5	8	—	—	—	1	—	1	12 ²⁾	13	25	—	—	—	—	—	2	2	4
1882	8—9	8	7	15	—	—	—	—	—	—	14	12	26	—	—	—	—	—	2	1	3
1881	9—10	7	5	12	—	—	—	—	—	—	15	4	19	—	—	—	—	—	—	1	1
1885—1881	5—10	28	17	45	—	—	—	11	10	21	46	32	78	—	—	—	—	—	16	23	39
1880	10—11	8	6	14	—	—	—	—	1	1	18	10	28	—	—	—	—	—	1	1	2
1879	11—12	3	8	11	—	—	—	—	—	—	8	12	20	—	—	—	—	—	—	—	—
1878	12—13	13	8	21	—	—	—	—	—	—	20	10	30	—	—	—	—	—	2	1	3
1877	13—14	10	9	19	—	—	—	1	3	4	14	20	34	—	—	—	—	—	2	—	2
1876	14—15	10	8	18	—	—	—	3	1	4	15	17	32	—	—	—	—	—	5	1	6
1880—1876	10—15	44	39	83	—	—	—	4	5	9	75	69	144	—	—	—	—	—	10	3	13
1875—1871	15—20	94	58	152	1	3	4	16	33	49	142	65	207	—	—	—	—	—	24	9	33
1870—1866	20—25	190	120	310	—	6	6	49	106	155	160	50	210	—	1	1	1	24	10	34	
1865—1861	25—30	229	114	343	1	13	14	48 ¹⁾	115	163	131	71	202	—	1	1	1	25	25	50	
1860—1856	30—35	161	97	258	1	8	9	33	95	128	117	53	170	—	1	1	1	18	21	39	
1855—1851	35—40	129	35	164	—	8	8	25	45	70	108	66	174	1	—	1	1	14	10	24	
1850—1846	40—45	93	32	125	2	—	2	19	43	62	80	36	116	1	—	1	1	14	12	26	
1845—1841	45—50	61	18	79	—	1	1	19	23	42	63	36	99	—	—	—	—	10	10	20	
1840—1836	50—55	32	25	57	—	1	1	10	16	26	49	28	77	—	1	1	1	1	8	9	
1835—1831	55—60	21	6	27	—	—	—	6	14	20	33	21	54	—	—	—	—	3	3	6	
1830— über 60 Jahren	60-on túl	26	19	45	1	—	1	9	22	31	61	56	117	—	—	—	—	8	14	22	
Ismeretlen korú Unbekanten Alters		—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Főösszeg Hauptsumme		1108	580	1688	6	40	46	299	569	868	1065	583	1648	2	4	6	252	217	469		

1) Ezek között 1 ó. h.

2) „ „ 1 ó. h.

17. sz. tábla.

Nemzetiségek műveltségi
Bildungsgrad der Nationalitäten,

Születési év <i>Geb. r. sjahr</i>	Korév <i>Altersjahr</i>	Magyar — Ungarn								
		ír és olvas <i>es können lesen und schreiben</i>			csak olvas <i>nur lesen</i>			analphabéta <i>Ana phabe en</i>		
		férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männl.</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>
1890—1896	0—5	—	62	62	—	1	1	18255	17952	36207
1885	5—6	110	173	283	6	5	11	2960	3054	6014
1884	6—7	1359	1245	2604	8	11	19	1733	1610	3343
1883	7—8	2624	2168	4792	13	12	25	74	598	672
1882	8—9	2627	2845	5472	6	21	27	308	172	480
1881	9—10	2746	2454	5200	6	23	29	49	121	170
1885—1881	5—10	9466	8885	18351	39	72	111	5124	5555	10679
1880	10—11	2775	2660	5435	5	30	35	158	117	275
1879	11—12	2359	2820	5679	4	35	39	84	130	214
1878	12—13	2840	3064	5904	10	48	58	93	168	261
1877	13—14	2945	3273	6218	12	31	43	96	175	271
1876	14—15	3157	3197	6354	16	40	56	116	221	337
1880—1876	10—15	14576	15014	29590	47	184	231	547	811	1358
1875—1871	15—20	17680	18650	36330	37	279	316	788	2020	2808
1870—1866	20—25	16667	18393	35060	53	253	306	715	2573	3288
1865—1861	25—30	16346	15151	31997	23	246	269	915	2484	3399
1860—1856	30—35	14375	12137	26512	72	418	490	1330	3216	4546
1855—1851	35—40	10310	8479	19289	40	273	313	1719	3003	4722
1850—1846	40—45	8524	6095	14619	15	282	297	562	2559	3121
1845—1841	45—50	6494	4151	10645	19	207	226	521	2012	2533
1840—1836	50—55	4780	3422	8202	22	213	235	324	1820	2144
1835—1831	55—60	2770	1920	4690	12	133	145	372	1107	1479
1830—	60-on túl	4701	3887	8588	37	207	244	592	2406	2998
	über 60 Jahren									
	Ismeretlen korú									
	Unbekanntes Alters	50	58	108	—	—	—	11	13	24
	Főösszeg <i>Hauptsumme</i>	127739	116304	244043	416	2768	3184	31775	47531	79306

Tabelle Nr. 47.

foka, tekintettel a korra.

mit Berücksichtigung des Alters.

N é m e t — D e u t s c h e									T ó t — S l o v a k e n								
ir és olvas <i>es können lesen und schreiben</i>			csak olvas <i>nur lesen</i>			analphabéta <i>Analphabeten</i>			ir és olvas <i>es können lesen und schreiben</i>			csak olvas <i>nur lesen</i>			analphabéta <i>Analphabeten</i>		
férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
—	11	11	—	1	1	4938	5128	10116	—	3	3	—	—	—	984	1016	2000
72	40	112	—	1	1	791	770	1561	30	14	44	—	—	—	165	80	245
238	192	430	2	1	3	561	658	1219	25	20	45	—	—	—	80	80	160
323	566	889	1	5	6	451	187	638	74	62	136	—	—	—	37	39	76
709	723	1432	1	3	4	75	70	145	81	97	178	—	—	—	40	27	67
636	661	1297	—	7	7	23	51	74	73	93	166	—	—	—	14	28	42
1978	2182	4160	4	17	21	1901	1736	3637	283	286	569	—	—	—	336	254	590
671	629	1300	1	2	3	34	34	68	51	121	172	1	—	1	7	13	20
674	625	1299	1	—	1	18	21	39	61	69	130	—	—	—	6	13	19
643	648	1291	3	—	3	18	41	59	86	63	149	1	1	2	12	26	38
740	788	1528	1	—	1	29	39	68	99	95	194	1	1	2	20	19	39
820	945	1765	5	2	7	26	82	108	132	113	245	—	—	—	30	39	69
3548	3635	7183	11	4	15	125	217	342	429	461	890	3	2	5	75	110	185
4844	4629	9473	11	32	43	183	567	750	871	977	1848	1	15	16	150	381	531
4441	4818	9259	14	13	27	175	658	833	1304	1275	2579	5	39	44	199	714	913
4585	4226	8811	11	31	42	447	1009	1456	1297	954	2251	14	49	63	562	941	1503
4404	4583	8987	16	73	89	550	1140	1690	1053	776	1829	6	71	77	757	981	1738
3957	3723	7680	19	116	135	635	1436	2071	650	545	1195	7	39	46	489	668	1157
3524	3357	6881	11	72	83	484	1303	1787	584	423	1012	3	47	50	337	635	972
3173	2498	5671	10	51	61	402	1352	1754	399	369	768	2	23	25	280	470	750
2639	2141	4780	10	89	99	215	1446	1661	368	191	559	5	28	33	132	567	699
1690	1509	3199	17	49	66	365	995	1360	146	119	265	1	22	23	146	365	511
3569	3519	7088	15	215	230	881	3093	3974	212	196	408	12	50	62	172	772	944
12	20	32	—	—	—	6	9	15	2	5	7	—	—	—	2	4	6
42364	40851	83215	149	763	912	11357	20089	31446	7598	6585	14183	59	385	444	4621	7878	12499

A lakosság műveltségi foka, korévek és évötödök szerint.

Bildungsgrad nach Altersjahren und Quinquen_nen.

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Irni és olvasni tud Es können lesen und schreiben			Csak olvasni tud Können nur lesen			Sem irni, sem olvasni nem tud Können weder lesen noch schreiben			Összesen Zusammen		
		férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männl.	nő weiblich	együtt zusamm.
1890—1886	0—5	—	77	77	—	2	2	24568	24401	48969	24568	24480	49048
1885	5—6	213	229	442	6	6	12	3968	3945	7913	4187	4180	8367
1884	6—7	1626	1475	3101	10	12	22	2410	2370	4780	4046	3857	7903
1883	7—8	3053	2331	5884	14	17	31	581	836	1417	3648	3684	7332
1882	8—9	3459	3691	7150	7	24	31	430	281	711	3896	3996	7892
1881	9—10	3499	3249	6748	6	32	38	86	202	288	3591	3483	7074
1885—1881	5—10	11850	11475	23325	43	91	134	7475	7634	15109	19368	19200	38568
1880	10—11	3542	3410	6952	8	32	40	213	165	378	3763	3607	7370
1879	11—12	3640	3560	7200	5	35	40	113	167	280	3758	3762	7520
1878	12—13	3627	3823	7450	14	48	62	134	240	374	3775	4111	7886
1877	13—14	3833	4205	8038	17	31	48	161	238	399	4011	4474	8485
1876	14—15	4184	4304	8488	22	44	66	188	357	545	4394	4705	9099
1880—1876	10—15	18826	19302	38128	66	190	256	809	1167	1976	19701	20659	40360
1875—1871	15—20	23987	24656	48643	49	328	377	1196	3062	4258	25232	28046	53278
1870—1866	20—25	23356	25141	48497	73	312	385	1285	4098	5383	24714	29551	54265
1865—1861	25—30	23972	20828	44800	58	331	389	2407	4699	7106	26437	25858	52295
1860—1856	30—35	20792	18044	38836	102	571	673	3128	5557	8685	24022	24172	48194
1855—1851	35—40	16201	13124	29325	72	434	506	3162	5362	8524	19435	18920	38355
1850—1846	40—45	13278	10261	23539	32	410	442	1696	4678	6374	15006	15349	30355
1845—1841	45—50	10665	7260	17925	31	286	317	1462	4064	5526	12158	11610	23768
1840—1836	50—55	8292	6015	14307	45	343	388	807	4051	4858	9144	10409	19553
1835—1831	55—60	4940	3705	8645	33	216	249	1005	2577	3582	5978	6498	12476
1830—	60-on túl über 60 Jahren	9120	7919	17039	72	482	554	1806	6555	8361	10998	14956	25954
	Ismeretlen korú Unbekanntes Alters	66	84	150	—	—	—	23	29	52	89	113	202
	Főösszeg Hauptsumme	185345	167891	353236	676	3996	4672	50329	77934	128763	236850	249821	486671

Családi állapot, egyes korévek szerint.
Civilstand nach einzelnen Altersjahren.

Születési év Geburts-jahr	Korév Alters-jahr	Nem házas Ledig			Házias Verheirathet			Özvegy Verwitwet			Elvált Geschieden			Ismeretlen Unbekannt		
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
A) Jobbpart. — Rechtes Ufer.																
1890 - 76	0- 15	13458	13823	27281	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1875	15- 16	818	991	1809	—	6	6	—	1	1	—	—	—	—	—	
1874	16- 17	826	1006	1832	—	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	
1873	17- 18	730	947	1677	1	24	25	—	2	2	—	—	—	14	14	
1872	18- 19	835	893	1728	2	51	53	—	—	—	—	—	—	13	13	
1871	19- 20	754	720	1474	4	97	101	1	—	1	—	—	—	4	4	
	15- 20	3963	4577	8520	7	183	190	1	3	4	—	—	—	31	31	
1870	20- 21	855	821	1676	6	180	186	—	4	4	—	2	2	6	6	
1869	21- 22	603	619	1222	13	231	244	1	3	4	—	3	3	10	22	
1868	22- 23	582	568	1150	17	272	289	—	11	11	—	1	1	9	20	
1867	23- 24	581	455	1036	38	299	337	—	9	9	—	4	4	8	17	
1866	24- 25	588	443	1011	147	454	601	—	12	12	—	5	5	7	18	
	20- 25	3189	2906	6095	221	1436	1657	1	39	40	—	15	15	34	83	
1865	25- 26	562	357	919	235	417	652	2	14	16	—	5	5	4	10	
1864	26- 27	501	367	868	253	502	755	5	20	25	—	3	3	7	11	
1863	27- 28	440	288	728	342	502	844	6	22	28	—	1	1	7	12	
1862	28- 29	378	291	669	425	544	969	6	21	27	3	6	9	7	8	
1861	29- 30	283	198	481	442	430	872	6	21	27	4	8	12	5	5	
	25- 30	2164	1501	3665	1697	2395	4092	25	98	123	7	23	30	30	46	
1860	30- 31	335	332	667	501	647	1148	8	47	55	3	5	8	4	4	
1859	31- 32	257	191	448	502	525	1027	11	57	68	6	7	13	3	4	
1858	32- 33	236	194	430	530	602	1132	13	60	73	1	6	7	4	8	
1857	33- 34	226	160	386	622	532	1154	16	44	60	3	6	9	2	7	
1856	34- 35	163	168	331	517	510	1027	11	71	82	4	14	18	—	1	
	30- 35	1217	1045	2262	2672	2816	5488	59	279	338	17	38	55	7	24	
1855	35- 36	189	126	315	542	501	1043	13	51	64	3	7	10	2	2	
1854	36- 37	239	113	352	517	533	1050	14	80	94	7	10	17	3	3	
1853	37- 38	139	103	242	536	510	1046	17	75	92	5	7	12	1	1	
1852	38- 39	166	133	299	633	600	1233	20	113	133	3	9	12	—	—	
1851	39- 40	103	92	195	484	404	888	21	86	107	4	9	13	1	1	
	35- 40	836	567	1403	2712	2548	5260	85	405	490	22	42	64	7	7	
1850	40- 41	124	133	257	550	443	993	27	129	156	3	6	9	1	2	
1849	41- 42	93	86	179	451	366	817	17	98	115	4	4	8	—	1	
1848	42- 43	95	89	184	453	472	925	19	118	137	4	2	6	2	3	
1847	43- 44	76	63	139	368	329	697	24	96	120	5	4	9	—	—	
1846	44- 45	82	53	135	394	378	772	18	129	147	5	2	7	2	4	
	40- 45	470	424	894	2216	1988	4204	105	570	675	21	18	39	5	10	
1845	45- 46	66	71	137	421	333	754	20	116	136	6	4	10	4	4	
1844	46- 47	62	54	116	369	366	735	25	105	130	3	7	10	1	7	
1843	47- 48	48	40	88	412	256	668	23	90	113	—	4	4	—	—	
1842	48- 49	54	71	125	414	323	737	21	168	189	3	8	11	1	2	
1841	49- 50	27	59	86	310	222	532	19	105	124	4	3	7	1	1	
	45- 50	257	295	552	1926	1500	3426	108	534	692	16	26	42	7	14	

48. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 48. (Fortsetzung.)

Születési év Geburts- jahr	Korév Alters- jahr	Nem házas <i>Ledig</i>			Házias <i>Verheirathet</i>			Özvegy <i>Verwitwet</i>			Elvált <i>Geschieden</i>			Ismeretlen <i>Unbekannt</i>		
		férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>
Jobbpart. — Rechtes Ufer.																
1840	50- 51	62	59	121	388	340	728	39	170	209	1	5	6	1	—	1
1839	51- 52	43	39	82	295	217	512	20	113	133	7	1	8	2	1	3
1838	52- 53	43	53	96	302	275	577	34	171	205	5	4	9	7	5	12
1837	53- 54	34	33	67	254	199	453	25	172	197	2	2	4	8	4	12
1836	54- 55	33	40	73	270	216	486	32	135	167	2	4	6	4	1	5
	50- 55	215	224	439	1509	1247	2756	150	761	911	17	16	33	22	11	33
1835	55- 56	23	41	64	271	182	453	33	140	173	3	3	6	—	1	1
1834	56- 57	34	35	69	238	182	420	22	157	179	3	1	4	1	5	6
1833	57- 58	29	34	63	217	137	354	33	157	190	1	1	2	1	—	1
1832	58- 59	44	30	74	208	131	339	27	128	155	3	2	5	—	2	2
1831	59- 60	13	15	28	175	75	250	25	115	140	4	—	4	—	1	1
	55- 60	143	155	298	1109	707	1816	140	697	837	14	7	21	2	9	11
1830	60- 61	26	50	76	225	146	371	37	242	279	5	2	7	—	4	4
1829	61- 62	12	20	32	142	104	246	33	104	137	—	1	1	—	—	—
1828	62- 63	13	30	43	157	88	245	35	156	191	2	1	3	1	—	1
1827	63- 64	8	14	22	151	81	232	28	157	185	3	—	3	1	—	1
1826	64- 65	8	31	39	115	89	204	37	154	191	1	—	1	—	2	2
	60- 65	67	145	212	790	503	1298	170	813	933	11	4	15	2	6	8
1825	65- 66	15	20	35	142	81	223	29	171	200	—	—	—	2	—	2
1824	66- 67	21	15	36	147	66	213	39	161	200	—	1	1	—	2	2
1823	67- 68	6	14	20	111	41	152	37	123	160	1	—	1	1	—	1
1822	68- 69	21	16	37	97	56	153	38	136	174	—	—	—	1	2	3
1821	69- 70	6	7	13	76	21	97	38	102	140	2	—	2	2	—	2
	65- 70	69	72	141	573	265	838	181	693	874	3	1	4	6	4	10
1820	70- 71	11	25	36	85	51	136	44	185	229	1	1	2	—	1	1
1819	71- 72	8	7	15	79	25	104	29	96	125	1	—	1	—	—	—
1818	72- 73	7	9	16	63	25	88	32	126	158	—	1	1	—	—	—
1817	73- 74	6	10	16	41	13	54	18	96	114	1	—	1	—	3	3
1816	74- 75	10	7	17	43	18	61	29	94	123	—	—	—	—	—	—
	70- 75	42	58	100	311	132	443	152	597	749	3	2	5	—	4	4
1815	75- 76	3	8	11	31	13	44	19	72	91	—	—	—	2	—	2
1814	76- 77	1	12	13	28	9	37	19	81	100	—	—	—	—	—	—
1813	77- 78	8	10	18	29	11	40	17	54	71	2	—	2	—	—	—
1812	78- 79	1	10	11	16	6	22	22	62	84	—	—	—	1	—	1
1811	79- 80	1	4	5	12	7	19	18	44	62	—	—	—	—	—	—
	75- 80	14	44	58	116	46	162	95	313	408	2	—	2	5	—	5
1810	80- 81	2	4	6	9	5	14	15	44	59	—	—	—	—	—	—
1809	81- 82	—	6	6	10	3	13	9	21	30	—	—	—	—	—	—
1808	82- 83	1	—	1	4	1	5	2	19	21	—	1	1	—	—	—
1807	83- 84	—	3	3	8	2	10	6	14	20	—	—	—	—	—	—
1806	84- 85	—	3	3	1	—	1	6	15	21	—	—	—	—	—	—
	80- 85	3	16	19	32	11	43	38	113	151	—	1	1	—	—	—
1805	85- 86	1	1	2	2	—	2	—	7	7	—	—	—	—	—	—
1804	86- 87	2	1	3	—	—	—	1	13	14	—	—	—	—	—	—
1803	87- 88	1	2	3	2	1	3	—	6	6	—	—	—	—	—	—
1802	88- 89	—	1	1	1	—	1	5	2	7	—	—	—	—	1	1
1801	89- 90	—	—	—	1	—	1	2	7	9	—	—	—	—	—	—
	85- 90	4	5	9	6	1	7	8	35	43	—	—	—	—	1	1

Születési év Geburts- jahr	Korév Alters- jahr	Nem házas Ledig			Házias Verheirathet				Özvegy Verwitwet			Elvált Geschieden			Ismeretlen Unbekannt		
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	
Jobbpart. — Rechtes Ufer.																	
1800	90- 91	2	1	3	—	—	—	1	3	4	—	—	—	—	—	—	
1799	91- 92	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
1798	92- 93	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	—	—	—	—	
1797	93- 94	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	
1796	94- 95	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	
	90- 95	2	1	3	2	—	—	2	3	5	8	—	—	—	—	—	
1795	95- 96	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	
1794	96- 97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1793	97- 98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1792	98- 99	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1791	99-100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	95-100	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	
1790	100-101	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1789	101-102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1788	102-103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	100-103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ismeretlen Unbekannt		7	7	14	12	6	18	—	5	5	—	—	—	4	6	10	
Összesítés. Recapitulation.																	
1890-1876	0- 15	13458	13823	27281	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1875-1871	15- 20	3963	4557	8520	7	183	190	1	3	4	—	—	—	31	31		
1870-1866	20- 25	3189	2906	6095	21	1436	1657	1	39	40	15	15	34	49	83		
1865-1861	25- 30	2164	1501	3665	1697	2395	4092	25	98	123	7	23	30	30	16	46	
1860-1856	30- 35	1217	1045	2262	2672	2816	5488	59	279	338	17	38	55	7	17	24	
1855-1851	35- 40	836	567	1403	2712	2543	5260	85	405	490	22	42	64	7	—	7	
1850-1846	40- 45	470	424	894	2216	1988	4204	105	570	675	21	18	39	5	5	10	
1845-1841	45- 50	257	295	552	1926	1500	3426	108	584	692	16	26	42	7	7	14	
1840-1836	50- 55	215	224	439	1509	1247	2756	150	761	911	17	16	33	22	11	33	
1835-1831	55- 60	143	155	298	1109	707	1816	140	697	837	14	7	21	2	9	11	
1830-1826	60- 65	67	145	212	790	508	1298	170	813	983	11	4	15	2	6	8	
1825-1821	65- 70	69	72	141	573	265	838	181	693	874	3	1	4	6	4	10	
1820-1816	70- 75	42	58	100	311	132	443	152	597	749	3	2	5	—	4	4	
1815-1811	75- 80	14	44	58	116	46	162	95	313	408	2	—	2	5	—	5	
1810-1806	80- 85	3	16	19	32	11	43	38	113	151	—	1	1	—	—	—	
1805-1801	85- 90	4	5	9	6	1	7	8	35	43	—	—	—	—	1	1	
1800-1796	90- 95	2	1	3	2	—	2	3	5	8	—	—	—	—	—	—	
1795-1791	95-100	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	
1790-1788	100-103	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ismeretlen Unbekannt		7	7	14	12	6	18	—	5	5	—	—	—	4	6	10	
Összesen Zusammen		26120	25845	51965	15911	15789	31700	1321	6011	7332	133	193	326	131	166	297	

18. sz. tábla. (Folytatás)

Tabelle Nr. 18. (Fortsetzung.)

Születési év Geburts- jahr	Korév Alters- jahr	Nem házas Ledig			Házias Verheirathet			Özvegy Verwitwet			Elvált Geschieden			Ismeretlen Unbekannt		
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
B) Balpart. — Linkes Ufer.																
1890-1876	0- 15	50179	50505	100684	—	10	10	—	1	1	—	—	—	—	—	—
1875	15- 16	4011	4215	8226	—	21	21	—	4	4	—	—	—	—	—	—
1874	16- 17	3930	4318	8248	—	24	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1873	17- 18	4128	4675	8803	5	145	150	3	10	13	—	—	—	88	88	
1872	18- 19	4439	4949	9388	7	292	299	1	11	12	—	1	1	52	52	
1871	19- 20	4715	3961	8676	18	465	483	4	11	15	—	1	1	29	29	
	15- 20	21223	22118	43341	30	947	977	8	36	44	—	2	2	169	169	
1870	20- 21	5088	4677	9765	25	924	949	1	23	24	—	6	6	59	59	
1869	21- 22	3924	3525	7449	55	1032	1087	1	21	22	—	12	12	82	63	
1868	22- 23	3734	3595	7329	85	1476	1561	2	39	41	—	30	30	45	100	
1867	23- 24	3687	2736	6423	212	1571	1783	1	58	59	—	16	16	42	46	
1866	24- 25	3573	2934	6507	662	2035	2697	11	83	94	—	37	37	39	53	
	20- 25	20006	17467	37473	1039	7038	8077	16	224	240	—	101	101	208	276	
1865	25- 26	3521	2344	5865	1070	2203	3273	7	90	97	1	26	27	52	9	
1864	26- 27	3257	2197	5454	1347	2591	3938	15	107	122	3	22	25	44	5	
1863	27- 28	2869	1725	4594	1739	2327	4066	18	125	143	5	26	31	34	5	
1862	28- 29	2440	1746	4186	2035	2635	4670	40	173	213	4	24	28	52	3	
1861	29- 30	1870	1200	3070	2006	2030	4036	48	175	223	3	37	40	34	—	
	25- 30	13957	9212	23169	8197	11786	19983	128	670	798	16	135	151	216	22	
1860	30- 31	2024	1871	3895	2535	3014	5549	49	305	354	12	63	75	4	15	
1859	31- 32	1552	1114	2666	2611	2414	5025	68	247	315	14	42	56	33	29	
1858	32- 33	1321	1080	2401	2547	2589	5136	49	295	344	17	43	60	38	30	
1857	33- 34	1122	813	1935	2554	2200	4754	57	253	310	10	34	44	33	17	
1856	34- 35	965	846	1811	2338	2254	4592	74	361	435	13	42	55	10	6	
	30- 35	6984	5724	12708	12585	12471	25056	297	1461	1758	66	224	290	118	97	
1855	35- 36	866	729	1595	2349	2099	4448	70	362	432	20	32	52	22	—	
1854	36- 37	720	700	1420	2362	2169	4531	72	425	497	22	56	78	14	—	
1853	37- 38	664	585	1249	2273	1906	4179	67	334	401	23	42	65	10	—	
1852	38- 39	740	677	1417	2564	2392	4956	91	516	607	22	38	60	18	—	
1851	39- 40	534	417	951	2138	1493	3631	83	356	439	19	30	49	10	—	
	35- 40	3524	3108	6632	11686	10059	21745	383	1993	2376	106	198	304	74	—	
1850	40- 41	586	601	1187	2198	2139	4337	82	596	678	18	27	45	5	2	
1849	41- 42	449	314	763	1826	1396	3222	69	405	474	28	20	48	3	2	
1848	42- 43	482	369	851	2061	1950	4011	106	618	724	34	25	59	12	7	
1847	43- 44	310	245	555	1601	1194	2795	93	361	454	15	8	23	6	4	
1846	44- 45	318	258	576	1771	1847	3118	79	437	516	28	9	37	9	10	
	40- 45	2145	1787	3932	9457	8026	17483	429	2417	2846	123	89	212	35	25	
1845	45- 46	345	314	659	1796	1264	3060	104	514	618	14	22	36	11	—	
1844	46- 47	317	272	589	1789	1371	3160	116	581	697	13	26	39	10	—	
1843	47- 48	237	197	434	1574	914	2488	83	401	484	10	22	32	4	—	
1842	48- 49	250	253	503	1547	1117	2664	103	575	678	16	19	35	9	4	
1841	49- 50	186	166	352	1218	747	1965	77	398	475	13	21	34	2	—	
	45- 50	1335	1203	2537	7924	5413	13337	483	2469	2952	66	110	176	36	4	
1840	50- 51	238	298	536	1462	1322	2784	127	847	974	14	24	38	20	—	
1839	51- 52	159	145	304	1029	698	1727	109	416	525	15	15	30	10	10	
1838	52- 53	163	179	342	1206	853	2059	113	663	776	21	15	36	10	10	
1837	53- 54	132	121	253	953	646	1599	102	487	589	7	16	23	17	10	
1836	54- 55	131	142	273	1058	660	1718	91	559	653	18	7	25	18	7	
	50- 55	823	885	1708	5708	4179	9887	545	2972	3517	75	77	152	80	37	

Születési év <i>Geburts- jahr</i>	Korév <i>Alters- jahr</i>	Nem házas <i>Ledig</i>			Házias <i>Verheirathet</i>			Özvegy <i>Verwitwet</i>			Elvált <i>Geschieden</i>			Ismeretlen <i>Unbekannt</i>		
		<i>férfi</i>	<i>nő</i>	<i>együtt zusamm.</i>	<i>férfi</i>	<i>nő</i>	<i>együtt zusamm.</i>	<i>férfi</i>	<i>nő</i>	<i>együtt zusamm.</i>	<i>férfi</i>	<i>nő</i>	<i>együtt zusamm.</i>	<i>férfi</i>	<i>nő</i>	<i>együtt zusamm.</i>
		<i>männlich</i>	<i>weiblich</i>		<i>männlich</i>	<i>weiblich</i>		<i>männlich</i>	<i>weiblich</i>		<i>männlich</i>	<i>weiblich</i>		<i>männlich</i>	<i>weiblich</i>	
Balpart. — Linkes Ufer.																
1835	55- 56	121	132	253	829	503	1332	97	506	603	14	9	23	3	19	22
1834	56- 57	94	97	191	855	489	1344	127	574	701	11	5	16	2	18	20
1833	57- 58	89	100	189	765	397	1162	101	456	557	13	3	16	1	—	1
1832	58- 59	99	91	190	649	364	1013	89	478	567	9	5	14	9	5	14
1831	59- 60	54	71	125	459	243	702	75	342	417	4	3	7	1	13	14
	55- 60	457	491	948	3557	1996	5553	489	2356	2845	51	25	76	16	55	71
1830	60- 61	92	163	255	738	549	1287	137	915	1052	9	23	32	—	7	7
1829	61- 62	49	54	103	436	173	609	84	361	445	5	5	10	2	1	3
1828	62- 64	57	75	132	490	280	770	116	486	602	5	2	7	3	—	3
1827	63- 64	44	55	99	393	193	586	110	434	544	11	—	11	5	—	5
1826	64- 65	60	52	112	463	223	686	99	448	547	2	4	6	6	4	10
	60- 65	302	399	701	2520	1418	3938	546	2644	3190	32	34	66	16	12	28
1825	65- 66	58	70	128	431	177	608	107	527	634	2	3	5	6	—	6
1824	66- 67	43	51	94	372	145	517	113	497	610	2	3	5	2	1	3
1823	67- 68	31	37	68	253	106	359	73	355	428	4	1	5	5	—	5
1822	68- 69	35	34	69	284	135	419	113	457	570	—	—	—	3	—	3
1821	69- 70	32	29	61	203	74	277	73	258	331	6	1	7	—	2	2
	65- 70	199	221	420	1543	637	2180	479	2094	2573	14	8	22	16	3	19
1820	70- 71	31	50	81	332	121	453	142	603	745	4	3	7	7	4	11
1819	71- 72	24	20	44	200	59	259	86	225	311	2	—	2	3	—	3
1818	72- 73	25	21	46	213	48	261	104	315	419	4	2	6	1	—	1
1817	73- 74	22	21	43	145	23	168	96	198	294	1	3	4	2	6	8
1816	74- 75	13	16	29	108	49	157	61	226	287	—	2	2	—	—	—
	70- 75	115	128	243	998	300	1298	489	1567	2056	11	10	21	13	10	23
1815	75- 76	22	18	40	95	19	114	74	253	327	1	2	3	—	—	—
1814	76- 77	14	18	32	96	23	119	72	175	247	—	1	1	—	—	—
1813	77- 78	11	11	22	62	15	77	49	161	210	—	—	—	—	—	—
1812	78- 79	7	11	18	55	14	69	44	142	186	1	1	2	—	—	—
1811	79- 80	3	10	13	33	7	40	45	134	179	—	—	—	1	—	1
	75- 80	57	68	125	341	78	419	284	865	1149	2	4	6	1	—	1
1810	80- 81	9	8	17	43	16	59	38	138	176	—	—	—	1	1	2
1809	81- 82	3	3	6	23	6	29	22	58	80	—	—	—	—	1	1
1808	82- 83	4	6	10	14	4	18	20	53	73	—	—	—	—	—	—
1807	83- 84	2	4	6	10	1	11	10	39	49	—	—	—	1	—	1
1806	84- 85	3	4	7	11	4	15	19	36	55	—	—	—	—	1	1
	80- 85	21	25	46	101	31	132	109	324	433	—	—	—	2	3	5
1805	85- 86	—	1	1	12	5	17	13	38	51	—	—	—	—	—	—
1804	86- 87	1	—	1	8	3	11	9	19	28	—	—	—	—	—	—
1803	87- 88	1	—	1	3	—	3	5	23	28	—	—	—	—	—	—
1802	88- 89	1	2	3	5	1	6	3	19	22	—	—	—	—	1	1
1801	89- 90	—	1	1	1	—	1	4	16	20	—	—	—	—	—	—
	85- 90	3	4	7	29	9	38	34	115	149	—	—	—	—	1	1
1800	90- 91	—	2	2	—	—	—	6	22	28	—	—	—	—	1	1
1799	91- 92	—	—	—	—	—	—	—	5	5	—	—	—	—	—	—
1798	92- 93	—	2	2	—	—	—	1	3	4	—	—	—	—	—	—
1797	93- 94	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—
1796	94- 95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	90- 95	—	4	4	—	—	—	7	32	39	—	—	—	—	1	1

18. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 18. (Fortsetzung.)

Születési év Geburts- jahr	Korév Alters- jahr	Nem házas Ledig			Házias Verheirathet				Özvegy Verwitwet				Elvált Geschieden				Ismeretlen Unbekannt		
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
Balpart. — Linkes Ufer.																			
1795	95- 96	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
1794	96- 87	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
1793	97- 98	—	—	—	1	—	—	1	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	
1792	98- 99	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	
1791	99-100	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
	95-100	—	—	—	2	—	—	2	1	8	9	—	—	—	—	—	—	—	
1790	100-101	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
1789	101-102	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	
1788	102-103	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	
	100-103	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	
Ismeretlen Unbekannt		31	47	78	22	24	46	—	8	8	—	1	1	13	9	22			
Összesítés. Recapitulation.																			
1890-1876	0- 15	50179	50505	100684	—	10	10	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	
1875-1871	15- 20	21223	22118	43341	30	947	977	8	36	44	—	2	2	169	169				
1870-1866	20- 25	20006	17467	37473	1039	7038	8077	16	224	240	—	101	101	208	276	484			
1865-1861	25- 30	13957	9212	23169	8197	11786	19983	128	670	798	16	135	151	216	22	238			
1860-1856	30- 35	6984	5724	12708	12585	12471	25016	297	1461	1758	66	224	290	118	97	215			
1855-1851	35- 40	3524	3108	6632	11686	10059	21745	383	1993	2376	106	198	304	74	—	74			
1850-1846	40- 45	2145	1787	3932	9457	8026	17483	429	2417	2846	123	89	212	35	25	60			
1845-1841	45- 50	1335	1202	2537	7924	5413	13337	483	2469	2952	66	110	176	36	4	40			
1840-1836	50- 55	823	885	1708	5708	4179	9887	545	2972	3517	75	77	152	80	37	117			
1835-1831	55- 60	457	491	948	3557	1996	5553	489	2356	2845	51	25	76	16	55	71			
1830-1826	60- 65	302	399	701	2520	1418	3938	546	2644	3190	32	34	66	16	12	28			
1825-1821	65- 70	199	221	420	1543	637	2180	479	2094	2573	14	8	22	16	3	19			
1820-1816	70- 75	115	123	243	998	300	1298	489	1567	2056	11	10	21	13	10	23			
1815-1811	75- 80	57	68	125	341	78	419	284	865	1149	2	4	6	1	—	1			
1810-1806	80- 85	21	25	46	101	31	132	109	324	433	—	—	—	2	3	5			
1805-1801	85- 90	3	4	7	29	9	38	34	115	149	—	—	—	—	1	1			
1800-1796	90- 95	—	4	4	—	—	—	7	32	39	—	—	—	—	1	1			
1795-1791	95-100	—	—	—	2	—	2	1	8	9	—	—	—	—	—	—			
1790-1788	100-103	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	—	—	—	—	—			
Ismeretlen Unbekannt		31	47	78	22	24	46	—	8	8	—	1	1	13	9	22			
Összesen Zusammen		121361	113395	234756	65739	64422	130161	4728	22258	26986	562	1018	1580	844	724	1568			

Születési év Geburts-jahr	Korév Alters-jahr	Nem házas Ledig			Házias Verheirathet			Özvegy Verwitwet			Elvált Geschieden			Ismeretlen Unbekannt		
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
C) Budapest. — Budapest.																
1890-76	0- 15	63637	64328	127965	—	10	10	—	1	1	—	—	—	—	—	—
1875	15- 16	4829	5206	10035	—	27	27	—	5	5	—	—	—	—	—	—
1874	16- 17	4756	5324	10080	—	29	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1873	17- 18	4858	5622	10480	6	169	175	3	12	15	—	—	—	—	102	102
1872	18- 19	5274	5842	11116	9	343	352	1	11	12	—	1	1	—	65	65
1871	19- 20	5469	4681	10150	22	562	584	5	11	16	—	1	1	—	33	33
	15- 20	25186	26675	51861	37	1130	1167	9	39	48	—	2	2	—	200	200
1870	20- 21	5943	5498	11441	31	1104	1135	1	27	28	—	8	8	—	65	65
1869	21- 22	4527	4144	8671	68	1263	1331	2	24	26	—	15	15	92	75	167
1868	22- 23	4316	4163	8479	102	1748	1850	2	50	52	—	31	31	54	66	120
1867	23- 24	4268	3191	7459	250	1870	2120	1	67	68	—	20	20	50	55	105
1866	24- 25	4141	3377	7518	809	2489	3298	11	95	106	—	42	42	46	64	110
	20- 25	23195	20373	43568	1260	8474	9734	17	263	280	—	116	116	242	325	567
1865	25- 26	4083	2701	6784	1305	2620	3925	9	104	113	1	31	32	56	15	71
1864	26- 27	3758	2564	6322	1600	3093	4693	20	127	147	3	25	28	51	9	60
1863	27- 28	3309	2013	5322	2081	2829	4910	24	147	171	5	27	32	41	10	51
1862	28- 29	2818	2037	4855	2460	3179	5639	46	194	240	7	30	37	59	4	63
1861	29- 30	2153	1398	3551	2448	2460	4908	54	196	250	7	45	52	39	—	39
	25- 30	16121	10713	26834	9894	14181	24075	153	768	921	23	158	181	246	38	284
1860	30- 31	2359	2203	4562	3036	3661	6697	57	352	409	15	68	83	4	19	23
1859	31- 32	1809	1305	3114	3113	2939	6052	79	304	383	20	49	69	34	32	66
1858	32- 33	1557	1274	2831	3077	3191	6268	62	355	417	18	49	67	42	34	76
1857	33- 34	1343	973	2321	3176	2732	5908	73	297	370	13	40	53	35	22	57
1856	34- 35	1123	1014	2142	2855	2764	5619	85	432	517	17	56	73	10	7	17
	30- 35	8201	6769	14970	15257	15287	30544	356	1740	2096	83	262	345	125	114	239
1855	35- 36	1055	855	1910	2891	2600	5491	83	413	496	23	39	62	24	—	24
1854	36- 37	959	813	1772	2879	2702	5581	86	505	591	29	66	95	17	—	17
1853	37- 38	803	688	1491	2809	2416	5225	84	409	493	28	49	77	11	—	11
1852	38- 39	906	810	1716	3197	2992	6189	111	629	740	25	47	72	18	—	18
1851	39- 40	637	509	1146	2622	1897	4519	104	442	546	23	39	62	11	—	11
	35- 40	4360	3675	8035	14398	12607	27005	468	2398	2866	128	240	368	81	—	81
1850	40- 41	710	734	1444	2748	2582	5330	109	725	834	21	33	54	6	3	9
1849	41- 42	542	400	942	2277	1762	4039	86	503	589	32	24	56	3	3	6
1848	42- 43	577	458	1035	2514	2422	4936	125	736	861	38	27	65	14	8	22
1847	43- 44	386	308	694	1969	1523	3492	117	457	574	20	12	32	6	4	10
1846	44- 45	400	311	711	2165	1725	3890	97	566	663	33	11	44	11	12	23
	40- 45	2615	2211	4826	11673	10014	21687	534	2987	3521	144	107	251	40	80	70
1845	45- 46	411	385	796	2217	1597	3814	124	630	754	20	26	46	15	—	15
1844	46- 47	379	326	705	2158	1737	3895	141	686	827	16	33	49	11	6	17
1843	47- 48	285	237	522	1936	1170	3156	106	491	597	10	26	36	4	—	4
1842	48- 49	304	324	628	1961	1440	3401	124	743	867	19	27	46	10	5	15
1841	49- 50	213	225	438	1528	969	2497	96	503	599	17	24	41	3	—	3
	45- 50	1592	1497	3089	9850	6913	16763	591	3053	3644	82	136	218	43	11	54
1840	50- 51	300	357	657	1850	1662	3512	166	1017	1183	15	29	44	21	—	21
1839	51- 52	202	184	386	1324	915	2239	129	529	658	22	16	38	12	11	23
1838	52- 53	206	232	438	1508	1128	2636	147	834	981	26	19	45	22	15	37
1837	53- 54	166	154	320	1207	845	2052	127	659	786	9	18	27	25	14	39
1836	54- 55	164	182	346	1328	876	2204	126	694	820	20	11	31	22	8	30
	50- 55	1038	1109	2147	7217	5426	12643	695	3733	4428	92	93	185	102	48	150

48. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 18. (Fortsetzung.)

Születési év Geburts-jahr	Korév Alters-jahr	Nem házas Ledig			Házias Verheirathet				Özvegy Verwitwet				Elvált Geschieden				Ismeretlen Unbekannt		
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
Budapest. — Budapest.																			
1835	55- 56	144	173	317	1100	685	1785	130	646	776	17	12	29	3	20	23			
1834	56- 57	128	132	260	1093	671	1764	149	731	880	14	6	20	3	23	26			
1833	57- 58	118	134	252	982	534	1516	134	613	747	14	4	18	2	—	2			
1832	58- 59	143	121	264	857	495	1352	116	606	722	12	7	19	9	7	16			
1831	59- 60	67	86	153	634	318	952	100	457	557	8	3	11	1	14	15			
	55- 60	600	646	1246	4666	2703	7369	629	3053	3652	65	32	97	18	64	82			
1830	60- 61	118	213	331	963	695	1658	174	1157	1331	14	25	39	—	11	11			
1829	61- 62	61	74	135	578	277	855	117	465	582	5	6	11	2	1	3			
1828	62- 63	70	105	175	647	368	1015	151	642	793	7	3	10	4	—	4			
1827	63- 64	52	69	121	544	274	818	138	591	729	14	—	14	6	—	6			
1826	64- 65	68	83	151	578	312	890	136	602	738	3	4	7	6	6	12			
	60- 65	369	544	913	3310	1926	5236	716	3457	4173	43	38	81	18	18	36			
1825	65- 66	73	90	163	573	258	831	136	698	834	2	3	5	8	—	8			
1824	66- 67	64	66	130	519	211	730	152	658	810	2	4	6	2	3	5			
1823	67- 68	37	51	88	364	147	511	110	478	588	5	1	6	6	—	6			
1822	68- 69	56	50	106	381	191	572	151	593	744	—	—	—	4	2	6			
1821	69- 70	38	36	74	279	95	374	111	360	471	8	1	9	2	2	4			
	65- 70	268	293	561	2116	902	3018	660	2787	3447	17	9	26	22	7	29			
1820	70- 71	42	75	117	417	172	589	186	788	974	5	4	9	7	5	12			
1819	71- 72	32	27	59	279	84	363	115	321	436	3	—	3	3	—	3			
1818	72- 73	32	30	62	276	73	349	136	441	577	4	3	7	1	—	1			
1817	73- 74	23	31	59	186	36	222	114	294	408	2	3	5	2	9	11			
1816	74- 75	23	23	46	151	67	218	90	320	410	—	2	2	—	—	—			
	70- 75	157	186	343	1309	432	1741	641	2164	2805	14	12	26	13	14	27			
1815	75- 76	25	26	51	126	32	158	93	325	418	1	2	3	2	—	2			
1814	76- 77	15	30	45	124	32	156	91	256	347	—	1	1	—	—	—			
1813	77- 78	19	21	40	91	26	117	66	215	281	2	—	2	2	—	2			
1812	78- 79	8	21	29	71	20	91	66	204	270	1	1	2	1	—	1			
1811	79- 80	4	14	18	45	14	59	63	178	241	—	—	—	1	—	1			
	75- 80	71	112	183	457	124	581	379	1178	1557	4	4	8	6	—	6			
1810	80- 81	11	12	23	52	21	73	53	182	235	—	—	—	1	1	2			
1809	81- 82	3	9	12	33	9	42	31	79	110	—	—	—	—	1	1			
1808	82- 83	5	6	11	18	5	23	22	72	94	—	1	1	—	—	—			
1807	83- 84	2	7	9	18	3	21	16	53	69	—	—	—	1	—	1			
1806	84- 85	3	7	10	12	4	16	25	51	76	—	—	—	—	1	1			
	80- 85	24	41	65	133	42	175	147	437	584	—	1	1	2	3	5			
1805	85- 86	1	2	3	14	5	19	13	45	58	—	—	—	—	—	—			
1804	86- 87	3	1	4	8	3	11	10	32	42	—	—	—	—	—	—			
1803	87- 88	2	2	4	5	1	6	5	29	34	—	—	—	—	—	—			
1802	88- 89	1	3	4	6	1	7	8	21	29	—	—	—	—	2	2			
1801	89- 90	—	1	1	2	—	2	6	23	29	—	—	—	—	—	—			
	85- 90	7	9	16	35	10	45	42	150	192	—	—	—	—	2	2			
1800	90- 91	2	3	5	—	—	—	7	25	32	—	—	—	—	1	1			
1799	91- 92	—	—	—	2	—	2	—	5	5	—	—	—	—	—	—			
1798	92- 93	—	2	2	—	—	—	2	4	6	—	—	—	—	—	—			
1797	93- 94	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	—	—	—	—	—			
1796	94- 95	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—			
	90- 95	2	5	7	2	—	2	10	37	47	—	—	—	—	1	1			

Születési év Geburts- jahr	Korév Alters- jahr	Nem házas <i>Ledig</i>			Házias <i>Verheirathet</i>			Özvegy <i>Verwitwet</i>			Elvált <i>Geschieden</i>			Ismeretlen <i>Unbekannt</i>		
		férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férfi <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>
Budapest. — Budapest.																
1795	95-96	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—
1794	96-97	—	—	—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—
1793	97-98	—	—	—	1	—	1	1	2	3	—	—	—	—	—	—
1792	98-99	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	—
1791	99-100	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
	95-100	—	—	—	2	—	2	1	9	10	—	—	—	—	—	—
1790	100-101	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
1789	101-102	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
1788	102-103	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
	100-103	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	—	—	—	—
Ismeretlen <i>Unbekannt</i>		38	54	92	34	30	64	—	13	13	—	1	1	17	15	32
Összesítés. <i>Recapitulation.</i>																
1890-1876	0 15	63637	64328	127965	—	10	10	—	1	1	—	—	—	—	—	—
1875-1871	15-20	25186	26675	51861	37	1130	1167	9	39	48	—	2	2	—	200	200
1870-1866	20-25	23195	20373	43568	1260	8474	9734	17	263	280	—	116	116	242	325	567
1865-1861	25-30	16121	10713	26834	9894	14181	24075	153	768	921	23	158	181	246	38	284
1860-1856	30-35	8201	6769	14970	15257	15287	30544	356	1740	2096	83	262	345	125	114	239
1855-1851	35-40	4360	3675	8035	14398	12607	27005	468	2398	2866	128	240	368	81	—	81
1850-1846	40-45	2615	2211	4826	11673	10014	21687	534	2987	3521	144	107	251	40	30	70
1845-1841	45-50	1592	1497	3089	9850	6913	16763	591	3053	3644	32	136	218	43	11	54
1840-1836	50-55	1038	1109	2147	7217	5426	12643	695	3733	4428	92	93	185	102	48	150
1835-1831	55-60	600	646	1246	4666	2703	7369	629	3053	3632	65	32	97	18	64	82
1830-1826	60-65	369	544	913	3310	1926	5236	716	3457	4173	43	38	81	18	18	36
1825-1821	65-70	268	293	561	2116	902	3018	660	2787	3447	17	9	26	22	7	29
1820-1816	70-75	157	186	343	1309	432	1741	641	2164	2805	14	12	26	13	14	27
1815-1811	75-80	71	112	183	457	124	581	379	1178	1557	4	4	8	6	—	6
1810-1806	80-85	24	41	65	133	42	175	147	437	584	—	1	1	2	3	5
1805-1801	85-90	7	9	16	35	10	45	42	150	192	—	—	—	—	2	2
1800-1796	90-95	2	5	7	2	—	2	10	37	47	—	—	—	—	1	1
1795-1791	95-100	—	—	—	2	—	2	1	9	10	—	—	—	—	—	—
1790-1788	100-103	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	—	—	—	—	—
Ismeretlen <i>Unbekannt</i>		38	54	92	34	30	64	—	13	13	—	1	1	17	15	32
Összesen <i>Zusammen</i>		147481	139240	286721	81650	80211	161861	6049	28269	34318	695	1211	1906	975	890	1865

Családi állapot kerületenként.

Civilstand nach Bezirken.

Kerület Bezirk	Nem házas Ledig			Házias Verheiratet			Özvegy Verwitwet			Elvált Geschieden			Ismeretlen Unbekannt			Összesen Zusammen		
	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
I.	9467	9879	19346	5698	5684	11382	481	2340	2821	57	74	131	43	47	90	15746	18024	33770
II.	8055	8323	16378	4948	4921	9869	418	2106	2524	41	78	119	45	61	106	13507	15489	28996
III.	8598	7643	16241	5265	5184	10449	422	1565	1987	35	41	76	43	58	101	14363	14491	28854
Összesen jobbpart Zusammen rechtes Ufer	26120	25845	51965	15911	15789	31700	1321	6011	7332	133	193	326	131	166	297	43616	48004	91620
IV.	8126	9051	17177	3962	4102	8064	345	1906	2251	77	112	189	65	60	125	12575	15231	27806
V.	11626	11672	23298	5911	5827	11738	414	2024	2438	48	99	147	58	51	109	18057	19673	37730
VI.	26214	26194	52408	14380	14476	28856	995	4654	5649	127	258	385	168	180	348	41884	45762	87646
VII.	27719	25559	53278	14569	14078	28647	1136	5019	6155	117	200	317	198	182	380	43739	45088	88777
VIII.	28829	24215	53044	15630	15334	30964	1054	5507	6561	123	236	359	221	154	375	45857	45446	91303
IX.	12771	11477	24248	7322	7214	14536	563	2405	2968	54	83	137	101	81	182	20811	21260	42071
X.	6076	5227	11303	3365	3391	7356	221	743	964	16	30	46	33	16	49	10311	9407	19718
Összesen balpart Zusammen linkes Ufer	121361	113395	234756	65739	64422	130161	4758	22258	26946	562	1018	1580	844	724	1568	193234	201817	395051
Budapest	147481	139240	286721	81650	80211	161861	60449	282469	34318	695	1211	1906	975	890	1865	236850	249821	486671

Családi állapot vallások szerint, kapcsolatban a korral.

Civilstand nach Confession, in Verbindung mit dem Alter.

a) Római katolikus. — Römisch katholisch.

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Nem házas Ledig			Házias Verheirathet			Özvegy Verraitet			Elvált Geschieden			Összesen az ismeretlen családi álla- potokkal együtt Zusammen incl. unbekanntem Civilstand		
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
1890—1876	0—15	40010	41813	81823	—	4	4	1	1	1	—	—	—	40010	41813	81823
1875	15—16	2889	3326	6215	—	20	20	—	5	5	—	—	—	2889	3351	6240
1874	16—17	2784	3552	6336	—	15	15	—	—	—	—	—	—	2784	3567	6351
1873	17—18	2787	3742	6529	—	139	130	—	12	—	—	—	—	2790	3948	6738
1872	18—19	3019	3751	6770	1	238	243	1	7	8	—	—	—	3025	4041	7066
1871	19—20	3139	3061	6200	13	376	389	5	8	13	—	—	—	3157	3469	6626
1875—1871	15—20	14618	17432	32050	19	778	797	8	32	40	—	—	—	14645	18376	33021
1870—1866	20—25	13270	13808	27078	922	5140	6062	10	199	209	—	—	—	14299	19478	33777
1865—1861	25—30	10011	7581	17592	6568	8904	15472	110	515	625	8	—	—	16842	17080	33902
1860—1856	30—35	5371	4970	10341	3933	10163	20096	259	1241	1500	35	—	—	15623	16556	32179
1855—1851	35—40	2795	2916	5711	9209	8349	17558	327	1679	2006	49	—	—	13518	13079	26485
1850—1846	40—45	1791	1654	3445	7418	6820	14238	332	2121	2513	79	—	—	9680	10636	20316
1845—1841	45—50	1094	1192	2286	6257	4590	10847	410	2204	2614	34	—	—	7711	7814	15525
1840—1836	50—55	745	846	1591	4395	3455	7850	444	2705	3149	56	—	—	5694	7094	12788
1835—1831	55—60	400	540	940	2911	1773	4684	438	2158	2596	38	—	—	3789	4543	8332
1830—	60-on túl über 60 Jahre	579	974	1553	4258	2222	6480	1604	7449	9053	53	—	—	6525	10690	17215
Ismeretlen korú Unbekanntem Alters		26	37	6	24	10	34	—	9	9	—	—	—	63	61	124
Összesen Zusammen		90710	93763	184473	51914	52208	104122	4602	20313	24315	352	613	965	147380	167455	314835

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Nem házas Ledig			Házás Verheirathet			Özvegy Verwitwet			Elvált Geschieden			Összesen az ismeretlen családi álla- potiakkal együtt Zusammen incl. unbekanntem Civilstand		
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
1890—1875	0—15	3254	3012	6266	—	2	2	—	—	—	—	—	—	3254	3014	6268
1875	15—16	229	272	501	—	3	3	—	—	—	—	—	—	229	275	504
1874	16—17	261	281	542	—	1	1	—	—	—	—	—	—	261	282	543
1873	17—18	283	297	580	1	8	9	—	—	—	—	—	—	284	307	591
1872	18—19	295	297	592	—	23	23	1	—	—	—	—	—	295	326	621
1871	19—20	344	264	608	—	24	25	1	—	—	—	—	—	345	293	638
1875—1871	15—20	1412	1411	2823	2	59	61	—	—	—	—	—	—	1414	1483	2897
1870—1866	20—25	1440	1201	2641	68	420	488	2	19	21	11	11	1531	1664	3195	
1865—1861	25—30	998	734	1732	526	728	1254	11	59	70	4	20	1558	1551	3109	
1860—1856	30—35	535	409	944	866	790	1656	25	109	134	8	18	1443	1337	2785	
1855—1851	35—40	288	225	513	380	688	1068	34	160	194	19	13	1286	1086	2372	
1850—1846	40—45	176	166	342	727	519	1246	31	210	241	14	15	960	916	1876	
1845—1841	45—50	124	74	198	594	368	962	48	188	231	11	10	788	640	1428	
1840—1836	50—55	60	79	139	478	254	732	52	231	283	12	6	609	576	1185	
1835—1831	55—60	44	46	90	290	151	441	36	185	221	6	5	383	390	773	
1830—	60-on túl über 60 Jahre	69	68	137	420	148	568	147	510	657	4	7	644	734	1378	
Ismeretlen korú Unbekanntem Alters		2	2	4	3	—	3	—	1	1	—	—	5	5	10	
Összesen Zusammen		8402	7427	15829	4854	4127	8981	381	1674	2055	78	105	13828	13396	27224	

50. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 50. (Fortsetzung.)

Születési év Geburtsjahr	Korév Alter sjahr	Nem házas Ledig			Házias Verheirathet			Özvegy Verwitwet			Elvált Geschieden			Összesen az ismeretlen osztályi álla- potuakkal együtt Zusammen incl. unbekanntem Circland			
		Férő männlich		nő weiblich		Férő männlich		nő weiblich		Férő männlich		nő weiblich		Férő männlich		nő weiblich	
		együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.	együtt zusamm.
1890—1876	0—15	4267	3991	8258	—	1	1	—	—	—	—	—	—	4267	3992	8259	
1875	15—16	280	408	688	—	1	1	—	—	—	—	—	—	290	409	699	
1874	16—17	314	369	683	—	7	7	—	—	—	—	—	—	314	376	690	
1873	17—18	287	387	674	—	10	10	—	—	—	—	—	—	287	401	688	
1872	18—19	308	432	800	—	37	38	—	—	—	—	—	—	369	474	843	
1871	19—20	431	322	753	—	43	45	—	—	—	—	—	—	433	371	804	
1875—1871	15—25	1690	1918	3608	—	98	101	—	—	—	—	—	—	1693	2031	3724	
1870—1866	20—25	1862	1642	3504	104	695	799	1	13	14	—	—	—	1991	2388	4374	
1865—1861	25—30	1195	899	2094	929	1114	2043	20	73	93	—	—	—	2171	2128	4299	
1860—1856	30—35	695	572	1267	1475	1273	2748	34	155	189	—	—	—	2249	2056	4305	
1855—1851	35—40	385	282	667	1440	1030	2440	54	215	269	—	—	—	1901	1563	3464	
1850—1846	40—45	220	202	422	1024	697	1721	49	243	292	—	—	—	1322	1182	2504	
1845—1841	45—50	121	99	220	784	475	1259	43	243	286	—	—	—	38	35	73	
1840—1836	50—55	78	70	148	455	325	780	54	239	293	—	—	—	8	14	22	
1835—1831	55—60	42	22	64	307	138	445	37	206	243	—	—	—	3	11	14	
1830—	60-on túl über 60 Jahre	41	54	95	404	135	539	176	480	656	—	—	—	8	7	15	
Ismeretlen korú Unbekanntem Alters		—	2	2	2	7	9	—	2	2	—	—	—	—	—	—	
Összesen Zusammen		10596	9753	20349	6897	5988	12885	468	1869	2337	99	187	286	18212	17900	36112	

d) Izraelita. — Izraeliten.

50. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 50. (Fortsetzung.)

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Nem házas Ledig			Házias Verheirathet			Özvegy Verwitthet			Elvált Geschieden			Összesen az ismeretlen családi álla- potiakkal együtt Zusammen incl. unbekannter Civilstand		
		férh männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férh männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férh männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férh männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férh männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
1890 — 1876	15—16	15505	14992	30497	—	3	3	—	—	—	—	—	—	15505	14995	30500
1875	15—16	1866	1159	2525	—	3	3	—	—	—	—	—	—	1866	1162	2528
1874	16—17	1341	1084	2425	—	5	5	—	—	—	—	—	—	1341	1089	2430
1873	17—18	1454	1159	2613	—	20	22	1	—	—	—	—	—	1457	1210	2667
1872	18—19	1506	1319	2825	—	3	42	45	3	—	—	—	—	1509	1375	2884
1871	19—20	1471	977	2448	—	4	113	117	2	—	—	—	—	1475	1092	2567
1875—1871	15—20	7198	5698	12896	9	183	192	1	5	6	—	—	—	7148	5928	13076
1870—1866	20—25	6166	3450	9616	151	2137	2288	3	26	29	—	—	—	6417	5660	12077
1865—1861	25—30	3593	1931	4874	1715	3254	4969	11	106	117	—	—	—	5379	4692	10071
1860—1856	30—35	1480	701	2181	2781	2873	5654	30	203	233	—	—	—	4317	3876	8193
1855—1851	35—40	780	210	990	2076	2100	5076	45	312	357	—	—	—	3538	2974	6512
1850—1846	40—45	366	168	534	2332	1901	4233	54	368	422	—	—	—	2792	2460	5252
1845—1841	45—50	213	106	319	2066	1418	3484	92	389	481	—	—	—	2395	1941	4336
1840—1836	50—55	136	106	241	1805	1337	3142	134	518	652	—	—	—	2113	1978	4091
1835—1831	55—60	104	33	137	1095	616	1711	114	477	591	—	—	—	1323	1135	2458
1830—	60-on túl	191	77	268	2211	900	3111	642	1681	2323	—	—	—	3075	2697	5772
	Unter 60 Jahren	10	9	19	5	13	18	—	—	—	—	—	—	15	24	39
	Ismeretlen korú Unbekanntes Alters	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen Zusammen	95632	26830	62462	16846	17035	33881	1126	4085	5211	144	269	413	54017	48360	102377

e) Egyéb vallású. — Sonstige Confessionen.

50. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 50. (Fortsetzung.)

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Nem házas Ledig			Házias Verheirathet			Övegy Verwitwet			Elvált Geschieden			Összesen ismeretlen család álla- potakkal együtt Zusammen incl. unbekanntem Civilstand		
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
1890—1876	0—15	432	360	792	—	—	—	—	—	—	—	—	432	360	792	
1875	15—16	44	33	77	—	—	—	—	—	—	—	—	44	33	77	
1874	16—17	49	33	82	—	1	—	—	—	—	—	—	49	34	83	
1873	17—18	41	33	74	—	2	4	—	—	—	—	—	43	35	78	
1872	18—19	82	40	122	—	3	3	—	—	—	—	—	82	43	125	
1871	19—20	80	51	131	—	5	7	—	—	—	—	—	82	56	138	
1875—1871	15—20	296	190	486	4	11	15	—	—	—	—	—	300	201	501	
1870—1866	20. 25	444	249	693	15	76	91	1	6	7	—	—	462	335	797	
1865—1861	25—30	308	201	509	148	172	320	1	15	16	—	—	463	393	856	
1860—1856	30—35	161	109	270	187	174	361	8	28	36	1	—	360	318	678	
1855—1851	35—40	107	40	147	217	127	344	8	28	36	7	4	343	199	542	
1850—1846	40—45	61	19	80	166	69	235	6	42	48	5	15	241	140	381	
1845—1841	45—50	39	24	63	141	55	196	3	28	31	1	2	186	109	295	
1840—1836	50—55	18	8	26	79	46	125	11	35	46	3	6	112	92	204	
1835—1831	55—60	9	5	14	63	21	84	4	23	27	3	1	83	51	134	
1830—	60-on túl Unter 60 Jahren	18	13	31	70	26	96	27	85	112	1	—	117	124	241	
Ismeretlen korú Unbekanntem Alters		—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	
ÖSSZESEN Zusammen		1893	1219	3112	1090	777	1867	69	290	359	32	34	3009	2323	5322	

f) Ismeretlen vallású. — *Unbekannte Confession.*

50. sz. tábla. (Végt.)

Tabelle Nr. 50. (Schluss)

Születési év <i>Geburtsjahr</i>	Korév <i>Altersjahr</i>	Nem házas <i>Ledig</i>			Házias <i>Verheirathet</i>			Özvegy <i>Verwitwet</i>			Elvált <i>Geschieden</i>			Összesen az ismeretlen családok alólakpotuakkal együtt <i>Zusammen incl. unbekannter Familien</i>		
		férő <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férő <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férő <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>	férő <i>männlich</i>	nő <i>weiblich</i>	együtt <i>zusamm.</i>			
1890—1876	0—15	169	160	329	—	—	—	—	—	—	—	169	160	329		
1875	15—16	11	8	19	—	—	—	—	—	—	—	11	8	19		
1874	16—17	7	5	12	—	—	—	—	—	—	—	7	5	12		
1873	17—18	6	4	10	—	—	—	—	—	—	—	6	4	10		
1872	18—19	4	3	7	—	—	—	—	—	—	—	4	3	7		
1871	19—20	4	6	10	—	—	—	—	—	—	—	4	6	10		
1895—1871	15—20	32	26	58	—	—	—	—	—	—	—	32	27	59		
1870—1866	20—25	13	23	36	—	—	—	—	—	—	—	14	31	45		
1865—1861	25—30	16	17	33	—	—	—	—	—	—	—	24	34	58		
1860—1856	30—35	9	8	17	—	—	—	—	—	—	—	25	29	54		
1855—1851	35—40	5	2	7	—	—	—	—	—	—	—	11	19	30		
1850—1846	40—45	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	11	15	26		
1845—1841	45—50	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—	12	10	22		
1840—1836	50—55	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	8	15	23		
1835—1831	55—60	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	8	9		
1830—	60-on túl	—	4	4	—	—	—	—	—	—	—	3	28	31		
<i>Unter 60 Jahren</i>		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Ismeretlen korú <i>Unbekanntes Alters</i>		—	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
ÖSSZESEN Zusammen		248	248	496	19	76	125	3	38	41	3	314	387	701		

Családi állapot nemzetiség szerint, kapcsolatban a korral.

Civilstand nach Nationalität, in Verbindung mit dem Alter.

α) Magyar. — Ungarn.

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Nem házas Ledig			Házias Verheiratet			Övegy Verwitwet			Elvált Geschieden			Ismeretlen Unbekannt			Összesen Zusammen		
		férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
1890—1876	0—15	48054	48581	96535	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	48054	48586	96590	
1875	15—16	3672	3619	7291	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3672	3612	7284	
1874	16—17	3533	4082	7615	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3533	4056	7589	
1873	17—18	3574	4171	7745	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3577	4372	7949	
1872	18—19	3751	4389	8140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3758	4694	8452	
1871	19—20	3953	3447	7400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3965	3887	7852	
1875—1871	15—20	18483	19058	38441	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	182	20949	39454	
1870	20—21	4301	3047	7348	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	4809	9129	
1869	21—22	3200	3087	6287	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	3800	4048	
1868	22—23	3108	2985	6093	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	45	79	
1867	23—24	2988	2294	5282	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	37	73	
1866	24—25	2886	2388	5274	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	3189	3756	
1870—1866	20—25	16483	14651	31134	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	62	3496	
1865	25—26	2795	1891	4686	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	302	347	
1864	26—27	2555	1773	4328	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	13	49	
1863	27—28	2319	1404	3723	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	4	32	
1862	28—29	1969	1417	3386	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	19	47	
1861	29—30	1446	974	2420	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	36	70	
1865—1860	25—30	11084	7459	18543	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140	148	288	
1860—1856	30—35	5403	4499	9902	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	28	47	
1856—1851	35—40	2651	2310	4961	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	22	26	
1850—1846	40—45	1519	1275	2794	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	26	33	
1845—1841	45—50	919	842	1761	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	38	40	
1840—1836	50—55	543	564	1107	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	38	40	
1835—1831	55—60	335	325	660	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	24	48	
1830—	60-on túl	498	506	1004	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	26	50	
Ismeretlen korú Unbekanntes Alters	über 60 Jahre	24	34	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	10	23	
Összesen Zusammen		106002	100954	206956	49624	49358	98982	3278	14929	18207	472	843	1315	554	519	1073	159930	166603	326533

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Nem házas Ledig		Házass Verheirathet		Özvegy Verwitwet		Elvált Geschieden		Ismeretlen Unbekannt		Összesen Zusammen	
		férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich
1890—1876	0—15	12555	25481	—	5	—	—	—	—	—	—	12555	25481
1875	15—16	908	1913	—	6	—	—	—	—	—	—	908	1913
1874	16—17	948	1913	—	3	—	—	—	—	—	—	948	1916
1873	17—18	954	2028	—	35	—	—	—	—	—	—	954	2037
1872	18—19	1106	2132	—	62	—	—	—	—	—	—	1106	2121
1871	19—20	1113	1986	—	104	—	—	—	—	—	—	1113	1986
1875—1871	15—20	5029	9932	5	215	4	14	1	1	—	—	5038	10266
1870	20—21	1105	2035	6	206	1	7	1	1	—	—	1112	2236
1869	21—22	844	1576	15	224	2	5	4	4	—	—	853	1866
1868	22—23	772	1535	26	354	10	10	3	3	—	—	781	1866
1867	23—24	803	1391	52	365	12	12	5	5	—	—	814	1954
1866	24—25	770	1384	169	511	16	20	2	2	—	—	783	1865
1870—1866	20—25	4294	3687	268	1660	4	57	15	15	—	—	4630	10119
1865	25—26	728	1205	315	540	2	20	3	3	—	—	733	1408
1864	26—27	667	479	1146	337	4	21	2	2	—	—	671	1168
1863	27—28	530	359	889	625	9	28	3	3	—	—	539	2189
1862	28—29	460	388	848	557	11	37	5	5	—	—	466	2020
1861	29—30	402	269	671	492	14	39	7	7	—	—	412	2173
1865—1860	25—30	2787	4759	2153	3122	40	145	20	20	—	—	2807	907
1860—1856	30—33	1585	2970	3253	3921	82	399	18	18	—	—	1585	3043
1855—1851	35—40	1098	1988	3371	3660	7031	669	481	481	—	—	1098	5266
1850—1846	40—45	686	608	1294	3249	6380	840	994	994	—	—	686	5796
1845—1841	45—50	415	430	845	2451	5107	979	1162	1162	—	—	415	5275
1840—1836	50—55	296	365	661	2308	1992	1273	1485	1485	—	—	296	3901
1835—1831	55—60	182	221	403	1652	1125	1175	1394	1394	—	—	182	3676
1830—	60-on táj Über 60 J.	303	506	3059	1662	4721	4611	5661	5661	—	—	303	4627
Ismeretlen Alters Unbekanntes Alters		8	15	7	7	—	3	—	—	—	—	8	18
ÖSSZESEN Zusammen		29248	27958	22163	28064	2052	10154	12206	280	448	249	53870	61703

c) Tót. — Slovaken.

51. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 51. (Fortsetzung.)

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Nem házas Ledig			Házass Verheiratet			Özvegy Veuve twot			Elvált Geschieden			Ismeretlen Unbekannt			Összesen Zusammen		
		férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férő männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
1880—1876	0—15	2110	2131	4241	—	2	—	1	2	—	—	—	—	—	—	2110	2132	4242	
1875	15—16	158	206	364	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	158	210	368		
1874	16—17	175	242	417	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	175	244	419		
1873	17—18	199	286	485	—	6	8	—	4	—	—	—	—	—	202	299	501		
1872	18—19	241	300	541	—	15	15	2	2	—	—	—	—	—	241	323	564		
1871	19—20	241	254	495	—	40	45	—	—	—	—	—	—	—	246	297	543		
1875—1871	15—20	1014	1288	2302	7	65	72	7	8	—	—	—	—	—	1022	1373	2395		
1870	20—21	306	431	737	3	54	57	3	3	—	—	—	—	—	309	504	813		
1869	21—22	279	265	544	3	65	68	3	3	—	—	—	—	—	288	379	627		
1868	22—23	245	300	545	14	125	139	—	—	—	—	—	—	—	260	484	694		
1867	23—24	276	219	495	21	98	119	8	8	—	—	—	—	—	301	330	631		
1866	24—25	269	259	528	76	148	224	9	10	—	—	—	—	—	350	421	771		
1870—1866	20—25	1375	1474	2849	117	490	607	1	23	24	2	15	39	54	1508	2028	3536		
1865	25—26	270	249	519	107	176	283	—	9	9	—	—	—	—	383	435	818		
1864	26—27	286	250	536	120	202	322	3	16	19	4	6	—	—	415	474	889		
1863	27—28	239	178	417	152	181	333	1	12	13	1	8	—	—	400	372	772		
1862	28—29	187	161	348	185	195	380	—	16	16	—	—	—	—	377	373	750		
1861	29—30	137	113	250	154	158	312	5	16	21	—	—	—	—	377	373	750		
1865—1861	25—30	1119	951	2070	718	912	1630	9	69	78	9	27	3	30	1873	1944	3817		
1860—1856	30—35	616	656	1302	1127	993	2120	27	156	183	4	9	13	26	1816	1828	3644		
1855—1851	35—40	309	327	636	776	730	1506	47	185	232	4	10	14	10	1146	1252	2398		
1850—1846	40—45	211	220	431	679	622	1301	29	261	290	4	3	7	5	921	1110	2034		
1845—1841	45—50	135	154	289	499	447	946	59	252	291	2	8	10	6	681	862	1543		
1840—1836	50—55	87	122	209	366	369	735	40	284	324	4	2	6	8	505	786	1291		
1835—1831	55—60	40	66	106	216	185	401	36	244	280	—	1	1	10	293	506	799		
1830—	60 on túl über 60 J.	46	121	167	265	198	463	80	691	771	1	4	5	4	396	1018	1414		
Ismeretlen korú Unbekanntes Alters		3	3	6	1	2	3	—	3	3	—	—	—	—	4	9	13		
Összesen Zusammen		7095	7513	14608	4771	5013	9784	3009	2176	2485	19	48	67	84	12278	14818	27126		

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Nem házas Ledig			Házas Verheiratet			Özvegy Verwitwet			Elvált Geschieden			Ismeretlen Unbekannt			Összesen Zusammen		
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.			
1890—1876	0—15	918	740	1658	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1875	15—16	91	76	167	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1874	16—17	100	85	185	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1873	17—18	131	91	222	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1872	18—19	176	117	293	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1871	19—20	162	107	269	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1875—1871	15—20	660	476	1136	4	11	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1870	20—21	231	130	361	3	35	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1869	21—22	204	110	314	3	40	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1868	22—23	191	115	306	6	57	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1867	23—24	201	90	291	13	44	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1866	21—25	216	116	332	51	65	116	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1870—1866	20—25	1043	561	1604	76	241	317	1	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	
1865	25—26	290	84	374	59	77	136	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1864	26—27	250	62	312	100	94	194	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1863	27—28	221	72	293	140	82	222	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1862	28—29	202	71	273	141	95	236	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1861	29—30	168	42	210	143	65	208	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1866—1861	25—30	1131	331	1462	583	413	996	3	16	19	—	—	—	—	—	—	—	—	
1860—1856	30—35	567	229	796	862	489	1351	20	45	65	—	—	—	—	—	—	—	—	
1855—1851	35—40	302	148	450	768	420	1188	26	61	87	—	—	—	—	—	—	—	—	
1850—1846	40—45	199	108	307	725	348	1073	26	107	133	—	—	—	—	—	—	—	—	
1845—1841	45—50	123	71	194	680	287	967	40	115	155	—	—	—	—	—	—	—	—	
1840—1836	50—55	106	58	164	473	273	746	55	168	213	—	—	—	—	—	—	—	—	
1835—1831	55—60	43	34	77	367	131	498	41	108	149	—	—	—	—	—	—	—	—	
1830—	60-on túl Über 60 J.	51	57	108	540	153	693	198	396	594	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ismeretlen korú Unbekanntes Alters		3	2	5	2	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
ÖSSZESEN Zusammen		5146	2815	7961	5092	2776	7868	410	1010	1420	36	40	76	88	26	114	10772	6667	17439

e) Összesen. — Zusammen.

51. sz. tábla. (Vége.)

Tabelle Nr. 51. (Schluss.)

Születési év Geburtsjahr	Korév Altersjahr	Nem házas Ledig			Házás Verheirathet			Özvegy Verwitwt			Elvált Geschieden			Ismeretlen Unbekannt			Összesen Zusammen		
		férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
1890—1876	0—15	63637	64323	127960	—	10	10	—	1	1	—	—	—	—	—	63637	64323	127960	
1875	15—16	4829	5206	10035	—	27	27	—	5	5	—	—	—	—	4829	5206	10035		
1874	16—17	4756	5324	10080	—	29	29	—	—	—	—	—	—	—	4756	5324	10080		
1873	17—18	4858	5622	10480	6	169	175	—	12	15	—	—	—	—	4867	5905	10772		
1872	18—19	5274	5842	11116	9	313	332	—	1	11	—	—	—	—	5284	6262	11546		
1871	19—20	5469	4681	10150	22	562	584	—	9	11	—	—	—	—	5496	5958	10784		
1875—1871	15—20	25186	20675	51861	37	1130	1167	—	9	39	—	—	—	—	25232	28046	53278		
1870	20—21	5943	5498	11441	31	1101	1135	—	27	28	—	—	—	—	5975	6702	12677		
1869	21—22	4527	4144	8671	68	1263	1331	—	2	24	—	—	—	—	4689	5521	10210		
1868	22—23	4316	4163	8479	102	1748	1850	—	2	50	—	—	—	—	4471	6058	10529		
1867	23—24	4268	3191	7459	250	1870	2120	—	1	67	—	—	—	—	4569	5203	9772		
1866	24—25	4141	3377	7518	809	2789	3298	—	11	95	—	—	—	—	4242	5007	9249		
1870—1866	20—25	23195	20372	43568	1260	8474	9734	—	17	263	—	—	—	—	24714	29351	54065		
1865	25—26	4083	2701	6784	1305	2620	3925	—	9	104	—	—	—	—	4113	5451	9564		
1864	26—27	3758	2564	6322	1600	3093	4693	—	20	127	—	—	—	—	3825	5119	8944		
1863	27—28	3309	2013	5322	2081	2829	4910	—	24	147	—	—	—	—	3410	4620	8030		
1862	28—29	2818	2037	4855	2460	3179	5639	—	46	194	—	—	—	—	2859	3899	6758		
1861	29—30	2453	1398	3851	2448	2460	4908	—	54	196	—	—	—	—	2484	3471	5955		
1865—1861	25—30	16121	10713	26834	9894	14181	24075	—	153	768	—	—	—	—	181	246	427		
1860—1856	30—35	8201	6769	14970	15257	15287	30544	—	356	1740	—	—	—	—	125	239	364		
1855—1851	35—40	4360	3675	8035	14398	12607	27005	—	468	2398	—	—	—	—	481	1943	2424		
150—1846	40—45	2615	2211	4826	11673	10014	21687	—	534	2987	—	—	—	—	30	70	100		
1845—1841	45—50	1592	1497	3089	9850	6913	16763	—	591	3053	—	—	—	—	43	11	54		
1840—1836	50—55	1038	1109	2147	7217	5426	12643	—	695	3733	—	—	—	—	102	48	150		
1835—1831	55—60	600	646	1246	4666	2703	7369	—	629	2053	—	—	—	—	64	82	146		
1830—	60-on túl über 60	898	1190	2088	7364	3436	10800	—	2597	10221	—	—	—	—	61	45	106		
Ismeretlen kori Unbekanntes Alters		38	54	92	34	30	64	—	13	13	—	—	—	—	17	15	32		
Összesen Zusammen		44741	439240	286721	81650	80211	161861	6049	28269	34318	695	1211	1906	975	890	1865	236830	249821	486671

Az összes házaspárok korviszonyai.
Altersverhältnisse sämtlicher Ehepaare.

Férjek kora Alter der Männer	N ö k k o r a — Alter der Frauen													Összesen Zusammen		
	—20	21—25	26—30	31—35	36—40	41—45	46—50	51—55	56—60	61—65	66—70	71—75	76—80		81—85	86—90
—20	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3
21—25	78	420	163	46	14	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	726
26—30	456	3179	2988	931	205	50	22	1	—	—	1	—	—	—	—	7885
31—35	187	2539	4974	4143	982	286	92	28	14	4	2	—	—	—	—	13251
36—40	45	840	2782	4414	3267	770	254	65	21	7	1	1	—	—	—	12467
41—45	8	240	984	2637	3446	2403	653	219	42	15	5	—	—	—	—	10652
46—50	4	76	351	1092	2286	2705	1818	527	141	33	6	4	—	—	—	9043
51—55	1	27	99	369	885	1737	1989	1370	200	84	20	4	1	—	—	6796
56—60	2	13	36	136	321	633	1057	1226	600	169	39	12	3	—	—	4337
61—65	—	3	12	58	124	276	429	833	670	515	90	21	8	1	—	3090
66—70	—	1	11	18	51	84	167	333	429	476	282	53	6	5	1	1917
71—75	—	—	4	12	17	33	80	150	160	268	215	154	20	6	1	1120
76—80	—	—	1	2	11	14	16	36	36	74	90	72	48	6	—	406
81—85	—	—	1	—	1	1	5	8	7	13	27	30	16	11	1	121
86—90	—	—	—	—	—	3	—	5	3	2	6	3	8	4	1	35
91—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Összesen Zusammen	782	7339	12406	13358	11610	8999	6533	4852	2475	1660	781	355	110	33	4	71800

Testi és szellemi fogyatkozások kerületenkénti kimutatása.
Bezirkweise Nachweisung der körperlichen und geistigen Gebrechen.

Kerület — Bezirk		Vak <i>Blinde</i>			Siketnéma <i>Taubst.</i>			Elmebeteg <i>Irrsinnige</i>			Hülye <i>Blödsinnig</i>			Beteg <i>Kranke</i>			Összesen <i>Zusammen</i>		
		férfi — männlich	nő — weiblich	együtt — zusammen.	férfi — männlich	nő — weiblich	együtt — zusammen.	férfi — männlich	nő — weiblich	együtt — zusammen.	férfi — männlich	nő — weiblich	együtt — zusammen.	férfi — männlich	nő — weiblich	együtt — zusammen.	férfi — männlich	nő — weiblich	együtt — zusammen.
I.	Családban, <i>In der Familie</i>	16	22	38	18	8	26	20	5	25	10	2	12	190	251	441	254	288	542
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	—	—	—	—	—	—	447	420	867	31	15	46	21	31	52	499	466	965
	Összesen — <i>Zusammen</i>	16	22	38	18	8	26	467	425	892	41	17	58	211	282	493	753	754	1507
II.	Családban, <i>In der Familie</i>	11	13	24	9	7	16	16	17	33	6	6	12	235	285	520	277	328	605
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	—	—	—	—	—	—	176	95	271	—	—	—	112	66	178	288	161	449
	Összesen — <i>Zusammen</i>	11	13	24	9	7	16	192	112	304	6	6	12	347	351	698	565	489	1054
III.	Családban, <i>In der Familie</i>	9	10	19	10	12	22	4	2	6	5	6	11	89	109	198	117	139	256
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	13	65	52	13	65
	Összesen — <i>Zusammen</i>	9	10	19	10	12	22	4	2	6	5	6	11	141	122	263	169	152	321
Ibbpart <i>Reales Uf.</i>	Családban, <i>In der Familie</i>	36	45	81	37	27	64	40	24	64	21	14	35	514	645	1159	648	755	1403
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	—	—	—	—	—	—	523	515	1138	31	15	46	185	110	295	839	640	1479
	Összesen — <i>Zusammen</i>	36	45	81	37	27	64	663	539	1202	52	29	81	699	755	1454	1487	1395	2882
IV.	Családban, <i>In der Familie</i>	6	3	9	8	3	11	3	3	6	5	1	6	146	138	284	168	148	316
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen — <i>Zusammen</i>	6	3	9	8	3	11	3	3	6	5	1	6	146	138	284	168	148	316
V.	Családban, <i>In der Familie</i>	12	10	22	11	9	20	6	3	9	6	7	13	186	175	361	221	204	425
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Összesen — <i>Zusammen</i>	12	10	22	11	9	20	6	3	9	6	7	13	186	175	361	221	204	425
VI.	Családban, <i>In der Familie</i>	33	30	63	40	27	67	14	16	30	21	14	35	783	772	1555	891	859	1750
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	65	24	89	—	—	—	151	108	259	—	—	—	72	73	145	288	205	493
	Összesen — <i>Zusammen</i>	98	54	152	40	27	67	165	124	289	21	14	35	855	845	1700	1179	1064	2243
VII.	Családban, <i>In der Familie</i>	56	37	93	42	30	72	22	16	38	38	19	57	927	1029	1956	1085	1131	2216
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	—	—	—	49	43	92	—	—	—	—	—	—	17	13	30	66	56	122
	Összesen — <i>Zusammen</i>	56	37	93	91	73	164	22	16	38	38	19	57	944	1042	1986	1151	1187	2338
VIII.	Családban, <i>In der Familie</i>	33	24	63	37	31	68	20	26	46	17	13	30	724	864	1588	837	958	1795
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	665	703	1368	665	703	1368
	Összesen — <i>Zusammen</i>	33	24	63	37	31	68	20	26	46	17	13	30	1389	1567	2956	1502	1661	3163
IX.	Családban, <i>In der Familie</i>	18	14	32	23	11	34	11	6	17	8	2	10	300	414	714	360	447	807
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	479	419	898	479	419	898
	Összesen — <i>Zusammen</i>	18	14	32	23	11	34	11	6	17	8	2	10	779	833	1612	839	866	1705
X.	Családban, <i>In der Familie</i>	4	3	7	7	5	12	1	1	2	5	2	7	80	66	146	97	77	174
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	10	10	—	10
	Összesen — <i>Zusammen</i>	4	3	7	7	5	12	1	1	2	5	2	7	90	66	156	107	77	184
Belsőpart <i>Ländes Uf.</i>	Családban, <i>In der Familie</i>	168	121	289	168	116	284	77	71	148	100	58	158	3146	3458	6604	3659	3824	7483
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	65	24	89	49	43	92	151	108	259	—	—	—	1243	1208	2451	1508	1383	2891
	Összesen — <i>Zusammen</i>	233	145	378	217	159	376	228	179	407	100	58	158	4389	4666	9055	5167	5207	10374
Belsőpart <i>Ländes Uf.</i>	Családban, <i>In der Familie</i>	204	166	370	205	143	348	117	95	212	121	72	193	3660	4103	7763	4307	4579	8886
	Intézetben, <i>In Anstalten</i>	65	24	89	49	43	92	151	108	259	31	15	46	1428	1318	2746	2347	2023	4370
	Összesen — <i>Zusammen</i>	269	190	459	254	186	440	391	1718	1609	152	87	239	5088	5421	10509	6654	6602	13256

Testi és szellemi hiányokban szenvedők hitfelekezet, nemzetiség, családi állapot és műveltség szerint.

Die Gebrechlichen nach Confession, Nationalität, Civilstand und Bildungsgrad.

	Vak <i>Blind</i>			Siketnéma <i>Taubstumme</i>			Elmebeteg <i>Irrsinnig</i>			Hülye <i>Blödsinnig</i>			Összesen <i>Totale</i>		
	férfi — <i>männlich</i>	nő — <i>weiblich</i>	együtt — <i>zusamm.</i>	férfi — <i>männlich</i>	nő — <i>weiblich</i>	együtt — <i>zusamm.</i>	férfi — <i>männlich</i>	nő — <i>weiblich</i>	együtt — <i>zusamm.</i>	férfi — <i>männlich</i>	nő — <i>weiblich</i>	együtt — <i>zusamm.</i>	férfi — <i>männlich</i>	nő — <i>weiblich</i>	együtt — <i>zusamm.</i>
Hitfelekezet szerint. — Nach Confession.															
Róm.-katholikus — <i>Röm. katholisch</i>	155	116	271	122	92	214	486	404	890	74	51	125	837	663	1500
Görög.-katholikus — <i>Griech. katholisch</i>	2	—	2	3	—	3	22	15	37	2	—	2	29	15	44
Görög-keleti — <i>Griech. orientalisch</i>	—	1	1	—	—	—	39	21	60	—	—	—	39	22	61
Ágostai evang. — <i>Lutherisch</i>	18	7	25	7	1	8	72	44	116	9	1	10	106	53	159
Helvét — <i>Calvinisch</i>	26	9	35	8	6	14	95	69	164	13	4	17	142	88	230
Unitárius — <i>Unitarisch</i>	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Anglikán — <i>Anglikantisch</i>	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1
Izraelita — <i>Israelitisch</i>	66	57	123	112	85	197	164	154	318	54	31	85	396	327	723
Mohamedán — <i>Mohamedanisch</i>	—	—	—	—	—	—	—	7	7	—	—	—	7	—	7
Egyéb és ismeretlen — <i>Sonst. u. unbek.</i>	2	—	2	2	2	4	6	10	16	—	—	—	10	12	22
Összesen — <i>Zusammen</i>	269	190	459	254	186	440	891	718	1609	152	87	239	1566	1181	2747
Nemzetiség szerint. — Nach Nationalität.															
Magyar — <i>Ungarn</i>	170	105	275	163	143	306	582	473	1055	98	53	151	1013	774	1787
Német — <i>Deutsche</i>	72	71	143	67	36	103	198	175	373	47	29	76	384	311	695
Tót — <i>Slovenen</i>	20	10	30	8	3	11	33	34	67	4	2	6	65	49	114
Oláh — <i>Rumänen</i>	—	—	—	—	—	—	13	2	15	—	—	—	13	2	15
Ruthén — <i>Ruthenen</i>	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1
Horvát — <i>Kroaten</i>	—	—	—	1	—	1	2	—	2	—	—	—	3	—	3
Szerb — <i>Serben</i>	1	1	2	3	—	3	21	13	34	—	—	—	25	14	39
Czigány — <i>Zigeuner</i>	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—	2
Cseh és morva — <i>Böhmen u. Mähren</i>	3	3	6	1	—	1	4	—	4	1	1	2	9	4	13
Lengyel — <i>Polen</i>	1	—	1	4	2	6	2	2	4	1	1	2	8	5	13
Olasz — <i>Italiener</i>	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	2
Bosnyák — <i>Bosniaken</i>	—	—	—	—	—	—	17	4	21	—	—	—	17	4	21
Egyéb és ismeretlen — <i>Sonst. u. unbek.</i>	—	—	—	7	2	9	17	15	32	—	1	1	24	18	42
Összesen — <i>Zusammen</i>	269	190	459	254	186	440	891	718	1609	152	87	239	1566	1181	2747
Családi állapot szerint. — Nach Civilstand.															
Nőtlen, hajadon — <i>Ledig</i>	145	75	220	222	162	384	540	332	872	139	82	221	1046	651	1697
Nős, férjes — <i>Verheirathet</i>	101	31	132	21	12	33	299	264	563	9	1	10	430	308	738
Özvegy — <i>Vewittwet</i>	19	81	100	5	9	14	34	104	138	—	4	4	58	198	256
Törvény. elvált — <i>Gesetzl. geschieden</i>	2	1	3	1	—	1	4	13	17	1	—	1	8	14	22
Ismeretlen — <i>Unermittelt</i>	2	2	4	5	3	8	14	5	19	3	—	3	24	10	34
Összesen — <i>Zusammen</i>	269	190	459	254	186	440	891	718	1609	152	87	239	1566	1181	2747
Irni és olvasni tudás szerint. — Nach Schriftkundigkeit.															
Olvasni, írni tud <i>Können lesen und schreiben</i>	109	66	175	131	76	207	669	463	1132	51	20	71	960	625	1585
Csak olvasni — <i>Können nur lesen</i>	20	6	26	1	—	1	1	8	9	3	1	4	25	15	40
Sem olvasni, sem írni nem tud <i>Analphabeten</i>	132	113	245	118	106	224	218	219	437	94	63	157	562	501	1063
Kétséges — <i>Unermittelt</i>	8	5	13	4	4	8	3	28	31	4	3	7	19	40	59
Összesen — <i>Zusammen</i>	269	190	459	254	186	440	891	718	1609	152	87	239	1566	1181	2747

A testi foglalkozás összevetve a foglalkozással.

Die Gebrechlichen, nach Erwerbszweigen.

	Foglalkozási ág Erwerbszweig						Foglalkozással bírók Mit eigenem Beruf						Foglalkozás nélküleknél: ellátóik foglalkozása Bei Berufslosen: Beruf ihrer Ernährter							
	Vak Blind		Süketvénna Taubeblinde		Elmebeteg Irresinnig		Hülye Blödsinnig		Összesen Zusammen		Vak Blind		Süketvénna Taubeblinde		Elmebeteg Irresinnig		Hülye Blödsinnig		Összesen Zusammen	
	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich	férfi männlich	nő weiblich
1. Östernelés. Urproduction.																				
Majoros — Milchmeier	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Földműves — Landwirth	1	—	—	—	72	—	—	—	74	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Földbirtokos — Grundbesitzer	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kertész — Gärtner	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erdész — Förster	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Halász — Fischer	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Főösszeg — Summe	2	—	1	—	75	1	—	—	78	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	35
2. Ipar. Industrie.																				
a) Éledelelpar. Nahrungsgind.																				
Pék — Bäcker	—	—	—	—	4	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mészáros — Fleisshauer	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hentes — Selcher	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Molnár — Müller	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cukrász — Zuckerbäcker	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vendéglős — Gastwirth	—	—	—	—	5	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kávés — Cafésiers	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pálinkakereskedő — Branntweinschänker	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egyéb — Sonstige	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen — Zusammen	1	—	1	—	16	—	—	—	17	—	1	3	8	6	1	14	2	1	12	24
b) Ruhászati ipar. Kleidungsind.																				
Szabó — Schneider	—	—	7	—	1	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Caipész — Schuster	—	—	11	—	23	—	—	—	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szűcs — Kürschner	—	—	—	—	3	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalapkészítő — Hutmacher	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mosás és tisztítás	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wäscherei und Reinigung	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Összesen — Zusammen	1	—	19	3	27	2	—	—	47	5	2	5	6	8	2	8	2	1	12	22

A betegség tartama.

Dauer der Krankheiten.

(Kerületek szerint. — Nach Bezirken.)

Betegség tartama Dauer der Krankheit	I.			II.			III.			Össz. jobbpárt Zms. Rechtes Ufer			IV.			V.			VI.		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
Egy hét. — 1 Woche.	18	10	28	35	21	56	13	2	15	66	33	99	16	19	35	18	16	34	68	52	120
Két hét. — 2 Wochen.	14	18	32	51	20	71	17	7	24	82	45	127	16	7	23	25	21	46	65	41	106
Három hét. — 3 Wochen.	6	9	15	29	14	43	5	6	11	40	29	69	3	8	11	12	9	21	34	38	72
1 hónap. — 1 Monat	7	11	18	23	16	39	12	4	16	42	31	73	6	6	12	10	7	17	50	36	86
2 » — 2 Monate	15	17	32	37	17	54	16	9	25	68	43	111	14	11	25	13	11	24	79	71	150
3 » — 3 Monate	11	5	16	17	13	30	15	7	22	43	25	68	6	9	15	8	5	13	39	35	74
4 » — 4 Monate	3	4	7	7	3	10	3	1	4	13	8	21	3	2	5	5	6	11	21	15	36
5 » — 5 Monate	2	3	5	7	3	10	2	2	4	11	8	19	2	1	3	3	2	7	12	15	27
6 » — 6 Monate.	9	5	14	6	9	15	5	4	9	20	18	38	7	6	13	3	3	6	18	24	42
Összesen féleven innen Zusammen unter 1/2 Jahr	85	82	167	212	116	328	88	42	130	385	240	625	73	69	142	99	80	179	386	327	713
— 1 évig. — 1 Jahr.	24	25	49	25	24	49	1	9	10	50	58	108	11	17	28	13	8	21	67	48	115
2 » — 2 »	17	22	39	18	27	45	9	7	16	44	56	100	15	9	24	14	14	28	64	52	116
3 » — 3 »	8	13	21	11	8	19	8	12	20	27	33	60	5	5	10	11	8	19	41	42	83
4 » — 4 »	4	16	20	7	7	14	5	2	7	16	25	41	3	8	11	5	9	14	15	29	44
5 » — 5 »	9	9	18	4	10	14	2	2	4	15	21	36	8	6	14	5	1	6	24	23	47
6 » — 6 »	5	8	13	7	14	21	1	2	3	13	21	34	6	4	10	4	2	9	11	18	27
7 » — 7 »	5	4	9	1	—	5	1	2	3	7	6	13	2	2	4	2	1	3	13	10	23
8 » — 8 »	2	8	10	1	4	5	4	4	8	7	16	23	2	2	4	3	3	6	14	6	20
9 » — 9 »	1	1	2	2	2	4	—	1	1	3	6	9	—	4	6	—	4	4	8	5	13
10 » — 10 »	1	10	11	4	6	10	1	2	3	6	18	24	2	1	3	3	3	6	16	19	35
Tíz éven túl.	8	14	22	12	21	33	7	14	21	27	49	76	9	6	15	4	7	11	46	50	96
Ueber zehn Jahre. Bizonnyaltan ideig. Unbestimmt.	42	70	112	43	113	156	14	23	37	99	206	305	14	8	22	25	28	53	148	217	365
Főösszeg — Zusammen.	211	282	493	347	351	698	141	122	263	699	755	1454	146	138	284	186	175	361	855	815	1706

A betegség tartama Dauer der Krankheit	VII.			VIII.			IX.			X.			Összesen balpart Zus. linkes Ufer			Budapest		
	férfi männlich		nő weiblich		együtt zusammen		férfi männlich		nő weiblich		együtt zusammen		férfi männlich		nő weiblich		együtt zusammen	
Egy hét. — 1 Woche.	72	85	157	181	214	395	92	100	192	19	5	24	466	491	957	532	524	1056
Két hét. — 2 Wochen.	77	67	144	148	153	301	103	62	165	6	8	14	440	359	799	522	404	926
Három hét. — 3 Wochen.	35	23	58	103	99	202	61	66	127	8	2	10	256	245	501	296	274	570
1 hónap. — 1 Monat.	27	24	51	120	95	215	61	58	119	5	7	12	279	233	512	321	264	585
2 » — 2 Monate.	79	62	141	177	173	350	121	96	217	10	4	14	493	428	921	561	471	1032
3 » — 3 Monate.	37	39	76	80	70	150	45	40	85	10	—	10	225	198	423	268	223	491
4 » — 4 Monate.	17	16	33	36	38	74	24	20	44	4	3	7	110	100	210	123	108	231
5 » — 5 Monate.	10	16	26	26	19	45	10	12	22	3	2	5	68	67	135	79	75	154
6 » — 6 Monate.	14	17	31	22	26	48	13	11	24	1	2	3	78	89	167	98	107	205
Összesen féléven innen. Zusammen unter 1/2 Jahr.	368	340	717	803	887	1780	530	465	995	66	33	90	2415	2210	4625	2800	2450	5250
— 1 évig. — 1 Jahr.	64	54	118	106	85	191	43	45	88	5	3	8	309	260	569	359	318	677
2 » — 2 »	76	74	150	60	72	132	28	32	60	5	5	10	262	258	520	306	314	620
3 » — 3 »	48	47	95	54	59	113	16	26	42	4	2	6	179	189	368	206	222	428
4 » — 4 »	35	35	70	23	36	59	6	15	21	—	3	3	87	135	222	103	160	263
5 » — 5 »	17	24	41	25	30	55	10	12	22	—	1	1	89	97	186	104	118	222
6 » — 6 »	15	20	35	9	17	26	2	9	11	—	3	1	61	75	126	64	99	163
7 » — 7 »	6	13	19	10	15	25	5	5	13	2	3	5	40	52	92	47	58	105
8 » — 8 »	14	17	31	3	16	19	3	12	15	—	1	1	39	59	98	46	75	121
9 » — 9 »	7	7	14	5	8	13	—	2	2	—	2	2	15	29	44	18	32	50
10 » — 10 »	15	23	38	11	16	27	6	17	23	—	1	1	53	80	133	59	98	157
Tíz éven túl. Über zehn Jahre. Bizonytalan ideig. Unbestimmt.	49	62	111	39	58	97	17	26	43	1	3	4	165	212	377	192	261	453
	230	317	547	151	268	419	113	164	277	4	8	12	685	1010	1695	784	1216	2000
Füösség. — Zusammen.	944	1042	1986	1389	1567	2956	779	833	1612	90	66	156	4389	4666	9055	5088	5421	10509

Testi és szellemi fogyatkozásban szenvedők kora, korévek szerint.
Alter der Gebrechlichen nach einzelnen Altersjahren.

Születési és korév Geburts- und Altersjahr	Vak Blind				Siketnéma Taubstumm				Elmebeteg Irrsinnig				Hülye Blödsinnig				Összesen Insgesamt			
	férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő		férfi		nő	
	männlich	weiblich	együtt	zusamm.	männlich	weiblich	együtt	zusamm.	männlich	weiblich	együtt	zusamm.	männlich	weiblich	együtt	zusamm.	männlich	weiblich	együtt	zusamm.
1890 0- 1 évig, Jahre alt	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
1889 1- 2 » »	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	
1888 2- 3 » »	1	—	1	1	3	4	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	5	7	11	
1887 3- 4 » »	1	1	2	3	3	6	—	1	1	—	—	—	2	2	2	6	5	11	17	
1886 4- 5 » »	2	—	2	3	3	6	—	—	—	—	—	—	2	—	2	7	3	10	10	
0- 5 » »	4	2	6	8	9	17	—	1	1	4	2	6	16	14	30	16	14	30	30	
1885 5- 6 » »	—	1	1	8	4	12	—	—	—	1	1	2	9	6	15	9	6	15	15	
1884 6- 7 » »	1	—	1	4	3	7	—	1	1	3	3	6	8	7	15	8	7	15	15	
1883 7- 8 » »	1	1	2	6	2	8	2	—	2	3	1	4	12	4	16	12	4	16	16	
1882 8- 9 » »	3	2	5	10	3	18	1	—	1	2	4	6	16	14	30	16	14	30	30	
1881 9-10 » »	2	1	3	15	3	18	—	3	3	7	4	11	24	11	35	24	11	35	35	
6-10 » »	7	5	12	43	20	63	3	4	7	16	13	29	69	42	111	69	42	111	111	
1880 10-11 » »	4	3	7	9	13	22	—	—	—	4	1	5	17	17	34	17	17	34	34	
1879 11-12 » »	4	1	5	12	10	22	3	—	3	4	5	9	23	16	39	23	16	39	39	
1878 12-13 » »	7	2	9	21	10	31	4	2	6	7	5	12	39	19	58	39	19	58	58	
1877 13-14 » »	7	5	12	15	16	31	4	3	7	9	1	10	35	25	60	35	25	60	60	
1876 14-15 » »	10	4	14	8	7	15	3	2	5	2	5	7	23	18	41	23	18	41	41	
11-15 » »	32	15	47	65	56	121	14	7	21	26	17	43	137	95	232	137	95	232	232	
1875 15-16 » »	12	2	14	4	7	11	4	3	7	10	—	10	30	12	42	30	12	42	42	
1874 16-17 » »	6	—	6	9	6	15	6	3	9	6	2	8	27	11	38	27	11	38	38	
1873 17-18 » »	8	6	14	7	3	10	6	3	9	5	2	7	26	14	40	26	14	40	40	
1872 18-19 » »	11	1	12	4	3	7	1	7	8	4	5	9	20	16	36	20	16	36	36	
1871 19-20 » »	4	4	8	5	3	8	8	11	19	6	1	7	23	19	42	23	19	42	42	
16-20 » »	41	13	54	29	22	51	25	27	52	31	10	41	126	72	198	126	72	198	198	
1870 20-21 » »	5	1	6	5	4	9	11	8	19	5	3	8	26	16	42	26	16	42	42	
1869 21-22 » »	5	1	6	7	4	11	10	7	17	3	1	4	25	13	38	25	13	38	38	
1868 22-23 » »	5	—	5	4	3	7	12	11	23	1	1	2	22	15	37	22	15	37	37	
1867 23-24 » »	3	2	5	5	6	11	13	13	26	4	4	8	25	25	50	25	25	50	50	
1866 24-25 » »	3	—	3	6	6	12	24	24	48	5	—	5	38	30	68	38	30	68	68	
21-25 » »	21	4	25	27	23	50	70	63	133	18	9	27	136	99	235	136	99	235	235	
1865 25-26 » »	5	—	5	11	2	13	19	15	34	2	2	4	37	19	56	37	19	56	56	
1864 26-27 » »	3	2	5	6	3	9	36	15	51	2	—	2	47	20	67	47	20	67	67	
1863 27-28 » »	2	—	2	2	1	3	19	22	41	1	2	3	24	25	49	24	25	49	49	
1862 28-29 » »	5	3	8	3	4	7	31	19	50	1	2	3	40	23	63	40	23	63	63	
1861 29-30 » »	2	—	2	4	—	4	25	27	52	5	—	5	36	27	63	36	27	63	63	
26-30 » »	17	5	22	26	10	36	130	98	228	11	6	17	184	119	303	184	119	303	303	
1860 30-31 » »	2	3	5	5	2	7	37	34	71	3	2	5	47	41	88	47	41	88	88	
1859 31-32 » »	4	—	4	3	2	5	31	18	49	1	—	1	39	20	59	39	20	59	59	
1858 32-33 » »	2	4	6	1	2	3	17	19	36	5	2	7	25	27	52	25	27	52	52	
1857 23-34 » »	2	1	3	1	3	4	31	13	44	1	—	1	35	17	52	35	17	52	52	
1856 34-35 » »	5	4	9	—	2	2	39	18	57	1	6	7	45	30	75	45	30	75	75	
31-35 » »	15	12	27	10	11	21	155	102	257	11	10	21	191	135	326	191	135	326	326	

55. sz. tábla. (Folytatás.)

Tabelle Nr. 55. (Fortsetzung.)

Születési és korév Geburts- und Altersjahr	Vak Blind			Siketnéma Taubstumm			Elmebeteg Irrsinnig			Hülye Blödsinnig			Összesen Insgesamt		
	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
1855 35-36 évig. Jahre alt	2	3	5	2	—	2	24	21	45	—	—	—	28	24	52
1854 36-37 » »	2	—	2	2	—	2	29	21	50	3	1	4	36	22	58
1853 37-38 » »	1	3	4	2	2	4	36	22	58	—	—	—	39	27	66
1852 38-39 » »	1	1	2	3	—	3	28	24	52	3	—	3	35	25	60
1851 39-40 » »	4	2	6	1	3	4	23	21	44	—	—	—	28	26	54
36-40 » »	10	9	19	10	5	15	140	109	249	6	1	7	166	124	290
1850 40-41 » »	2	2	4	1	2	3	27	16	43	2	2	4	32	22	54
1849 41-42 » »	4	2	6	1	1	2	19	15	34	2	—	2	26	18	44
1848 42-43 » »	5	1	6	1	—	1	18	17	35	2	1	3	26	19	45
1847 43-44 » »	3	4	7	1	2	3	23	18	41	3	—	3	30	24	54
1846 44-45 » »	2	3	5	2	—	2	15	16	31	1	—	1	20	19	39
41-45 » »	16	12	28	6	5	11	102	82	184	10	3	13	134	102	236
1845 45-46 » »	1	2	3	1	1	2	16	13	29	—	—	—	18	16	34
1844 46-47 » »	3	2	5	2	—	2	13	17	30	—	2	2	18	21	39
1843 47-48 » »	3	2	5	2	1	3	19	12	31	2	—	2	26	15	41
1842 48-49 » »	3	4	7	1	—	1	24	12	36	—	—	—	28	16	44
1841 49-50 » »	1	2	3	—	—	—	19	14	33	—	—	—	20	16	36
46-50 » »	11	12	23	6	2	8	91	68	159	2	2	4	110	84	194
1840 50-51 » »	2	2	4	3	1	4	27	15	42	1	2	3	33	20	53
1839 51-52 » »	5	3	8	1	—	1	14	20	34	1	—	1	21	23	44
1838 52-53 » »	4	2	6	1	1	2	18	10	28	—	1	1	23	14	37
1837 53-54 » »	4	1	5	3	1	4	10	8	18	2	1	3	19	11	30
1836 54-55 » »	1	1	2	1	—	1	11	11	22	2	1	3	15	13	28
51-55 » »	16	9	25	9	3	12	80	64	144	6	5	11	111	81	192
1835 55-56 » »	5	2	7	1	—	1	11	7	18	—	1	1	17	10	27
1834 56-57 » »	5	3	8	—	1	1	4	10	14	—	1	1	9	15	24
1833 57-58 » »	3	1	4	1	1	2	5	9	14	1	1	2	10	12	22
1832 58-59 » »	6	1	7	1	—	1	12	4	16	—	—	—	19	5	24
1831 59-60 » »	2	2	4	—	2	2	2	3	5	1	—	1	5	7	12
56-60 » »	21	9	30	3	4	7	34	33	67	2	3	5	60	49	109
1830 60-61 » »	5	3	8	3	1	4	5	13	18	—	1	1	13	18	31
1829 61-62 » »	1	3	4	1	1	2	2	2	4	—	—	—	4	6	10
1828 62-63 » »	2	2	4	—	1	1	4	6	10	1	—	1	7	9	16
1827 63-64 » »	3	4	7	—	—	—	2	4	6	—	—	—	5	8	13
1826 64-65 » »	1	1	2	—	1	1	2	2	4	—	—	—	3	4	7
61-65 » »	12	13	25	4	4	8	15	27	42	1	1	2	32	45	77
1825 65-66 » »	9	3	12	—	—	—	5	1	6	1	—	1	15	4	19
1824 66-67 » »	4	4	8	1	1	2	4	1	5	—	1	1	9	7	16
1823 67-68 » »	—	2	2	—	1	1	—	4	4	1	—	1	1	7	8
1822 68-69 » »	2	1	3	—	—	—	2	5	7	—	1	1	4	7	11
1821 69-70 » »	2	3	5	1	1	2	—	1	1	—	1	1	3	6	9
66-70 » »	17	13	30	2	3	5	11	12	23	2	3	5	32	31	63
1820 70-71 » »	8	3	11	—	—	—	4	3	7	—	—	—	12	6	18
1819 71-72 » »	3	3	6	—	1	1	2	1	3	—	—	—	5	5	10
1818 72-73 » »	3	7	10	1	1	2	4	—	4	—	—	—	8	8	16
1817 73-74 » »	—	3	3	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	6	6
1816 74-75 » »	1	5	6	—	—	—	1	2	3	—	—	—	2	7	9
71-75 » »	15	21	36	1	3	4	11	7	18	—	1	1	27	32	59

Születési és korév Geburts- und Altersjahr	Vak Blind			Siketnéma Taubstumm			Elmebeteg Irrsinnig			Hülye Blödsinnig			Összesen Insgesamt		
	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.	férfi männlich	nő weiblich	együtt zusamm.
1815 75-76 é.ig, Jahre alt	2	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	1	3
1814 76-77 » »	2	5	7	—	—	—	2	1	3	—	—	—	4	6	10
1813 77-78 » »	—	3	3	1	—	1	2	2	4	—	—	—	3	5	8
1812 78-79 » »	3	6	9	1	2	3	—	—	—	—	—	—	4	8	12
1811 79-80 » »	2	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	6
76-80 » »	9	18	27	2	2	4	4	4	8	—	—	—	15	24	39
1810 80-81 » »	1	6	7	—	1	1	1	—	1	—	1	1	2	8	10
1809 81-82 » »	2	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4
1808 82-83 » »	—	2	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	3	3
1807 83-84 » »	1	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2
1806 84-85 » »	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
81-85 » »	4	12	16	—	1	1	1	1	2	—	1	1	5	15	20
1805 85-86 » »	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1804 86-87 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1803 87-88 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1802 88-89 » »	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
1801 89-90 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
86-90 » »	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1	2
1800 90-91 » »	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
1799 91-92 » »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1798 92-93 » »	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
91-93 » »	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Ismeretlen korú Unbekanntes Alters	1	3	4	2	3	5	5	9	14	6	—	6	14	15	29
Fősszeg Hauptsumme	269	190	459	254	186	440	891	718	1609	152	87	239	1566	1181	2747

Budapest székes főváros statisztikai hivatalának kiadványai.

Irta (ill. szerkesztette) Kőrösi József igazgató. — Grill Károly bizománya. Budapest.

A) »Közlemények.«

- I. Az 1870-dik évi pesti népszámlálás eredményei. 3722 tábla, 8 folio kötetben.
- II. Az 1857. évi népszámlálás eredményei. 1077 tábla, 2 folio kötetben. (Feldolgoztatott 1870-ben.)
Ezen két munka, mely a népszámlálás legrészletesebb eredményeit, még pedig városrészenként tartalmazza, csak 12 példányban van (autografailag) sokszorosítva, melyek hatóságok közt kiosztattak.
- III. Előleges jelentés az 1870-dik évi január 1-én történt pesti népszámlálásról. Négy grafikus rajzzal. Pest 1871. Ára 40 kr.
- IV. Pest szabad királyi város az 1870. évben. A népszámlálás és népleírás eredményei. 10 grafikus rajzzal. Pest 1871. Ára 3 frt 50 kr.
- V. Az 1870-dik és 1871-diki pesti építkezések. Pest 1872. Ára 70 kr.
- VI. Jövedelmi adótanulmányok az 1870-diki évről. 1873. Ára 1 frt 50 kr.
- VII. Pestvárosi statisztikai évkönyv. I. évfolyam. Pest, 1873. Ára 3 frt 50 kr.
- VIII. Az 1872-dik évi pesti építkezések. Budapest, 1873. Ára 70 kr.
- IX. A pestvárosi elemi népiskolák az 1871/72. és 1872/73. tanévekben. Nyolcz köre rajzolt táblával. 1875. Ára 2 frt 50 kr.
- X. Pestvárosi adótanulmányok az 1871. és 1872. évi jövedelmi és házbéradóról. Ára 80 kr.
- XI. Pestváros halandósága 1872—1873-ban és annak okai Egy grafikus tábl. 1876. Ára 2 frt 50 kr.
- XII. Az 1873. és 1874. évi budapesti építkezések. 1875. Ára 70 kr.
- XIII. Adótanulmányok az 1873. és 1874. évekről. I. Jövedelmi adó. II. Házbéradó. 1877. Ára 80 kr.
- XIV. Budapest főváros halandósága 1874. és 1875-ben és annak okai. 1877. Ára 2 frt.
- XV. Budapest főváros 1881. évben. A népszámlálás és népleírás eredményei. I. füzet, 2 grafikai táblával. 1881.; ára 2 frt 25 kr. — II. füzet, 7 grafikai táblával. 1882.; ára 3 frt 50 kr. III. füzet, 1883.; ára 3 frt 50 kr.
- XVI. Budapest főváros elemi népiskolái az 1873/74., 1874/75., 1875/76. és 1876/77. iskolai években. 1883. Ára 1 frt 50 kr.
- XVII. Budapest főváros elemi népiskolái az 1877/78., 1878/79., 1879/80. és 1880/81-diki iskolai években. 1880. Ára 1 frt 50 kr.
- XVIII. Budapest főváros halandósága az 1876—1881. években és annak okai. 1885. Ára 3 frt 50 kr.
- XIX. Hevenyragályok betegedési statisztikája 1881—1891. és vizsgálatok az időjárás befolyásáról. Budapest, 1894. Ára 2 frt.
- XX. Az 1875—1884. évi budapesti építkezések. 1886. Ára 70 kr.
- XXI. Az 1886. évi július hó 1-én tartott népösszeírás eredményei. 1887. Ára 70 kr.
- XXII. Budapest főváros halandósága az 1882—1885-diki években. 1888. Ára 1 frt 80 kr.
- XXIII. Budapest főváros közoktatásügyi statisztikája az 1881/2., 1882/3., 1883/4. és 1884/5. iskolai években. 1889. Ára 1 frt 50 kr.
- XXIV. Budapest főváros közoktatásügyi statisztikája az 1885/6., 1886/7., 1887/8. és 1888/9. iskolai években. 1890. Ára 2 frt.
- XXV. Budapest fővárosa az 1891. évben. A népszámlálás és népleírás eredményei. I. kötet, 7 táblával. 1894. Ára 2 frt 50 kr.

B) Időszaki kiadványok.

Budapest főváros statisztikai hivatalának heti kimutatásai. Tartalmaz adatokat: születésekről, halálozásokról, közkórházi betegedésekről, hevenyragályos kórok eseteiről, gabnatozsdéről, kereskedelemről (11 árucikk) és marhavásárról, 1873—1894. I—XXII. évf. (26—1147. szám.) Ára egy-egy évfolyamnak 3 frt.

Statisztikai Havi Füzetek. Kiadja a főváros statisztikai hivatal. Tárgyalja a halálozások, születések, esketések, délkelet-európai városok népesedési mozgalmát, légtüneti észleletek, vasuti és gőzhajói, magán- és szárazforgalom, közraktárak és elevátorok forgalma, gabnakereskedelem és árak, pénzintézetek, személyforgalom, zálogházi forgalom, adópénztári forgalom, vezetékvíz-fogyasztás, Duna vizállása, városi fürdők forgalma, ingyen uszodák, távirdai forgalom, piaci árak és készlet, lóvásárok, helyi személyforgalom, czéggjegyzések, tőzsdei árjegyzék, nyilvános könyvtárak látogatottsága, építkezési engedélyek, budapesti önkéntes mentő-egyesület működése és a fővárosi idegenforgalom h a v o n k é n t i a d a t a i t; azon felül közöl évenként mintegy 20—30 fővárosi érdekű nagyobb statisztikai cikket. 1873—94. I—XXII. évfolyam (1—259. szám.) Ára egy-egy évfolyamnak 4 frt.

Bulletin hebdomadaire de statistique internationale. (Nemzetközi heti kimutatás. L. a Nemzetközi statisztika alatt.)

C) Nemzetközi statisztika.

Statistique internationale des grandes villes.

I. Section. Mouvement de la population. Tome I. Budapest. Paris, Berlin. 1876. Ára 10 frank.

II. » Statistique de finances. Tome I. Budapest, Paris, Berlin. 1877. Ára 12 frank.

Bulletin annuel des finances des grandes villes. I—X. évfolyam 1877—1886. Ára egy-egy évfolyamnak 2 frank; az V. és X. évfolyam (öt évi összesítéssel) 3 frank.

Bulletin hebdomadaire de statistique internationale. Tartalma: Délkeleti Európa több városának népesedési mozgalmát. I—XVI. évfolyam. 1878—93. (1—835. sz.) Ára évenként 4 frank.

Tableaux internationaux des recensements de 1880—81. — Ville de Budapest. Recensement du 1-er janvier 1881. (Annexe à l'ouvrage du recensement.) Berlin 1882.

D) Egyéb kiadványok.

Budapest székes főváros statisztikai hivatalának története 1869—1894. Irta Dr. Thirring Gusztáv. Budapest 1894. Ára 50 kr.

A fővárosi kereskedelem emelésére kiküldött bizottság tárgyalásai. I. rész. Ára 1 frt 20 kr.

Plan du dépouillement du recensement de la ville de Budapest. 1881. Ára 1 frank.

Katalogus a hivatal munkálatairól. Az 1881-ben Velenczében tartott nemzetközi földrajzi kongresszus számára, magyar, francia és olasz nyelven szerkesztve. Berlin 1881. Puttkammer & Mühlbrecht.

Magyarázó katalogus a fővárosi statisztikai hivatal által az 1885-diki országos kiállításon kiállított tárgyakhoz, magyar, német és francia nyelven szerkesztve. Budapest, Berlin. 1885.

Külön lenyomatban megjelent:

Pestváros lakosságának népesedési mozgalmát. (Az Évkönyv I. folyamából.) Ára 1 frt.

Pestváros pénzügye. (Az Évkönyv I. folyamából.) Ára 1 frt 40 kr.

Adalékok az árak történetéhez. (Az Évkönyvből.) Ára 1 frt 40 kr.

Az 1872/73-diki kolerajárvány. (A XI. számú Közleményből.) 1 grafikus rajzzal. Ára 50 kr.

A gyermekhalandóság Budapesten 1874—75-ben. (A XIV. számú Közleményből.) Ára 40 kr.

A fővárosi ipar állapota az 1881. év végével. (A »Statiszt. Havi Füzetek« 129. számából.) Ára 50 kr.

Az 1881-diki fővárosi népszámlálás előkészítése, keresztülvitele és feldolgozása. (A XV. számú Közlemény III. füzetéből.)

A fővárosi születési statisztika újjaalakítása. (A Statiszt. Havi Füzetek 198. és 200. számából.) Ára 40 kr.

A budapesti zsúfolt lakások állapota. (A Statisztikai Havi Füzetek 238. és 239. számából.) Budapest 1893.